

www.e-rara.ch

Quarta pars

Incipit Liber Primus Machabeorum qui non sunt in canone

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [\[Link\]](#)

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [\[Link\]](#)

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [\[Link\]](#)

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [\[Link\]](#)

Bi questiōis angustia in aīo versat cogitandū qd potissimū reue-
rēte vestre offerā: qm̄ alij iuxta id qd sibi cōdeceat et opulētia rex
vires illi ministrat: mltiplicia munera vob̄ deferūt. Ego aut̄ ita p̄
me h̄ nō efficere posse sentio. S; tñ vacu⁹ a munere penit⁹ nō ero:
qz iuxta paupertatē viriū mearū t ingenij tenuitatē ea q̄ in medi-

Postilla Nicolai de lyra super libros Machabeorum
incipit. **Capitulum I**
Factū est. Post hystoria Iudith q̄tū ad hysto-
rias in sacra scriptura nō cōtēntas. sequit̄ hysto-
ria in libro Machabeoz descripta rōne dicta i principio li-
bri Tobie. l; p magnū tps cōtige-
rit postea. nā hystoria libri Iudith
cōtigit tpe cābysis filij cyri fm̄ cō-
munē expositionē doctoz nostroz
quā secut⁹ sū exponēdo libru illuz.
hystoria x̄o machabeoz cōtigit tpe
ātiochi epiphanis reg⁹ syrie: vt p̄
i principio primi libri. Seruātū hysto-
ria videt̄ itricata. p̄t duos frēs. s.
seleucū t atiochū ephiphanē t eo-
rū posteros q̄ se mutuo expulerūt
de regno guerra inter eos q̄t ipa-
cabili cōmota. Ad euidētiā igit̄ h̄
storie aliqd̄ ē hic p̄mittēdū de dicti
regni successione. Sciendū igit̄ qz
post mortē alexādri magni ei⁹ mo-
narchia i q̄tuor regna fuit diuisa
scz macedonie: asie: egypti: t syrie:
sicut p̄an. viij. fuerat. p̄phetarū: s.
de duob⁹ p̄mis regnis nō fit men-
tio i. i. Machab. lib. s. p̄cedit fm̄
p̄cessū regni syrie qd multū iudeā
afflixit rēstētib⁹. put poterāt ma-
chabeis: t aliq̄ de regno egypti oc-
casionaliter iterponit. Sciendū igit̄
qz mortuo alexandro magno p̄m⁹
regnavit i syria seleuc⁹ t alij q̄tuor
oz post ipsū: t fer⁹ fuit antiochus
magn⁹ q̄ duos habuit filios. s. se-
leucū philopatorē q̄ sibi successit in
regno tāqz p̄mogenit⁹: t antiochū
epiphanē q̄ tradit⁹ fuit romanis
obses: t audita morte p̄ris t iner-
tia seluci sui fratris venit i syriā et
ab aliq̄b⁹ ciuitatib⁹ recept⁹ fuit: t
tādē syrie regnū obrinuit. p̄t qd
iter posteros ei⁹ t posteros fr̄is sui
de syrie regno fuit lōga cōcertatio:
t aliq̄ p̄ualebat vna p̄s aliq̄ x̄o
altera: t syria d̄ vna posteritate ad
aliā trāsibat: vt p̄t i figura h̄ post-
ta i cui⁹ sūmitate ponit̄ antiochus
magn⁹ t ei⁹ duo filij in duob⁹ lateri-
bus descēdēdo t sub eis eoz poste-
ri. p̄cessus x̄o regni incipiendo
ab antiocho magno de posteritate
vni⁹ filij ad alit⁹ posteritatē vlt̄ i ea

plijis vgerent: nō solum nō fle-
uit: s; t gaudēs portabat ad glo-
riā passiōis. **Itē alius plog⁹.**

Machabeoz libri licet nō
habeant in canone he-
breoz: tñ ab ecclia inter
diuinorū voluminū annotat̄ hi-
storias. Prenotat̄ aut̄ plia inter
hebreozū duces: gentesqz psarū:
pugnā quoqz sabbatoz t nobi-
les machabei triumphos: sedus
qz amicitiarū cū romanorū du-
cib⁹ atqz legationū. t Machabei
septē fratres ab vna matre ma-
chabea noie geniti: custodientes
legē patris traditionē nō mādu-
cantes carnē porcīnā: ob hoc ab
antiocho rege seuissimo in antio-
chia martyrij gloria coronati sūt
cū matre sua atqz sepulti cū ma-
gna veneratione ibi quiescunt.

Finis prologus.

**Incipit liber primus Macha-
beoz q̄ nō sūt in canone. Ca. I**

Factū est postqz
percutsit alexāder
philippi rex mace-
do qui primus re-
gnauit i grecia: e-
gressus ē terra ce-
thim: darium regem persarū et

144

Ruerēdissimo t oi charitatis of-
ficio dignissimo Heroldo sacri pa-
latij archidiacono. Baban⁹ villis
seruorum dei seruus in christo salutem.
Memini me in palatio vangiofi. ciuitatē
cōstitūtū: tecū habere sermonē de emine-
tia scripturarū sanctarū: t de difficultate
diuinay hystoriaz: i q̄b⁹ nō solū p̄ aliquā
ta loca p̄t varietatē rex t sitū. puinciaz
obscur⁹ ē sēsus: q̄netiā p̄ tropos figuray
occult⁹ ē intellect⁹. Et qz eodē tpe comē-
tarios i libros Regū nup̄ a nob̄ editos
venerabili abbati Rudulno tradiderā: tu qdē paruitatem mēā
exhortat⁹ es quatenus in libros p̄parat. atqz machabeoz cōmē-
tarios iuxta vestigia maiorū pari studio cōderē: feci q̄tū potui: t
prioris libri expositionē. Rudulno regi editā dedi: sequēt⁹ x̄o
tue sanctitati tradendā rēseruauit: vt p̄tito tua non esset vana:
neqz haberes me suggillādū: quasi tibi rogātū nollem cōferre:
quod alijs gratis cōtulerim: p̄inde qz iā confectū opus habes
vt cre eo sicut decet seruū christi cū cōmunionē multoz: t qd so-
lus ipetrueras ad plurimoz vtilitatē puenire facias. De cete-
ro qz volo sctitatē tuā scire: qm̄ ipsū opus iō p̄m⁹ d̄ diuisa hysto-
ria: p̄m⁹ d̄ iosephi iudeoz hystorici traditiōe: p̄m⁹ x̄o d̄ aliaz gē-
tū hystoriz cōterni: vt qz nō tñ gēt̄ iudee ac p̄ncipū ei⁹: s; t ali-
arū gētū sūt i ipō libro mētio fit: ex m̄goz libroz collatiōe x̄i-
tas sacre hystorie pateat: t sensus narratiōis ei⁹ lectori lucidior
fiat. Tu x̄o si qd in memorato ope tibi gratū atqz vtile iueneris
largitori oim bonoz ide grās referas. Si qd at̄ rep̄hēbile i eo
ēē p̄p̄erit n̄re i firmitati t iperitie deputes: t ap̄d clemētē iudi-
cē veniā ipetrare nob̄ p̄ sacras oīones festines. Sicqz optio lar-
gitori dignū honorē: t fragillū opifici oportunū cōferes solatiū.
Fraternitatē tuā dīna maiestas p̄sper⁹ successib⁹ pollētē: t eīne be-
atitudinis gaudia p̄merētē: oī tpe n̄ri memorē p̄suare dignet̄.

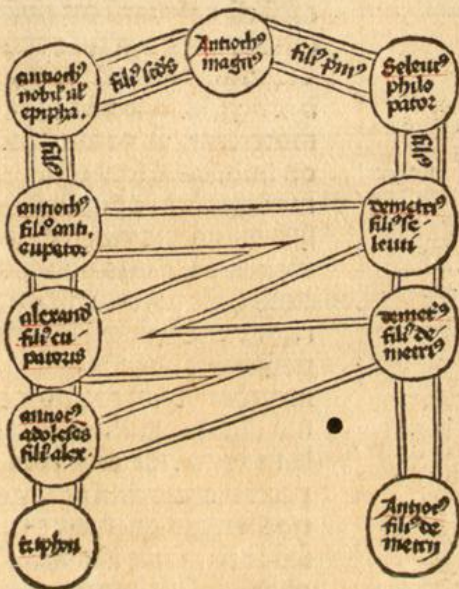
Factū est postqz. Initiū libri machabeoz si
mīle est principio libri ezechielis. p̄p̄eter: vbi scriptum
est: Et factū est in tricesimo anno in quarto mēse 22.
Unde primū nobis questiō orit̄: cur is q̄ adhuc nihil
dixerat: ita exoritur est dicens: Et factū ē postqz p̄cutsit alexāder
tē. Et

dē posteritate d̄ p̄re ad filiū vlt̄ ad altū successore p̄t i linea
trāsuerfali d̄ mīnio facta. Et ad maiorē euidētiā sup̄ quēli-
bet successine regnū obrinētē posui i f̄al alphabeti fm̄ p̄ces-
sus ordinē dicti regni: t qm̄ d̄ sūmis sacerdotib⁹ iudeoz i
li. Machab. fit mētio: p̄t sciendū qz iaduo alexādri tpe fuit
sacerdos sūm⁹: post eū onias s̄b q̄ ptoleme⁹ sot̄her rex egypti
m̄stros iudeos captiuauit: post eū sūm⁹ iust⁹: deide elea-
zar⁹ fr̄at ei⁹: deide onias sūm⁹ iust⁹ filij q̄ vqz tūc fuerat
puer: post eū sūm⁹ filij ei⁹: deide onias filij ei⁹ tpe ātiochi
magni t seleuci ei⁹ filij: cui⁹ tpe heliodor⁹ ad spoliādā era-
riū i bierly fuit missus: t h̄ onias fm̄ iosephū lib. xij. att̄
q̄tar̄ i iudaice ca. vij. habuit duos frēs. s. p̄asonē t p̄melaiū
q̄ successine l; vsurpatue tenuerūt sūmū sacerdotiū q̄b⁹ suc-
cessit alchim⁹ p̄ istitutionē violētā ātiochi epiphanis qz f̄i
erat d̄ linea sacerdotali l; descendisset ab aarō: vt h̄. j. ca.
vij. t tūc sacerdotiū deuenit ad machabeos q̄ ātiocho regi
t ei⁹ fact⁹ q̄tū poterāt resistebat. Machabēat etiā ibi aliqd̄ iu-
ris nā mathathias pat̄ eoz descēderat d̄ illis. r̄tūij. q̄s da-
uid iustituerat ad deseriēdū tēplo d̄nī p̄ vices suas. j. p̄a-
ral. s. qz hui⁹ p̄mī libri t secūdi machabeoz maior ē auctas
q̄ iosephi cū ab ecclia recepti sint ad legēdū: ideo nō est
dimittēdus text⁹. p̄p̄t iosephū s̄ mag⁹ ecouerso. Secūdo x̄o
libro. iij. ca. d̄ exp̄sse qz iason fuerit fr̄at d̄nie t qz mēne-
laus et lysimachus fuerūt frēs sūm⁹s p̄positi tēpli. t de tri-
bu beniamin: sic t iste sūm⁹: vt h̄. ij. lib. ca. iij. De alchimio
x̄o h̄. ij. lib. filij. qz fuerat sūmus sacerdos tpe ātiochi epi-
phanis

Glo. ordi. I Machabeorum. **La.** I **M**ico. de lyra.

Et namque sermo coniunctionis est: et scimus quia non coniungitur sermo subsequens: nisi sermoni precedenti. Qui igitur nihil dixerat: cur dicit: Et factum est: cum non sit sermo cui hoc quod incipit subiungatur. Quia in re inueniendum est: quia sicut nos corporalia: sic prophete et scriptores diuinorum librorum sensu spiritualia aspiciunt: et illa sunt presentia que nostre igno-

phanis: si electus fuit idē: eo qd ritū gētiliū fue-
rat inquinat⁹ quē tñ restituit demetri⁹ seleu-
ci: vt habet ibi: 7. vj. ca. pmi libri: 7 ldo 83 te-
ritū itēdo erponere libros. Machabeoz.
Itā videt in figura Regū cū suis attinētijs.

Per figurā igitur prepositā patet pces-
sus regni syrie q̄tus
ad principes qui in
deorum populū affli-
xerunt. **D**iuiso tamē
libri accipiendā ē fm
duces qui populū
israel liberauerūt. ta-
men liber totalis pri-
mo ī duas partes di-
uiditur fm duos li-
bros partiales primū
scz et scdm. **P**rimus
autem liber diuidit̃
in quattuor partes: q̄a
primo ponitur libera-
tio populī sub mata-
thia. secundo sub io-
na. iij. ca. t̄tio sub io-
nartha. ix. ca. quarto
sub simone. xij. **P**ri-
mo in duas: quia p
mo ponitur detectio
populī et templi sc̄a
per antiochū epipha-
nem. sc̄do defensio fa-
cta p maratthiam: ca.
sequenti. **P**rima ad-
huc in tres fm triplē
causā percussione p
antiochum factā. pri-
ma facta fuit per ip̄s
personaliter. sc̄cūda
per eius duces. que
ponitur ibi: **E**t post
duos annos. tertia p
eius nuncios et scri-
pturā. ibi: **E**t sc̄psit.
Circa primum pri-
mo describitur affli-
ctio isrl. sc̄cūda.

medozum construxit p[ro]p[ri]a mul-
ta: et omniū obtinuit munitio-
nes: et interfecit reges terre: et p[er]
transiit vsq[ue] ad fines terre: et ac-
cepit spolia multitudinis gen-
tium: et siluit terra in conspectu
eius. Et congregauit virtutē et
exercitum fortem nimis tet exal-

afflictionis occasio. ibi: **I**n diebus illis. ter-
tio afflictionis tempus et ordo. ibi: **E**t p̄pa-
ratū est. quarto multiplex afflictio et oppressio.
ibi: **E**t cōuertit. ¶ Circa p̄mū dicitur: **E**t fa-
ctū est postq̄ percussit alexāder. s. magnus.
b ¶ **P**hilippi regis macedo qui p̄mus re-
gnauit in grecia. s. tota. nam in macedonia q̄
est quedam pars grece p̄ius regnauerat pa-
ter eius et plures alij. sed iste fuit p̄mus mo-
narcha non solum grece: sed etiam totū or-
ientis: propter quod ab eo incipit regnū gre-
corum. c ¶ **D**arium regem persarū. iste da-
rius f̄z hebreos fuit filius Assueri et hester
reginescit dictum est in principio libri **I**es-
ster et **D**an. ix. et pluribus alijs locis. **F**ui al-
os vero historiographos p̄uit alius **D**arius
qui postea regnauit per longum tempus.
d ¶ **C**onstituit p̄lia mul. cōtra regna resisten-
tia sibi. e ¶ **E**t obtinui. om. sibi resistentiū.
f ¶ **M**unditiōes. i. castra et fortalicia et bōa i eis
reposita. g ¶ **E**t p̄trāsiit rē. habitabil ex pte
orientis. h ¶ **E**t siluit ter rē. q. nullū audebat
sibi resistere verbo v̄l facto. i ¶ **E**t gregauit
vir. rē. hoc ponit ad r̄ndendū tacite q̄stio-
ni q̄ posset queri: **Q**uō fecit tāta cū parū ef-
fet regnū quicquid r̄ndet q̄ gregauit si-
bi exercitiū valde fortē: nō solum de macedonia
s̄ etia de alijs locis et bellatores vnde cūq̄ si-
bi libenter adhibebant. nā in victorijs nō re-
tiebat sibi nisi bonū honorabile p̄cedet ali-
is bonū vile ex sua liberalitate.

Medorum com-
ta: et omnium
nes: et interfecit
transijt vsq; ac-
cepit spolia mu-
tuum: et siluiam
eius. Et congessit
exercitus fortis

credere puenisse rumorē. vnde bene scriptū est: Et filius ter-
ra in cōspectu ei⁹: qz null⁹ ei rebellare audebat. a Et p⁹ hec
decidit rē. Deuictis vbiqz gētib⁹ vndiqz thesauros ⁊ opes ea-
rū alexander abstulit. In eo mortuo satellites atqz milites ei⁹
ppter opū magnitudinē qz cōgregatas habebat ac potētiam

peius trogus eliusqz breuiator iustin⁹
in libris historiay suay ostendūt: feri-
bentes qz defuncto Alexandro: in the-
sauros eius qnquaginta milia talēta
auri reperta sunt: ⁊ in anno vectigal
tributo tricena milia. Peniqz Alexā-
der inter pericula pītoꝝ dei nutu sua-
tus ad extremū euz in babilone vbe
moraretur p infidias suozū interfec-
t⁹ est: ⁊ maxime factione antipatris du-
cis eius: qui per cassandrum filiū su-
um eū veneno extinxit: sicut p̄dictus
pompeius trog⁹ narrat dīcēs. Quia cū
babilonē reuertēs: multis dieb⁹ otio
vatis intermissū olīm putiū solerter
alexander institueret: totusqz in letici-
am effusus: cū diei noctē pūgilē iun-
xisset: recedente iā a cōiūio medicus
thessalus instaurata cōmestatiōe ipz
ac sodales eius inuitant. vbi accepto
poculo: media potīōe repēte velut te-
lo cōfusus īgemuit: elatusqz a iuūio
semitaninis ita cruciatus est vt ferruz
in remedia posceret: tactusqz hominuz
velut vulnera idolesceret. Reuera au-
tē insidie fuerūt. Nā memorat⁹ anti-
pater cū charissimos amicos suos in-
fectos videret ab Alexandro: seqz
magnis rebus in greca gestis nō taz

gratū apud regē qz inuidiosū esset: a matre quoqz ei⁹ olympia
de varijs se criminationib⁹ veratū: ad occupādū regē cassan-
dri filiū dato veneno subornat⁹: qz cū fratrib⁹ philippo ⁊ iolla
ministrare regi solebat: cui⁹ venenū tāta vis fuit vt nō ere: nō
ferro: nō testa cōtinere: nec aliter ferri nisi in ungula equi po-
tuerit: p̄monito filio ne aliqz thessalo ex fratrib⁹ crederet.
Hac igit cā apd thessalū paratū repetitūqz putiū est. philip-
pus et iollas p̄gustare ac tēptare potū regis soliti: in aqua fri-
gida venenū habuerūt: quā p̄gustate iā portioni supmiserūt.
Quarta die alexāder indubitāt mortē sentēs agnoscere se fa-
tū dom⁹ maiorū suoz ait: Nā p̄rosqz ea cidarū intra tricesi-
mū annū defūctos. Tumultuantes deinde milites infidiosos pe-
rire regē suspicātes ipse sedant: eosqz oēs cū plat⁹ in editiss⁹
mū locū vbis esset: ad cōspectū suū admisit osculādāqz depre-
rā suā flentib⁹ porrexit. Cū lachrymarē oēs: ipse xō sine la-
chrymis tñ: verū sine vllō tristitiōis mēt⁹ argumēto fuit: vt qz
dā ipatiēt⁹ dolētes cōsolat⁹ sit: qz mādāta ad parētes eozū
dedit: adeo sicuti in hoste ita ⁊ in morte inuictus ei anim⁹ fuit.

Cū deficere eū amici viderēt: querūt quē imperij faciāt here-
dē: Adit⁹ dignissimū: Tāta illi magnitudo animi fuit: vt cū
herculē filiū cū fratrē aridē cū roxanē vporē p̄gnātē relinqz
ret: oblit⁹ necessitudinū dignissimū nūcupauit heredē. porius
quasi nephas esset viro forti: aliū qz vlt⁹ fortē succedere: aut
tanti regni opes alijs qz p̄batis relinqz: hac voce veluti bell⁹
cū inter amicos cecinisset: aut malū discordie misisset: ita oēs ī
emulationē cōsurgūt: ⁊ ambitioē vulgi tacitū sermonē ⁊ fauo-
rē militū querūt. Sexta die pelusa voce exemptū digito anulū
p̄dice tradidit. Que res gliscētē amicorū dissensionē sedauit.

Nā ⁊ si nō voce nūcupatus est heres. iudicio tñ elect⁹ videba-
tur. Decessit alexāder mēse vno ⁊ annos tres: ⁊ tricesimo nat⁹.
Hec aut qz in historia machabeorū regni alexandri mētio ē fa-
cta. Ideo ex libris gentiliū interposui: vt lector agnosceret: nō
frustra virtutē alexādri enarrari: sed magnanimitate atqz acti-
one ipm esse precipiū. Qz aut alexander dīcī diuissit regnūz
suū cū adhuc viueret pueris suis qui secū erant a iuuetute nu-
triti: nō tā ipse hoc diuissit: qz illis diuidēdū reliquit. Igit alex-
ander p. rj. annos trementē sub se orbē oppressit: p̄ncipes
vero eius. rliij. annis dñari sūt: ⁊ velut opimā predā a magno
leone p̄stratā auidi discepe catuli: seqz ipos in ripā irritatos
prede emulatiōe fregerūt. Itaqz Ptolemeo primo egypt⁹ ⁊ a
phice arabieqz ps forte puenit. Cōfinē huic puincie syriā lao-
medon mithelenus ciliā: philotas cū filioz illirios accipit: mediei
maori acropar⁹: minorū alceta p̄dice p̄ponit. Sufania

gās

gās

gēs syno phrygia maior: antigono philippi filio assignat: Ly-
riā ⁊ paphlā learchus: cartā cassander: lydiā menāder: fortia-
rū: leonato minorē phrygia euēit. Tracia ⁊ regiones p̄tici ma-
rū: lysimaco: cappadocia cū paphlagoma eumeni daf: sūm⁹ ca-
stroz tribunat⁹ seleuco antiochi filio cessit. Stipatorib⁹ reg⁹

satellitib⁹ cassander fil⁹ antipatri
p̄fici⁹. In bactriana vltiore ⁊ indie
regionib⁹ p̄fecti priores qui sub ale-
xandro esse ceperunt permanserunt.
Seres ter duos annos bitaspē et in-
dū thariles habebat incolonias in in-
dis conditas phytan agenzis filius
mittit. papamēnos fines caucasi mō-
tis oriarches accipit: aracus gedrosi
qz fibunt decernunt: dracās ⁊ arge-
os statanoz bactrianos aminta forzi-
tur. Sagilianos: syche: nicanor: par-
tos: philippus: bircās: fratafernes
armenos: neopole: persas: pentestes
babilonios: artous: pelagos: archi-
laus mesopotamiaz adepti sūt. Hs tñ
inter cetera hec regna q̄tuor: tñ emie
bāt: hoc est egypti qz tenebat prole-
mens lagi fil⁹: macedonū qz philip-
pus qz aride⁹ frater alexandri posse
dit: syrie ⁊ babilōis qz seleuc⁹ nichi-
nor: sibi vēdicauit: asie qz tenuit anti-
gonus: sicut in vltiōe Danielis p̄mon-
stratū est: qz fracto vno cornu maiore
in capite birci ill⁹ insignis: ora sunt p
eo q̄tuor cornua minora. vñ sequit⁹:

Et obtinuerūt rē. Decedēte ergo
alexandro magno totū corp⁹ regni ma-
cedonū qz ipse nō sine grādi labore co-
adunauerat: pueri ei⁹ p tyrannidē di-
ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-
sit ma-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

ripuerunt: ⁊ multis atqz grauib⁹ p̄ijs dñaniaz erūt: sicut ī
historijs gentiū copiosissime scriptū inuenit. Sed ex his plu-
rimis omisiss scriptor p̄sentis historie ad antiochum epipha-
nem peruenit: qui plurima in iudeos commi-

In die.

Mo.ordi. I Machabeorum Ca. I Mico. de lyra

Sit mala: et loci sancti polluit ac legē pphauit. De quo sequit: Primus itaqz post alexandru magnu regnauit in syria seleucus cognomēto nichanor annis triginta duob. Secundus antioch^{us} q vocabat forther annis decē et nouē. Tertius antioch^{us} q vocabatur theos: annis quindēcim. Quartus seleucus q cognominat^{us} e

gallericus filius antiochi: annis viginti. Quintus seleucus ceraunus filius seleuci gallerici: annis tribus. Sextus antioch^{us} magnus: quē scriptura antiochi illustris hic dicit patrē esse qui frater erat seleuci ce/rauni: et filius seleuci gallerici regnauit annis triginta sex. Septimus seleucus q philopator nominat^{us} est annis duodecim. Post quē antioch^{us} epiphane^s q et pie clarus siue nobilis dicitur: frater seleuci philopatoris: et filius antiochi magni: annis vndēcim. De quo modo scriptura narrat q ex eis exierit radix peccatrix. antioch^{us} illustris filius antiochi regis qui fuerat rome obfēs. Qui merito radix peccatrix dicitur: qz stirps inutilis ad peccata. pelius et ad impietate erat. pmissi mus: sub quo legis dei persecutio: et machabeoz bella narrantur. Colligitur em omne tps regni grecoz a primo anno seleuci nichanoris vsqz ad initium regni antiochi epiphane^s anni centū triginta septē.

In diebus illis exierit rē. Greca ac romana narrat historia q antioch^{us} epiphane^s cōtra ptolomeū philometoz: cleopatre sororis sue filium: cuius ipse auunculus erat: dolos cōstruxit: vt euz regno egypti priuaret. Et c. 3 post mortē cleopatre alanius eunuchus nutriti^{us} philometoris et leneus egyptum regerent: et repterent syriā quā antioch^{us} fraude occu/pauerat: ortū est inter auunculū et puerū ptolomeū pēlium. Cūqz inter pelusum et montem caspion commississent viciū sūt duces ptolomei. Porro antioch^{us} par/cens puero et amicitias simulans ascēdit memphis: et ibi ex more egypti regnū accipiens: pueris rebus prouiderē se dicens cū medico populo omnem egyptū subiugauit: et abundantes atqz vberri/mas ingressus est ciuitates: fecitqz q non fecerant patres eius: et patres patrum illius: sicut in Daniele de eo scriptū est. Mul/lus enim in regno syrie ita vastauit egyptum: et omnes diuitias eozum dissipauit: et tam callidus fuit vt prouidentes cogitationes eozū qui duces pueri erāt sua fraude subuerteret. b Et conuerit antioch^{us} rē. Consequenter autē de eodem rege in predictis historiis narratur q postqz reuersus est ex pulsus ab egyptijs venisse eum in iudeam: hoc est aduersus testamētum sanctum: et spoliaste templū et aurum tulisse q plurimū postqz in arce presidio macedonum reuersum in terrā suā: et post biennū rursū contra ptolomeū exercitum congregasse ad austrum. cūqz duo fratres ptolomei cleopatre filij: quozum auunculus erat antioch^{us}: obsiderentur alexandrie: legatos venisse ro/manos: quozum vnus marcus publius leninas cū cū stantē inuenisset in litore: et senatuscōsultū dedisset quo pēciebatur ab am/eis populi romani recedere: et suo imperio contentum esse: et ille re sponsum ad amicorum consiliū detulisset: orbes dicit fecisse mar/cus in arenis baculo quem tenebat manu: et circūscripsisse regem atqz dixisse: Senatus et populus romanus precipiunt vt in isto loco respondeas quid cōsiliū geras. Quib^{us} dictis ille perterrit^{us} ait: Si hoc placet senatui et populo romano recedendū est hinc: atqz ista statim mouit exercitū. His p'sentanea Ioseph^{us} scripsit: q re/uersus ppter romanorum timorē ab egypto rex antioch^{us} ad bierosolymā diuexit exercitū: quo perueniens anno. cclij. post regnū primi seleuci: cētesima quinquagesima tertia olipia de die. xx. et. iij. mensis casleu: quē macedones appelleon nominant: cepit eaz sine cōsultione cuiuspiam aperientibus eis portas his qui volūt et elus consentiebant: ingressusqz ciuitatē hierosolymoz multos i/terimit sibi cōtraria sapientes: necnō etiā eos q portā aperientes ci/uitatē ei tradiderunt ppter tēpli diuitias interfecit: multasqz auferens ab eo pecunias ad antiochiā reuersus sit. Postqz autē spolia uir tēpli ista vt vasa dei et lucernas aureas asportaret: et arā aureā

ephus
gracia
12.6.

In diebus illis. Posita origie persecutoris. hic p'ir po nitur occasio persecutoris q p'cessit ex malicia aliquozū de populo israel. ideo dicit: In diebus illis exierit ex israel filij iniqui. nō solū in seipis formalit^{er} s; etiā in alijs effecti ue. ideo subdit: b Et suaserunt multis dicētes: eamus et disponamus testamentū. i. fed^{us} so/cietatis. c Quē genitib^{us}. incircū/cis et idolatr^{is} nos eis p'formādo. et subdit ratio: d Quia ex quo recessim^{us} ab eis inuenerūt nos multa mala. istud dicitū videbat habere colorē: qz ante captiuitatē babylonicā populus israel multū declinauit ad idolatriā: vt patet. iij. et. iij. Reg. et tū habuit reges potētes. i. samaria et hierusalē. Post reditū vero captiuitatē babylōice vsqz ad hoc tps ad idolatriā nō declinauerat et tamē regē nō habuerat et sub tributo regū aliozū seruiebat. Sed isti tacebāt illis ex q p'suasio tal^{is} erat iniqua. s. qz ppter idolatriā regum israel et iuda et subditoz suoz dicta regna fuerāt destructa et reges isrl et iuda cū suis populis captiuati.

In diebus illis exierit ex isrl filij iniq^{ui} et suaserūt multⁱ dicētes: Eamus et disponam^{us} testamētū cū genitib^{us} q circa nos sūt: qz ex q recessim^{us} ab eis inuenerūt nos mala multa. Et bon^{us} visus ē sermo in ochs eoz. Et destinauerūt ali q de pplo: et abieit ad regē: et de dit ill^{is} ptatē vt facerēt iusticiā gētiū. Et edifi cauerūt gymnasiū i hierosolymis s; leges nationū: et fecerūt sibi p'pucia et recesserūt a testamēto scō: et iūcti sūt nationib^{us} et venūdati sūt vt facerent malū. Et paratū ē regnū in p'spectu antiochi: et cepit regnare in fra egypti vt regnaret sup duo regna. Et itrauit i egyptū i mlti tudie graui i currib^{us} et elephātis et eqtib^{us} et copiosa nauū mltitudine. Et p'stituit bellū adū^s ptolomeū regē egypti: et verit^{er} ē pro lem^{us} a facie ei^{us}: et fugit et ceciderunt vulnerati multi. Et cōpre/hēdit ciuitates munitas i terra egypti: et accepit spolia frē egypti. Et p'uerit antioch^{us} postqz percussit egyptū i cētesimo qdragesimo et tno āno: et ascēdit ad isrl

Et bonus visus est sermo i ochs eoz: qz respiciebant qm ad illud quod p'ponebat: et nō qm ad illud qd tacebat. f Et destinauerūt. i. firmi ordinauerūt. g Aliq de populo. i. pauci respectu alioz. h Et abierūt ad regē. i. antiochū idolatrā. i Et dedit illis potēstatē vt facerēt iusticiā gentib^{us}. i. vt fm ritū incircūcisio p'vuerēt: et ad b alios libere possent inducere. k Et edificauerūt gymnasiū: id est scholaz in qua docerent et addicerent leges et statuta gētiliū: et dicitur gymnasiū. nā in schola disputat vnus cōtra aliū sicut in gymnasio exercetur homines ad lucā cor poralem. l Et iūcti sūt nationib^{us}. cōformādo se eis in vita et morib^{us}. m Et fecerūt sibi p'pucia. dimitte do fili os suos incircūcisos. n Et venūdati sūt. i. totaliter dediti. o Et facerent malū. sicut de achab dicit. iij. Reg. xxi. eo q venūdāt^{us} sit vt faceret malū in p'spectu dñi. p Et paratū est. id est cōsequēter ponit afflictiois tps et ordo. naz eā fecit antioch^{us} in egressu de egypto. Ad cuius intellectū sciendū q sic dixi sup dñi. x. antioch^{us} magn^{us} ad p'ederationē ipsi^{us} cū re ge egypti et ecōue: so dedit filiā suā cleopatram ptolomeo epiphanti ex qb^{us} nat^{us} fuit ptolome^{us} philometoz. igif mor tuo ptolomeo epiphane antioch^{us} illustris rex syrie accepit aliquas ciuitates regni egypti regno suo p'pinqs qsi tutor nepotis sui qui puer adhuc erat: quas cum duces egypti repeterent pro puero ipse nollet reddere: mortum fuit bellū inter ipsos et antiochū: in quo deuicti fuerūt duces egypti: et p cōsequēs ptolome^{us} philometoz cū eis qui erāt adhuc multū iuuenis: et egypto spoliata antioch^{us} veniit in bierusalē ubi fecit multa mala: vt habet in p'seqn ti. In hac autē pte describit bellū dictū. cū dicit: Et paratū ē. in conspectu antiochi. i. regnū egypti modo iā dicto: et patet littera paucis exceptis. q In multitudie graui. i. ad sustinendū. r In currib^{us}. in quibus pugnabant reges antiqui. s Elephantis. portantibus castra lignea in quib^{us} erant homines armati desup p'iciētes iacula. t Et equitib^{us}. circa elefantos ordinatis ne occiderent ab aduersarijs. v Et copiosa nauū multitudine. inuadēs egyptū per terrā et p mare. x Et conuer tit. id est cōsequenter ponit iudeoz multiplex oppressio. cū dicit: Et conuerit antioch^{us} iter suū. y Postqz percussit egyptū. modo dicto. z In cētesimo et quadragesimo et ter. an. i. regni grecoz. et p'sequēs anno scito regis antiochi: vt patet ex p'dictis. a Et ascēdit ad isrl. rē. quia parata erat ad faciendū mala.

Et tam callidus fuit vt prouidentes cogitationes eozū qui duces pueri erāt sua fraude subuerteret. b Et conuerit antioch^{us} rē. Consequenter autē de eodem rege in predictis historiis narratur q postqz reuersus est ex pulsus ab egyptijs venisse eum in iudeam: hoc est aduersus testamētum sanctum: et spoliaste templū et aurum tulisse q plurimū postqz in arce presidio macedonum reuersum in terrā suā: et post biennū rursū contra ptolomeū exercitum congregasse ad austrum. cūqz duo fratres ptolomei cleopatre filij: quozum auunculus erat antioch^{us}: obsiderentur alexandrie: legatos venisse ro/manos: quozum vnus marcus publius leninas cū cū stantē inuenisset in litore: et senatuscōsultū dedisset quo pēciebatur ab am/eis populi romani recedere: et suo imperio contentum esse: et ille re sponsum ad amicorum consiliū detulisset: orbes dicit fecisse mar/cus in arenis baculo quem tenebat manu: et circūscripsisse regem atqz dixisse: Senatus et populus romanus precipiunt vt in isto loco respondeas quid cōsiliū geras. Quib^{us} dictis ille perterrit^{us} ait: Si hoc placet senatui et populo romano recedendū est hinc: atqz ista statim mouit exercitū. His p'sentanea Ioseph^{us} scripsit: q re/uersus ppter romanorum timorē ab egypto rex antioch^{us} ad bierosolymā diuexit exercitū: quo perueniens anno. cclij. post regnū primi seleuci: cētesima quinquagesima tertia olipia de die. xx. et. iij. mensis casleu: quē macedones appelleon nominant: cepit eaz sine cōsultione cuiuspiam aperientibus eis portas his qui volūt et elus consentiebant: ingressusqz ciuitatē hierosolymoz multos i/terimit sibi cōtraria sapientes: necnō etiā eos q portā aperientes ci/uitatē ei tradiderunt ppter tēpli diuitias interfecit: multasqz auferens ab eo pecunias ad antiochiā reuersus sit. Postqz autē spolia uir tēpli ista vt vasa dei et lucernas aureas asportaret: et arā aureā

q q 2 Et itra.

Glo. ordi. I Machabeorum Ca. I Nico. de lyra

Et mensa et sacraria neq; de velis abstinerit: q; ex bysso et cocco erant: exhauriens autem et thesauros nihil penit? derelinquens: ad maximu iudeos luctu. ppter hec vsc; p duxerit. nā et quotidianas imolationes quas deo fm leges offerebat celebrare. phibuit. Repredans autē totā civitatē quosdam interfecit: alios captivos cū vxoribus et filiis deduxit: ita vt numer? multitudinis captiuorum vsc; decē milia existere vide

Orfice.

Paff. II. c.

P

rotur. Orfice autē antiochus hic qui intrauit in terrā sanctā cū superbia: et denastauit tēplū: et locū sanctū polluit supstici/ one gentili: typū tenet antichristi: qui contra ecclesiā xpī cru deliter bellū gerit: et animas credētū que vere templū dei sūt: errore suo polluere cōtēdit. De quo in Daniele. pphetia sub fi gura istius antiochi ita scriptū est: Cor ei? aduersus testamē/ tū sanctū: et faciet ac reuertet: et indignabit? contra testamen tū sanctuarij: et faciet ac reuertet: et cogitabit aduersus eos qui dereliquerūt testamētū et brachia ex eo stabūt: et polluet? sanctuariū fortitudoinis: et auferet iuge sacrificiū: et dabit do minationē in desolationē: et impij in testamēto simlābūt. frau dulenter. populus autē sciens deū suū obrinebit et faciet reli qua. Nulli dubiū est quin hec que sub antiocho epipbane in imagine precesserūt: hoc est vt rex sceleratissimus persecutus sit populū dei: seculiā pfigurēt antichristi: q; christi populū p sequetur: qui indignabit? contra testamētū dei: et cogitabit aduersus illos quos vult legē dei relinquere: pollutet? sacra riū dei. homines videlicet ad imaginē dei creatos diuersis virijs corūpendo: auferet iuge sacrificiū qū hostiā laudis chulsto dei filio offerre in ecclesia. phibebit abominationē de solationis in loco sacro statuer: quādo diuinū cultū a christia nis sibi extorquetur exhiberi: ita vt in tēplo dei sedēs ostēdat se tanq; ipse sit deus. Unde multi nostrorū putāt ob seculē et turpitudinis magnitudinem Domicianū siue Heronē anti/ chistū fore. Sed licet ipsi antichristi fuerit qstū ad ei? corpus ptinent: et mēbra ipsius sūt: tū ipse omniū iniquorū caput in/ rta finē mūdi ventur? est: qū iuxta veritatis sententiā erit tri bulatio talis qualis nō fuit ab initio mūdi vsc; modo nec fi/ et postea. Ex iuxta Johānis vocē antichristi tā multi sunt: qz p mēbra sua idē malign? hostis iam mysteriū operat? iniq; tatis p hereticos videlicet scismaticos atq; pagāos: et seducit multos: tūc etiā si fieri pōt ipse scādalizat electos: qz soluit sa rhanas de carcere suo: et totū furorē suū qstū pmittit in chri/ sticolos pfundit. Tollit ergo antiochus de hierusalem altare aureum: quando eos qui perfectiores esse videbantur. et pro populi statu non mediocriter dominum exorare: suū mali/ gno euellit de ecclesia. Tollit et candelabrum luminis et vni/ uersa vasa eius quando eos qui predicationis officio funge/ bantur: et veluti luminaria per diuersas species dogmatiz in populo dei lucere debeuerūt: siue per metum siue per cupidita tem terrenam de ordine suo pcpitauit. Tollit ergo mensā p positionis ac vasa eius: quando scripturas sacras cum iniq; interpretatione confundere p hereticos satagit: et eos qui in meditatione legis dei velut vasa in mense dei: ac panes. ppositi onis cōmanere videbant: astutia nequicie sue corrupit: atq; i errore seducere pēdit. Velū quos et coronas et ornāmētum aureū qd in facie tēpli erat: idē antiqu? host? tollit et cōminu/ it omnia: qū litterā legis dei in qua sapia diuina ac mysteria ce lestia latēt: et vbi corona ppetue mercedis et hū laboratib?: et pcepta dei seruanti? in regno celesti ac claritate ppetua pē/ pienda. pmittit: p tritis sententijs ac sensu deprauato in alienū intellectū pvertit: anti/ masq; sibi obediētes hoc modo decipit. Nā aurū argētūq; et thesauros occultos: ni hil aliud intelligo qz eloquij vniuersitatem ac sensuū puritatē cū thesauro virtutū q; i oc cultis cordis apud fideles collocant. Nec omnia diabolus de regno xpī auferre mo lit: cū possessores eorū his bonis spoliatos in baratrū sue pditionis secūz trahere co natur: hīc quotidie planct? et gemit? in ecclesia nascit: cū de casu. primorū p cōpassio nē cetus fidelīū nō mediocriter cōtristat. Unde sequit: a Et fecit cedē rē. Omnis dignitas et omnis etas atq; omnis serus doler tumultuātē psecutore: qz nulla psona immunis est a psecutione: gemit quisq; tā p sue tranquillitatis detrimento qz etiā de fide cadentium dāno. Quia sicut Paul? ait. Sollicita sunt in xpī corpe. p se inuicē mēbra: et si patit vnu membrū: cōpatiunt? omnia mēbra: Unde et idē Apłus ptra eos scribēs qui vanā gloriā amabāt: enumeratis laborib? suis quos ipse corporaliter suf ferebat. subiūgit dicēs: Propter ea q; intrinsecus sunt in instantia mea quotidiana sol litudine omnium ecclesiārū. Quis infirmat? et ego nō infirmor? Quis scādalizat? et ego nō vroz: si gloriari oportet q; ifirmitat? mee sūt gloriabor. Et alibi: Gaudere (ait) cū gaudentib?: flete cū fletib?: idipm inuicē sentietes nō alta sapiētes: s; hūilib? con sentientes. b Et post duos annos rē. Pirim? sup? q; antioch? tenet et typū anti/ chisti: similis idē pditionis filius hoc in loco pnceps tributorū accipi ptra: que pnceps hui? mūdi et rector tenebrarū hāc diabolus ad hoc incitat vt ciuitatib? iude: hoc ē in ecclesijs xpī tributū peccatorū sibi soluere exigat: tū hoc nō vbiq; vim agendo psecu tionē expostulat: sed aliquando tormentis: aliquādo blandimētis: aliquādo minis et apta seculia: aliqñ aut fraude et dolo. An scriptū est: Locut? ē ad eos vba pacifica in dolo. Sed q; crediderit ei sibi metipī pditionē pparat. Agit enī idē host? nephā/

1. Co. 12. d

2. Coz. 11. g
Ro. 12. d

a Et intrauit in sanctificationē. i. in templū quod iam diu erat per coroba bel et socios eius reedificatū. b Et supbia. tractas cōtēptibiliter vasa sa/ cra. ideo subdit: c Et accepit altā/

re aureū. in q; cremabat? thymiana ad ho/ nozem diuinā. Et cande/ labrum lumi/ nis. naz super illo erant septē lucerne auree. Et vniuer/ sa vasa eius. scilicet forcipes et annuntoria q; omnia erāt au rea: Exo. xxv. f. Denam. p positionis. sup quam ponebāt tur duodecim panes calidi die sabbati. p duodecim tri/ butibus israel. et in hoc signaba tur q; sacerdo/ tibus debeba/ tur a ppo vi/ crus. g Et li batoria: id est vasa in quibus probabātur li/ quida de qui/ bus fiebant li/ bamina que sūt oblationes de liquidis. h Et phialas. i. vasa in qui/ bus reponebāt tur vnguenta et thymiamata. i. Et mortari ola aurea et. in quib? tereban tur illa ex qui/ bus cōponebāt tur. k Et ve lū. diuidēs inf sanctū et sanctū sanctorū.

et ascendit hierosolymā i multitu/ dine graui. Et intrauit i sanctificati/ onē cūq; supbia: et accepit altare aureū et candelabrū luminis: et vni/ uersa vasa ei? et vniuersa ppositionis: et libatoria et phialas et mortari/ ola aurea: et velū et coronas: et or/ namētū aureū qd i facie tēpli e/ rat: et cōminuit oia. Et accepit ar/ gētū et aurū et vasa rcupiscibilia: et accepit thesauros occultos q; iuenit: et sublat? oib? abiit i ter/ rā suā. Et fecit cedem hominū: et locut? ē i supbia magna. Et fa/ ct? ē plāct? magn? i isrl? et i omni lo/ co eorū. Et igemuerūt pncipes et scēiores: et iuuenes et virgines isir/ mati sūt: et speciositas mulierū i/ mutata ē. Omnis marit? supsit lamētum: et que sedebant in tho/ ro maritali lugebant: et cōmo/ ra est terra super habitantes in ea: et vniuersa dom? iacob indu/ it cōfusionē. Et post duos ānos dierū misit rex pncipē tributorū in ciuitates iuda: et venit hierlm cū turba magna. Et locutus est ad eos vba pacifica i dolo: et cre/ didit ei. Et irrui sup ciuitatem: et repēte: et pcussit eā plaga magna et pdidit populū multū ex israel. Et accepit spolia ciuitatū: et succē dit eā igni: et destruxit domos ei?

l Et coronas. crīstentes ibi ad oena tum templi. m Et ornamentum au reum: id est cortinam aurifigiatā. n Et cōminuit omnia: id est in pul/ uerem redegit vt dicunt aliqui. exposti tores: sed non est verisimile q; tā pēio/ sa veller sic cōterere. ideo d; q; hec cō/ minuit. i. a ppiā forma trāsmutauit: et materiā retinēs ad alios vsus ad suā vtilitatē. o Et igemuerunt pnci pes et scēiores. tantis malis occurre/ re non valentes. p Et commota ē terra super habitantes in ea: id est in suo decore trāsmutata propter misē/ riā habitātū i ea. q Et p? du. an. h pñr pōit psecutio quā fecit antioch? p suū ducē fallacē. iō subdit: r Et lo/ ad e. x. pa. i. do. significās q; vñs; p statu ciuitatū reformādo. s Et cre. ei. cū intra recipiēdo. t Et ir. sup ci/ ut. re. ciuib? nō cogitātib? de defēso ne. v Et destruxit. do. ei?. notabiles et fortes ne p? ei? recessum iudei possent ibi tueri

disiung

diffimus suauis maligno: et signis atq. pdigis me
daab⁹ vt cu homines deu esse credat: et diuinu cul
tu illi exhibebat. Qui ergo sibi credut hos: i qia
spiritualiter occidit. Qui aut resistit corporali cru
ciatu eos affligit. Unde euenit q cu magno dolo
re mentis legendu est vt pdat populu multum ex
israel: cu plurimos de christiana religione in apo
stasia conuertit. Accipit spolia ciuitatis cu orna
menta ecclesie tollit. Succeditq. eam igne cu pecu
tione deuastat: destruit domos ei⁹ et muros in cir
cuitu cu plebes credetu dissipat: ac defensores eo
ru: hoc est doctores enecat captiuasq. ducit mul
eres et natos: pecora: qz illi q molle animi ha
bent et pueri sunt sensib⁹: ac carnalib⁹ desiderijs
seruientes more brutoz animaliu viuunt: captiuita
ti ac laqueo antiqui hostis marie patet. Deuasta
tis ecclesijs xpi et dispis. ppter psecutione mini
stros ipsius: hosti maligno in loco eoz arcem imple
tatis erigere: et blasphemos cultores substituere
molitur: quaten⁹ si possibile sit per ptauos homi
nes nome christianu qd solu in orbe pualuit fudi
ru delect: et diaboli volutas in pollutione idolo
ru et multiplicitate peccatoz expleat. An sequit:
a Et effuderit rē. Igitur habitatores hierosolimi
unt qn psecutioe feruente alij corporali fugiunt vt
no scadantur: alij mente fugiunt et scandalum
gratie in animabus suis patiunt: alij vfos ad mor
te in cofessione xpi pferunt: et liberi a psecutoz ma
nib⁹ in celos effugiunt vt remuneret: sitq. terra sa
cta habitatio exteroz: qn mēbris xpi p martyriu
coronadis in toto mudo multiplicat numer⁹ pse
cutoz: dies festi ei⁹ ouertut in luctu: qn rit⁹ cele
berrim⁹ religionis christiane no permittit habere
cui fulgoris ornatu: et sabbata ei⁹ in opprobriu:
cu spes qua habet in futura animaz requie abo
let. vel ab hoste elidit fidelium. Scdm glām ei⁹
multiplicata est ignominia ei⁹. Sedat eni glā ec
clesie infidelium ignominia: qn inimico dominan
te gloria celestium sacramentoz et honestas diui
noz officioz impijs blasphemantib⁹ maximum
sustinet opprobriu. b Et scripsit rē. Scriptura
et epla spiritualis antiochi philosophi sunt gen
tilium: et heretici atq. scismatici christianoz q ve
ritate legis xpi atq. statū catholicę fidei subuer
re cupiūt: qd⁹ dolor est cult⁹ diuin⁹ et religio chri
stiana: sed quo magis per erroze studet sibi homi
nes adunare: eo magis faciūt illos ab inuice dis
cordare: qz nec ipsi inter se inuice concordant: sed
varijs sectis dissentientes discrepant: et ideo min⁹
se obsequentes: et in unitate cofociare pualent. In
ter superbos eni (scriptura teste) semp iurgia sūt.
Et in pta veritatis sententiā: Omne regnu in se di
uisū desolabit⁹: et domus sup domu cadet. Pan
dā libi et epistole antiochi in hierusalem et in ci
uitatibus iude vt sequant leges gentium terre: et
desinant holocausta et sacrificia: et placationes fa
cere in tēplo dei: qz maxima cura maximiq. studi
um est hereticis atq. paganis vt in ecclesia chisti
cultum diuinu seu pfundant: seu penit⁹ extinguat:
ne sinceritas recte fidei que per dilectione opera
tur in ara cordis credentis gratū holocaustū deo
offerat: nec sacrificia mystica corpis et sanguis vo
mini cu sacra fidelū oratione atq. placatioe bo
nozu actū in vero tēplo dei omniū creatori: et bo
nozu largitori digne exhibeant. phibent celebra
re sabbatu: quia negant in celesti regno sanctariū
requie futurā esse aīaz. Iubēt edificari aras et tē
pla et idola: qz mentes fidelū malignoz spiritu
nm cupiunt efficere vasa: immolari carnes suillas
et pecora communia: hoc est immundam ducere
vitaz: et brutozum animalium more in luxuria: at
qz concupiscentijs carnis conuersari: relinque
re filios suos incircumcisos: hoc ē nulla custodia:
nulla cōtinētia: nullaq. discretionē: cogitationes:
sermōnes atq. opa tēperare: ita vt obliuiscant le
gē diuinā: et immutēt iustificationes dei in diuerso
ru scelēz facturā. Et hec oīa n solu fmonū suauis
fctiā diuersaz penaz fieri cogūt tormēto. An se
quitur

et muros eius in circuitu: et ca
ptiuas duxerūt mulieres et na
tos et pecora possederunt. Et
edificauit ciuitatē dauid mu
ro magno et firmo: et turrib⁹ fir
mis: et facta est illis in arcē. Et
posuerūt illic gētē peccatricē vi
ros iniquos: et pualuerūt i ea.
Et posuerūt arma et escas: et cō
gregauerūt spolia hierusalē: et
reposerūt illic et facti sūt in la
queū magnū. Et factū est hoc
ad insidias scificationi: et i dia
bolū malū i isrl. Et effudit sa
guinē innocentē p circuitū sa
ctificationis: et cōtaminauerūt
sanctificationem. Et fugerunt
habitatores hierusalem pro
pter eos: et facta est habitatio
exteroz: et facta est extera se
mini suo: et nati ei⁹ reliquerūt
eam. Sanctificatio eius deso
lata est sicut solitudo: dies fe
sti eius conuersi sunt in luctū.
Sabbata eius in opprobriu:
honores eius in nihilū. Scdm
gloriam eius multiplicata est
ignominia eius: et sublimitas
eius conuersa est in luctu. Et
scripsit rex antiochus omni re
gno suo: vt esset omnis popu
lus vnus. Et reliquerunt vnus
quisq. legem suam: et consense
runt omnes gentes fm verbū
regis antiochi. Et mlti ex isra
el consenserunt ei: et sacrificia
uerunt idolis: et coinquinaue
runt sabbatu. Et misit rex an
tiochus libros per manus nū
ciorū in hierusalem: et in om
nes ciuitates iude vt sequerē
tur leges gentium terre: et pro
hiberent holocausta et sacrifi
cia et placationes fieri in tem
plo dei: et prohiberēt celebra
ri sabbatu: et dies solennes.
Et iussit coinquinari sancta: et
sanctum populū israel. Et ius
sit edificari aras et templa et
idola: et immolari carnes suil
las et pecora communia et re
liquere filios suos incircumci
sos: et coinquinari animas eo
rum in omnibus immundici
is et abominatiōib⁹: ita vt obli
uiscerent legē: et imutaret oēs

ibi tueri. a Et mu. ei⁹. faci
endo ibi multas apturas per
quas egres et pedites multi
possent igredi libere si iudei
vellent in aliquo rebellare.
b Et edi. ci. dauid. i. arcē fl
on. c Et facta est illis i ar
cē. i. in fortaliū cōtra ciuita
tis populū. ideo subdit po
stea: d Et facti sunt in la.
magnū. ad capiendū ciues et
spoliandū. e Et factū est b
ad in. sanctificationē. i. loco tē
pli ne cult⁹ diuinus ibi posset
exerceri. nā de arce poterant
super deū colētes iacula. pñ
cerere: eo q erat. ppe tēplū.
f Et in dia. malū: als ma
gnū. boies eni pessimi dicūt
diaboli p quādā similitudinē:
et accipit hic singulare. p plu
rali. diabolum. i. diabolos.
g Et facta est habitatio ex
tero. i. extraneo. h Sa
ctificatio ei⁹ desolata ē sicut
solitudo. in loco eni tēpli cre
uerūt arbuta: vt dicit. j. iij.
ca. i. Scdm glām ei⁹. tem
pore Salomōis. k Multi
plicata est ignominia ei⁹. tem
pore antiochi illustr⁹. l Et
scripsit rex. hic pñr describit
psecutio regis antiochi p nū
cios et scripturā in q pmo pce
pit legē mosaicā abolere. ideo
dicit: Et scripsit rex p decre
tū firmū. m Et eēt oīs po
regni sui. n An. i. vni. le
gis et ritus. o Et reliquit
vnusquisq. gētillū aliū ritū
habentū q antioch⁹. p Et
multi ex israel consenserūt ei. a
liqui timore: alij fauore.
q Et misit rex antioch⁹ li
bros. i. epistolas decretū suū
continentes. r Et seque
rentur leges gētillū. idolatra
rum. s Et prohiberēt bo
locausta. que totaliter incen
debantur ad honore diuinū.
t Et sacrificia. p peccat⁹ ob
lata. v Et placā. rē. i. sa
crificia pacifica. de qb⁹ habe
tur in Leuit. r Et pbi.
cele. sabbatū. phificio crea
tionis omniū. y Et dies
solennes. vt pasce penteco
stes et huiusmodi. z Et ius
sit coinquinari sancta. i. tem
pli loca. a Et sanctum po
pulum israel. qui dicitur san
ctus: quia pce ceteris popul
erat ad diuinū cultū deputa
tus: vnde et res inanimatę
que diuino cultui deputant
dicuntur sanctę: vt vestes et
vasa et similia. b Et peco
ra communia. i. immunda.
fm legē moysi. c Et coin
quinari aīas eoz in omnib⁹
mundicijs. i. cibis lege. phi
bitis. d Et abominatiōi
bus. i. idolatrijs que abomi
nationes dicuntur in veteri te
stamento. e Ita vt obliu
iscerent legē. p pfuetudinē le
gi parrariam. f Et immuta
ret oēs iustificatio. dei. i. ob
qq 3 latōes

1. Cor. 12. b
Amos. 8. c

quis: a Et quicumque rē. Incādelicit crudelitas qñ feruet i pietas: seuit immanitas qñ estuat cupiditas: o mui regno suo antiochus p scripturas indicit tormenta r mortē ingerere cultorib⁹ dei. Sic r antichrist⁹ p ministros suos scelestissimos yaria exquirat penarū genera: qñen⁹ christicolos a statu religiōis scissime euellat cōterat atq; dispat.

b **Die quinta rē.** Mensis casleu idē est apud grecos qui apō latinōs dicitur december. In hui⁹ mēsis die qñtadecima āno. cxi. regni grecoz qd a pīmo anno seleuci cōputare incipiūt. antiochus epiphāes abomināū idolū desolatiōis in tēplo statuit dei: hoc est simulacrū Iouis olimpij. pncipar⁹ autē sui anno. viij. quo videlicet anno in samaria sup verticē mōt⁹ garigim: Iouis pegrini siue hospitalis delubzū edificauit ipsi samaritanis (vt idē faceret) p eplam pēatib⁹ sicut Ioseph⁹ testis est. Sz legim⁹ i euāgelio sz Partheu: saluatore discipul⁹ interrogatib⁹ de signo aduent⁹ sui r cōsumatiōe seculi inter alia respondisse. Cū ergo videritis desolatiōis abominatiōē q dicta est a Daniele. ppha stantē in loco sancto (qui legit intelligat) qñ ad i

Mat. 24. b

Mat. 9. 8

2. Cor. 2. b

telegentiam. puocamur: mysticū mōstrat esse quod dictū ē. Scriptū ē autē i Daniele hoc modo. Et in medio hebdomadis auferet sacrificium meū r libamina: r in templo desolatiōis abominatio erit vsq; ad cōsummatiōē tēporis: r cōsummatiō dabit sup solitudinē. De hoc Apulus loquit⁹: De hō iniquitatis aduersarius eleuand⁹ sit contra omne quod dicit⁹ r colit⁹: ita vt audeat stare in tēplo dei r ostendere q ipse dñs sit: cul⁹ aduent⁹ fm operationem sathane destruet eos: r ad solitudinē rediget qui se suscepit. Pōt autē simpliciter aut de antichristo accipi: aut de imagine cesar⁹ quā pilas posuit in tēplo: aut de Adriani equestri statua: q in ipso sancto sanctorū loco vsq; in pte tēpōis stetit. Abominatio quoq; sz veritate scripturarū idolū nūcupat⁹: r idcirco addit desolatio q in desolato tēplo atq; deserto idolū positiū sit. Statuto autē idolo celi in tēplo dei p vniuersas ciuitates iude ministri regis neq; simi edificat aras i circuitu r añ ianuas domoz r in plateis incēdūt thura r sacrificat⁹: q; regnātē in mūdo antichristo: astipulatores ei⁹ r oēs iniqui. reiecto xō vni⁹ dei cultu r spreta dei domo q est scā ecclesia: cōfusa mēte: turbatoq; ordine in diuersis locis variōz errorū et multipliciū scelez demonijs funesta deferent sacrificia. Et bñ dicit q in circuitu edificauerūt aras: q simplicitate vitat⁹ relicta erroras impietat⁹ sequunt⁹ sectas. In circuitu ei⁹ (vt psalmista testat⁹) oēs impij ambulāt: r añ ianuas ediculoz: atq; in plateis incēdūt thura r sacrificat⁹ q introire ad altare dei. ibidēq; in censū pure orōnis deo inferre nō merent⁹: sed in lata ac spaciofa via q ducit ad mortē actus suos ac verba secū hosti deferūt maligno. Et libros dei scidūt cōburūtq; igni: q cupiditatis ignē legē dei sinceritatē: heretica prauitate a rectitudis sue statu discindere cupiunt. sanctosq; pdicatores qb⁹ thesaur⁹ testamētōz dei cōmēdat⁹: ē malicie sue mucrone trucidare gestit. Quid p vicenariū numer⁹ r qñtū nisi illi designant q qnos sētib⁹ corporis carnalib⁹ desiderijs ipliciti: legē dei q in duob⁹ testamētis r in duob⁹ pceptis dilectiōe videlicet dei r primi pstat: cōtraria faciūt ac sapiūt. Vigiñti ergo r qnos qñarto numero in semetipso multiplicato cōficiunt. Meritoq; hic numer⁹ defertorib⁹ legis dei cōparat⁹: q p vniūquēq; sēsu corporis: b ē p visu: auditu: gustu: odoratu r tactu pceptū diuinis q in pēateucho pscripta sunt aduersant⁹. r ideo dicitur q sacrificauerūt super

arā q erat cōtra altare: q in altare impietatis qd supbia exacerbat cōtra altare fidei catholice: omnes iniqui actū ac verborum suoz diabolo insausa immolāt sacrificia. c **Et mulieres rē.** Patet hīstorie sensus qui exponit tormenta q pfectores nephandi: r tunc in veteri testamento: et nūc similē in nouo cultoribus dei ingerunt: nec facile est cui⁹ enumerare omnia supplicioz genera q tortozes nequissimi martyribus christi infligebant. Sed iuxta allegoriā qd p mulieres q circūcidebāt filios suos: nisi honeste fidelū psonē monstrant: q actus suos r sermōes atq; cogitat⁹ summa discretiōe circūspiciētes: quicqd in eis supflui reperit⁹: gladio spūs amputare festinant. Has spiritali antioch⁹ trucidare desiderat⁹: q; aut corporalit⁹ eas p tormēta ferire: aut spūaliter p abnegatiōē in aīa nequicare decertat. Interpretat⁹ aut antioch⁹ paupertatis silentiū: r merito b nō se cēset: q expers spiritalis sciētie spūs sa

crarū virtutū est hoc q ipse minime in se habet: p inuidiā in alijs psequit⁹. An bene subiungit⁹: Et suspēdebāt in q̄t pueros suos a ceruicibus p domos eoz. Quia illos q nō sēsu ppter maliciā sūt paruuli r hīles spūs: ppter cōfessiōē fidei interimere nō tardat. Similiter r illos qui circūciderūt eos trucidabāt: q; pdicatores scōs q cultro pietatis ac xpo euāgelice doctrine subditos suos coercentes castigat⁹: maxie p seculonū molestijs infestant⁹.

d **Et multi rē.** Nulla psecutio nulla q tribulatio sanctos dei q pdestinati sunt et vocati fm pscientiā dei patris a fide xpi vnq; euellere potuit: sz i veritate persistentes: nec idolatrica manducabant: nec immundicia peccatorū coinquinari consentiebant: nec etiam legem dei sanctam heretica prauitate infringere atq; corrūpere patiebāt⁹: sz magis eligebāt pro nomine christi mortē q consentire impietati. Unde qui dam illorum hac confidentia frat⁹ ad discipulos scribens ita testatus est dicens: Certissime enī q; neq; mors: neq; vita: neq; angel⁹: neq; principatus neq; instātia: neq; futura: neq; virt⁹: neq; altitudo: neq; pfundū: neq; creatura alia poterit nos separare a charitate dei que est i christo iesu dño nostro. Sed que cōsolatio laboratib⁹ feruis dei missa sit videam⁹. **In die**

Mico. de lyra

lationes r sacrificia q offerebant deo celi. cetera patent vsq; ibi: a **Et ef**

fugauerūt po. isrl i ab. q; nolētes idolatrare refugebant occulte ad spelūcas montiū: vt habet. j. sequenti ca. scō pceptū idolatriā. psteri. ideo dicit⁹: b **Die qñtadecima mēsis casleu.** i. decēbris: vt dicit aliq; sz meli⁹ videtur q; correspondet nouembri. nā apud hebreos est tertius a se primo mēse cōputato vtroq; q septim⁹ correspondet septēbri nostro. aliquando tñ p parte cōcurrit cū octobri nostro: r p cōsequēs casleu similis cū decēbri. r hui⁹ ē: q in dei faciūt mēses p lunationes: sicut pleni⁹ declarauit Gen. viij. r Exo. xij. c **Quinto r quadagesimo r cētesimo anno.** i. regni grecorum. d **Edificauit. i. statuit fecit.** e **Abominandū idolum.** i. Iouis olimpij. f **Desolatiōis.** q; erat signū desolatiōis tēpli. tertio pceptū legē mosaicā destruit. ideo dicit⁹: Et libros legis dei cōbussit rē. quarto pceptū oēs legis obseruatōes trucidari. ideo dicit⁹: g **Et quicūq; obseruabat legē dñi rē.** r patet littera vsq; ibi: h **Et quinta r vicesima die mensis casleu.** i. Sacrificabāt sup arā q erat contra altare. i. dei sup qd erat idolū positiū: sic ara in qua sacrificabāt idola erat posita ptra altare dei. k **Et suspēdebāt pueros a cer. i. p colla funib⁹ iuxta cernices trāsentiū.** cetera patet. **In dieb⁹**

aram

I Machabeorum (Ca. II) Moraliter.

Moraliter. Factum est postquam percussit Ca. I alexander rex. Per istum alexandrum qui largissimus fuit et de terre principibus triumphavit. Mystice significari potest dominus noster iesus christus qui ex libertate maria non solum sua sed etiam seipsum nobis donavit: et de principibus et de potestatibus malignis potenter triumphavit. Colos. ii. Expollas principatus et potestates tradidit confidenter. palam triumphas in semetipso. b. t. Decidit in lectum assumens nostre passibilitatis defectum. et cognovit quod moreretur. nam ante mortem suam plures dixit et volutarie suscepit. d. t. Et vocavit pueros suos nobiles. s. apostolos qui licet de humili plebe fuerunt progeniti: tamen fuerunt nobiles virtute: et spiritus sancti carisma: et tibus adornati. de qua nobilitate dicitur: Nobilitas sola est animi que moribus ornat. Qui secuti sunt nutriti. pabulo verbi divini. Et dicitur illis regnum suum d. ad huc vinceret. nam imminente sua passione dixit eis Luc. xxi. Ego dispono vobis sicut disposui michi pater meus regnum. Et super illud: Et dicitur illis regnum suum. dicit glossa. i. dividendum tradidit. Et hoc modo potest exponi de ecclesia militante que frequenter dicitur Christi regnum. cuius ordinationem et distinctionem per diversos statos et dioceses christus apostolus et eorum successoribus commisit. Et obtinuerunt pueri eius regnum unusquisque in loco suo. nam quilibet regimine spirituale accepit in sorte sua. Et imposuerunt sibi omnes diademata regum. s. diademata martyrij et doctrine. Et filij eorum post eos. quod post apostolos fuerunt multi episcopi qui sunt successores apostolorum qui meruerunt diademata martyrum et doctorum. Annis multis. b. dicitur quia postea per longum tempus paulatim refriguit charitas in ministris ecclesie: intantum quod multi sunt magis intenti pompis et carnalitatibus quam defensionis sue gregis et doctrine. id subditur: et multiplicata sunt mala in terra. i. in populo et in superioribus malis exemplis. Grego. in pasto. Cum pastor per abrupta gradat: consequens est et ad precipitum gregem sequatur. Et exiit ex eis radix peccati antiochus. i. prelati cupidus et superbus. nam cupiditas est radix omnium malorum: ut dicitur. i. Timoth. vi. et Eccl. x. Initium omnis peccati id est superbia. Et radix ista multus diabolo procurante germinavit in ecclesia. Illustres. tales enim qui promouentur ad ecclesie dignitates licet sint de ista generis tamen reputari volunt nobiles et illustres. Ver. super missus est. Videas plerosque in ecclesia dei de ignobilibus nobilibus: de pauperibus divites factos. subito intumescere: postine abiectionis oblitisci. genus quoque suum erubescere et infimos dedignari pariter. In diebus illis exierunt ex israel filij iniqui. israel interpretatur videns deum. ideo per istos significant mali religio: si qui per vitam contemplativam esse debet incluisse sed discurrere querit. et dissoluti sceleribus familiaritate pluri: et per consequens in moribus reformari: sicut dicit ps. cv. Et cum isti sint infirmes et didicerint opera eorum et servierint sculptilibus eorum et factum est illis scandalum. ideo sequitur: Et recesserunt a testamento suo. i. a religionis voto. n. t. Et venudati sunt reges. i. totaliter dediti. An die Aug. Sic non inveniunt meliores illis qui in monasterijs preceperunt: ita non inveniunt deteriores illis qui in eis defecerunt. p. t. Et paratum est regnum in conspectu antiochi regis. sicut dictum est per antiochum signi-

ficatur prelati cupidus et superbus: et iam intantum aliqui sunt cupidi et superbi qui volunt tenere plures ecclesias. ideo subditur: Et regnaret super duo regna. unde continetur contentiones et prelia. Et conuertit antiochus. scilicet quitur: et ascendit ad israel regem. per quod significatur claustrum religionis ut dicitur est. Dicit aut Grego. Domest. x. Certe iniquorum omnium diabolus caput est: propter quod caput est iniqui prelati. et ideo de uno fit transit ad alium propter connectionem eorum. Ideo antiochus qui prius significavit prelatum iniquum: hic significare potest diabolum qui ascendit ad israel subvertendo statum religiosum. ideo sequitur: et accepit altare aureum. in quo crenebatur incensum: ideo significat orationem venoriam. sicut dicit ps. cxi. Virga tur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. que multum est diminuta in locis religiosorum. d. t. Et candelabrum luminis. per quod significatur sacre scripture studium. sicut dicit ps. cxviii. Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen semitis meis. quod est multum diminutum in religione et quasi ablatum. nam multi libenter student intra ciuitatem et aliqui philosophica et aliqui curiosa et inutilia: et quod deterius est superstitiosa. Et mensam propositionis. in qua ponebatur panes. ideo significat celebrationem missae in qua confectur panis vite. hec autem est ablata pro magna parte: quia sacerdotes religiosi solebant celebrare quasi quotidie: nunc autem multi celebrant valde raro et sine debita preparatione. Et libatoria et phylas regis. per ista significatur illa que valent ad tria predicta. scilicet orationem: sacre scripture lectionem: et missae celebrationem. Et accepit argentum. locutionis munde. ps. xj. Eloquia domini eloquia casta argenti igne examinatum. Et aurum. charitatis fraternae. que tanquam aurum est preciosior inter virtutes ad primum. Et occulit thesauros. s. penitentie occulte et orationis priuate. ista namque nixit diabolus a religiosi auferre et abstulit per magna parte. Et ingemuerunt principes et seniores. nam valde res viri qui viderunt in religione sua feruorem deuotionis et modo vident teporem relaxationis: moleste ferunt in cordibus suis. Et post duos annos dierum misit rex principem tributorum. per istum principem tributorum significat principem pel prelatum qui studet vi vel fraude rapere bona subditorum. et iste mittitur a diabolo qui dicitur rex super omnes filios superbie: qui promouet vel instituit ipso procurante. et ad subditur destructio cultus divini et pacis populi sicut describitur hic diffuse. Et scripsit rex antiochus omni regno suo ut esset populus vnus regis. ista diaboli scriptura est in filiis dei et hereticorum per uerba doctrina: qui si quis imbuatur de populo diaboli efficitur: et ad hoc diuine legis destructio sequitur et eius obseruatores miserabiliter affliguntur. d. t. Edificauit autem regem. per quod significat prelati abominabilis propter defectum scierit vite qui diaboli procuratio potest super ecclesiam dei. de qua dicit Zach. xj. Pastor et ido. bere. gre. id est idoli doliatio. nam per eum de solat ecclesia in spiritualibus et temporalibus bonis. et huic idolo sacrificant sustinentes eum et ministrantes sibi in operibus malis: et qui renouat sacrificare occidit: quia bona de quibus debet vivere vel fraude rapiunt.

Glo. ordi.

In diebus illis. In li. Ca. II bro Danielis (ubi dicitur) loci merito sub enigmate facta est ita scriptum reperitur: Et impij in testamentum suum simulabunt fraudulenter. Populus autem sciens deum suum obtinebit et faciet: et docti in populo docebunt plurimos: et ruent in gladio et in flamma: et in captiuitate et in rapina dierum: cunctos corruerint subleuabunt auxilio paruulo: et applicabunt eis plurimum fraudulenter: et de eruditis ruent: ut confectur et eligantur et dealbentur usque ad tempus presinitum: quod adhuc aliud tempus erit.

maeducaret imunda: et elegerit magis mori quam cibum coquinari imundis. Et noluerit frigidum legem dei scire et trucidati sunt. Et facta est ira magna super populum valde. Ca. II In diebus illis surrexit mathathias filius iohannis filij simonis sacerdos ex filiis ioarim ab hierusalem.

Mico. de lyra

In diebus illis. Post Ca. II ta deiectione populi per antiochum et piphanem. hic dicitur ponit altissimus et reuelatio per mathathiam. ubi primo ponit audacia celat. scilicet constantia tollerant. ibi: Et exclamauit. tertio. putat dicitur morietis. ibi: Et appropinquauerunt. Circa primum ponit placet: bu. millitudo. scilicet ausus confessionis. ibi: Et venerunt illuc. tertio. celat emulatio. nis. ibi: Et ut cessauit. Circa primum premititur mathathie genus. cum dicitur: In diebus illis surrexit mathathias filius iohannis et eius officium. cum dicitur:

Sacerdos et filius iohannis. iste fuit vnus de viginetum sacerdotibus quos instituit dauid ad augmentationem diuini cultus. i. Paralipo. xxiij. et dicunt aliqui quod iste vocatur ibi iochin qui habuit sortem. xxi. videtur tamen michi quod melius dicat ibi ioharib qui habuit sortem primam. nomina enim hebreorum frequenter mutantur in vltima littera sicut et latina. et hoc patet ex hoc quod. j. xxiij. ca. dicitur quod mathathias fuerit ex filiis iarib quod idem nomen est quod ioharib. c. Ab hierusalem. istud refert ad illud quod. p. ois. Surrexit. nam inde recessit propter templi contumaciam. q. q. 4. Et p. 6.

rumi frau

Mo.ordi. I Machabeorum Ca. II Nico.de lyra

rimū fraudulēter: et de eruditīs rūt vt cōsent et eligant et deal
benf vsq ad p̄finitū t̄p̄s: qz adhuc aliud t̄p̄s erit. Parum
aū r̄lūm mathathiam h̄stōriā h̄stōriā significat. de vico modin: q
aduērsū dūces antiochi rebellauit: et cultū veri dei seruare co
nat est. Parū aū cōsiliū inde vocat: qz nō longo t̄p̄e post in
chorā defensionē vixit: s; vno euoluto
anno defunctus ē. Et postea iudas fili
eius qui vocabat machabeus pugnās
cecidit: et ceteri fratres ei aduersario
rū fraude decepti sunt. **Myſtice.** aū
mathathias dominū saluatore signifi
cat: qui princeps est populi dei: et de
fensor electorū suorū cuius filij pugnāt
p domo isrl: defendūt s̄ctuariū dei
ac legē diuinā. Inter p̄tā aū matha
thias donū dei: cui nōminis arcantū
ipsius incarnationis nobis patefecit sa
cramentū. Unde et ipse ait in euāgelio:
Job. 3. b Sic enī deus dilexit mundū vt filium
sū vniuersitū daret: vt oīs q credit in
eū nō peat s; habeat vitā eternā. Qui
enī dat a deo ē: p̄fecto dei donum ē.
S; hec de incarnatione ipsi t̄m dicta
sūt. ceter de diuinitate ei: qua equal
est patri et spūsc̄tō: s; cū p̄e et spūsc̄tō
ip̄s disp̄tationē facere credit oportet.
S; et spūsc̄tū donū dei legi. S; t̄m
cū p̄e et filio vn de credit atqz ado
rat. Aū in euāgelio: et missus legi et
sp̄te venisse: vt est illud dñcū. Roga
bo patrē et aliū paraclētum dabit vo
bis. Et itē: Aū aū venerit inq̄t para
clētus quē ego mittā vobis a p̄e sp̄
ritū veritatis q a p̄e p̄cedit: ille testi
monij phibebit d me. Et alibi ip̄a ve
ritas ad Nicodemū ait: Spiritus vbi
vult spirat: et vocē ei audis: et nesci vn
de vtiat aut quo vadat. Hic ergo ma
thathias narrat filiū esse iohānis filij
symeōis sacerdos ex filiis ioarim. Jo
hannes interpretat grā dei. symeon: au
diens: ioarim: dñs exaltās. Recte er
go interpretationes huius mysterio cōpe
tunt: qz mediator dei et hoīm grā dei
dici p̄t. Et illō Apli: Gratia dei p
omnibus gustauit mortē. Et audiens
qz ip̄e in euāgelio ait: Que audiuit a
patre hec loquor in mūdo. Et dñs ex
altans. de quo p̄pheta ait: Exaltare dñe in v̄ltute tua. Ip̄e ei
merito sacerdos nominat. de quo scriptū ē: Jurauit dō. et nō pe
nit. et tū es sacerdos in eter. et. Nūllus mathathie filij sūt oēs
sc̄i q a corp ei et mēbra dicunt. Sed quō dñario numero de
signari possint nō icōueniēt querit. Tot ei legunt filij matha
thie h̄stōricē fuisse: h ē iohāna: q cognominabat gaddis: et symeō
q cognominabat abarō. et ionathas q cognominabat apph. Et
deam ergo si alicubi iste numerus in duo testamēto eandē rē
exprimere inueniat. Legimus quoq Paulū aplm ad ephesi
os de christo dicentē: Qui descendit ip̄e est et q ascendit sup om
nes celos vt impleret omnia. et ip̄e dedit quosdā quidē ap̄los:
quosdā aū p̄phas: alios vero euāgelistas: alios aū pastores
et doctores. ad cōsumationē sc̄orū in op ministerij ad edifi
cationē corporis christi. Ecce h qnq species denotant in illis
p̄sonis quas diuina vocatio ad magisterij ordinauit ecclesie.
Sed cōsiderem quō ip̄i filij mathathie cū interpretationib no
minū suorū his speciebus possint aptari. Prim ergo filiorū
illius nuncupat iohannan: qui cognominabat gaddis. iohā
nan quoq dñs gratia eius. Gaddis aū hec sive tētatio mea.
Bene ergo hec nōia ordini ap̄lorū (nisi fallor) pueniūt: qui p
vni gratiā ad culmē honoris huius electi sunt. sed tamē a pec
catoribus multas p̄pessi sunt tentationes atqz iniurias: qd idē
saluator p̄dicere eis videt cū in euāgelio ait: Ego vos elegi d
mundo vt eatis et fructū plurimū afferat: et fru. ve. maneat. et
item: Ecce ego mitto vos sic oues in mēlu. Et forte ergo p̄uē
tes sic serpētēs: et simplices sic colūbe. et reliqua. Ecce q grā do
mini sunt repleti malorū oīm demonstrant contumelijs non me
diocriter afflicti. Secundus aū filiorū mathathie fuit symeō q
cognominabat thasi: q in seq̄ntibus plerisq locis simō nominat.
Simon

Simon ergo sive symeon interpretat audies: sive audiuit tri
sticiā. thasi exploratio gaudij. Nec incoēuenter hec p̄phe
tarū ordini cōueniūt: q spūsc̄tū grā illuminati et futuras pe
nas malorū p̄uider: et ventura p̄mia sanctorū p̄solatioe inter
na gustado p̄noscūt: alijqz futura mala p̄cauere et futura

Myſtice.

Job. 3. b

Job. 14. b

Ibid. 15. b

Job. 3. a

Job. 3. a

Job. 2. c

Job. 3. b

Job. 10. a

Ibid. 19.

Eph. 4. b

Job. 15. c

Mat. 10. c

Et p̄sedit in mōte modin: et habebat filios quosq: iohāna q cognominabat gaddis: et simonez qui cognominabat thasi: et iudā qui vocabat machabeus: et eleazar qui cognominabat abaron: et ionathan q cognominabat apph. Hi viderunt mala que fiebant in populo iuda et hierlm. Et dixit mathathias: Me mibi: Et quid natus sum videre cōtritionē populi mei: et cōtritionē ciuitatis sacre: et sedere illic cum dā in manibus inimicorū. Sancta in manu extraneorum facta sunt: replū eius sicut homo ignobilis. Gloriosa glorie ei captiua adducta sūt: trucidati sunt senes ei in plateis: et iuuenes eius ceciderūt gladio inimicorū. Que gens nō hereditauit regnū eius: et nō obtinuit spolia eius: Omnis cōpositio eius ablata est. Que erat libera facta est ancilla. Et ecce sancta nostra: et pulchritudo nra et claritas nostra desolata est: et coinquinauerūt eā gētes. Quo ergo nobis adhuc viuere: Et scidit matha

bona appetere persuadet. Tertius in ordine filius iudas machabeus fuit. Iudas enī cōfiter vel glorificans interpretatur: et machabeus bellator. Satis bene hec denominatio cōuenit euangelistis: qui euāgelij pacē et glorie xp̄i predicant toto orbe terrarū: expugnantqz errores nephandos paganorū atqz hereticorū. Quartus aū filius hoc est eleazar qui cognominabat abaron: et in p̄iore nomine dei adiutor: um. in sequenti vero generationē expulsum sonat: nō immerito pastorib figurā assimilat: q adlutorio dei satis roborati excellas fide ac virtutib ppositi in ecclesia p̄stituti: vt oues dei sana fide bonisqz exēplis ad vīdītā rē celestis patrie rite pascāt pducāt. Quintus aū filiorū vocat est ionathas: cognomē habēs apph: optime sanctis doctorib iuxta interpretationem nominū suorū cōueniēs. interpretatur enī Ionathas colūbe donus: sive dñi spontaneus. apphus aū fugitiuus sive milesimus. Et bene his nominibus doctores christi expr̄imunt: qui spūsc̄tū gratia repleti: mēte spōtanea dñō se subiiciūt: vt ei vice legatione functi legē dei p̄dicent in mūdo: et homines terrena desideria fugerint: et sempiterna gaudia q̄rere doceāt: q tū ibi iuxta millenarij numeri signatā deo retribuēt: et p̄lētudinē mercedis accipiat: et verā beatitudinē cum christo et āgelis ei sine fine possideāt. Qd aū hic sequit: Hi viderūt mala que fiebant i populo iuda et hierlm. Quia isti vici scādala diuersa q ab iniquis ecclesia dei p̄petrāt cōdolēdo agnoscūt ac mūrōre spiritali vīdicare gestiunt: semetip̄os hostiā ponere: ac p suorum salute mori tradere nō metuit. Aū se quis: a Et scidit matha. Quid ē q

vestimēta scidere: nisi corpa supplicij tradere. Et qd op̄ri alio: nisi iustos q̄s p̄ctōres p̄ntre tōmō. Cū qz sit ex he dis aspū setigerus regumētū. Nā bēdi ad dīcta iure referū

Nico.de lyra

a Et confedit in mōte modin vnde erat oriundus. Cōsequenter describit p̄les ei. cū dicit: b Et habebat filios quosq: et interpretationes cognominū hic omittit: qz Hieronymus in libro suo de interpretationib nominū hebreorū nōnullas pōit de libris Machabeorū. et iste que sūt remigij et in fine biblq cōmuniter ponunt sunt in pluribus improprie et frequenter ab Hieronymo reprobate. c Hi viderūt mala. oculo cōpassionis et doloris. d Et dixit mathathias: Me mibi et. q. d. min malū esset mibi simpliciter non esse qz tanta mala p̄p̄t et cōtrēptū cultū diuini videre. e Sancta. s. loca et vasa. f In manu extraneorū. i. gentiliū idolatrarū. g Templū ei sicut homo ignobilis. ignobiles enim vilitibus op̄crib deputant: et sic tēplū idolatria et luxuria erat plenū: vt habet. j. ij. libro vi. ca. h Vasa gl̄ie ei captiua adducta sūt. naz antioch ea asportauerat: vt dictū est ca. p̄ce. i Que gēs nō he. reg. ei et. hoc dicit eo q in exercitū antiochi erāt multi de diuersis nationibus collecti. k Omnis cōpositio ei. ita spūalis qz corporalis. l Que erat libera. tpe dauid et Salomonis et plurimū regū aliorū. m Facta ē ancilla. sub antiocho p̄uero. n Et ecce sc̄tā no. q̄tū ad dei cultū. o Et p̄chū. no. q̄tū ad tēplū ornātū. p Et claritas no. q̄tū ad legē q illūiat intellectū. q Desolata est. hec enī tria dissipauerat antioch per suū decretū: vt p̄t ca. p̄ce. r Quo ergo adhuc nob vī. q. d. meli est nobis mori qz talia videre. s Et scidit vestimenta sua mathathias et. in signū doloris.

Et operue

II **N**ico. de lyra

a Et operuerūt se cili. in signū humiliat
tionis. b Et plāxerūt valde. p mal p /
dictis. c Et venerūt illuc. ¶ Dic pñr pñr
tur ausus dñssissios del cult? a dñine legē
et hoc pñsentib? aduersariis. iō dñicē. Et

thias ⁊ filiū ei⁹ vestimēta sua : et a
operuerūt se cilicijs : ⁊ plārerunt b

a valde. Et venerūt illuc qui missi
erāt a rege antiocho vt cogerēt

eos q̄ pfugerāt ī ciuitatē modin
īmolare ⁊ accēdere thura: ⁊ a le/
ge p̄ci p̄fugerat.

ge dei concedere. Et multi de po-
pulo isrl' cōsētiētes accesserūt ad
eos. ¶ **Q**uāthathias et fili ei? cō-

b stant steterunt. Et rñdētes q̄ missi
erāt ab antiocho dixerūt martha /

thie: Princeps ⁊ clarissim⁹ ⁊ ma-
gnus es in hac ciuitate: ⁊ ornat⁹

filij et fratribus. Ergo accede pri
or et fac iussu regis sicut fecerunt

des getes: et viri iuda: et q rema
serūt i hierlm: et eris tu et filij tui
inter amicos regis: et amplifcat?

auo et argēto ⁊ munerib⁹ mul-
tis. Et rñdit mathathias ⁊ dicit p

magna voce: Et si oēs gētes re/
gi antiocho obediūnt ut discedāt

illi. in signū humilia-
rūt valde. p mal' p /
millus. **Di**

et cultus et diuine legi
sarijs. tō dicit: Et ve
nerunt illuc. mis

si erāt a rege tē. et
patet. **¶** Et mul
ti de populo israel

re mortis. e **¶** 53
mathathias et filii

eius cōstanter ste-
rerunt. in cōfessiōe
dei ⁊ leg. f. (Di)

rerūt iathathie.
volētes cum pmo
xhis adulatorijs

subūtere. g. **P**ri
ceps. dignitate.
h. **E**t clarissim⁹.

fame celebritate.
i **(Et magnus es.**
potestate. k **(Et**

oznat' filij. qnq.
l. *(Et frīb'. i. ma/
gna cognatiōe.*
m. *(Exce. qnq. m. i.)*

in Ergo accē. pā/
oz. q. d. decet te. se/
cūdo verbis. p mīf
sonis. cū dīcīē.

n. **E**t eris tu et fi.
tui. q̄stū ad bonū
honorabile.

o **Et** amplifica /
tus au. & ar. q̄tus
ad bonūvile.

p **E**t respōdit ma
thathias ⁊ dixit
magna vo. vt ma/

gis appareret ei?
stantia. Et si oēs
gētes rē. Sequit̃:

q Ego ⁊ filij mei
⁊ fratres mei. i. co
gnati. r Obedi

em' le.pa.no.colē
tes vnū deū verū.
cetera patēt :

hic pñr ponit ce-
lus emulatiōis q̄ i
terfecit iudeū dē

lis immolantē: et
ptz littera vsqz ibi:
t. Et cōtre re ci?

quia fortis motus
cordis redūdat ad
corp^o. v. *Et accē*

sus est furoz ei⁹. i.
 ira p celū. qz tñ ex/
 citabať fm rōnis

indiciū. iō subdit:
x Scdm̄ indiciū
legis. sicut fort' ire

passione vrie lau/
dabiliter ad .pm/
prius exequendū

actū virtutis .iij.
Ethic. y Et ce/
les. q̄ ex celo legis

adlanhinde. Hu.
it mathathias vo /
ccē. Postq̄ descri
bis cēnēfēribz

a: q̄ pmo declarať
n filijs suis non fu
ariz: magis eli q̄ t̄g

herbis ywe

Glo.ordi. I Machabeorum (Ca. II) Nico. de lyra

Ps. Qui autē p diderit animam suā ppter me inue-
niet eā. Quid enī pdest homini si vniuersū mū/
Mat. 16. 2 dū lucet: anime vero sue detrimentum patiat?
Ibidem. Aut quā dabit hō cōmutationē p aia sua: fili-
D us enī bonis vērur est in glia patr' sui cū ange-
lis suis: et reddet vnicuiq; fm opa sua. Fugit ei
redēptor noster et filij ei in mōtes et relinquūt q
cūq; habēt in ciuitate: qm p dncatū ipsi verita-
tis altitudinē virtutū ascendere cupim: et ea q
ad luxum seculi pertinent qst supflua spēnētes
abijcim. Inde est qd legif in euāgelio idē domi-
nus duxisse discipulos suos in mōtes et ibi sedif/
se: ibiq; docere eos ibi orabat: ibiq; pascēbat tur-
bas: vt semp ad altiora et pfectiora suis exēplis
nos puocaret. a Tūc descēderūt rē. Istos
qui nō cū mathathia et filijs ei ascēdebāt i mon-
tes: sed descēderūt in desertū vt ibi sedentes q/
rerent iudiciū et iusticiā: quos melius p allego-
riā accipere possumus q iudeos: qui post acce-
ptā gratiā baptismatis xpi circūcisionē et legē ve-
terē obseruandā putabāt. Et bene hi in desertū
isse memorant: qui luceſcente euāgelij veritate
desertā legis vmbriā quasi adhuc sibi necessariā
reputabāt. Sabbatū legale obseruā debere p/
dicabant. Cū oīa hec tpib' legis in figura pces-
serint: et spūaliter in nouo testamēto obseruā da-
sint. Contra quos Apłus in epistolis suis copi-
Ro. 10. 8 osissime disputat: asserens finē legis esse xpm ad
iusticiā omni credenti. Isti ergo spiritualit' ho-
stij gladio merito feriunt q xpi gratiā sufficere
sibi ad salutē nō arbitrant. Possunt quoq; in
ita tropologiā in ipsis appetitorib' deserti desol-
ati quiq; itelligi: q pceptā gratiā chritiane re-
ligionis satis sibi fieri estimant q pceperūt ca-
rismata diuina et inundationem baptismatis: nec
volunt post ablutionē fordidū opera exercere vir-
tutū: neq; recordant illi euāgelice parabole: q
saluatorē i euāgelio de immūdo spū narrādo dis-
sebat: vbi dicit spūm immundū exisse de homi-
ne et ambulasse p loca iniqua querendo requi-
em et nō inuenit. Iterū cū septē spiritib' neq; or-
Lud. 11. 2 bus se pristinā domū vacantē ac scopis mūdātā
et ornātā reperisse. Tales quippe ab hostib' spi-
Ep. 6. c ritualib' facile obuiunt: qz scuto fidei galea salu-
tis: lorica iusticie: et gladio spūs: cū quib' inimi-
cis resistere debuerāt: armari nō curabāt. Unde
subiungitur q mathathias et amici ei' luctū ha-
buerūt sup ho et interitū: qz grādi dolore afficif
ecclesia: quādo aliq; de numero suoz p insidias
atq; psecutionē malignoz hostiū in peccatorum
precipitiū agnoscat corruisse. b Et dixit vir rē.
Valde igit detestant boni ociositatē que inimi-
ca est anime. et ideo potius eligūt ptra inimicos
spiritalē quotidie virtutib' cōfligere q desidā
inerti ocioso torpere. maxime cū spes victorie nō
a se sed per auxiliū presumant habere diuinum:
nec sibi securitatē in presenti sed in futuro pmit-
tunt: quādo destructis cunctis aduersitatib' no-
Ap. 21. c uissime ipsa destruetur mors: nec erit vltra luctus
neq; clamor: neq; dolor: qm pima abierūt: quā-
do letificabuntur sancti in gaudio vultus dei: et
delectatione saluberrima fruēt in dextera ei'
vsq; in finem. c Tūc cōgregata est rē. Har-
rante scriptura manifestū ē q saluatorē et aposto-
lis eius pdicante euāgelij multi de iudeoz po-
pulo veniebant ad fidē credentes legi et pphet'
de aduentu xpi testantib': nec nō de pſeliū atq;
de aduentis plurimi relinquētes idola sua ac su-
pſitionē gentilitatis cōſuebāt vndiq; ad audi-
endū verbū dei: et additi sunt ad numerū credē-
tū: percusserūtq; peccatores in ira sua: et viros i-
liquos in indignatione sua: cū zelo fidei instigati
malignos spūs ab obsessis p errorē hominib' en-
ciantes expulerūt: et fraudis sueuena ipsis pa-
tefecerūt. Inde quoq; cōpuli fugerūt ad natio-
Mat. 23. 2 nes iuxta illud euāgelij: Quo sanar' hominib'
demonēs pmissi sunt a saluatore ire in porcos: vt
imundi possessores vasa imūdicie possiderent.

thias voce magna in ciuitate di-
cēs: Omnis q celū hēt legis sta-
tuēs testamētū exeat post me. Et
fugit ipse et filij ei' i mōtes: et reli-
grūt q cūq; hēbāt i ciuitate. Tūc
descēderūt mlti grētes iudiciū et
iusticiā in desertū et sederēt ibi
ipz et filij eius et mulieres eoz et pe-
cora eoz: qm iundaueſt sup eos
mala: et renūciatuz ē viri regl et
exercitui qui erāt in hierusalē ci-
uitate dauid qm discessisset viri
qdā qui dissipauerūt mādātum
regis i loca occulta in deserto: et
abissēt post illos multi. Et statim
perrexerunt ad eos: et constitu-
erūt aduersus eos plū i die sab-
batoz: et dixit ad eos: Resistit
et nunc adhuc. Exite et facite fm
verbu regis antiochi et viueti.
Et dixerūt: Nō exhibim' neq; fa-
ciemus verbu regis vt pollua-
mus diē sabbatoz. Et p̄taue-
rūt aduersus eos plū: et non re-
spōderūt eis: nec lapidē misert i
eos: nec oppilaueſt loca occul-
ta dicēs: Poriamur omnes in
simplicitate nostra: et testes erūt
sup nos celum et terra q iniuste
p̄ditis nos. Et intulerūt illis bel-
lū sabbatis: et mortui sunt ipsi et
vxoꝝ eoz et filij eoz et pecora
eoz vsq; ad mille animas hoim.
Et cognouit mathathias et ami-
ci eiuz: et luctū habuerūt sup eos
valde. Et dixit vir p̄rio suo: Si
oēs fecerim' sicut fragres nostri
fecerūt: et nō pugnauerimus ad-
uersus gentes pro aiab' nostris
et iustificatiōibus nostris: citius
disp̄dent nos a terra. Et cogita-
ueſt i die illo dicentes: Dis ho-
ueſt i die illo dicentes: Dis ho-
mo quicūq; venerit ad nos i bel-
lo die sabbatoz pugnem' aduer-
sus eū: et nō moriemur omnes si-
cut mortui sunt fratres nostri in
occultis. Tūc p̄gregata ē ad eos
synagoga iudeoz fortis virib'
ex israel: oīs volūtariū in lege:
et oēs qui fugiebāt a malis addi-
ti sunt ad eos: et facti sūt illis ad
firmamētū. Et collegerūt exerci-
tum: et p̄cusserunt p̄ctōres in ira
sua: et viros iquos in indignatio-
ne sua: et ceteri fugerūt ad natio-
nes vt euaderēt. Et circūiuit ma-

herbis viuere in deserto q
legē transgredi. ideo subdi-
tur: a Et fugit ipse et fi-
lij eius in mōtes. bona sua
temporalia ppter celū dei cō-
tinentes. b Tūc descēde-
runt mlti. q iā ante fugerāt
ad loca magis mōtuosa.
c Qui dñi. mandata regl.
ipm implere denegādo et vi-
rū inducentē ad regis obe-
dientiā occidēdo. cetera pa-
tent vsq; ibi: d Et nō re-
eis ad vorū. s. eoz b ad con-
trariū. iō pmittit: Et dixit
nō exhibim' rē. e Nec la-
pi. misert. in eos. ad sui defen-
sionē. f Regz opilaueſt
loca. ne quierē sabbati vio-
larent. g Dicentes. mo-
riamur omnes i simplicita-
te nra. et sine dubio istud p-
cessit ex quadā simplici dno
tione: qz licitū erat eis in die
sabbati se defendere. vñ et
Iosue vi. 2. q cūcti bellato-
res d volūtatē dñi circūiē-
rēt biericho semel in die
et b seprez dieb' in qb' dies
sabbati erat inclusas: p̄p-
qd mathathias q erat in le-
ge perit' declarauit q licitū
erat iudeis in sabbato pu-
gnare in necessitat' casib'.
h Et cognouit mathathi-
as ostēdit scdō ostātia ma-
thathiaz eoz q cū eo erāt in
hoc q nō fuerāt fracti ter-
rore aduersitatis epaudita
morte mille hominū. iō sub-
dit: Et cognouit mathathi-
as et amici ei' mortē p̄dicto-
rū. i Et luctū habuerūt
sup eos valde: qz mortui e-
rāt ex indiscreta deuotiōe.
iō subdit: Et dixit vir p̄rio
suo rē. k Pro aiab' n.
i. p virtis nris: vt ira liceat
loq. l Et iustificatiōib'.
i. legis obseruationib'.
m Cit' disp̄det nos. et sic
sequēt maiora mala.
n Et cogitauerūt in die il-
la dicēs: Dis hō rē. istud
ordināuerūt de p̄silio matha-
thie: vt dictū est. o Tūc
p̄gregata ē. hic tertio dēla-
rat eoz ostātia: qz nō fuerāt
fracti labore anxietat' q vi-
rilis hostib' resistērūt. ideo
dicit: Tūc cōgregata est ad
eos. s. ad mathathiā et eius
amicos. p Synagoga iu-
deoz fortis virib'. qstū ad
robur corpis et spūs. iō sub-
dit: q Omnis volūta-
rius in lege. i. habēs volun-
tatē seruādi legē. r Et fa-
cti sūt illis ad firmamētū eli-
gentes mathathiā in p̄nci-
p̄m. s Et p̄cusserunt
p̄ctōres in ira sua. p celū le-
gis excitata. t Et ceteri
fugerūt ad nationēs. gentiliū
extra iudeā existētes.
v Et circūiuit mathathias
et amici ei'. p loca iudee ido-
latria polluta.

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. II Nico.de lyra

Et obtinuerunt. Obfiebant milites christi legē de manib' re- gū qñ in veritate euāgelij pñstent nullo cedebāt error: quin po- tius errantes predicatōe sua sub iacebant veritati. Inde factū est q' plurimi eorū qui p' fastū mūda- num etati psecutores ante fuerāt xpiane religiōis: ijdē postmodū cōuerfi essent assertores firmissimī veritatis: et non dederunt cornu peccatori: quia nō consentiebāt i- quitati. **Iuxta illud pester que i oratione sua dixit:** Ne tradas do- mine sceptrū tuū his qui nō sunt. **Et appropin.** Exhortatio b' matathie qua exhortabatur fili- os suos vt emulatores essent legē dei: et darent animas suas pro te- stamēto patrum: bene conuenit euangelice doctrine qua ipsa veri- tas discipulos suos verbis et exē- plis instruebat: quomodo resiste- rent vniuersis erroribus iudeorū: paganorū: atq; hereticorū: et mū- dum predicationibus suis ad fi- dem conuerterent. **Ipsaq; doctri- nam suā attestatōe legis et pphē- tarū affirmabat:** ostendens eū dū esse auctorem noui qui et veteri te- stamenti. **Cos ergo.** Te- glimus in euangelio iohannis q' saluator ad passionem pperās ea- dem nocte qua traditus est post cenam mysticam et lauacionem pe- dum quā discipulis suis pñciner' lithes exhibuit plurima exhorta- tionis sue pñbuit documenta: in- ter que et passionē que eis in mū- do erat futura pñbuit: et gloriā fu- turi regni ac gaudiū celest' patrie pñbuit. **Sz qz mors matathie pas- sionē pñfigurat redēptorū:** quō ecō- tra magisteriū ordinauerit p om- nes tps pñsentis vite audiam'. **Et ecce simon.** Supra dixim' q' symeon audiens interpretat' et benedixit simonem vix cē filij: qz qui spū sancti gratia docēte au- ditū instruit interno: viles p omnia atq; abiles sūt cōsilio. vñ de psalmista ait: Audiat qd loqē dñs in me: qm lo. p. i. ple. i. cē. **Et i Apocalypsi.** Qui audit inq' dī- cat veni. **Horat nos magister ce- lestis quatin' illos audiam' quos ipse interius docens salubres no- bis esse fecit magistros.** Et iudas inquit machabeus fortis viribus sit vobis pñceps militie: tpe ager bellum populi. **Quid per iudam machabeum:** nisi pñmi predica- res designantur euangelij qui ab ipso saluatore eruditi idonei fue- runt ad agendum bellum christia- ni populi. **Sed quia iudas cōfes- sio interpretatur:** et pñtq; in loc' typum tenet ipsius saluatoris: sci- amus tūc ordinaliter agi bellum nostrum quando ipse dignat' di- rigere cōsiliū et actū nostrū. **Et ipsa veritas discipulis ait:** Na- mēte in me et ego in vobis. **Sicut palmes nō pñ ferre fructū a semet ipso nisi māserit i vite:** sic nec vos: nisi i me māserit: qz sine me nihil potest facē. **Et ecce ego sū vobiscū oib' dieb' vsq; ad pñmariū scilicet.** **Et bñ**

tathias et amici ei': et destru- xerūt aras: et circūcidit pue- ros in circūcisos quotquot i- uenerūt in finib' israel in for- titudine. **Et psecuti sunt fili- os superbis: et prosperatū est op' in manib' eorū.** **Et obtri- nuerūt legē de manibus gē- tium: et de manib' regū: et non dederūt cornu peccatori.** **Et appropinquauerūt dies ma- tathie moriendi: et dixit filiis suis.** **Nūc confortata est sup- bia et castigatio et tps euerfi- onis: et ira indignatiōis.** **Nūc g' filij emulatores estote legē: et date aīas vras p testamē- to patrū: et memēto te operū patrū q' fecerūt in generatio- nibus suis: et accipietis glo- riā magnā et nomē eternum.** **Abraā nōne i tētatōe iue- tus est fidelis: et reputatū ē ei ad iusticiā?** **Ioseph i tpe an- gustie sue custodiuit manda- tū: et fact' ē dñs egypti.** **Ipsi nees pater noster celādo ge- lū dei accepit testamētū sa- cerdotij eterni.** **Iesus dū imple- uit vbi fact' est dux i israel.** **Caleph dū testificat' in eccle- sia accepit hereditatē.** **David in sua misericordia psecut' ē sedē regni in scāt.** **Helias dū celat celū legis receptus ē in celū.** **Ananias acarias et mi- sael credentes liberati sūt de flamma.** **Daniel i sua simpli- citate liberatus est de ore leo- nū.** **Et ita cogitate p genera- tionē et generationē: qz om- nes qui sperāt in eū nō infir- mantur.** **Et a verbis viri pec- catoris ne timueritis: qz glo- ria eius steret et vermis est.** **Hodie extollit' et cras nō inuēi- etur: qz conuersus est in ter- ram suā: et cogitatio eius pe- rijt.** **Vos ergo filij cōfortami- ni et viriliter agite in lege: qz cum fecerit' que vobis pñce- pta sūt in lege a domino deo vfo: in ipsa gloriofi erit.** **Et ecce simon frat' v' scio q' vir pñlū ē: ipz audite sp: et tpe crit vob' pñf.** **Et iudas macha-**

a **Et circūcidit pueros in circūcisos.** qz pa- rētes eorū nō fuerāt aut circūcidere mori timo- re. **b** **Et psecuti sūt filios supbie.** i. hoīes val- de supbos: sicut homines digni morte dicūt si- lii mortis. j. Reg. xxi. **c** **Et pperatū ē op' in māib' eorū.** i. matathie et filioz suoz. **d** **Et obtinuerūt legē.** i. legis obseruatiā. **e** **De ma- nibus gentiū.** i. repressa eorū potētia. **f** **Et nō dederūt cornu peccatori:** s. magis represserūt: et sic min' dicēdo plus significat. **g** **Et appropi- quauerūt dies matathie.** Descripta matathie cōstantia: hic pñr describit' ei' pñdētia. nā vi- dēs appropinquare tps sue mortis ordinavit i postea de defensione legis: et primo ad cam fili- os suos animat dicens: **h** **Nūc cōfortata ē superbia.** i. antiochi regis: vt patet ex pñdict'. **i** **Et castigatio.** nostra. p peccatis nostris. **k** **Et tps euerfi.** diuini cultus et legis. **l** **Et ira.** i. pena. p peccatis nostris. **m** **Indi- gnationis.** s. diuine suo iusto iudicio: sicut nob' occulto. **n** **Nūc ergo o filij emulatores esto- te legis.** i. celatores et defensores ipsi: qz nūc est necessitatis tps. **o** **Et date aīas vras.** pericu- lo mortis vos exponēdo. **p** **Pro testamēto patrū.** i. attributis dato: Exo. xx. secundo exēpla patrū allegat. et primo in generali dicens: **Et me- mēto te operū patrū.** **q** **Et accipietis gloriā ma- gnā.** i. virtut' famā in pñti: et nomē eternū in fu- turo. **r** **Cōsequenter pñt exēpla in pñticulari.** dicens: **s** **Abraā nōne i tē. imolatiōis isaac:** Gen. xxi. **t** **Inuēt' ē fidelis.** q. d. sic: qz parat' fuit ipm imolare. ppter bonū obediētē. **u** **Et repu- ē ei ad iusticiā.** pñ bonā volūtātē. **v** **Ioseph i tpe angustie sue:** qz tūc erat vendit' in seruū. **x** **Custodiuit mā.** renuēs adulteriū: Gen. xxx. **y** **Et fact' ē dñs egypti.** Gen. xli. **z** **Phine- es pñf no. tē.** sicut dicit' ē. s. a. **Helias i. iolue.** **b** **Dū impleuit ver.** dñi p moysen sibi dicitū. **c** **Fact' est dux israel.** Iosue. j. **d** **Caleph dū testificat' in ecclesia.** virtutē dei ptra alios exēpla. **e** **David in sua misericordia.** qz ppercit Sauli qui bis cecidit i manu sua. j. Reg. xxi. **f** **Helias dū celat celū legis.** occidēdo ppheras baal. iij. Reg. xxi. **g** **Ananias acarias et mi- sael credentes.** corde vñ v' deū et pñtētes ore: **h** **Liberati sūt de flamma:** Dan. iij. **i** **Daniel in sua simplicitate.** i. orans deū sim- plici corde. **k** **Liberatus est de ore leonum:** Dan. vi. cetera patet vsq; ibi: **l** **Et a verbis.** scz cōminatorijs. **m** **Viri peccatoris.** i. antio- chi regis. **n** **Ne timueritis.** timore vestros animos deficiente. **o** **Quia glia ei' steret.** et vermis est. i. in sterē et vermis pñtēret. **p** **Et videt hic matathias.** ppheticē loqui. nā in languore postea posito antiocho vermes vñtēres de carne eius scaturiebant: et ex feroze eius exercitus gra- uabatur: vt habetur. j. li. ij. ca. ix. **q** **Hodie ex- tollit.** potētia regni. **r** **Et cras nō inueniet.** i. cito morietur. **s** **Quia conuersus est i ter- rā suā.** i. reuēsus: vt dicit' ē. s. ca. j. **t** **Et cogita- tio ei' perijt.** quia non potuit perficere quod co- gitabat. **u** **Et iudeorū destructiōe.** **v** **Vos g'.** hic tertio filios suos ad defensionē legis ordinat di- cens: **Wos ergo filij cōfortamini in domino et in potentia virtutis ei'.** **z** **Et viriliter agite i lege.** pugnando p eius defensiōe. **a** **Quia in ipsa.** seruanda et implēda. **b** **Gloriofi eri- tis.** primo in spe: postea in re. **c** **Et autē in aliqui- bus libris interponitur:** Cum feceritis tē. non est de textu: nec habetur in libris correctis. **d** **Et ecce simon frater vester scio q' vir cōfi- lijs est.** i. prudens in dandis cōsilijs. **e** **Ipsū audite semper.** eius sequendo con- silium. **f** **Et ipse vobis erit pater.** quia prudē- tia i bell' ē mag' nēcaria qz fortitudo. **g** **Et iu- das ma-**

Mo.ordi. I Machabeorum Ca. III Mico.delyra

Ba. Et benedixit. Scriptum inuenit i euangelio quod saluator postquam finit cenam quam cum discipulis suis ante passionem suam habuit: ultimam predicationem qua instruebat ipsa nocte discipulos ad extremum: orationem ad patrem directam finierit: suosque discipulos ipsi seruandos commendauerit di-

Jo. 17. b cens: Pater scilicet serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi: ut sint unum sicut et nos. Et paulo

Ibidem. c post: Sanctifica inquit eos in veritate: sermo tuus veritas est: sic me misisti in mundum: et ego misi eos in mundum: et per eis sanctificatio in veritate: et reliqua. Talibus enim locutionibus matathias noster suos alumnos instruit ac benedixit. Sicque positus est ad pres suos: quod per oia sicut de eo scriptum erat scriptorum patrum dicta passionis sue ac resurrectionis atque ascensionis impleto confirmavit. **b** Et defunctus. Supra dictum est quod matathias in. c. lvi. anno gentium repleuit dei prophetantibus surrexit: et filij eius celare legem dei et vindicare facta. Huc quoque scriptura refert eundem matathiam. c. lvi. anno de factum esse. Non apparet quod non amplius quam vno anno cum filiis suis post inceptam ultionem pariter vixerit: sicque defunctus est. Iste enim numerus annorum bene conuenit per mysterium dominice passionis: quod post plenitudinem temporis qua de filiis mittere decreuit: fides attestat de legibus et euangelij sexta etate seculi. hominem qui sexto die creatus: sexta die passus sanguis fuit precio perfecte redempti ac reparati.

a **Et** aut sepultus dicitur a filiis suis in sepulchro patrum suorum: significat passionis sue memoriam quod tidie a fidelibus in sancta ecclesia: ubi iudicij et equitatis locus est aggrue venerari: placitumque salubre ibidem celebrari: quod eterne vite desiderio sancti viri accensum. per eius adeptum in cordibus suorum cubiculis studet salutariter lachrymis compungi.

Ca. III **E**t surrexit. Matathias decessit: iudas machabeus filius eius successit in locum ipsius quem adiunabant omnes fratres eius et vniuersi qui se iunxerant patri eius. Quid ergo in hoc facto nobis innotuit: nisi quod redemptor noster postquam passione ac resurrectione sua completa ascendit in celos: successores sibi in euangelica predicatione misit de celo spiritum sanctum apostolos primum ordinavit: qui merito iude nomine: hoc est confidentes censent: quia de ipsis lucas in euangelio ait: Erant tempore in templo laudantes et benedicentes deum. Nos ergo omnes fratres sui: et vniuersi qui se coniunxerant patri eius adiunabant: quia minoris ordinis viri: et omnes credentes quod dogmate christi ad fidem eius conuenerunt. in attestatone euangelij per viribus choro apostolorum collaborabant. Et preliabantur prelium israel cum leticia: et dilatant gloriam populo suo: quia ipse apostolicus ceteris spiritum sancti gratia repletus instanter vbiq; verbis dei predicabat gaudentes in tribulationibus in necessitatibus et in pressuris augendo et multiplicando vbiq; numerum in domino credentium. Induit se loriceam sicut gigas: quia fortitudine fidei vndiq; se muniebat. Succinxit se arma bellica. iuxta illud Pauli apostoli quo docuit dicens: Erate ergo succincti liberos vestros in veritate et induiti lorica iusticie: et calciani pedes in preparatione euangelij pacis in omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: et galea salutis assumite: et gladium spiritus quod est verbum dei. Sicque contra hostes pugnat: et pregebat castra ecclesie. Et similis factus est leoni in operibus suis: et sicut catulus leonis rugiens in uenatione. Illi videlicet leoni admodum filius. de quo scriptum est: Sicut leo de tribu iuda radix dauid. Et dicitur quod iacob patriarcha

Ep. 6. c **Et** surrexit iudas. Post liberationem populi sub matathia: describitur eiusdem liberatio sub iuda. Circa quam primo describitur virtus ducis. secundo consilium eius cum aduersariis. ibi et per seculum. Circa primum dicitur: Et surrexit iudas. ad populi defensionem post suum patrem. Et adiunabantur ei et obediens et tanquam exercitus ducis. Et preliabantur prelium israel cum leticia. signum enim habuit generati et delectatio in opere. Et ibi cor. et per hoc patet quod habebat habitum fortitudinis. Et dilatant gloriam populo suo. ad facta patris sui notabiliter addendo. Et induit se loricea. sicut gigas. i. fortis et audacter. Et succinxit se. et non agilis erat et expedit ad bellandum. sicut homo succinctus ad ambulandum. Et pregebat castra israel. I. silis facit. e. de quod scribitur Pro. xxx. Leo fortissimus bestiarum ad nullum pauebit occursum. Et sic catulus. et cuius rugitus terrae bestie et sunt stupide: sic gentes idolatre audito nomine iude.

das machabeus fortis viribus. Ideo ad principatum militie aptus. **a** Et ipse ager bellum populi. de consilio tamen simonis. **b** Et adducet ad vos omnes factores legis. quia virtus vnita fortior est seipsa dispersa. **c** Retribuite retributionem gentibus. ipsas puniendo. per malis illatis fidelibus. cetera patent.

Ca. II **M**oraliter. **a** In diebus illis surrexit. **Ca. II** Matathias qui interpretatur deo datus vel donum dei: bonum platum significat quod datus est deo per sanctam voluntatem et donum dei: quod primum est per instinctum spiritus sancti. **b** Et habebat filios v. et. quod interpretatur in quo est gratia. dei et bonorum. **c** Et symeonem. qui interpretatur audientem merore aure cordis et corporis. afflictione innotetum audientem per veram compassionem. Et iudas. qui interpretatur confortem vel gloriam inter ad diuinam laudem. Et eleazar. qui interpretatur dei mei adiutorium. et significat deuorum predicatorum. vbi dicit Paulus de se et alijs predicatoribus. **1. Cor. iij.** del sumus adiutores. Et ionathan. qui interpretatur columba veniens. Ideo per ipsum significat in vera simplicitate cordis ambulationem et amaritudinis felle carum: et omnes istos habet bonum platum tanquam filios charissimos. **d** Et dixit matathias. et. bonum enim platum cum filiis predictis plagit mala quod sunt in ecclesia per instinctum demonis et per malos homines qui sunt eius membra. Et scidit matathias. et. quod bonum platum et fideles sui crescentibus malis debent assurgere corpora sua per dei misericordiam ipetranda et stare viriliter in veritate diuina. ad sequendum et clarissimum. et. per hoc significat diaboli malicia: quod non potest per aptas rationes eos decere in peccata per quamdam adulationem quod eos subuertere infigendo eorum memorie sua merita. sicut legitur in collationibus patrum de quodam quod induxit ad periciendum se in puteum asserens quod tanti erat meriti apud deum quod non ledere tur propter casum. Et rursus dicit matathias. et. per hoc significat quod vir sapiens et bonus non acquiescit demonis persuasionibus sed magis repellit: sicut legitur de beato Martino quod diabolus apparuit ei in specie regis magnifice ad ornatum. suadens Martino ut adoraret eum: quod esset christus: cui respondit: christus non purpuratur nec diademate munitur sed venturum esse praedixit: et tunc diabolus confusus recessit. Et per cessauit loqui. et. per hoc quod matathias iudeus idolis sacrificantem interfecit: significat quod bonus platus debet christianum a veritate fidei declinantem ferire gladio spirituali: et si peritauerit fuerit tradere iusticie seculari ferendum gladio materiali. et similiter infidelis christianum seducere populum debet iudei secularis ad infirmationem ne ecclesie exterminare. Et exclamauit matathias. et. quod pastor ecclesie debet fideles in fide confirmare et cum eis diuinum auxilium et scriptorum implorare. Ideo subdit: **a** Et fugit ipse et filij eius in montes. De quibus dicitur Ps. cxx. **Le** uauit oculos meos in montes unde veniet auxilium mihi: auxilium meum a domino. **b** Tunc descenderunt milites. et. per quos significant simplices christiani habentes celum dei sed non firmam scientiam. et ex hoc incurrun damnum temporale et aliquod spirituale. **c** Tunc congregata est ad eos synagoga. et. ad matathiam filios eius. per quos significat quod ad bonum prelatum et socios eius debent fideles per charitatem et obedientiam suam adunari et cum ipsis contra fidei et morum impugnatores fideliter preliari. **d** Et appropinquauerunt dies matathie moriendi. et. per hoc dedit exemplum principibus et prelatibus ut faciant testamentum de obseruantia fidei et morum posteris suis et amicis.

Ca. III **E**t surrexit iudas. Post liberationem populi sub matathia: describitur eiusdem liberatio sub iuda. Circa quam primo describitur virtus ducis. secundo consilium eius cum aduersariis. ibi et per seculum. Circa primum dicitur: Et surrexit iudas. ad populi defensionem post suum patrem. Et adiunabantur ei et obediens et tanquam exercitus ducis. Et preliabantur prelium israel cum leticia. signum enim habuit generati et delectatio in opere. Et ibi cor. et per hoc patet quod habebat habitum fortitudinis. Et dilatant gloriam populo suo. ad facta patris sui notabiliter addendo. Et induit se loricea. sicut gigas. i. fortis et audacter. Et succinxit se. et non agilis erat et expedit ad bellandum. sicut homo succinctus ad ambulandum. Et pregebat castra israel. I. silis facit. e. de quod scribitur Pro. xxx. Leo fortissimus bestiarum ad nullum pauebit occursum. Et sic catulus. et cuius rugitus terrae bestie et sunt stupide: sic gentes idolatre audito nomine iude.

Mo. ordi. I Machabeorum Ca. III Nico. de lyra

Badiutorio certā illis tribuit spem q̄ prore-
croz est. omniū fideliter in se sperantiz.
a **E**t p̄ritus est. q̄ sepe patētia sancto-
rum furorē mitigat p̄sequentiu: et māsue-
tudo humiliū p̄sternit audaciaz supbo-
Rom. n. d rum. Inde est qd̄ paul⁹ docet dicens: Si
Ibidem. esurierit iunior tu⁹ ciba illū: Si sitit potū
da illi. hec enī faciēs carbonēs ignis cō-
geres sup caput ei⁹. **N**oli vinci a malo:
sed vince in bono malū. **b** **E**t cecide-
rūt. **H**ū p̄ octonariū numerū sūma p̄elu-
dit salubriter cadentiu: q̄ illi q̄ volunta-
rie cedunt veritati et circūcisione spirita-
les: et octo beatitudinū studēt in se recol-
ligere virtutes: **E**teri autē q̄ fugerūt ve-
nerūt in terram philistim: q̄ cū qdam p̄-
secutorū ly resistere nullo modo veritati
possint: tū magis eligūt p̄fugere ad lati-
bula errorū suoz q̄ cedere atq̄ obedire
vili filio spiritaliū magistrorū: et bene-
dictū est fugisse eos i terram philistim.
Philistim enī interpretat̄ ruina duplex.
Duplice enī habet ruinā is q̄ primū p̄ci-
dit peccato: et deinde p̄ semetip̄m despe-
rans p̄seuerat in malo. **c** **E**t cecidit t̄-
mor. **T**imor iude et fratru eius sup oēs
gentes cecidit cū potētia xpi p̄ virtutes
atq̄ miracula in mēbris ei⁹ emicuit et p̄-
uenit ad regē nomen eius: q̄ potentatū
huius mūdi innotuit p̄dicatio euangelij
eius: et de p̄liis iude narrabāt oēs gētes
cū victoriā redemptoris nostri de morte
ac mortis auctore totū orbis p̄dicat̄ na-
tiones. **d** **E**t autē audiuit t̄. **A**ntio-
chi hui⁹ historici affectus q̄bus in medio
criter estuabat: hoc ē ira et cupiditas: su-
perbia. **H**ec expūmūt antiochi spirita-
lis mores q̄b⁹ validissime totū inuēst
mundū: sed nūc p̄ mēbra sua. **I**ntra autē
finē mundi p̄ semetip̄m q̄ tribulatio ta-
lis erit qualis nō fuit antea nec post fu-
tura erit. **T**rahit autē q̄ audit gloriā s̄a
croz et virtutē atq̄ cōstantiā eozū p̄gre-
gat exercitū: dāns illi stipēdia in annis
cū p̄sentis vite comoda et honores am-
bicioz quosq̄ incitat ad p̄secutionem
fidelīū: intēsusq̄ fastu mundano ac cupi-
ditate optimates suos eligit: vt p̄uideat
regni negocia q̄ ministros suos atq̄ se-
quaces ad b̄ ordinat: vt p̄sentis rerū ille
cebras suggerāt ac p̄uocando ad volu-
ptates terrenas p̄sentitēs sibi p̄trahāt.
filioz enī nomine illi cēsent q̄ imitatores
sūt antixpi. **H**os enim p̄ optimates suos
nutrit cum p̄ selestissimos quousq̄ va-
rijs vitijs corūpēdo pabulū ignis eter-
ni efficit. **H**oc p̄cipue suis magistratib⁹
cipit vt extirpent virtutē israel et reliq̄as
hierusalē: et cōstituant alienigenas pro-
les: q̄ nulla intentio nullūq̄ studū ma-
gis diaboli est q̄ vt euertat ecclesiam chri-
sti: et robur fidei in electis molliciet: at-
q̄ in loco virtutū vicia subintroducāt.
e **E**t elegit lysias. qd̄ p̄ lysia nūc fastus
mundanus designat q̄ p̄ tres viros hoc
est per tres ordines p̄secutorū bellū chri-
sti ecclesie ingerit: hoc ē p̄ paganos: p̄ he-
reticos et p̄ falsos christianos q̄b⁹ subro-
gant q̄draginta milia viroz et septē mi-
lia equitū: vt disperdāt iudā fm verbū
regis. **Q**uid p̄ q̄dragenariū numerū ni-
si vniuersitas temporis designat: quo p̄
secutionem i mūdo tolerat ecclesia. **Q**uat-
tuor enī p̄ncipales p̄tes sūt orbis: hoc ē
orientis: occasus: septētrio et meridies: in
q̄bus dilatata cōsistit ecclesia quā vt cō-
gregaret filius dei descendit in mundū
vbi ante

Mos nō pugnabim⁹ p̄ aiabus
nris et legib⁹ nris: et ipe dñs cōte-
ret eos añ faciē nfam. **V**os autē
ne timuerit⁹ eos. **E**t cessauit at
loqui: insiluit i eos subito. **E**t cō-
tritus ē seron et exercitus ei⁹ in con-
spectu ipsi⁹: et p̄secutus est eū in de-
scēsu bethoron vsq̄ in cāpū. **E**t
ceciderūt ex eis octigēti viri: re-
liqui autē fugerunt in terraz phi-
listim. **E**t cecidit timor iude ac
fratru ei⁹ et formido sup oēs gen-
tes i circūitu eoz: et puenit ad re-
gē nomē ei⁹: et de p̄liis iude nar-
rabant oēs gentes. **E**t audiuit
autē antioch⁹ rex sermones istos
iratus est aio: et milit et cōgrega-
uit exercitum vniuersi regni sui
castra fortia valde. **E**t apuit era-
rium suū et dedit stipēdia exerci-
tui i añū: et mādauit illis vt eēnt
parati ad oīa. **E**t vidit q̄ defecit
pecunia d̄ thesauri suis: et tribu-
ta regiōis modica p̄pter dissen-
sionē et plagā quaz fecit in terra
vt tolleret legitia q̄ erāt a p̄mis
dieb⁹. **E**t timuit ne nō haberet
et semel et bis in sumptus et do-
naria q̄ dederat añ larga manu
et abundauerat sup reges q̄ añ
eū fuerant. **E**t cōsternatus erat
aio valde: et cogitauit ire i persi-
dem vt acciperet tributa regiōnū
et cōgregaret argētū multū. **E**t
reliquit lysia hoiez nobilē de ge-
nere regali sup negocia regia a
flumē euphraten vsq̄ ad flumē
egypti: vt nutrirēt antiochum
filiū suū donec rediret. **E**t tra-
didit ei medium exercitum et ele-
phantos: et mādauit ei de oib⁹ q̄
volebat: et d̄ habitatib⁹ iudeā et
hierlm: et vt mittēt ad eos exer-
citū: ad p̄teredā et extirpādā vir-
tutē isrl: et reliq̄as hierlm et au-
ferendā memoriā eoz de loco: et
vt p̄stitueret habitatores filios
alienigenas i oibus finibus eo-
rū: et sorte distribueret fraz eoz.
Et rex assumpsit partez exercit⁹
residui: et exiuit ab antiochia ciui-
tate regni sui: año cētesimo et q̄-
dragesimo septimo: et transfreta
uit euphraten flumen: et peram-
bulabat superiores regiōes. **E**t
elegit lysias ptolēmē filiū do-

a **M**os nō pugnabim⁹ p̄ aiabus
nris. i. vitiis nostris defendendis.
b **E**t legib⁹ nris. a deo datis. ideo
concludit: **E**t ipe dñs t̄. **Q**uarto
ponit aduersarioz debellatio. cum
d̄: **c** **E**t cessauit autē loq̄. et partz
lra vsq̄ ibi: **d** **E**t peruenit ad re-
gē. i. antiochū epiphanem. **e** **E**t
audiuit autē rex. **H**ic p̄ter describi-
tur bellū iude cū regē p̄ncipib⁹ ad
b̄ specialiter destinatis: p̄cedētes
xō nō fuerit ad bellū dū missi: s̄ cū
essent positi ad custodiā terrarū iu-
dec p̄pinq̄az: imulerūt iudeis bel-
lum: vt sic ostenderēt se celare. p̄ re-
ge: et diuidit in duas p̄tes: quia p̄ti-
mo ponit belli apparat⁹. sc̄do cōfī-
tus. ca. se. **P**rima in duas. q̄ p̄ti-
mo ponit apparatus ex parte rega-
lium. sc̄do ex parte iudeoz. ibi: **E**t
vidit iudas. **E**t notandū q̄ appa-
tus ex parte regaliū semp est cū ira
et cupiditate: cum multitudine sup-
ba et potestate. ex parte xō iudeoz
cum oratione et humilitate: cū dei fi-
ducia et pietate. **C**irca primū primo
ponit regis ordinatio. sc̄do ordina-
tionis executio. ibi: **E**t rex assumpsit.
Circa primū d̄: **E**t audiuit autē
rex: duces suos a iudeis deuictos.
cetera patet vsq̄ ibi: **f** **E**t vidit
q̄ defecit pecunia d̄ thesauris suis:
nō sufficiebat ad tātz exercitū diu-
sustinendū. **g** **E**t tributa regio-
nis modica. p̄pter disensionē. non
enī soli iudei rebellauerant eo q̄ co-
lebat eos ad colendū louis idolū:
vt supra dictum est. sed etiam multi
gentiles alius ritū habētes: quoz
aliqui colebāt herculez: alij dianā.
et sic de alijs: quibus scripserat per
decretum vt dimitterēt ritus suos
p̄pter antiochi cultū vt esset popu-
lus vnus: vt dictum est supra. i. ca.
qd̄ erat eis graue. **i** **I**so negauerant
antiocho tributa p̄stata. **b** **E**t t̄
timuit ne nō haberet et semel et bis. i.
vt non posset continuare sumptus
militum sicut prius. **i** **E**t cogita-
uit ire in persidē. in qua erant diui-
tie multe vt posset inde defectū suū
supplere: dimisit ramē in antiochia
que erat metropolis regni sui lysia
ad custodiā regni sui et filij sui: et
ad destruendū habitatores iudee
et populandū eaz alienis gentib⁹:
hec autē ordinatio sed non in omni-
bus sic enenit: et his dictis patet lit-
tera: paucis exceptis que discurre-
tur. **k** **P**ominē nobilē de gene-
re regali. in quo notatur eius apri-
tudo ad custodiā regni. **l** **E**t tra-
didit ei medium exercitū et elephā-
tos: quia tradidit sibi medietatem
exercitus tam in hominibus q̄ in
animalibus. **m** **E**t rex assumpsit
partem. **H**ic consequenter ponitur
ordinationis regis executio. et p̄ti-
mo ex parte regis cum dicitur:
n **E**t exiuit ab antiochia ciuitate
regni sui. scilz metropolē. **o** **A**n-
no cētesimo et quadagesimo septi-
mo. scz regni grecorū. regni xō sui
anno decimo: q̄ cepit regnare año
cētesimo tricēsimoseptimo regni gre-
corū: vt dictū est supra ca. i. **S**ecun-
do ponit executio ex parte lysie cu-
Quod

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. III Mico.de lyra

Bibi ante passionē suam quadraginta diebus et quadraginta noctibus le-
tunavit ut ostenderet rationē nostram in carne sua: quam de nostra mor-
talitate dignatus est participare voluisse. Unde ab hora mortis eius vsq;
ad diluculū resurrectionis constant hore quadraginta si ipsa nona cōnu-
meretur. Post resurrectionē qz non amplius qz dies quadraginta cū di-

scodis regni. cū dicif: Et elegit lyssas et. a. **M**
ros potentes ex amicis regis. ut sic essent magis
voluntarij ordinationē regis exequi. b. **E**t mi-
sit cū eis qdraginta milia viroz. scz peditū. **E**te-
ra patent vsq; ibi: c. **E**t audierunt mercatores

riminiū et nichanorem et gorgiam
viros potentes ex amicis regis:

et misit cū eis qdraginta milia vi-
roz: et septē milia eqtuz vt veni-

rēt in terrā iuda et disperderēt eā
fm verbū regis. Et pcesserūt vt

irēt cū vniuersa virtute sua: et ve-
nerūt et applicuerūt amau i terra

cāpestri. Et audierūt mercatores
regionuz nomē eoz et acceperūt

argentum et aurū multū valde et
pueros: et venerūt i castra vt acci-

perent filios israel i seruis: et ad-
diti sūt ad eos exercit' syrie et fre-

alienigenaz. Et vidit iudas et frēs
eius: qz multiplicata sūt mala et

exercit' applicabat ad fines eoz:
et cognouerūt vba regl q mada

uit plo facere i interitū et cōsumā-
tionē. Et dixit vnusq; ad pri-

mū suū: Erigam' deiectionē ppli
nri: et pugnem' p plo nro et san-

ctis nris. Et cōgregat' ē cōuētus
vt essent parati i plū: et vt orarēt

et peterent misericōdiaz et miseratio-
nes. Et hierlm non habitabaf: sz

erat sicut desertū. Nō erat qui in-
grederet' et egrederet' d natis ei':

et sanctū cōculcabaf. Et filij alie-
nigenaz erāt i arce: ibi erat habi-

tatio gentium. Et ablata ē volu-
ptas a iacob: et defecit ibi tibia et

cithara. Et cōgregati sūt et vene-
runt i masphat p hierlm: qz loc'

orationis erat in masphat aū in
isrl. Et ieiunauerunt illa die: et in-

duerūt se cilijs: et cinerē imposu-
erūt capiti suo et dissuerūt vesti-

mēta sua. Et expanderūt libros
legis: de qbus scrutabant' gētes

similitudinē simulacroz suoz: et
attulest ornāmēta sacerdotalia

et primitias et decimas: et suscita-
uerūt nagareos q impleuerāt dies.

Et clamauerūt voce magna i ce-

regionum nomen eoz in
multitudine et fortitudine:

et credēs q statim debe-
rent iudeos capere: ppara-

uerunt se ad emendum il-
los in seruos et ancillas:

ppter qz venerunt ad ca-
stra eozum. d. **E**t vidit

iudas. **D**ic psequēter po-
nif apparat' bellū ex par-

te iudeozum. et primo per
humilē et deuotam oratio-

nem. secūdo p bellatozū
dispositionē. ibi: **E**t post

hec. Circa primū prj litte-
ra ex pdictis vsq; ibi:

e. **E**t hierlm non habita-
bat. hoc iterponit ad red-

dendū causā quare non
iuerūt i hierlm ad orādū:

cū ibi esset loc' diuini cul-
tus. f. **E**t sanctū. i. tem-

pli locus. g. **C**onculca-
bat. et subdit a quibus: j

b. **E**t filij alienigenarum
erāt in arce. ppinqua tū-

plo. i. **E**t cōgregati sūt.
iudei. k. **E**t venerūt in

masphat contra hierlm. i.
venerūt adorare ibi verā

facie ad hierlm: sicut dicit'
tur de Daniele q orabat

versus hierlm: Dan. vi. et
subdit causa orādū i mas-

phat cū dicit: l. **Q**uia
loc' oratiōis erat in mas-

phat aū. i. ptoib' tpib'.
m. **I**n isrl. ibi enī cōgre-

gabāt popul' isrl adoran-
dū dñm: vt habet. j. Reg.

vij. n. **E**t ieiunauerunt
die illa. ad se corāz dño af-

figendū in victu. o. **E**t
induerūt se cilijs. ad se

affigendum in vestitu.
p. **E**t cinerē posuerunt i

capite suo. in signū humi-
liationis. q. **E**t dissue-

rūt vestimēta sua. i. scide-
rūt in signū afflictionis.

r. **E**t expanderūt libros
legis. ad ostendendū q

parati erāt p lege se expo-
nere piculis mortis.

s. **D**e qbus scrutabāt' gen-
tes similitudinē simulacro-

unt deo: cui' sedes figurabaf p
ppiatoriū qd re-

manebat vacuū: ad significādū q
deitas non pōt

maginē representari: vt diffusius dictū fuit ibidez.

t. **E**t attulerūt ornāmēta sacerdotalia et. et sub-

dit causa qre ista adduxerūt ad illum locū. cū dicit:

v. **E**t clamauerūt voce magna. ad impetrandū
rr. **D**e misericōdiaz

Mat. 23. d

Luc. 11. d

Mat. 16. c

Jaco. 4. b

1. Job. 2. c

Mat. 10. b

Ibid. 7. d

Mat. 4. b

Mat. 9. g

Ibidem. 9

III **C**anco. de lyra

Et assumpsit

excitant ad affligendum populi exactionibus et alijs grauaminibus: sperantes inde reportare temporalia lucra: quod frequenter contingit: quia multa de talibus detinentur a ministris et non veniunt ad manum tyrannice p[re]sidentis. **¶** Et vidit iudas et fratres eius. **¶** Hic ponit defensio boni plati et populi deuoti. ideo subdit: **¶** Et congregatus est conuentus ut essent parati in prelium. orationibus deuotis implozantes auxilium diuinum. **¶** Et congregati sunt et venerunt in masphar: qui interpretatur iudicium. nam homines boni in tribulatione positi iudicio dei iusto reputant se pati. **¶** Et ieiunauerunt. se affligendo. **¶** Et

cineres posuerunt super capita sua. se humiliando. hec enim debet fieri in tribulatione ut oratio de liberatione populi apud deum sit magis exaudibilis. **¶** Et suscitauerunt naqareos. p[er] quos significat religiosi qui separati sunt ab alijs in modo viuendi et t[em]p[or]e tribulationis debet ad orandum p[er] ceteros excitari. et ideo subditur: **¶** Et clamauerunt vo. ma. etc. Post h[oc] constituit iudas duces p[ro]p[ri]os. quia non solum debet esse orationibus interit[us] sed etiam statibus suis bene ordinari. **¶** Et dixit his qui edifi. do. etc. p[er] istos significat illi qui sunt temporalibus nimis intenti et in delectatione carnali nimis effusi: propter quod ad spirituale prelium non sunt apti.

Bolo. ordi.

¶ Assumpsit gor- **Ca. III**
gias etc. Borigias quinq[ue] milia in exercitum suum assumpsit: cuius diaboli carnales quinq[ue] sensibus corporis deditos illecebre voluptatum sibi adunare contendit. Milie equites secum tollit cum omne bellum suum in superbia et contemptu mandatorum dei agere disponit quatinus contrarie partis in agmina superet: cuius eos p[re]uaricare precepta dei suadet. Initium enim omnis peccati superbia est: ubi auctor mori sibi et sequacibus suis inuenit ruinas. Et bene dicitur quod nocte mouerit castra: quia totam nequitiam suam per cecitatem mentis in sibi subiectis explere concupiscit ut nullo modo p[re]uideant: quibus sibi ruina ex consensu peccati imminet.

¶ Et filij qui erant ex arce etc. **¶** Hic non altitudinem virtutum sed extollentiam vane glorie significat. Illi enim peccatoribus ducatum prebent qui in superbiam se erigere audent. Possunt et maligni spiritus in his ducebus aduerari qui ad eius partem pertinent qui dixit: In celum ascendam et ponam solium meum ad aquilonem: et ero sicut altissimo. **¶** Isti enim duces iniquitatis in foueam et voragine scelerum consentientes sibi nunquam trabe re desistunt. **¶** Et audiuit iudas et surrexit ipse etc. Nota lector quod pars aduersa que iuncta fuit gorgie totam disposicione que belli in nocte facit: et iudas atq[ue] sui sequaces in die quod operatores scelerum et executores errorum comitantur semper rectores tenebrarum: lucem odiendo diuinorum preceptorum: et obscuritatem diligendo secularium voluptatum. Unde per Paulum dicitur: Qui dormiunt nocte dormiunt: et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Nos autem qui diem sumus: non sumus noctis filij neq[ue] tenebrarum. **¶** Verum iudas hoc est confessor dei: omnem apparatus belli in luce fidei atq[ue] meditatione legis dei ordinat. Unde cum tribus milibus viro[rum] t[ame]n in campo appareret: cum illis videlicet qui non in munda na potentia: sed in fide patris et filij et spiritus sancti fiducialiter agentes: cuius simplicitate mentis vitam honestam in hoc mundo ducere student. **¶** Et leuauerunt alienigenae oculos etc. **¶** Venientibus ex aduerso hostibus in prelium socij iude tuba canunt: et coteruntur gentes: quia per tubam sonitum vox predicantis exprimitur. Milites iude tuba canunt cum predicatores christi euangelium in toto mundo annunciant. Unde conteruntur hostes quia hunc fidei christi subiiciuntur gentes: necnon et spirituales inimici virtute conteruntur christi: atq[ue] gladius spiritus sancti trucidari merguntur in profundum abyssi. **¶** Et persecuti sunt eos vsq[ue] ga. etc. Nomina locorum vsq[ue] quo persecutus est iudas hostes suos demonstrant virtutis sue efficaciam. Gaeron enim interpretatur iuxta lumen meum. Idumea ruffa siue terrena. Acor ignis patrum. Tania mare siue dextera eius. Et quid per gaeron nisi lumen fidei:

¶ Assumpsit gor- **Ca. III**
gias quinq[ue] milia viro[rum] et mille eq[ui]tes electos. Et mouerunt castra nocte ut applicarent ad castra iudeo[rum] et percuterent eos subito. Et filij qui erant ex arce erant illis duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse et potentes percutere virtute exercituum regis que erat in amau. Adhuc enim dispersus erat exercitus a castris. Et venit gorgias in castra iude noctu: et nemi ne inuenit. Et grebat eos in montibus quoniam dixit: fugiunt hi a nobis. Et cum dies factus esset: apparuit iudas in campo cum tribus milibus viro[rum] t[ame]n: quia regumeta et gladios non habebat. Et viderunt castra gergiu[rum] valida: et loricatorum et equitum in circuitu eorum: et hi docti ad plium. Et ait iudas viris qui secum erant: Ne timueritis multitudinem eorum: et impetum eorum ne formidetis. **¶** Memoretur qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro: cum sequerentur eos pharao cum exercitu multo. Et nunc clamemus in celum et miserebitur nobis deus: et memor erit testamenti patrum nostrorum: et coteret exercitum istum ante faciem nostram hodie: et sciet omnes gentes quod est deus qui redimat et liberet israel. **¶** Et leuauerunt alienigenae oculos suos: et viderunt eos venientes ex aduerso. Et eierunt de castris in prelium: et tuba cecinerunt hi qui erant cum iuda. Et congressi sunt: et coteruntur gentes et fugerunt in caput. Mouissimi autem ceciderunt in gladio. Et persecuti sunt eos vsq[ue] gaeron: et vsq[ue] in campos idume: et achor: et tania: et ceciderunt ex illis

milibus t[ame]n: quia h[oc] acquisissent arma in precedentibus victorijs non tamen in tanta copia quod possent armare tria ultra milia viro[rum] bellatorum. Et sic est sensus: quia regumeta et gladios non habebat sed ad armandum plures quam tria milia. **¶** Memoretur qualiter salui facti sunt patres nostri in mari rubro: Exo. xiiij. **¶** Et tuba cecinerunt hi qui erant cum iuda etc. ad animandum bellatores suos ad prelium. Cetera patent.

rr 3 Et adhuc

Mico. de lyra

¶ Assumpsit **Ca. III**
gorgias quinq[ue] etc. Post h[oc] descriptus est pugne apparatus. Hic consequenter describitur conflictus. Circa quem p[ri]mo ponitur inde decretatio. secundo denotatur aduersarij templi purificatio. ibi: Dixit autem iudas. Prima in duas. quia p[ri]mo ponitur conflictus iude cum exercitu misso a lysia. Secundo cum ipso in persona p[ro]pria. ibi: Quicunq[ue] autem alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia p[ri]mo ponitur gorgie insidiatio. Secundo insidiantis delusio. ibi: Et audiuit iudas. Tertio delusi fugientis confusio. ibi: Et adhuc loquente. Insidiatio vero gorgie fuit: quia disposuit de nocte venire ad castra iudeorum et eos occidere ex improviso: et patet littera vsq[ue] ibi: **¶** Et filij. scilicet alienigenarum. **¶** Qui erant ex arce: id est de numero illorum qui erant in arce sion ad nocendum iudeis quantumvis poterant. **¶** Erant illis duces. quia sciebant loca circa hierusalem per que frequenter discurrerent ad depredandum iudeos. **¶** Et audiuit iudas et surrexit ipse. Hic consequenter ponitur insidiantis delusio: quia fraus gorgie fuit reuelata iude: et tunc cum omnibus bellatoribus suis exiit de tentorijs ad percutiendum partem exercitus regis que remanserat in castris ante. **¶** Gorgias cum alia parte rediret: qui credens fugisse iudeos in montibus querebat eos: et interim iudas aliam partem exercitus delulavit: et sic artem arte delusit: et his dictis patet littera paucis exceptis que discurrunt. **¶** Adhuc enim dispersus erat exercitus etc. quia illa pars exercitus quam gorgias secum duxerat adhuc non redierat ad castra regis. **¶** Qui regumeta: id est arma ad se protegendum. **¶** Et gladios. ad inuadendum. **¶** Non habebant. propter inopiam ut dicunt aliqui: sed hoc non videtur verum: quia de spolijs exercitus apollonij et exercitus seron acquisierat arma in bona quantitate: ut patet capitulo precedenti. et ideo libri correcti sic habent: quia regumeta et gladios non habebat: et in hoc redditur causa quare iudas apparuit in campo cum tribus

Exo. 14. 8

7. 9. b

Et quid p idumeam nisi gentilitas? Quid autē per ignem pa-
truellem nisi ardor charitatis? et quid per iannā nisi pfundi-
tas scientie: et effectus boni operis demonstratur? Tandiu
ergo psequitur chorus sanctorum doctorū gentile populum
donec illum ab errore gentilitatis ad lumen fidei pducatur: et
ignem charitatis in eo accendat: puocetq; eum ad meditati-
onem diuine legis atq; studium boni operis. Nec enim perse-
cutio salutaris est: et interfectio salubris. Unde subiungitur:
Et ceciderūt ex illis ad tria milia viroz. Sicut enī tria milia
fuerunt sociorū iude qui psequēbantur: sic et ceciderūt ex ho-
stīū parte tria milia. Ceciderūt enī nō vt funditus interirēt:
sed vt post casum erecti melius starent: quia imbuti sancte tri-
nitatis fide ad eorum societatem pertingere studebāt: quos
se pio animo persecutos esse agnoscebant. **a** Et reuersus
est iudas rē. Milites quoq; christi nequaquā imminēte bello ci-
to debent esse securi de victoria: sed tādiu debēt pcellari: do-
nec certi sint de cōuersione hostium spiritualiū. Cum enī per-
sequunt homines peccatores seu infideles eos cōuertent
ad penitentia peccatorū: et ad fidem christi que p dilectionem
operatur bona opera: tunc oportet vt eorum colligāt spolia:
hoc est eorum vtantur sciētia: ac p hū laboris cōmunicent indu-
stria. In auro enim possumus accipere sapientia. In argento
eloquentia. In hyacintho celestem cōuersionē. In purpura
p martirium sanguinis effusione. Tunc enī fructuose colligi-
mus has opes cū in fide recta inuenimus eas esse acceptabi-
les. Si autē ad spirituales hostes hanc t. asserimus victoria:
tunc debem esse securi: cum post finē pientis vite non est ne-
cesse hostiū insidias vereri. Tunc enī salubriter colligim⁹ spo-
lia: quādo laboris nri a christo cōdigna accipiem⁹ pnia. Nū-
bene dicat suos exhortari et non cōcupiscerēt spolia cū inimi-
corum sena iminebant bella: euz penitus inimici supati erāt:
tunc cū suis reuersus est ad spolia castrorū colligim⁹: q; ne-
cesse ē vt p dicator quisq; admoneat auditores suos vt inimi-
corum psecant iacula q; diu tēpus est belli: cum aut puen-
rit tēpus pacis ipsius videlicet pacis quā saluator discipulis
suis pmisit dicens: Pacem meā do vobis. Tunc plāi simul
et subditi gaudia eterā habebūt de pcepta remuneratione:
q; nequaquā vltra ptimefēt: de sequenti laborū ac lachryma-
rum dolorē: q; tūc deo adiutori suo laudes canēdi tēpus est:
vnde scriptū est: **b** Et cōuersi hymnū rē. Salus magna ē
in isrl quādo numerus credentiū multiplicat in dño populo:
rum: q; saluatorē agnoscūt fide: cōstent ore: atq; in bona glo-
rificant opatione. Siue aliter: Tunc in isrl salus crit magna:
quādo in ecclesia christi aduersitas erit nulla. Et signanter ad-
ditum est in illa die. In die vtiq; resurrectionis quando spō-
sa nobilissima in celesti regno superno iungetur sponso: quia
q; omnes sancti in conspectu dei non solum de animarū re-
quie suarū sed etiam de corporū gaudebunt immortalitate.
c Quicunq; alienigenarū rē. Deniq; alienigene euadētes
victoriam iude annūciant lysie: quia q; nō per sanctorū docto-
rum ministeria xpi saluberrima capiūt pceda pceptoibus
suis a qbus nutriunt ad mortē: lz inuiti qui a veritate coacti
gloriam annūciant christi. Lysias enī qui interpretat gene-
rans: significat mundi potentes: qui lz sint generati: non tñ
baptismate christi mernerūt generari. Hi ergo militū christi
audientes victoria cōsternātur animo deficientes: quia non
qualia voluerūt talia cōtingerunt in isrl: et qualia mādauit
rex: eorū enī voluntas talis erat vt non pvaleret euāgelij (p
sāctos doctores) p dicator: neq; i dño credentiū augerēt mul-
tudo: et talia etiam suis rectorib⁹ hoc ē imūdis spiritib⁹ pla-
cere sciebāt: q; in pphantis idolorum simulacr⁹ diuino cultu
ab hoib⁹ venerati: s; eis psuadebāt vt fidē xpi nō reciperēt: s;
non pualebāt: q; pater gliaz filij sui in vniuersis nationibus
longe lateq; manifestabat. **d** Et sequenti anno rē. Et ele-
git lysias sexaginta milia viroz et equitū qnq; milia ad bellā
dum ptra isrl: cum omni tpe isrl⁹ mundi q; sex etatib⁹ distin-
guitur p qnq; sensus corporeos pnceps huius seculi incitan-
tib⁹ tenebrarū harū rectorib⁹ milites christi diuersis vitijs
laniando supare ptendit: ac per malos homines bonoz medi-
tatur necem. Sed occurrit illis iudas cum decē milib⁹ viris:
q; regis nri exercit⁹ in hoc est validior ceteris q; p oia studet
diuinis obrepere pceptis: assiduāq; pces ad dñm mittens
eius pfortat manu: in cuius maxie pfidit potentatū: et tādiu
insistit plio donec inimici sui atq; aduersaria turba spirituali
ad pfectū iugulēt gladio. Nū i pce iude subūigif: **e** Deiecit
eos rē. Quicunq; sūt kbz legis dei: et qnq; sūt sensus (vt p dicit
mus) corporei: q; enī fm doctrinā legis restringit cōcupiscen-
tiā carnis auertēdo oculos suos ne videāt vanitatē: obcurā:
f do aures

Job. 14.

D

vsq; ad tria milia viroz. Et reuer-
sus est iudas et exercitus eius se-
quens eum. Dixitq; ad populū:
Non concupiscatis spolia: q; bel-
lum contra nos est: et gorgias et
exercitus ei⁹ ppe nos i montib⁹.
Sed state nūc cōtra inimicos no-
stros et expugnatē eos: et post hēc
sumerē spolia securi. Et adhuc lo-
quēte iuda hēc: ecce apparuit ps
quedam prospiciens de monte.
Et vidit gorgias q; in fugam cō-
uersi sunt sui: et succensa sunt ca-
stra. Sumus enī qui videbāt de-
clarabat qd factum est. Quibus
illi conspectis timuerunt valde:
aspicientes simul et iudas: et exer-
citum in campo paratū ad pluz.
Et fugerunt omnes in cāpo alie-
nigenaz: et iudas reuersus est ad
spolia castrorū. Et acceperunt au-
rum multum et argētum: hyacin-
thum et purpurā marinā et opes
magnas. Et cōuersi hymnum ca-
nebant: et benedicebant deū i ce-
lum quoniaz bon⁹ est: quoniaz in
seculū misericordia ei⁹. Et facta ē
salus magna in israel in die illa.
Quicunq; autē alienigenaz eua-
serunt: venerunt et nunciauerunt
lysie vniuersa q; acciderant. Qui-
bus auditis ille cōsternatus ani-
mo deficiebat: q; non qualia vo-
luit talia contigerunt in israel: et
qualia mandauit rex. Et sequen-
ti anno cōgregauit lysias electo-
rum viroz sexaginta milia: et
equitū quinq; milia vt: debella-
ret eos. Et venerunt in iudeā: et
castra posuerunt in bethoron: et
occurrit illis iudas cū decem mi-
libus viris. Et viderunt exercitū
fortem et orauit et dixit: Benedi-
ctus es saluator israel: qui contri-
uisti impetū potentis in manu
tui tui dauid: et tradidisti castra
alienigenarū in manu ionathe
filij saul et armigeri eius. Cōclude
exercitū istum i manu populi tui
israel: et cōfundantur in exercitu
suo et equitib⁹. Da illis formidi-
nem: et tabefac audaciā virtutis
eorum: et cōmoueant contritiōe
sua. Deiecit illos gladio diligētia
te: et collaudent te omnes qui no-
uerunt nomen tuum in hymnis.

Et adhuc loquēte iuda:
hic consequē-
ter pontif gor-
gie delusi con-
fusio: quia su-
git timens con-
figere cū exer-
citu iude. Ideo
dicitur: **b** Ec-
ce apparuit ps
quedā. scilicet
illa pars exer-
citus reg⁹ quā
secum duxerat
gorgias: vt p-
dictum est.
c Prospiciens
de monte: in q
gorgias quēse-
rat iudeos.
d Et vidit gor-
gias q; in rē.
scilicet illi q; s;
reliquerat i ca-
stris. **e** Et
succensa sūt ca-
stra eorū. a lu-
deis. **f** Quib⁹
illi conspe-
ctis rē. Et fuge-
runt. nō audē-
tes euz iudeis
configere. Ce-
tera parent.
g Quicunq;
autē. Descriptio
pfectu iude cū
exercitu misso
a lysia. hic con-
sequēter ponti-
fic eius consi-
ctus cum exer-
citu lysie in p-
sona propria.
Circa qd pmo
pontif motuū
lysie. et patz ei⁹
apparuit cum
sbdit: **b** Cō-
gregauit lysias
electorū viroz
rē. scz peditū.
Secūdo pontif
iude occurfus.
ibi: Et occur-
rit eis iudas rē
et oratio eius
cum subditur:
Benedict⁹
es saluator isrl
qui contriuiisti
impetum potē-
tis: id ē golie. **1. Re. 14**
hoc habet. **j.**
Reg. 1. 17.
k Et tradidi-
sti castra alieni-
genarum i ma-
nu ionathe fi-
lij saul. **j.** **Reg.**
pitiū Tertio po-
nitur vtrorūq;
conflictus euz
dicitur. Et cō-
miserunt pelli-
um rē. et patz
littera. **D**ixit

1. Re. 17

1. Re. 14

Glo. ordi. I. Machabeorum (Ca. III) Mico. de Iyra

do aures suas ne audiat linguā detrāhēt: et obsecra carnīa ad vsum mū/
danos q̄b' frequēter auditis inq̄nat interior hō: q̄ odorati atq̄ gustu suū
ptinet ne illecebra vtaf voluptatū: q̄ coeret linguā suā a malo: et labia sua
ne lo. do. Diuerit a malo et facit bonū: inq̄rit pacē et psequit eam. iste inimi/
cos suos superas victoriā capiet saluberrimaz et triūpho gaudebit largiss/
mo. Et lyfias spiritalis ly semel: bis: terq̄ p̄rit: fu/
gā interit: tñ non desistit a cepta neq̄cia: sed rediui/
na itez refuscitat p̄lia. An scriptū est: a. Quidens
aut lyfias rē. Pñ dī: q̄ iudas cōtritis hostib' atq̄
sopitis ad tps bellis hortaf suos q̄ mūdaret facta
ac renouaret: q̄ maximū studiū habēt sacri docto/
res: vt in q̄buscūq̄ lesa ab hostibus subiectoz sibi
fuerit ecclesia: ad p̄stinū statū sancte p̄uersatiōis
iterū restauret. Juxta tropologiā aut̄ necesse est vt
vnusquisq̄ fidelis mentē suā quā bene mōtis sion
vocabulo designataz possum' accipere: q̄ sion spe/
culū interpretat. Et Beati sūt mundo corde qm̄ ipsi
deū videbūt. Si aliqd p̄ fraudē hostis i ea pollutū
est factū instanti nisi expurget donec ad integrū re/
nouet. Ibi enī et desertā sanctificationē et altare p/
phanatū et portas exustas itelligere possumus: q̄
ibi laudis hostia i altare fidei deo imolabaf: et in/
gressus celestis vite meditabaf. In atrijs xō vir/
gulta nascunt: cū in cordib' humanis supluar: co/
gitationū multitudo generaf. Pastophoria (inq̄t)
videat diruta. Pastophoria grece vident thalami
v' cubicula in q̄b' leuite excubabāt i atrijs domus
dñi q̄ commemoratio fit in victima vifide. Et ezechielis
ap̄be. Pastophoria ḡ dirunt cū secreta mentis p̄
desideria illicita dilanant. Et hec oīa maxie opus
est vt p̄nīaz peccatoz et emendationē mozi ac pl/
as p̄ces ad dñm instantissime purificent. Pñ recte
de exercitu iude scriptū ē: Q̄ cū videret sanctifica/
tionē desertā scelerū vestimēta sua: et planxerunt
planctu magno rē. b. Tūc ordinat iudas vi/
ros rē. Ap̄te dictus est q̄ ordinaret iudas viros
vt pugnaret aduersus eos q̄ erāt i arce donec emū/
darēt facta: q̄ b' ordinat redēptor n̄ p̄dicatores
suos q̄ten' milites ip̄i aduersus eos p̄ inhabitant
in arce supbie: hoc ē hoies inflationis spū elatos:
vel etiā malignos spūs supbiatūmetes instāter pu/
gnēt donec corda electoz ab oī labe inq̄rat expur/
gēt. Et elegit sacerdotes sine macula voluntatē ha/
bētes in lege dei et mūdauerūt facta: q̄ electis his
de officio ecclesiastico q̄ erroris lepra: vel scelerū ma/
culā in se habebāt: volūtarios atq̄ mozi' p̄bos i
fide dei elegit administratores x̄bi: vt sancte ecclie
quēticula ab oī erroris p̄tagio efficiat aliena. Ibo
subiunctū ē q̄ tulerūt lapides p̄taminationis in lo/
cū imundū: q̄ hereticos q̄ noluerūt p̄uersatiōez
recte fidei et sane doctrine lapides p̄ciosi fieri: ana/
themate p̄culos atq̄ a cōione ecclie electos oībus
patefecit q̄ essent reprobi. c. Et cogitauit rē. Al/
tare holocaustoz ē fides pura: doctrina recta et cō/
uersatio mūda x̄pi ministroz. Sed b' altare si p̄pha/
natū fuerit heretica prauitate: vel scelerū immita/
te iā destruedū erit: hoc ē a sacerdotij dignitate de/
ponēdū: ne forte opprobriū sit facte ecclie q̄ habēt
p̄rauos et facinorosos doctores q̄ a diabolica astu/
tia seducti sūt. Pñ dñs in enāgelio discipulis suis
ait: Vos estis sal terre: qd si sal euauerit: in q̄ salie/
tur ad nihilū valet vltra nisi vt mittat foras et con/
culcetur ab hominib'. De quo et Paul' scribēs ad
Titum ait: Hereticū hoīem post p̄maz et sedam in/
crepationē deuita. Sciēs quia subuersus est qui huiusmodi est: et deliquit
cum sit proprio iudicio condēnatus. Hinc et ad quosdam delinquentes ait:
Per vos nomen dei blasphematur inter gentes. Taliter ergo deposito al/
tari mystico debent reponi lapides isti in mōte domus in loco apto quoad
usq̄ veniens propheta respōdat dicēs: Quia peccantes redigi debēt sub
penitentia: donec per sanctos doctores diiudicetur pro commissio crimine
conueniens satisfactio perpetrata. In loco autē eozum lapides integri fm̄
legem substitui debēt: vt fiat altare nouum fm̄ illud quod fuit prius: quia
homines fide catholica sancti scientia sanctarū scripturarū imbuiti bonis
mōibus religiosi in locis regiminis vnde ceciderūt p̄uaricatores subro/
gari debent fm̄ auctoritates vtiq̄ diuine legis: vt sine reprehensione in no/
uitate vite et norma iusticie exhibeatur ministerium deo in sancta ecclesia
quam sibi acquisiuit christus precio sanguinis sui sponsam non habentem
maculam neq̄ rugam.

a. Dixit autē iudas. Postq̄ descripta est inde
deccratio. b. p̄r rep̄ellis hostib' descriptis tem/
pli purificatio. et secundo purificatē renouatio.
ibi: Et acceperūt lapides. tertio altaris dedica/
tio. ibi: Et fecerūt dedicationē. Circa primū p̄i/
mō ponitur lamentū de/
structionis. cum dicit:
b. Et viderunt rē. scilz
ipsum tēplum. c. Et al/
tare. s. holocaustorum.
d. Propphanatū. nā ibi
positū fuerat idolum: vt
dictū ē. s. j. ca. e. Et i
atrijs virgulta nata. i. in
atrio sacerdotū: et i atrio
virozum mundorum: et i
atrio imundorum.
f. Et pastophoria diru/
ta: id ē domūculas circa
atria sacerdotum edifica/
tas i q̄b' offerētes hosti/
as pacificas comedebāt
corā dño p̄tē sibi p̄tingē/
tē. Raz de hostijs pacifi/
cis vna ps incēdebat ad
honore diuinū: alia cede/
bat in vsum sacerdotum.
Tertia i vsum offerētū.
g. Et sciderunt vestimē/
ta sua et planxerunt plan/
ctu magno rē. in signum
doloris et humiliatiōis.
h. Et exclamauerunt tu/
bis signoz: de quibus
habet Nume. x. et dicun/
tur tube signoz: q̄ per il/
las significabāt plura. s.
conuocatio ad consiliū:
et congregatio ad festū:
et motio castrorū et exer/
citatio ad bellum.
i. Tunc ordinant. Dic
secundo tollitur impedi/
mentū purificatiōis. cui
scilicet: Tunc ordinant
iudas viros vt pugnaret
aduersus eos qui erāt i
arce: vt sic essent occupa/
ti in sua defensione: vt nō
possent p̄icere sagittas
vel spicula ad eos q̄ mū/
dabant loca facta. Et cō/
sequēter ponit ip̄a puri/
ficatio cum dicit: k. Et
elegit sacerdotes sine ma/
cula: id ē sancte vite et in/
tegre fame. l. Et tulerūt
lapides p̄taminationis: id
est lapides altaris qd
fecerant gētiles ad imo/
landum idolo super alta/
re holocaustoz positos:
vt dictum est supra. j. ca.
m. In locum imundū.

et comiserūt p̄liū: et ceciderūt d̄ exer/
citu lyfie q̄nq̄ milia virozū. Vi/
dēs at lyfias suozū fugā et iudeo/
rū audaciā et q̄ parati sūt aut vi/
uere aut mori fortiter: abijt an/
thiochiā et elegit milites vt mul/
tiplicati rursus venirēt in iudeā.
Dixit autē iudas et frēs ei'. Ecce
cōtriti sunt inimici n̄ri: ascēdam'
nunc mundare sancta et renoua/
re. Et cōgregat' ē oīs exercitus et
ascēderunt i mōtez sion. Et vide/
rūt sanctificatiōez desertā et alta/
re p̄phanatū: et portas exustas:
et in atrijs virgulta nata sicut in
saltu v' i montib' et pastophoria
diruta. Et ceciderūt vestimēta sua
et plāxerūt plāctu magno: et ipo/
suerūt cinerē sup caput suū: et ceci/
derūt in faciē sup terram: et excla/
mauerūt tubis signoz: et clama/
uerūt i celum. Tunc ordinauit iu/
das viros vt pugnaret aduersus
eos qui erāt in arce: donec emū/
darēt facta. Et elegit sacerdotes
sine macula volūtatez habentes
i lege dei: et mūdauerūt sancta et
tulerūt lapides cōtaminationis i
locū imundū. Et cogitauit de al/
tari holocaustorum quod p̄pha/
natū erat: qd de eo faceret. Et ici/
dit illi cōsiliū bonū vt destrue/
ret illō ne forte eēt illi opprobriū
q̄ cōtaminauerūt illud gentes et
demolita sūt illud. Et reposuerūt
lapides in monte domus i loco
ap̄to quoadusq̄ veniret p̄pheta
et respōderet d̄ eis. Et acceperūt
lapides integros fm̄ legem: et edi/
ficauerūt altare nouum fm̄ illud

lapides autem altaris domini cōtaminatos po/
suerunt in loco mūdo: sicut subditur: Et cogita/
uit de altari holocaustorum rē. n. Et reposue/
runt lapides in monte dom'. i. in mōte sion vbi
erat domus domini. o. Quoadusq̄ veniret
p̄pheta. docens quid esset agendum de illis.
p. Et acceperūt lapides integros fm̄ legē. Hic
consequenter describitur templi purificati reno/
uatio. et primo q̄tum ad altare holocaustorum.
cum dicit: Et acceperunt lapides integros fm̄
legem que habetur Exo. xx. et Deutero. xxxij.
q. Et edificauerūt altare nouum: fm̄ illud qd
fuit prius: id est ad similitudinem illius qd fue/
rat dissipatum.

Et edifi

rr 4 Et edi.

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. III Nico. de tyra

G a Et edificauerunt sã. r. Edificat sancti p̄dicatores sãcta intra domũ intrinsecus
et edem qñ subiecta plebẽ et intrinsecus omat sciẽtia sane fidei: et forinsecus bone/
sta puerlatione. Atria sanctificat qñ nouiter venientes ad fidei sacramẽtis diuinis
imbuedo dedicat. Faciunt vasa sãcta noua qñ corda hoim ad accipiendũ x̄bũ dei
reddũt abilla. Inferũt candelabũ et altare incensoꝝ et mensã in tẽplũ: qñ doctric
spiritalis lucẽ sãcte oratiõis puritatẽ et scripturaz sãctaz
meditationẽ i ecclia dei exultat. In candelabro g in q lu/
cere debet lucerne recte sermonẽ euangelice doctrine pos/
sum? aduertere: i q sancti doctores igne sanctispiritus accẽ/
si lucere debent: vt qui ingrediunt lumen videat. **Ande**
Luc. 11. e veritas ip̄a in euãgelio ait: Nemo accendit lucernã et po/
nit eã sub modio: s sup candelabũ vt luceat oĩbus qui i
domo sũt. Per altare incensoꝝ nihil melius q p̄fectam
sanctoꝝ vitam accipe possum? vñ quotidie fragrat odor
virtutũ et sacre orationis in p̄spectu altissimi. Mensam g
vñ non aliã s sãctã scripturã intelligim? in qua refectione
aiãz consistit. **Qd** autem dicis q appenderũt vela: i cõ/
sumauerũt oĩa opa que fecerant. In appensione veloz
exp̄imis occultatio mysterioꝝ. Non eni oĩbus oĩa pate/
faciẽda sunt diuie legis mysteria: s p captu ingenij quo/
rũlibet et p̄fectu sciẽtie atq virtutũ. **Ande** dñs apl̄is pre/
cipit dicẽs: Nolite sanctũ dare canib? neq mittatis mar/
garitas vestras añ porcos. **Et** Paulus rudib? discipulis
ait: **Rac** vobis dedi potũ non escam. **Rondũ** eni potera/
tis sed nec adhuc qdem potestis. De p̄fectoẽ ergo sciẽtia
alibi ait: **Et** nos reuelata facie gloriã dei cõtemplamur
in eandẽ imaginẽ trãformati tanq a dñi spũ r. **Cõsũ.**
mant ergo oĩa opera que faciẽda sunt in domo dei: qui
fidei sermone et ope student fm ordinem implere oĩa man/
data dñi: nec deest quicq in p̄fectione vbi humana volũ/
tas diuine s omnia obtemperat voluntati. **b** **Et** ante
matutinũ r. De hac aut renouatiõe iosephus ita narrat
dicẽs: **Quinta** x̄o et vicesima mensis casleu quẽ mace/
dones appellerũt vocat: accenderũt lumina sup candelabũ:
et adoleuerũt holocausta que obtulerũt i nouo alta/
ri. **Hec** aut facta sunt post tres annos eodẽ die quo muta/
ta est eoz religio ad p̄phanã idoloꝝ consuetudinẽ. **Haz**
tẽplũ destructũ ab antiocho sic tribus annis pmanuit.
Quinto eni anno et quadragesimo et centesimo in tẽplo
facta sũt. **Quinta** et vicesima diei appellei mensis olym/
piade cẽtesimaquinquagesima tertia. **Renouatũ** x̄o est
eodẽ die quinta et vicesima appellei mensis octauo et qua/
dragesimo ac cẽtesimo anno olympade centesima et quin/
quagesima quarta. **Desolationem** x̄o tẽpli cõstigit fieri
fm Danielis p̄sationem quaz ante quadringentesimo et
octauo p̄dixerat aũo p quã significauit vt macedões illũ
destruerent. **Celebrauit** autẽ iudas cũ ciuib? suis p reno/
uatione tẽpli sacrificia p dies octo: nullũ genus delictaz
relinquens: sed p̄ciosissimis dapibus eos pascens. **Deũ**
autẽ laudib? et psalmis gloriificabat: seq mutuo cãtib?
delectabat. **P̄o** renouatione x̄o solennitũ post multum
tempus inspirata religione receptores legis posuerũt vt
posterĩ p octo dies hanc renouationẽ tẽpli celebrarent.
Ande et ab illo tpe hacten? hanc festiuitatẽ celebrant: vo/
cantes eam lumina eo q p̄ter spem hoc nobis splendidũ
lumen colendũ religionis apparuit. **Mystice** aut renoua/
tio tẽpli cõuersio est hominũ ad penitẽtiã peccatoꝝ q ali/
quibus errorib? atq facinorib? p̄taminatiõant. **Tũc** eni
cantandũ: gaudendũ: letandũ atq iubilandũ: atq laudã/
dum quibusq fidelibus e qñ viderint p̄mos suos per
correctionẽ morũ atq meditationẽ legis dei i semetip̄is i
staurare: qd añ iã p negligentia deciderant. **Hi** etiam sacũ euangelicũ narrat sal/
uatorẽ dixisse i celis gaudiũ nasci sup vno peccatoꝝ p̄nãz agẽte. **Si** de vno quã/
ro mag? d mult? exultatio erit pueris ad veracẽ cultũ dei: qz sic scriptũ e: **In** mul/
titudine plebis dignitas est p̄ncipis illi: videlicet p̄ncipis q vult oēs homies sal/
uos esse et ad agnitioẽ veritatis puenire. **c** **Et** statuit iudas r. **Hanc** qdẽ so/
lennitatem ip̄e saluator in euãgelio p̄dicatione sua legĩt decoasse: vbi scriptũ est:
Facta sunt encenia in hierosolymis: et hyems erat: et ambulabat iesus in tẽplo in
porticu salomonis r. **Ande** sciẽdũ e q encenia hec que lectione euangelica facta
cognouim? non ad primã tẽpli dedicationẽ s ad vltimã p̄tinent: quod ex eo faci/
le colligit: qz hyeme facta referunt. **Prima** siqdem ei? dedicatio a salomone tpe
autũni media a corobabel et iesu sacerdote tpe veris: vltima a iuda machabeo tẽ/
pore hyemis est facta: qñ specialiter cõstitutũ esse legĩt vt eadẽ dedicatio p oēs
annos in memoriã solẽnibus renouaret officijs: iuxta qd vsq ad tẽpus dñice in/
carnationis obseruatũ fuisse supra dicta sentẽtia euãgelij agnouim?. **Hec** aut fuit
causa secunde et tertie dedicationis: qz salomon qdẽ tẽpli opus qd dño cõdidit:
septẽ annis p̄fecit: octauo autẽ anno decima die septimi mensis q a nobis october
appellat in magna glia dedicauit. **Sed** hoc tẽplũ post annos quadringentos
triginta

a Et edificauerunt sãcta. reparãdo rui/
nas q erant in p̄ma parte tẽpli q voca/
batur sancta. **b** Et que intra domum
erãt intrinsecus. reparando defect? existẽ/
tes in secũda parte tẽpli que dicebatur
sanctasanctorum.
c Et edem. i. edifi/
cia que erãt extra
pro habitaculis sa/
cerdotum. **d** Et
atria sanctificauẽ/
runt. eradicando
virgulta et asper/
gentes lustratiõis
aqua. **e** Et intu/
lerunt candelabũ
et altare incensoꝝ
r. s eni tria erant
i p̄ma parte tem/
pli: mensa propo/
sitionis in pte aquil
lonari: candelabũ
in australi: altare
incẽsi in medio cõ/
tra sanctũsancto/
rum. **f** Et incẽ/
sum posuerunt: id
est cremauerunt su/
per altare. **g** Et
appenderunt vela
mina: vñum in in/
troitu tẽpli: aliud
ante sanctũsancto/
rum. **h** Cẽte/
simiquadragesimẽ
octauũ anni. regni
grecoꝝ. **i** Sed
tempus et fm diẽ
in qua contamina/
uerũt illud r. nã
anno centesimoq/
dragesimoquinto
die vigesimaquĩta
mensis casleu sacri/
ficauerũt idolatre
super arã: vt habe/
tur supra. j. caplo.
et anno. cxi. viij. die
xxv. mensis casleu
obtulerũt iudei sa/
crificiũ i tẽplo pu/
rificato. q sic reuo/
lutis tribus añis
eadẽ die renouatũ
est tẽplũ qua fue/
rat añ p̄taminatũ:
sic fuerat añ. p̄be/
tatũ. **Mañ. viij.**
k Et fecerunt de/
dicationẽ altaris
dieb? octo. **Die** cõ/
sequenter describit tẽpli renouatiõẽ dedica/
tio. et p̄mo q̄ritur ad altare. cum dicĩt: **Et**
fecerũt dedicationẽ altaris dieb? octo. et
inde tractum fuit q festa solẽnia octauaz
habet in nouo testamẽto. **l** Et ornaue/
runt faciẽ tẽpli coronis aureis et scutulis.
p victorijs a deo sibi datis. **m** Et sta/
tuit iudas et fratres ei? et vniuersa ecclia
isrl vt agat dies dedicationis. ista e dies
de qua dicĩt **Job. x.** Encenia facta sunt i
hierosolymis et hyems erat. **Incipiebat**
eni hec solennitas a vigesima die casleu:
cui r̄idet nouẽber: et aliqñ decẽber i pte.
Prima nãq dedicatio tẽpore salomonis
facta fuit in septẽbri. iij. **Regl. viij.** Alia i
reditu babilonice captiuitatis fuit in ve/
re. **Et** epera patent vsq ibi:
Et haberet

Triginta incēderunt chaldei: et hierosolymozū vrbē destructa populū isrl in babilonia abducere captiuū: qui post annos septuaginta regnantib⁹ persis in patriam est remissus. Rur⁹ susq; edificatū ē templū p annos. xlvj. et tertia die mēsis duo decimi quē nos vocamus martiū: opus ad finē vsq; pductū:

cui videlicet tunc op⁹ p̄fuerunt duces plebis strenuissimi vt dixim⁹ coroba/ bel de regio genere: et iesus sacerdos magnus: s̄ et pphete aggeus et cacha rias adiuuantes eos atq; aduersus in/ sidias impudentium op⁹ hostium cor p̄li roborantes. Inde post annos fer/ me trecentos et q̄nquaginta sex rex ne/ fandissimus grecorū antiochus frau/ de capta hierlm templū idem sordib⁹ idolorū pphanauit: auferens inde et p̄fringens altare dñi aureū: mensā p positionis: candelabū luminis: et ce/ tera que sup̄a cōmemorata sūt. Et et iudas machabe⁹ cū ēēt d genere sacer dotali collecto exercitu iustoz adūsus antiochi duces arma corriples: eosq; de iudea expellens: per secutioni seuissime finē imposuit: ac templū ab idolorū imagi/ nibus emundans noua rursus altaria et cetera vasa vel orna/ menta faciens atq; in tēplo reponens: dedicauit ea simul cū tēplo: qd̄ purificauit et renouauit. xxv. die mēsis noni: qd̄ apd nos appellat decēber: et ad hyemē ptinere nulli dubium con/ stat. Statuitq; decētū vt p̄dixim⁹ annis oibus diē encenio/ rā. i. in nouationis ac dedicatōis tēpli festa deuotiōe celebra ri sicut locus iste nūc testat⁹: q̄ p̄fecto oīa sicut Ap̄ls docet in figura facta sunt n̄r̄e: p̄pter nos vt iqs scripta. Ideo nobis solerti⁹ spiritali rōne discutiēda. Salomō q̄ppe rex q̄ iterptat/ tur pacific⁹: ip̄m redemptorē nostrū typice designat. De quo

Isaias ait: Multiplicabit ei⁹ impetū et pacis non erit finis. Templū qd̄ edificauit catholica ei⁹ ecclesia est: quā de vniuer/ sis p orbē credentib⁹ q̄si de viuis lapidib⁹ in vnā sue fidei et charitatis cōpagē aggregat. Et autē septem annis edificatū est templū significat quia per totū bulus seculi tps qd̄ septē diebus euolutū sancte structura ecclesie nūcūq; crescere desi/ nit. Et octauo āno dedicatū ē: et celeberrima illa ac maxima solēntas a salomone rege cūctis filiis isrl tpe completa dedi catōis exhibita: insinuat mystice: qd̄ p̄fecto in fine mūdi ni/ mero electoz dñi desiderate immortalitatis securita est festiui/ tas: et pacto vniuersalis resurrectionis miraculo: mox oēs q̄ ad pacificū veri reg⁹. i. salomōis regnū ptinēt: etna cū eo gau dia patrie celestis intrabūt. Itā qd̄ dñs n̄r octauo die. i. post septimā sabbati resuscitari a morte voluit: recte numer⁹ octo/ nari⁹ n̄r qd̄ resurrectionis festa vctura designat. Et tēplū ab hostib⁹ incēsu rursū dño miserāte p̄struit: qd̄ ab idolatris coin/ quinatū denuo sup̄ne pietat⁹ auxilio mundat: varios sancte ecclesie insinuat enē: q̄ nūc infidelū p̄secutiōe premis: nūc a p̄secutorib⁹ reddita liberioz trāquilla dño fuitute famulat⁹.

Nūc in q̄busdā suis mēbris hostis antiq̄ periclitat⁹ insidias: nūc instāte solertia doctoꝝ fidelū q̄s ad horā p̄dere videba/ tur p p̄nias iā castigatos recipit. Et qd̄ tēplū scdō q̄draginta et sex ānis edificatū ē ad significatōnez dñici corpis qd̄ de virgine assūpsit: spiritaliter respicit. De q̄ ip̄e iudeis ait: Sol/ uite inq̄t tēplū h̄ et in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud: qd̄ videlz solu tū passione corp⁹ suū: ip̄e tertia die resuscitauit ad vitam. Se rūt siq̄dem p̄ficiet: qd̄ corpus hoīs q̄dragesimo sexto die post p̄ceptiōis initiū in mēbroꝝ distinctione formet⁹: atq; ideo nō casu gestū: s̄ diuinit⁹ pcuratū ē: vt eo annoꝝ numero tēplū edificaret⁹: qd̄ diez numero corp⁹ dominici qd̄ p tēplū figura/ bat in vtero virginali p̄fici oportebat. Et aut encenia p oēs ānos celebrare sanctū ē: s̄ p̄fecto nos āmonet vt memoriāz dñice resurrectionis quā iā factā credim⁹ semp animo retinen tes: n̄ram resurrectionē futurā sperando taliter agamus vt nō ad iudiciū sed sicut dñs his qui bona egerint p̄misit: re surgere mereamur ad vitā. a Et edificauerūt in tpe. Edi/ ficant sancti doctores montē sion q̄ sanctā ecclesiaz xbo atq; exemplo ad p̄fectum virtutum puocant. Per circūitū mu/ ros altos construūt quādo eam curamine catholice fidei ac ope p̄cū vndiq; muniant. Turres firmas erigunt q̄n spem totam in dei bonitate ponere p̄cipiunt: ne q̄n gentes eā more p̄stino cōculcent vt nō malignozū. i. spiritūū neq̄cia: vel pra uozū hoīm malicia eos amplius nocere p̄ualeat. Et colloca/ uerūt inquit illi: exercitū vt seruaret eam exercit⁹ in sion ad seruandū eam locat⁹ cum ministroꝝ turba: ad seruandē legis

leticia et gaudio. Et edificauerūt in tpe illo montē sion: et p circūitū muros altos et turres firmas: ne quādo venirēt gētes et cōcul/ carēt eū sic antea fecerunt. Et col/ locauit illic exercitū vt seruarent eū: et muniuit eū ad custodiēdam bethsurā: vt haberet popul⁹ mu/ nitionē contra faciem idumgē.

a Et haberet p̄p̄s rē. sicut enī esau persequēbāt iacob. Bēsi. xxvj. sic idumei ab esau descēdentes semp molesti fuerunt iu/ deis descēdentib⁹ a iacob. Ca. III

Moraliter. a Et assūpsit gorgias. qui iter p̄ra/ tur diuisio et ideo significat demonē: qd̄ se et p homines malos

dissensionē ponere nitit⁹ inē bonos: s̄ cū bon⁹ p̄lat⁹ h̄ audir debet velociter occurrere ad remediū adhibēdum ne dissensionis ignis creseat: intātū qd̄ nō possit extingui. Ideo sequitur: et Et auduit iudas et surrexit. ad tollendū dissensiones qd̄ facili⁹ fieri pōt in p̄n/ cipio qd̄ significat p b qd̄ subditur: Et adhuc enī erat dispersus exercit⁹ rē. et subdit pugnādi modis cū dñi: Et cum dies factus ēt apparuit iu/ das in cāpo cū trib⁹ millib⁹. p qd̄ signi/ ficat qd̄ talis pugna debet ēē in p̄sidē/ ria sanctissime trinitatis corde creden do et ore p̄fēdo. Ideo subdit: Et tūba cecinerūt hi q̄ erant cū iuda. per

q̄d significat clamor fidelis p̄fessionis et deuote oratiōis: et se/ quit⁹ effect⁹ debellatiōis cū subdit: Et p̄trite sūt gen. rē. ve re nāq; p̄terunt q̄i de malis suis penitēt et p̄silio pacis acqui/ escūt. Et dixit ad iudā. i. iudas. Et cōcupiscatis spo/ lia rē. p b significat qd̄ platus bon⁹ debet i. inducere populū su/ um vt nō querat in vita p̄sentī p̄mū. de debellatiōe aliq̄z vi/ toriū: nā adhuc iminet bellū: s̄ finē bello cōtra vitia recipiet p̄mū in securitate magna: qd̄ qd̄ bellū in morte iusti finit⁹ et tūc p̄mū secure accipiet. Et acceperunt aurū multū rē. p qd̄ significat remuneratio dei p̄ctosa. Et p̄uersi hymnum canebāt rē. nā i remuneratiōe patrie ē laus p̄petua. Et Quib⁹ auditis ille p̄sternat⁹ animo rē. sicut dictū ē sup̄a p lyfā significat tyrān⁹ qd̄ de victoria bonoz turbat. et ideo q̄rit vias quō possit eis ampli⁹ nocere: qd̄ significat cū dñi: b̄t Et in se/ quētī āno p̄gregauit lyfias rē. s̄ iudas cū debellabat cū decē milib⁹ viroz p qd̄ significat obseruatio decē decalogi manda toꝝ p quam p̄terit exercit⁹ victioꝝ. a Dixit aut iudas et fr̄es ei⁹. Seq̄t⁹: Et ascēdam⁹ nūc mūdare sacra rē. bon⁹ enī p̄lat⁹ vidēs ecclesiam vitij deformatā habito cōpetenti tpe debet sta tim eaz visitare et ei⁹ reformationi instare. Ideo subdit: Et ascēderūt i mōtē sion. p quē significat ecclesia. b̄t Et viderūt sacrificatiōē desertā. tūc enī sacrificatio deserta efficit cū eccle sia male frequētat. Et altare pphanat⁹. p qd̄ significat sacerdotiū: qd̄ sicut mun⁹ sup altare offert⁹: sic eucharistia q̄ est sacrificiū noue legis sup caput sacerdotū eleuat⁹: sic q̄ altare pphanat⁹ q̄i sacerdotiū carnis vitio polluit. Et poras exu/ stas. qd̄ fit q̄i p cupiditatē simoniacā aliq̄ ingrediūt. Et Et i atrijs virgulta nata sicut i saltu. i. q̄ nascūt arbores infructu/ ose. igit p hec virgulta significat infructuosos clericos: nō facien tes fructū in ecclesia dei p̄p̄ defectū sciētie et vite. Et Et p̄stato/ phoria diruta. loca erāt in q̄b⁹ offerētes comedebāt de sacrifi/ cijs pacific⁹ corā dño: et tōo p ip̄a significat fidelū cōmuniōz: q̄s p̄stato phoria q̄i ip̄i corp⁹ indigne sumit. Et Et sciderūt vesti/ mēta sua rē. qd̄ boni talia vidētes in ecclesia tristant et lamētā. Et Tūc ordinauit rē. Bon⁹ enī p̄lat⁹ nō solū debet ecclesie dissipationē lamētari. s̄ q̄i insistere ei⁹ reformatiōi: in q̄ pmo sunt impedimēta remouēda. et b̄ iudas ordinauit bellatores p̄ illos q̄ i arce erāt. p q̄s significat demones q̄ sūt in arce sup̄bie: et q̄tū possūt impedire reformatiōez ecclesie: q̄s pugnat p̄tinua et feruida oratione. Et Et elegit sacerdo/ tes sine macula. culpe quīs et infamie. Et Volūtātē habētes i lege dei. tales enī debēt ēē p̄fessores et p̄dicatores euāgelij vt apti sūt ad emūdatiōē p̄li xpiani. Et Et tulerūt lapides cō/ taminatiōis. i. altars ab idolatris edificati. m̄t In locū im/ mundū. qd̄ qd̄ ad idolatriā ptinet ē abominandū. lapides aut altaris tēpli reposuerūt in loco mūdo: vt dñi cōsequen ter. Et Et cogitauit de altari holocaustoz rē. quousq; surge/ ret. p̄pheta qd̄ diceret quid agendū esset de ip̄is: p qd̄ significa/ tur qd̄ si aliqui christiani p̄taminent aliquo peccato publico et enomī recludendi sunt in claustrum ad agendū penitentiāz fm̄ determinationē sapientis p̄lati. p̄t Et acceperūt lapides in/ tegros: id est intēgre fame clericos ex talibus enī debet ec/ clesia reformari. Et Et edificauerūt sancta que intra domū erant. Seq̄t⁹: b̄t Et atria. que erant extra tēplū. p qd̄ signi/ ficatur qd̄ in viris ecclēstasticis requirit⁹ mūdicia mētis iterio/ ris et p̄uersariōis exterioris. Et Et intruerūt candelabrum. i. sancte p̄dicationis verbum. Et altare lucenoz id ē: cele/

Dei ac sacramentorum celestium ritum in ecclesia subministrat. Mun-
nunt eam ad custodiendam bethsuram cum exhortationibus validis in-
citant ecclesiasticos ut regulariter culturam seruet diuinam. Bethsu-
ra enim domus robusti interpretatur ut habeat populum munitionem
et contra furoris mundi pertinaciam. **Ca. V**

Et factum est. Irritant gentes cum
vident culturam dei renouari fra-
turam: quia sive hostes inuisibiles
sive etiam visibiles qui inuidie estibus contra
fidei ac virtutum perfectum anhelant: irascuntur:
cruciantur ac persequuntur seruos dei: ad ni-
hilum eos redigere volentes qui considerant
illos in altari recte fidei bonorum operum re-
staurare velle obseruantiis. Inde dicitur quod co-
gitabant tollere gentem iacob qui erat inter eos
et ceperunt eos occidere: quia clarescente in
mundo euangelio christi et hominibus fidem
dei recipientibus: torquebantur persecutores
et penis eos tractantes inde auertere stu-
debant. Similiter et hostes spirituales cum vi-
derint aliquos ex desideria negligentie se
restaurari velle in cultu pietatis molitum
eos gladio impietatis occidere: ac mor-
te peccatorum trucidare: sed iudas fortiter
cum scuto fidei hostibus resistens debellat
filios esau in idumea: quia chorus factorum
doctorum idolatras qui spinetis vitiorum sunt
aspersumi: et funestis sacrificijs atque lu-
ria mundana fetidissimi: gladio spiritus
interimens de peccatis efficit subiectos:
ac de hostibus facit amicos. **b** Et eos
qui erant in Bethsuram in memoratis locis: beth
agrabathane et bean habitabant et circui-
sederunt filios israel in laqueum et scandalum
sunt insidiantes eis: significant iudeos
atque hereticos qui contra ecclesiam dei scanda-
la et insidias semper disponunt. Tales a
iuda et socijs eius in turribus suis concludun-
tur: cum in superbie sue machinationibus per do-
ctorum industriam capiuntur: et errores eorum
anathematizantur: quia turres incenduntur
igni cum oibus qui in eis sunt quasi auctores
scelerum et inuentiones errorum per peccatis
suis et nunc exurunt ardore diuini sermo-
nis et in futuro examine nisi condigna pe-
nitentia ante egerint: igne concremabuntur
propter vitiositates. **c** Et transiit iudas. Quid
per filios amon qui interpretatur filius populi mel
nisi scismatici et heretici exprimitur: qui quod-
dam filij sacre ecclesie esse videbantur: sed inde
recedentes: et in errore se mittentes facti sunt
filij diaboli. **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c**

Bis exierunt: sed non erant ex nobis. Si
ergo essent ex nobis permixissent utique no-
biscum: **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c**
hi habet timotheum ducem: beth here-
sarchas qui iuxta nominis sui interpreta-
tionem apud eos laudantur: sed iuxta in-
telligentie veritatem apud nos nequa esse deprehenduntur. **1. Job. 2. c**
Timo-
theus enim beneficis interpretatur. Sed hec opinio de heresi-
archis apud deceptos est: apud nos autem benefici melius quam bene-
fici nuncupantur: quia maleficus suis venenosis erroris auditoribus
suis miscetur: contra quos iudas consurgens et superior existens vi-
ctoriam capit: erroresque eorum destruendo in iudeam hoc est in co-
fessionem laudis dei cum triumpho regreditur hostium. **d** Et
cogregate sunt gentes que sunt in galaad aduersus israelitas co-
gregantur ut tollant eos cum multitudine hereticorum atque scismatico-
rum ad hoc conuenit ut scripturarum testimonij secundum sensum suum de
pauatis expugnent catholicam fidem que est in sancta ecclesia.
Galaad enim interpretatur aceruus testimonij: quod nomen bene puenit
his qui scripturarum meditationi insistant. Sed fugiunt israeli-
te in munitione cum fideles quique ad fidei confugiunt veritatem: au-
xiliumque sibi afferri possunt a iuda et fratribus eius: quia euangelio
christi per sanctorum predicatorum ministeria defendi gestiunt contra timo-
theum spiritalem: de quo supra diximus et socios eius. **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c**
Querunt israelite de interfectione suorum et captiuitate: ostendit non
modicum apud fideles esse gemitum qui viderint aliquos suorum a veri-
tate secedere et in errorem prauorum conuertere.

Et ecce

bratione diuinorum. **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c**
Et mensa. i. eucharistie consecrationes.
Et appenderunt velamia. cauendo ab elatione surgente ex
laude humana. **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c**
Et ante matutinum surrexerunt. quia non solum
de die sed etiam de nocte celebranda sunt laudes diuine. **1. Job. 2. c**
Et citharis et cymaris etc. per quod significatur varie deuotiones men-
tis que sunt in ecclesia. **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c** **1. Job. 2. c**

Et factum est. **Ca. V** **a**
est ut audierunt gentes in
circuitu qui edificatum est al-
tare et sanctuarium sicut prius irate
sunt valde: et cogitabant tollere ge-
nus iacob qui erat inter eos: et cepe-
runt occidere de populo et persequi: et de-
bellabat iudas filios esau in idu-
mea et eos qui erant in arabatha-
ne qui circumsederant israelitas: et per-
cussit eos plaga magna. Et reco-
rdatur malicia filiorum bean: qui erant
populo in laqueum: et in scandalum in-
sidiantes ei in via. Et conclusi sunt ab
eo in turribus: et applicuit ad eos
et anathematizauit eos: et icciderunt
turres eorum igni cum oibus qui in
eis erant. Et transiit ad filios am-
mon et inuenit manum fortem: et populum
copiosum: et timotheum ducem ipsorum.
Et commisit cum eis plura multa: et con-
triti sunt in conspectu eorum et percussit
eos et cepit iaceri ciuitatem et filias
eius et reuersus est in iudeam. Et congrega-
te sunt gentes que sunt in galaad ad-
uersus israelitas qui erant in finibus
eorum ut tollerent eos et fugerunt in
dathemam munitione: et miserunt
litteras ad iudam et fratres eius dicen-
tes: Congregate sunt aduersus nos
gentes per circuitum ut auferant nos
et parat venire et occupare muni-
tione in qua confugimus et timo-
theus est dux exercitus eorum. Nunc
ergo veni et eripe nos de manibus

Et factum est. **Ca. V** **a**
est ut audierunt gentes in
circuitu qui edificatum est al-
tare et sanctuarium sicut prius irate
sunt valde: et cogitabant tollere ge-
nus iacob qui erat inter eos: et cepe-
runt occidere de populo et persequi: et de-
bellabat iudas filios esau in idu-
mea et eos qui erant in arabatha-
ne qui circumsederant israelitas: et per-
cussit eos plaga magna. Et reco-
rdatur malicia filiorum bean: qui erant
populo in laqueum: et in scandalum in-
sidiantes ei in via. Et conclusi sunt ab
eo in turribus: et applicuit ad eos
et anathematizauit eos: et icciderunt
turres eorum igni cum oibus qui in
eis erant. Et transiit ad filios am-
mon et inuenit manum fortem: et populum
copiosum: et timotheum ducem ipsorum.
Et commisit cum eis plura multa: et con-
triti sunt in conspectu eorum et percussit
eos et cepit iaceri ciuitatem et filias
eius et reuersus est in iudeam. Et congrega-
te sunt gentes que sunt in galaad ad-
uersus israelitas qui erant in finibus
eorum ut tollerent eos et fugerunt in
dathemam munitione: et miserunt
litteras ad iudam et fratres eius dicen-
tes: Congregate sunt aduersus nos
gentes per circuitum ut auferant nos
et parat venire et occupare muni-
tione in qua confugimus et timo-
theus est dux exercitus eorum. Nunc
ergo veni et eripe nos de manibus
vrbem hiericho Josue. vi. cuius habitatores omnes inter-
fecit: et metalla que per ignem purgari poterant diuino cul-
tui deputauit pro necessarijs tabernaculi: unde anathema-
tizatio est nomen grecum: et dicitur ab ana quod est sursum
et thesis positio: quia talia separantur ab vltibus humanis
et deputantur cultui diuino. **f** Et transiit ad filios am-
mon. isti etiam fuerunt molesti iudeis quibus eis debuissent
esse beniuoli eo quod descendebant de Roth nepote abrahe.
g Et cepit iaceri ciuitatem et filias eius: id est villas et do-
minio iaceri existentes. **h** Et congregate sunt gentes. Hic
persequenter ponitur consilius iude contra aduersarios ex di-
uersis gentibus commixtos. Circa quod primo ponitur cau-
sa consilij. Secundo belli apparatus. ibi: Et autem audiuisti.
tertio bellantiam virtus. ibi: Et abiit simon. Causa vero con-
siliendi fuit oppressio iudeorum a commixtis gentibus in ga-
laad in galilea: propter quod iudei in illis partibus positi pe-
terunt a iuda et eius fratribus adiunari: et parat littera pau-
cis exceptis. **i** Et fugerunt in dathemam. sic nominabatur
illa munitio. **k** Et timotheus est dux exercitus eorum.
qui erat homo bellicosus et iudeis molestus.

1. Job. 2. c

A Et ecce alij qd. Illi qd de varijs locis alienigenę puerunt ad sumendum populū dei: manifeste designant gentiū plebes que in infidelitate adhuc sunt bella ac persecutiōes aduersus christianos cōmouere. Sed audiat sermonibus quos diuerse legationes ad iudā et socios eius derulerunt: puenit ecclesia magna cogitare: quid faceret de fratribus suis qui in tribulatione erant et expugnabantur ab inimicis quia toti scilicet ecclesie sollicitudo ac cura est maxima quod pro diuersos hostes: hoc est iudeos: paganos: hereticos: atq; scismaticos filios suos defendat: hoc qd pudenti cōsilio ac toto nisu cum his qd eruditiores ac fortiores videntur esse in fide ac virtutib; ope agit qd iter hostib; resistat: et suos opportune defendat. **B** Diuidit iudas. Sic diuerse sūt impugnatiōes ecclesie ab hostib;: sic et distincta debent esse plia spiritualiū bellatorū. Dirigat simon in galileā cum tribus milibus viris: sicut in sequētib; ostēdit: vt liberet fratres suos. Iudas autē et ionathas eunt in galaaditīm cū octo milib;. Et quid p simonem qd in galileā hoc est tota mittit nisi predicatorē in gentes directi insinuant. Qui cum tribus milibus hoc ē cum sancte trinitatis fide cōtra aduersarios ire parantes p euangelicā p dicationem hostes deicere: et credentes liberare decernant. Iudas autē et ionathas illos doctores exprimūt qd in iudea verba dei p dicationes: et sine iudeos sine etiā hereticos scripturarū testimonijs abutētes p veritatē sanī intellectus debellare student. Et nota qd proa gentiles solū simon cū suis mittit. Contra iudeos autē et hereticos duo p gere cū plurib; molunt: qd in gentib; sola idolatria cū errore pagano debellanda erat. In iudeis qd et hereticis: p tīm veteranū vsus: p tīm noua supstitio p dno te statimēto p spiritalē sciētia corrigēda fuerūt. Abi octo milia viroz sumūt: qd tibi sine circūcisio legis spiritaliter obseruanda: sine resurrexio xpi veraciter credēda tēdoceat. **C** Et abiit simon et. Committit simon plia multa cū gentib; cū predicatorē facti p totū mundū idolatriā et cōfusus gentiū debellare certant errores: p tite sunt gentes a facie eorū: cū p tina cōfusiō stendi euāgelio dei deponūt. Persecutur est eos vsq; ad portā ptolēmaidis cū in suis adinuentiōib; qbus p studia vana machinabantur tradidit verbo dei ipa veritati supari capuntur atq; p fessione recte fidei subiūciunt. Ande apte subiūgitur: Et ceciderūt de gentib; fere tria milia viroz qd de superbie neq;ssimo statu in pctōz p niaz decidētes meli p fidem rectā resurgēdo i bonoz opēz statu erigi merent. Quoz spolia accipit simon cū qd qd i lraz sciētia vel inuestigatiōe veritatis elaborauerūt: totū i seruitiū dei doctor catholice p uerte restudet. An plurimi eoz qd liberalib; artib; sub gētili p ueritate instituti fuerūt: ad dogma catholicū p uerū gloriofissimē effulserūt. Illos autē qd erāt in galileā cū viroz et natis et oib; qd erāt illis adduxit i iudeā cū leticia magna: cū catholi eos quoslibet seculi actib; implicitos p doctrinam euangelij inde cruens ea que sūt dei tota sollicitudine: totosq; nisu appere docet. **D** Et iudas machabeus et. Contra eos qui capti uos iudeos in galaaditide tenuerūt: iudas machabeus et frater ei ionathas cū comitib; suis directi transferunt iordanē: et abierunt viam trium dierum per desertū. Ita predicatorē sancti ad cōuocandos hostes ad fidem christi et ad expugnandos iudaicos atq; scismaticos errores in mundū directi primum transeunt iordanem cum per baptisimū sacramentum de tenebris infidelitatis in gratiam christi primum transeundū docent attestāt: ipa veritate qd nisi quis renatus fuerit ex aq; et spiritu sancto non possit introire in regnū dei. Deinde viam trium dierum per desertū abeunt: quia sancte trinitatis fidem quam in baptismo fideles quicq; profitentur: toto tēpore incolatis istius mundi cum bonis operib; obseruandam esse affirmant. Quia autem nabuthei occurrerunt ei pacifice: et narrauerunt que acciderunt fratribus in galaaditide: significat qd dicitur sanctorum pphetarum doctoribus sanctis opportune solatium conferunt cūz omnia que credētes i christum passuri sunt tormenta: attestatiōe sua manifesta faciūt. Nabuthei enim pphetantes interpretantur: errores quos filij perditionis contra veritatem euangelij christi opponere machinantur vero vaticinio predicunt. Ande psee: Accasethauen et habitatores samarie inseq;: Et Amos sacrificantes de fermentato landem vituperat: necnon eos qui conuertunt in abstinthiū iudiciū et iusticiā et accipiūt munus: depulmūq; paupes in porta destitit. Quia autē cōprehēsos esse qd dam ex iudeis in barasa et bosor: nabuthei iudicant: bñ nois eoz interpretatio effectū rei exprimit. Interpretat enī barasa et bosor: tribulatiōes vfangustia: qd oēs in rta pauli vocē qd volūt pie viuere in xpo psecutionēz patiunt: nec effugiet hereticorū iniuriā

eorū qd cecidit multitudo de nobis. Et omnes fratres nri qd erāt in locis tibi interfecit sunt: et captiuas duxerunt vxores eorum et natos et spolia: et peremerunt illic fere mille viros. Et adhuc epi stolę legebant. Et ecce alij nunciij venerunt de galilea cōcissis tunicis nunciantes fm verba hec: dicentes cōuenisse aduersū se a ptolēmaide et tyro et sidone et repleta est omnis galilea alienigenis vt nos cōsumant. Et audiuit autē iudas et populus sermōes istos: conuenit ecclesia magna cogitare quid facerent fratribus suis qui in tribulatione erant: et expugnabatur ab eis. Dixitq; iudas simoni fratri suo: Eligetibi viros et vade libera fratres tuos in galilea: ego autē et frater me ionathas ibimus i galaaditīm. Et reliquit iosephum filiūz eache et aqari am duces populi cū residuo exercitū i iudea ad custodiā i iudea: et pcepit illis dicē: Prestote pplo huic et nolite bellū cōmittere aduersus gētes donec reuertamur. Et dati sūt simoni viri tria milia vt iret in galileam: iude autē octo milia i galaaditīm. Et abiit simon i galileam: et cōmisit plesia multa cūz gētib;. Et cōtrite sūt gentes a facie eius: et psecutus ē eos vsq; ad portā ptolēmaidis. Et ceciderant de gentib; fere tria milia viroz: et accepit spolia eorum. Et assumpsit eos qd erant in galilea et in arbatis cū viroz et natis: et oib; qd erant illis: et adduxit in iudeā cū leticia magna. Et iudas machabeus et ionathas frater ei trāsierūt iordanē: et abieit viā triū dierū p desertū. Et occurrerunt eis nabuthei et susceperūt eos pacifice et narraueit eis omnia qd acciderunt fratribus eoz i galaaditide: et qd multi ex eis cōprehēsi sunt in barasa et bosor: et i alimis: et in casphoz et mageth et carnaim. He oēs ciuitates mūite et magne. Sed et i ceteris ciuitatibus galaaditidis tenent cōphen si. Et i crastinū cōstituerūt ad mouere exercitū ciuitatib; his: et cōprehendere et tollere eos i vna die.

A ptolēmaide: ciuitate qd postea dicta ē achon. **B** Et audiuit autē: hic consequenter pontif bellis apparatus: habito enim consilio iudas cūz vna parte exercitus iust ad liberandum iudeos qui erāt galaaditide: cum alia parte ad deliberandū eos qui erant i galilea: et iosephum filiūz eache et aqari am reliquit i iudea cū residuo exercitū in iudea p custodia populi manēt i sua absentia. **C** Et dati sunt simoni viri tria milia: quia cū p dicationib; aduersarios habebat p fignere i iudas. **D** Et abiit simon in galileā. Sic cōsequenter pontif bellatū viri: et primo simonis et sui exercitus: et patet litterarūq; ibi. **E** Et assumpsit eos qui erāt in galilea et. vt essent magis: et per cōsequens magis: tūti. **F** Et iudas. Sic consequenter pontif virtus iude et eorum qui cūz ipso erant. et diuidit in duas ptes. qd primo ponitur aduersarioz debellatio. scdo iudeo rū assecratio. ibi: Et congregauit iudas. Prima i duas fm duplicē tūlacionem. Secunda ibi: p hēc autem verba. Circa p mā partem p tūlacionem. **G** Constituerunt ad mouere exercitūz ei. id est ipzūz applicare ad inuadendum. **H** Et surre

Job. 3. a

See. 10. b
mos. 4. a

Io. 3. c

Sp. 9. b rū in iurā q̄ sane fidelē suare p̄dedit doctrinā q̄s Jobes ap̄s in apocalyp̄s sua (cruciatū facere: sicut cruciat⁹ est scorpiōis: cū p̄cutit bōsem) describit: q̄ sicut scorpiōes venenū in cau da ponūt: ita heretici i p̄sumatiōe fraudis maliciā occultāt: q̄ mag⁹ incautos nō apta frōte: s̄ latēb⁹ insidijs noceant.

a Et puerit iu. In supiorib⁹ narrat ciuitates galaaditidis: in q̄b⁹ cōphē: si sūt iudei munitas fuisse ⁊ magnas: q̄s iudas statuit i vna die cōphēdere ⁊ tollere: q̄ p̄ vnitatē p̄dicatores san cti destruere disponūt oēs munitiōes falsaz doctrinaz q̄s heretici p̄stituūt ad decipiēdas aīas inocentū ⁊ capti uādas errorib⁹ suis. **huc** āt dicit iu. dā in deserto boso occupasse boso ci uitatē: ⁊ occidere oēm masculū in ore gladij: ⁊ auferre spolia eoz ⁊ succēde re eaz igni: q̄ magnopē studēt sācti doctores vt occupata munitiōe hereti corū oēs vigozē intēq̄ sectaz q̄s p̄ mū di philosophiā ⁊ inanē fallaciā p̄sti tuunt gladio spūsancti q̄s ē hōbū dei destruat: q̄tū id q̄s p̄ ostētiōez suā illi finierūt ēē p̄cipiū: isti demōstrent nugas ēē ⁊ frivoli. Accipiūt āt spolia eoz cū testimonia septuraz sanctaz q̄ bus abusi sūt ab eis q̄si ab iniust⁹ pos sessorib⁹ auferūt: ipsiq̄ p̄fectiōez ana themate p̄petuo cōburūt. **q̄** autē seq̄t q̄ surrexerūt inde nocte: d̄mōstrat eos fuisse i tenebris erroris sui relictos.

b Et factū ē di. Quid p̄ scalas atq̄ machinas gētū nisi exaltatio atq̄ cō tumacia supboz exp̄mī: p̄ quā eccle siā xpi expugnare et subuertere cupi unt. S̄ iudas nō q̄ totū apparatū bel li i luce disponi ttrib⁹ ordinib⁹ ⁊ eos pugnat: s̄ ē sācte trinitatē fidei: siue tri plici dogmate. i. historico: allegorico: atq̄ tropologico. Et clamat tubis in celū: q̄z fortī p̄dicatiōe ep̄scopat⁹ vocē: i intimo cordis clamore deū auxiliato rē aduocat i oratione. **c** Et cogno. rē. Castra timothei cognito macha beo fugerūt a facie ei⁹: q̄z heretici ag nita v̄tute ⁊ veritate dñi n̄ i iesu xpi p̄teritū fugiūt: ⁊ p̄cutiūt plaga mag gna: q̄ i eis fin iusticiā p̄ doctores sā ctos exerceat anathemat⁹ vindicta: ca diūq̄ ex ill⁹ fere octo milia viroz: cui⁹ oīs cumūl⁹ error⁹ q̄ v̄tace intellectū spūalis circūcidit: seu p̄ fidē resurre ctiōis dñi n̄ i iesu xpi ⁊ mēbroz ei⁹ cō trarie moliebāt ip̄a veritate vincente destrue. **hinc** ē q̄ saluator i enange lio solutēs typicū sabbatū: p̄ma sabbati q̄z octaua dies ē post septimā resur rectiōis sue nob̄ p̄sefecit sacm̄. **hic** ē Paul⁹ ap̄s docet circūcisionē n̄ ma nufactā i expoliatiōe corpis carnis: s̄ spū dei viuit i cordib⁹ credentiū agi de bere: v̄t ⁊ lex v̄t p̄putium cordis do cuit ēē circūcidēdū. **d** Post h̄ aut.

Colof. 2. b

E Post q̄ aut timothe⁹ semel atq̄ iter vici⁹ ē nō cessauit augere nequiciā: s̄ multiplicauit maliciā: denuo instau rās exercitū i iudā ⁊ socios ei⁹: q̄z he retic⁹ nō satis ē semel atq̄ iterū i par uo numero p̄tentiones agere: s̄ noua aduersus eccliam semp̄ excitāt bella: ac p̄fidie sue multiplicia effūdūt vene na: castra ponūt i raphon trās torrē tē: q̄ sūmo nīsi supbie sue excitāt furozē: mouētq̄ belloz teni pestatē: necnō ⁊ arabas q̄ itēptat⁹ cāpestres ducūt i auxiliū: q̄z voluptuosos q̄ luxuriā hui⁹ seclī sequūt: i auxiliū erroris sui assumūt. **hū** ⁊ iouianiste nō mediocre p̄ eccliaz erroris sui extruere neq̄ciā. S̄ iudas hōz mittit speculati exercitū: cū doctores sācti auditores suos āmonēt p̄uoz p̄cauere tu multū

multū: ne fraudis sue actū ad iternitiōez simpliciū p̄ducāt aīa rū. **q̄** aut timothe⁹ q̄si collecturā faciēs ait p̄ncipib⁹ exercit⁹ sui. Cū appropinquet iudas ⁊ exercit⁹ ei⁹ ad torrētē aq̄: si trāsire rit ad nos p̄ior nō poterim⁹ sustinere eū: q̄z potēs poterit aduer sū nos. Si nō timuerit trāsire: ⁊ posuerit castra ēē flumē: trās

a Et puerit iudas ⁊ exercit⁹ ei⁹ viā i desertū boso repēte: et occupauit ciuitatē: ⁊ occidit oēm masculū in ore gladij: ⁊ accepit oīa spolia eoz et succēdit eā igni. Et surrexerūt in de nocte ⁊ ibāt vsq̄ ad munitiōez. **b** Et factū ē diluclo cū eleuassēt ocu los suos ⁊ ecce p̄ls mult⁹ cui⁹ non erat numer⁹: portātes scalas ⁊ ma chinas vt cōphēderēt munitiōez ⁊ expugnarēt eos. Et vidit iudas q̄ cepit bellū: ⁊ clamor belli ascen dit ad celū sic tuba: et clamor ma gn⁹ d̄ citate. Et dixit exercitui suo: Pugmate hodie p̄ frīb⁹ v̄ris. Et ve nit trib⁹ ordinib⁹ post eos: ⁊ exclā mauerūt tubis ⁊ clamaueūt i ora

c tione. Et cognouerūt castra timo thei: q̄z machabē: ⁊ refugerūt a fa cie ei⁹. Et p̄cussērūt eos plaga mag: ⁊ ceciderūt ex eis i die illa fere octo milia viroz. Et diuirit iudas i mas pha ⁊ expuguit ⁊ cepit eā ⁊ occidit oēs masculū ei⁹ ⁊ sup̄sit spolia ei⁹: ⁊ succendit eā igni. Inde prexit ⁊ ce pit casbon: ⁊ maged: ⁊ boso: ⁊ reli q̄s ciuitates galaaditidis. Post h̄ aut v̄ba p̄gregauit timothe⁹ exer citū aliū: ⁊ castra posuit i raphon trās torrētē. Et misit iudas specu lari exercitū: et renūciaueūt ei dicē tes: q̄z p̄uenerūt ad euz oēs gētes q̄ i circūitu n̄s sūt. Et exercit⁹ mul tus nimis. Et arabas cōduxerūt i auxiliū sibi ⁊ castra posuerūt trās torrētē pati ad te venire i p̄liū. Et abūt iudas obuiaz ill⁹. Et ait timo the⁹ p̄ncipib⁹ exercit⁹ sui: Cū appo pinquerit iudas ⁊ exercit⁹ eius ad torrētē aq̄: si trāsierit ad nos p̄or: nō poterim⁹ sustinere eū: q̄z potēs poterit adūsū nos. Si nō timuerit trāsire ⁊ posuerit castra ēē flumen: trāsiret ad eos: ⁊ poterim⁹ ad uersus illū. Et aut appropinquit

a Et ait ap. rē. Trāsies iudas torrētē aq̄ statuit scribas p̄li q̄ turbā p̄ se exhortatē tre i p̄liū. Cū redēptoz n̄ adies passiōe crucis: ap̄s ordina uit q̄ credetē i se doceret p̄tenere tor mētū corpe mori: ⁊ p̄sidere d̄ poten tia supne v̄tutē. **hū** ē ill⁹ q̄ i euāge lio discipul⁹ p̄cepit dicens: Cū audie ritis p̄elia ⁊ seditiōes nolite terreri. Et itez. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹: aīaz āt nō possūt occidere. S̄z poti⁹ cū timetē: q̄ pōt aīam ⁊ corp⁹ p̄ dere i gehēnam. Et itez. In patiēcia (in q̄t) v̄ra possidebit⁹ aīas vestras. Qui aut p̄seuerauerit vsq̄ i finē hic salu⁹ erit. Et alibi: B̄i (ait) q̄ p̄secuti onē patiūt⁹ p̄ iusticiā: q̄m̄ ip̄oz ē re gnū celoz. hinc d̄i s̄tū ḡi: trāsireta uit ad illos p̄or ⁊ oīs p̄ls p̄ eum: q̄ oportebat vt mediator dei ⁊ hominū p̄mū passiōis sue expleret mysteriū. et sic eius exemplo cōfortari iure cui⁹ p̄ ipo patiēdo mortē cōtemnere di sicerent ex vniuersis gētibus fideles. Et contrite sūt ante facē eoz om nes gentes: cum diuersi hominū po tentia virtutis dei cōterunt errores. Proiecerunt arma sua et fugerūt ad phanū quod ē in carnalū: cū desert cōtentionū obstaculis: p̄secutores ve ritatis resistere non audētes in delu b̄is errorū suozum se condendo inde querūt tutelā vnde habent ruinam. Carnalū autē interpretatur cornua. Cornua nō apte p̄ regno atq̄ defen sione accipi possunt. Sed nō adiūuit eos eozum opinio: imo sefellit: quia occupauit iudas ip̄az ciuitatē: ⁊ pha num succendit igni: cum omnib⁹ que erant in ip̄s: quādo nō solū oēs ma chinationē error hereticoz atq̄ p̄se cutoz destruit: imo oēs qui i eo cōsi dunt saluator noster igne iuste cōbu rit vltionis. **hinc** domin⁹ in dente rononio p̄cepit dicens: Si audie ris in vna vibū tuarū quas domi nus de

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

Mico. de lyra

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im p̄oniso irruerent sup eos qui obsede rant iudeos inclusos in munitiōe. **b** Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad capiendū dictam munitiōem. **c** Et venit in tribus ordinibus post eos. diuisit enī exercitū suū in tres p̄tes irrūēs sup aduersarios a tergo. **d** Et diuirit iudas in maspha. aliq̄

Nus deus tuus dabit tibi ad habitandum: dicentes aliquos: egressi sunt filij belial de medio tui: et auerterunt habitatores vrbis tue: atq; dixerunt: **E**amus et seruamus dñs alienis quos ignorat: quere sollicite et diligenter rei veritate perspe- cta: si inueneris certum esse quod dicitur et abominationem

et tota nocte: **H**ic est tpe: victor p̄dicte ciuitatis nō erit. **P**sal mista beatū virū ait: qui i lege dñi meditat die ac nocte: et non abijt cū p̄silio impioꝝ: et i via pctōꝝ nō stetit: et i carbedra pesti stilitie nō sedit. **A**urē dicit p̄misit eos oēm masculū in ore gladij et eradicasse ciuitatē: sicut accepisse spolia ei⁹ cum trāsi-

hanc opere perpetrataz: statim percu- ties habitatores vrbis illius i ore gla- dij: et delebis eam omniāq; que in il- la sunt vsq; ad pecora. **A**nteqd etiāz suppellectilis fuerit cōgregabilis i me- dio platearum eius: et cum ipsa ciui- tate succedat ita vt vniuersa consu- mas domino deo tuo: et sit tumulus sempiternus. **E**t congregauit iu- das rē. **I**udas israelitis d galaaditi de cōgregat: cum redemptor noster p doctores suos verbo euangelij eos q ab hereticis capti sunt ad catholicam fidem renocat: hoc est enim venire in terram iuda recta fide et bonis operi- bus deum laudare. **E**t venerūt vsq; ad ephrō rē. **D**iuersa gentium p- lia varia vitioꝝ atq; errorū significat bella. **P**rimus q gentes ille que fue- rūt in terra galaad et israelitis capti- uare cōtendebant: significarent here- ticos atq; iudeos. **S**ed modo his op- pressis q fuerunt in carnaim: iterū illi qui fuerunt in ephron resistere iude et socj eius molunt: quia cōtritis di- uersis hereticis adhuc illi qui sūz se- quunt veteris testamēti: aditum spiri- talis intellect⁹ aperire nolūt. **Q**uid enī per ephron q puluis meroris siue puluis in illis interpretat⁹: nisi supua- cūa obseruantia legis tpius grē infi- nuat⁹: in qua iudei p̄sidentes se inclu- dunt et obstruūt portas lapidibus q vmbre dediti historiam traditionem legis que in lapidib⁹ scripta est euāge- lij p̄dicatoꝝb⁹ opponūt: nec cōsentuūt ab ea vllō modo diuelli: nec alios re- citōꝝ sensū pcedit sequi. **A**n ipsa ver- tas ad tales i euāgelio ait: **E** vobis legisperitis q nullius clauē scietie: ipsi nō introitis: et eos q introibant pbi- buistis. **S**ed mirat ad eos iudas ver- bis pacificis dicēs: **T**ransibim⁹ p ter- rā vram vt eamus in terram nostrā: et nemo vobis nocebit. **Q**uia p̄dica- tores sancti iuxta mandatū dñi p̄mūz pacem offerūt aduersē parti: vt fiat il- lud qd scriptum est. **S**i ibi fuerit fili⁹ pacis: requiescet sup illuz pax vestra. **S**inautē ad vos reueret. **T**ransiunt in- quunt p terram vestrā vt eamus in terram nostrā: **A**c si dicant: **L**egam⁹ libroz vestroz historiā: vt ibi allego- rico sensu pmissam in celis repiamus nobis patriam. **E**t nemo vobis noce- bit: qz noster transit⁹ innoxius vobis erit. **I**n pedibus trāsbimus qz gres- su bonoz operū regnū supernū adire cupimus. **Q**ui nolebāt apire cū i tra- dita sibi lege nolebant cū euangelij p- dicatoꝝb⁹ cōmunicare. **E**t p̄cep- pit iudas. **Q**uid est q iudas p̄dicare p̄cepit in castris vt applicaret ad ciui- tatē vnusq; in quo erat loco: nisi q doctores sancti auditoribus suis libe- ram in scripturis sacris tribuūt intel- ligentiam: vt vnusquisq; qd in lectio- ne diuina siue p allegoriā siue p tropologiā siue p anagogem iuxta votū desiderij sui sibi aperiri qrit: supna grā annuere i- trandi accipiat facultatē. **E**t nota q viri virtutis sibi applica- re dicunt: et oppugnant ciuitatez tota die et tota nocte: qz nisi quis vir virtutis sit vt id opere implere desideret qd didice- rit magistroꝝ traditionē et instāter legē dei meditē tota die

iudas ad torrētē aque: statuit scri- bas ppli secus torrētē: et mādauit eis dicens: **M**eminē hoīm reliqri- tis: s; veniāt oēs i p̄liuz. **E**t trans- fretauit ad illos prioz: et oīs pplis post euz. **E**t cōtrite sunt oēs gen- tes a facie eoz: et piecerunt arma sua: et fugerunt ad phanuz quod erat i carnaim. **E**t occupauit ipaz ciuitatē: et phanū succēdit igni cū oibus que erāt i ipso. **E**t oppressa est carnaim: et nō potuit sustinere cōtra faciē iude. **E**t congregauit iudas vniuersos israelitas q erāt in galaaditide a minimo vsq; ad maximū: et vxores eoz et natos et exercitū magnū valde: vt veni- rent in terram iuda. **E**t venerunt vsq; ephrō: et hec ciuitas magna i ingressu posita munita valde. **E**t non erat declinare ab ea dextera vel sinistra sed p mediā iter erant. **E**t icluserūt se q erāt i ciuitate: et obstruxerūt portas lapidib⁹. **E**t misit ad eos iudas kbis pacifici dicēs: **T**raseam⁹ p terrā vram vt eam⁹ in terrā nraz: et nemo vobis nocebit: tm pedibus trāsbimus. **E**t nolebāt eis apire. **E**t p̄cepit iu- das p̄dicare in castris: vt applica- rent vnusq; in quo erat loco. **E**t applicuerūt se viri vtuti: et oppu- gnauit ciuitatē illā tota die et to- ta nocte: et tradita ē ciuitas i ma- nu ei⁹. **E**t peremerūt oēs masculū in ore gladij et eradicauit eā et ac- cepit spolia ei⁹: et trāsiuit p totā ci- uitatē sup iterfectos. **E**t trāsgres- si sunt iordanē i cāpo magno con- tra faciē bethsan. **E**t erat iudas cōgregās extremos et exhortaba- tur populū p totā viāz donec ve- niret i terrā iuda. **E**t ascēderūt in mōtē sion cū leticia et gaudio: et obtulerunt holocausta: q nemo

rēt p totā ciuitatē sup iterfectos: et de inde trāsgredi iordanē ostēdit nob vt si leg⁹ dñi velim⁹ eē possessores: et eius spolia b ē diuersos itellec⁹ fm fidez rectā p̄cipe. **E**uideam⁹ p̄mū pterere supficiē lre: et p̄denare oēs hereticoꝝ errores. **S**icq; trāsgrediamur iordanē i cāpū magnū: b ē p baptisimū mū- dationē: i libertatē glie transeamus vbi nob luceat sol iusticie: i cui⁹ pen- nis vera ē sanitas: q illumiat abscō- dita tenebrāz: et reuelat occulta my- sterioꝝ: his q cū nō simulariōis ficti- one: s; fidei reqrūt vitate. **S**ap̄ia admonet dicēs: **S**ētre dñō i boni- tate: et i simplicitate cordis qrite illā: qm inuent⁹ ab his q nō tentāt illum: appet at eis q fidē habēt i illū. **P**er uerse enī cogitationes sepeāt a deo: p̄bata at vtr⁹ corrigit insipētes. qm i malivolā aīaz nō itroibit sapia: nec habitabit i corpe subdito pctis. **E**pl rit⁹ enī sact⁹ discipline effugiet fictū: et auferet se a cogitatiōib⁹ q sūt sine i- tellectu. **E**t erat iū. rē. **I**udas egrediēs cū exercitu suo i trā iuda cō- gregās extremos: exhortabaf pplm p totā viā donec venerūt i terrā iuda: doctores sacti ecclesie suo exēplo iſtru- it: qle sollicitudinē q̄tūcūq; studiūz debeāt h̄re erga subiectos: vt i via p- sentis vite x̄bū exhortatiōis illis im- pēdere nō negligāt: s; docēdo: admo- nēdo: i crepādo atq; p̄solādo semper eis pdesse studeāt: nullūq; relabi a suo comitatu depire: q̄tū in ipis ē p- mittāt: s; mag⁹ festinet: vt p̄fuato nu- mero i suā curā susceptoꝝ leti i terrā iuda iuxta pauli sniaz ad mōtē sion et ciuitatē dei viuētis: hierlm celestē ac multoz miliū angeloz frequētiā et ec- clesiā p̄mittuoz q p̄scripti sūt i celis: et iudicē oīm dñm reuertā: ei⁹ tunc dignis laudib⁹ grās agāt: cui⁹ dono ad sedē q̄t⁹ ac pacē puenire poterūt.

Nico. de lyra **E**t i- a **S**tatuit scri. ista enī habebāt i scri- ptis nota bellatoꝝ: et p poterāt sci- re si oēs trāsiūt. **b** **E**t trāsfretauit rē. vt daret alijs audaciā trāscendi. **c** **E**t piecerunt rē. vt fugerēt mag⁹ expedire. **d** **E**t p̄gregauit. **P**ostq; descripta ē aduersarioꝝ debellatio: b p̄r describit iudeoz asscuratio. nā liberatos ab obsidione noluit inf- aduersarios dimittere: sed adducere eos i iudeā vt essent ibi tuti. et p̄z lra vsq; ibi: **e** **E**t venēr rē. vbi ponit impedimētū supueniens in viā. nam habitatores ephron negauerunt eis trāsitū p suā ciuitatē: et non poterant trāfire p aliam viā. ideo subdit: **f** **S** p mediā. i. ciuitatē ephron. **g** **P**ter erat. i. iude et populo eius. **h** **E**t obstruērūt rē. i. murauerunt eas. **i** **E**t p̄cepit iudas p̄dicare. i. et applicarent. i. vt insulū facerent con- tra ciuitatē. **l** **E**t eradicauit eā. i. subuertit. **m** **E**t erat iu- das rē. faciebat enī vltimā custodiā ne aliq; ex debilitate seu alia occasione remaneret post armatos: et ab aduersarijs insi- dianibus caperēt. **n** **E**t obtulerūt holocausta q nemo

p̄conē dicere. **k** **E**t applicarent. i. vt insulū facerent con- tra ciuitatē. **l** **E**t eradicauit eā. i. subuertit. **m** **E**t erat iu- das rē. faciebat enī vltimā custodiā ne aliq; ex debilitate seu alia occasione remaneret post armatos: et ab aduersarijs insi- dianibus caperēt. **n** **E**t obtulerūt holocausta q nemo

Ps. 11.
Sap. 1. 4
Ibidem
Ibidem
Ps. 110. 4
Et in dieb⁹

Ga. **Et in diebus** huius. **Quid** per hos duos principes iosephum. s. et acariā q̄ emulatione virtutis iude. puocati per instantiā sibi nomē in p̄lis acquiri voluerāt: nisi hypocritarū p̄sona designat. Qui nō simplici intentione: sed fastu arroganter virtutes sanctoꝝ imitari appetūt. Sed sicut illis nō p̄spe-

re euenerūt ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

B per sua impudenti audacia turpiter cō- fusi in extremis cum peccatoꝝibus ge- munt. **Et viri iuda** et. Bene d̄z q̄ viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Ps. 143.

Luc. 5. b

Job. 1. a

Pro. 5. b

Ps. 75.

Et in diebus huius. **Quid** per hos duos principes iosephum. s. et acariā q̄ emulatione virtutis iude. puocati per instantiā sibi nomē in p̄lis acquiri voluerāt: nisi hypocritarū p̄sona designat. Qui nō simplici intentione: sed fastu arroganter virtutes sanctoꝝ imitari appetūt. Sed sicut illis nō p̄spe-

re euenerūt ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

B per sua impudenti audacia turpiter cō- fusi in extremis cum peccatoꝝibus ge- munt. **Et viri iuda** et. Bene d̄z q̄ viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Et viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Et viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Et viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Et viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Et viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Et viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

ex eis cecidisset donec reuenteret̄ in pace. **Et in diebus** quib⁹ erat iudas et ionathas in terra gala- ad: et simon frater eius in galilea p̄ faciem ptolemaidis: audiuit io- sephus zachari: filius: et acari- as princeps virtutū res bene ge- stas: et p̄lia que facta sunt: dixit: **Faciāmus** et ipsi nobis nomē et eamus pugnare aduersus gētes que in circūitu nostro sunt. **Et p̄-** cepit his q̄ erant in exercitu suo: et abierunt iamniā et exijt go- rias de ciuitate et viri eius obui- am illis in pugnaz. **Et fugati** sūt iosephus et acarias vsq̄ in fines iudee: et ceciderūt illa die de po- pulo israel ad duo milia viri. **Et** facta ē plaga magna in populo: quia nō audierūt iudā et frēs ei⁹: existimātes se fortiter facturos. **Ipsi autē** nō erāt de semine viroꝝ illorū p̄ quos sal⁹ facta est in isrl. **Et viri iuda** magnificati sūt val- de i cōspectu ois israel et gētium oim: vbi audiebat nomen eorū. **Et puenerūt** ad eos fausta accla- mātes. **Et exiuit iudas** et frēs ei⁹ et expugnabāt filios esau in terra q̄ ad austrū est: et percussit chebron et filias ei⁹ et muros ei⁹: et turres succēdit igni i circūitu. **Et mouit** castra: vt iret i frā alienigenaz: et pambulabat samariā. **In illa die** ceciderūt sacerdotes i bello dū vo- lūt fortit̄ facere: dū sine cōsilio ex- eunt i p̄liū. **Et declinauit iudas** i agotū i frā alienigenaz: et diruit aras eoz: et spolia deoz ipoz suc- cendit igni: et cepit spolia ciuita- tū: et reuersus ē in terram iuda.

Et rex

Et in diebus huius. **Quid** per hos duos principes iosephum. s. et acariā q̄ emulatione virtutis iude. puocati per instantiā sibi nomē in p̄lis acquiri voluerāt: nisi hypocritarū p̄sona designat. Qui nō simplici intentione: sed fastu arroganter virtutes sanctoꝝ imitari appetūt. Sed sicut illis nō p̄spe- re euenerūt ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt per sua impudenti audacia turpiter cō- fusi in extremis cum peccatoꝝibus ge- munt. **Et viri iuda** et. Bene d̄z q̄ viri iuda magnificati sunt valde in cōspectu omniū gentiū: q̄ illi q̄ recte fidei verā ita tenēt p̄fessionē: vt id im- plectant ope qd̄ p̄dicāt oꝝ merito om- niū gentiū voce laudant̄: et veniūt ad eos fausta acclamantes: hoc ē p̄ custo- diam mādatoꝝ eius beatificātes lau- des iude referunt regi celesti: iuxta il- lud p̄salmit̄ ea que nō bono aio gesserunt: ita et istis de conatu suo nō vera gl̄ia s̄ sempiterna sequit̄ ignominia: q̄ de suoꝝ nō merent̄ victoria gaude- re: sed magis lugebūt de sua suozūq̄ damnatione p̄petua. Unde recte sub- iungit̄: **Et facta ē** et. Perito ergo magne plage patit̄ casum: q̄ nō in- de spiritalis salubre audit̄ p̄siliū: et q̄ non erant de numero electoꝝ q̄ spi- ritu dei instigati opera virtutū gerūt

Moraliter I Machabeorum Ca. VI Moraliter

Jonathas xpo interpretat donum columbe: ppter qd significat homine sapiente: qz sapientia est primu et principale donu spūs sancti qui p colūba designat. An dicitur: Et requiescit super eum spūs sapientie et intellectus. Per hoc igitur qz iudas machabeus et jonathas fuerunt ad reprimendū infideles: significat qz ad eos mittendi sunt hoīes litterati qz reprimant eos ab infidelitate p donū sapientie: qd si nō fiat pcedat ptra eos p robur militie sicut dicitur hic diffuse de infidelium debellacione multiplici p robur militie iude machabei. dicitur: Et congregavit iudas vniuersos filios iude filios isrl de galaad vbi erat i pculo p infideles circūstātes et adduxit eos in terrā isrl euz fratribus suis. ostēdit qz qlibet bonus supior si videat subditos suos esse

Mo.ordi.

Ca. VI

Erex antiochus pami-
bulauit superiores regiones. Et
audiuit esse ciuitatē elimaidē i p-
side nobilissimā et copiosam in argento et
auro: templūqz in ea locuplex valde. Et il-
lic velamina aurea et lorice: et scuta que re-
liquit alexāder philippi rex macedo qz regna-
uit primus i grecia. Et venit et querebat ciui-
tatē cape: et depdā eā et nō potuit: qm in
notuit sermo his qz erāt i ciuitate. Et isur-
reuerūt in plū et fugit inde et abiit cum tri-
sticia magna: et reuersus ē i babyloniam.
Et venit qz nūciaret i pside qz fugata sunt
castra qz erāt i terra iuda: et qz abiit lysias
cum virtute forti i primis: et fugatus ē a
facie iudeoz: et inualuerūt armis et viribus
et spolijs multis qz ceperūt de castris qz ex-
ciderūt: et qz diruerūt abominationē quā
edificauerāt sup altare qd erat in hierlm:
et sacrificatiōē sicut prius circūderunt mu-
ris excellis: sed et bethsurā ciuitatē suam.
Et factū ē vt audiuit rex sermones istos
expauit et cōmor ē valde: et decidit i lectu-
lū: et incidit i languorē p tristitia. qz nō ē fa-
ctū sicut cogitabat. Et nō erat illuc p dies
multos qz renouata est in eo tristitia ma-
gna: Et arbitratus ē se mori. Et vocauit
oēs amicos suos: et dixit illis: Recessit sōn-
us ab oculis meis: et concidi et corruui corde p
sollicitudinē. Et dixi in corde meo: In qstā
tribulatiōez deueni: et in qd fluctat tristitie
in q nūc sum: qz iocūdu erāt et dilectio i po-
state mea. Nūc hō reminiscor maloz que
feci i hierlm: vnde et abstuli omnia spolia
aurea et argētea qz erant in ea: et misi aufer-
re habitates iudeam sine causa. Cognoui
ergo qz ppterea iuenerūt me mala ista: et
ecce pereō tristitia magna in terra aliena.
Et vocauit philippū vnu de amicis suis:
et preposuit eum super vniuersum regnū
suū: et dedit ei diadema et stolam suam
et anulū vt adduceret antiochū filiū
suū et nutrieret eū vt regnaret. Et mor-
tuus ē illic antiochus rex anno cētesimo
quadragesimo nono. Et cognouit lysias
quoniā mortuus est rex: et cōstituit regnare

periculose qz ad fidem vel mores i aliquo loco debet eos
ad locū securitatis trāsferre. at Et in dieb? qd erat iudas
et. Sequit: Et audiuit iosephus zacharie et. p istos qz audi-
entes facta magnifica iude et ionathe ex ambicione acqrendi si-
bi famā cōstituerūt plū ptra gentes. de qz reportauerūt confu-
sionem et populū isrl plagā magnā. significat illi qui p su-
munt exercere actum legendi vel pdicandi quo cōmittit bel-
lum cū vitijs et spiritib? malignis: et tñ sunt ad hoc inepti p-
pter defectū scientie vel vite. et sic reportant cōfusionem: quia
de facili dicunt falsa: et propter vite defectum populus audi-
ens scandalizatur: quia sicut dicit Greg? homel. xrvij. Lū?
vita despiciat: restat vt eius predicatio contēnatur.

Nico. de lyra

Ca. VI

Erex antiochus victorij iude tpe antiochi epipha-
nis. hōc pū describit cōfiteri iude
tpe filij sui antiochi eupatoris. Et qz cor-
ruptio vni? est generatio alteri. idē pmo
ponit mors antiochi illustris. scdō subdi-
tutio filij eius antiochi eupatoris. ibi: Et
cognouit lysias. Circa pū pmo ponitur
sue mortis occasio qz fuit duplex: vna quia
fuit turpiter repulsus a qdam ciuitate pfi-
dis valde opulēta quā querebat subito dep-
dari: et hoc est qd dicitur: b Et audiuit eē ci-
uitatē elimaidē. hoc audiuit ab explorato-
ribus qz miserat ad inquirendū de ciuita-
tibus in qbus posset accipere diuitias et pe-
cunias multas. nā ad hō iuerat in pside: vt
dictū est supra. ij. ca. c Et illic fuerunt
velamina aurea: ad decore templi diuitijs
pleni. d Et lorice et scuta et. ad memo-
riā suaz victoriar. e Et querebat cape ci-
uitatē dolose. f Et nō potuit. qz ciuitas
reuelatus fuit eius dolus. g Et abiit cū
tristitia magna. qz fuit occasio sue mortis.
Prima nā spūs tristitie exiecit ossa. Proū.
xv. Scdā sue mortis occasio fuit tristitia su-
per pdictā veniens de audita debellacione
principū suoz in iudea et pspicitate iudeo-
rū: et hoc est qd dicitur: b Et venit qz nū-
ciaret ei i pside: qz fugata sunt castra et. et
ptz lra vsqz ibi: i Et qz diruerūt abomi-
nationē. i. idolū iouis qd edificauerat an-
tiochus sup altare dñi: vt supra. ca. j.
k Et sacrificatiōez. i. tēplū. l Et beth-
surā ciuitatē suā. vt eēt eis i fortaliciū
impulsus gētium. m Et audiuit rex ser-
mones istos expauit. qz debellat? fuerat i
elimaidē et principes sui in terra iude.
n Et arbitratus ē se mori. despectus de infir-
mitate sanari. Cetera patent vsqz ibi:
o Et dilectus in prāte mea. s. hō erat a sa-
tellitibus suis: sed erat odiosus gentibus
alijs p supbiā et maliciā suam. p Nūc
hō reminiscor et. pena debita docente cul-
pam. q Et pposuit et. videns imminere
de ppinquo suuz interitiū. r Et dedit ei
diadema et et. insignia regalia ad insig-
niendū filiū suū. s Et mortu? est et. ce-
pit autē regnare anno. cxxvij. vt supra. j.
ca. primus tñ annus et vltimus fuerūt im-
perfecti: et anno. vij. regni sui cepit filios
et grauitate affligere. et āno. ix. posuit idolū
sup altare. vt ptz ex predictis. s. j. ca.
t Et cognouit. Descripta morte antiochi.
hic consequenter describit substitutiō filij
sui: qz pmo sublimat in regnū. scdō prouo-
cat contra dei populū. ibi: Et bi qui erāt.
Circa pū dicit dicitur: Et cognouit lysias.
quē reliquerat antiochus ad custodiā
regni et nutritionē filij sui: vt supra. ij. ca.
v Et mortu? ē rex. hō cognouit p nūciū
pueniētē philippū quē rex moriens institue-
rat tutore filij sui. i Et cōstituit et. vt sic
puaret philippū officio tutoris et regni ne-
gocijs in seipsum retorquendo.

Et bi q

Josephus
2. libro an-
tiquit. iij.
liber. ca. 13

Ps. 95.

Ref. 2. b

Ibidem.

Job. 3.

Et bi

Glo.ordi.

Ea. Et hi qui erant. Qui autem sunt illi qui in arce concludebant israel in circuitu sacrorum: et querebant eis mala semper ad firmamentum gentium: nisi hi qui in arce superbie se erigentes: veram religionem in christicolis persequuntur: quatinus verbum dei suffocet: et erroris atque idolatriam instauraret: pro qua iudas pliarum disponit: quia tota intentio sacrorum doctorum disponere maxime satagit: ut errores expugnent: et errantes veritatis eminentia superentur. Sed hoc studio commoti qui dam de gentilibus: ut sunt philosophi: quidam etiam ex impijs israel qui sunt heretici: per uocant principatum israel: mundi in odium seruorum dei: quatinus hoc solatio adiuti impietatem suam facilius explere possint. **U**n legistis quod isti ad euntes regem dixerunt eis: Quousque non facies iudicium et vindicam fratres nostros? Nos decreuimus seruire patri tuo: et ambulare in preceptis eius: et obsequi edictis eius: et filij populi nostri: propter hoc ab aliena bant se a nobis. Et quicunque inueniebant ex nobis interficiebant: et hereditates nostras diripiebant. Et non ad nos tantum extenderunt manus: sed et in omnes fines nostros. **E**t iratus est rex. Congregat typus antiochus exercitum non solum a proprijs sed etiam de extraneis: quia se uicia persecutorum non contenta est seditione inserta: sed etiam forissecus seruus christi imania excitat bella. **I**nstituunt pedites: ordinant equites: preparant elephantes: ut nihil desit eorum crudelitati: sed quicquid cogitare potest impietas totum preparat atrocitas. Sed et figuratim sicut pedites et equites possint designare lictores et carnifices: ita et elephantes propter enormitatem corporum ac crudelitatem animorum possunt designare fastum principum. **Q**uibus bene conuenit quod beatus ad exacerbandas iras ostenderunt sanguinem vultus et mori: quia effusione sanguinis martyrum excitata est senectia persecutorum. **E**t hi sunt qui astiterunt singulis elephantis mille viri in loriceis catenatis: et galee in capitibus: et equites ordinati unicuique bestie: quia plures sunt qui faciunt adulationem principum: quam loriceis catenatis sunt: sed et doli prauorum consilio iuicem plebs sunt: et galea cneia habet in capitibus suis cum iniquitatis duricia circumdant membra suis: ubi etiam equites assunt ordinati: quia superbie elatio ibi non deerit: ubi communis nature pure

I Machabeorum Ca.

VI Nico. de lyra

antiochum filium eius quem nutruuit adulescentem: et vocauit nomen eius eupator. **E**t hi qui erant in arce conclusi: et in circuitu sacrorum. Et querebant eis mala semper ad firmamentum gentium. Et cogitauit iudas disperdere eos: et conuocauit uniuersum populum ut obsiderent eos. Et conuenerunt simul et obsiderunt eos anno centesimo quadragesimo: et fecerunt balistas et machinas. Et exierunt quidam ex eis qui obsidebant: et adiunxerunt se illi alij ipsi ex israel: et abierunt ad regem et dixerunt: Quousque non facies iudicium et vindicam fratres nostros? Nos decreuimus seruire patri tuo: et ambulare in preceptis eius: et obsequi edictis eius: et filij populi nostri propter hoc alienabant se a nobis. Et quicunque inueniebant ex nobis interficiebant: et hereditates nostras diripiebant. Et non ad nos tantum extenderunt manus: sed et in omnes fines nostros. Et ecce applicuerunt hodie ad arcem in hierusalem occupare eum et munitiones in bethsura muniunt: et nisi prius uenerint eos velociter maiora quam haec facient nec poterunt obtinere eos. Et iratus est rex ut haec audiuisset: et conuocauit omnes amicos suos et principes exercitus sui: et eos qui super equos erant. **S**ed et de signis alijs et insulis et de maritimis uenit ad eum exercitus conducticius. Et erat numerus exercitus eius centum milia pedum et viginti milia equum: et elephanti triginta duo docti ad praesidium: et venerunt per idumeam: et applicuerunt ad bethsuram: et pugnauerunt dies multos: et fecerunt machinas: et exierunt et succederunt eas igni: et pugnauerunt viriliter. Et recessit iudas ab arce: et mouit castra ad bethgacharan contra castra regis. Et surrexit rex ante lucem: et citauit exercitum in ipse die bethgachara: et copauerunt se exercitus in praesidium: et tubis cecinerunt. Et elephantes ostendebant sanguinem vultus: et mori ad acuendos eos in praesidium. Et diuiserunt bestias per legiones: et astiterunt singulis elephanti mille viri in loriceis catenatis et galee in capitibus eorum. Et quingenti eques ordinati: unicuique bestie electi erant. **H**ic autem tempus ubi cunctus erat bestia ibi erat: et quicunque ibat: ibat: et non discedebat ab ea. **S**ed et turre lignee super eos firme protegetes: super singulas bestias: et super eas machine. Et super singulas virtutes viri triginta duo qui pugnant de super: et unus magister bestie. Et residuum equum

Et hi. hic ostendit rex novus in iudeos provocat. et primo ostendit huius provocationis occasio. scilicet ipsa provocatio. ibi: Et iratus est rex. **O**ccasio vero provocationis fuit accusatio iudeorum erga ipsum de obsidione macedonum et quibusdam alijs: et hoc est quod dicitur. Et hi qui erant in arce: ad nocendum iudeis: ut habet. s. j. ca. b. **C**oncluserunt israel. i. sic eos artaverunt quod non poterant libere exequi cultum divinum. **E**t cogitavit iudas disperdere eos: ut divinus cultus libere posset exerceri. **E**t fecerunt balistas. ad iaciendum spicula contra arcis propugnacula. **E**t machinas. ad destruendum muros eius. **E**t exierunt quidam ex eis qui obsidebant. occulte: et impiorum ex israel favore. ideo subditur: Et adiunxerunt se illis. **E**t. **N**os decreuimus seruire patri tuo et ambulare. i. isti fuerunt illis qui inierunt ad antiochum epiphancem imperatorem ab eo ut faceret iusticias gentium in hierusalem: ut supra. j. ca. **E**t filij populi nostri. scilicet mathathias et filij eius et amici eius qui purificatores legis obsidebant vel occidebant. **E**t non ad nos tantum extenderunt manus. inferendo nobis mala. **S**ed et in omnes fines nostros. persequendo omnes amicos et sectatores legis. **E**t ecce applicuerunt hodie: id est isto tempore. **A**d arcem in hierusalem. impugnando gentem tuam. **E**t munitionem in bethsura muniunt. contra te et regnum tuum. **E**t nisi prius uenerint eos velociter maiora quam haec facient. contra te. **N**ec poteris obtinere eos. quoniam erant nimis fortificati. **E**t iratus est rex ut haec audiuisset. **H**ic consequenter ponitur ipse us regis. provocatio: ex qua primo disponitur belli apparatus. secundo conflictus. ibi: Et venerunt. **C**irca primum dicitur: Et iratus est rex ut haec audiuisset: quia videbantur esse contra honorem suum et bonum reipublice. **E**t conuocauit omnes amicos suos. ut ei assisterent. **E**t principes exercitus sui et eos qui super equos. ut se ad bellum disponerent. **E**t elephanti triginta duo docti ad praesidium. **D**icit enim philosophus libro de animalibus quod elephas est animal maxime disciplinabile. **E**t venerunt per idumeam. **D**ie consequenter ponitur belli congressus et primo in munitione. secundo in campo. ibi: Et surrexit rex. **C**irca primum dicitur: Et venerunt per idumeam: quae terra erat iudeis aduersaria: ut per praedicta quos capitula. **E**t applicuerunt ad bethsuram. ubi erant iudei pro defensione loci. **E**t pugnauerunt dies multos. contra bethsuram. **E**t fecerunt machinas. ad destruendum eam. **E**t exierunt. i. iudei qui erant in munitione obsessi. **E**t succederunt eas igni et pugnauerunt viriliter. reuertentes ad munitionem: et defendentes eam. **E**t recessit iudas ab arce. ut succurreret iudeis in bethsura obsessis. **E**t surrexit rex ante lucem. **H**ic autem describit bellum in campo. **C**irca quod primo ponit belli praeparatio. scilicet bellum aggressio. ibi: Et appropinquavit. tertio populi liberatio. ibi: Et audiuisset iudas. **C**irca primum dicitur: Et surrexit rex ante lucem: ut iret ad pugnam dum iudas. **E**t copauerunt se exercitus in praesidium. i. disposuerunt se ad pugnam. **E**t astiterunt singulis elephantis mille viri. i. pedites. **I**n loriceis catenatis. nam macule loricearum seles complectuntur ad modum catenarum. **H**ic autem tempus ubi cunctus erat. sub lociter praecedendo. **E**t quicunque ibat ibat. sub sequendo. **E**t non discedebant ab ea. ne ab aduersariis vulneraretur bestia. **E**t super eas machine. ad praedictum iacula. **E**t in rex magister bestie. regem aggressus eius. **E**t residuum equum equatum. scilicet a dextris et sinistris. **S**tatu

Glo. ordi. I Machabeorum I Ca. VI Nico. de lyra

ture p misericordiam nō considerat equitatis: sed mudani fauoris appetit vanitas. Sed et turres lignee q̄ impositae bestijs tri-
gintaduos in se p̄tinebant viros: exprimit fragilitatē poten-
tie q̄ semp se p̄secutores pualere martirib⁹ cōfidit: Et re-
cte dicit: int⁹ erat magister bestie: et residuū equitū blincit/

tatū hinc et ide statuit i duas par-
tes: tubis exercitum cōmouere:
et perurgere constipatos in legio-
nibus ei⁹. Et vt refudit sol in dy-
peos aureos et p̄reos resplendu-
erūt mōtes ab eis: et resplendu-
erūt sic lāpades ignis. Et distin-
cta est pars exercit⁹ regis p̄ mon-
tes excelsos et alia p̄ loca hūilia:
et ibāt caute et ordinate. Et cōmo-
uebant om̄es inhabitātes terrā
a voce multitudinis eorū: et incessu
turbe et collisione armorū. Erat enī
exercit⁹ magnus valde et fortis.
Et appropiauit iudas et exercit⁹
eius in p̄lium. Et ceciderūt de
exercitu regis sexcenti viri. Et vi-
dit eleazar fili⁹ saura vnā de be-
stijs locicatā locicis regis: et erat
eminēs sup̄ ceteras bestias. Et vi-
sus est ei q̄ in ea esset rex: et dedit
se vt liberaret populū suū: et acq̄-
reret sibi nomē in eternū. Et cu-
currit ad eaz audacter in medio
legionis interficiēs a dextris et a si-
nistris: et cadebant ab eo huc et il-
luc: et iuit sub pedes eleuantis: et
supposuit se ei et occidit eū: et ceci-
dit in terrā sup̄ ip̄m et mortu⁹ ē il-
lic. Et vidētes virtutem regis et
impetū exercit⁹ eius: diuerterūt
se ab eis. Castra autē regis ascēde-
runt cōtra eos in hierusalem. Et
applicuerūt castra regl ad iudeā
et montē sion. Et fecit pacē cū his
qui erāt in bethsura: et exierūt de
ciuitate: qz nō erāt eis ibi alimē-
ta p̄clusis: qz sabbata erāt terre.
Et cōprehēdit rex bethsurā: et cō-
stituit illic custodiā seruare eaz: et
cōuertit castra ad locū sanctifica-
tiōis dies multos. Et statuit illic
balistas et machinas et ignis ia-
cula: et tormēta ad lapides tactā-
dos: et spicula et scorpios ab mittē-
das sagittas et fundibula. Fecerūt

a Statuit in duas ptes tubis exercitū cōmouere. nā son⁹ tu-
barū excitat ad audaciā. b Et purgere. ad bellū. c Cōsti-
patos in legionib⁹. i. p̄fectos ne acies et legiones rūpant ab aduer-
sarijs. d Et distincta ē pars exercit⁹ regl p̄ mōtes excelsos:
vt si iudas q̄ paucos habet bellatores comparatiue fugeret: ad
mōtes nō euaderet. e Et cōmonebāt
tur. admiratiōe vlt qdā tremore. f Om-
nes inha. terrā. i. illā vbi poterat talso-
ni⁹ et cōmōtio p̄cepti. g Et appropia-
uit. hic p̄r ponit p̄fect⁹: et p̄mo in cam-
po. scdō in fortalicio. ibi: Castra autē re-
gis. Circa p̄mū p̄mo ponit p̄fect⁹ in ge-
nerali: et p̄r. scdō in speciali. cum dicit:
h Et vidit eleazar. dicit Ioseph⁹ q̄ iste
fuit frater iude. vñ t. s. j. ca. q̄rtus fili⁹
mathathie eleazar⁹ noīat: et est idē nomē
qd eleazar. noīa enī hebreā ad latinū tra-
cta frequēter accipiūt hanc syllabā us i
fine: vt iacob iacobus: saul saulus: et sic
de multis alijs. Sed cōtra b videt: qz iste
dicit fili⁹ saura. Et quēdo dictum Ioseph⁹
potest dici q̄ hic ponit nomē matris: vt
s. j. ca. nomē patris: vel q̄ mathathias
fuit binomius: et alio noīe saura dictus.
i Nam de bestijs locicatam locicis re-
gis. per signa regia ibidem posita.
k Et visum est ei q̄ in ea esset rex. in tur-
re lignea super eam existente propter si-
gna dicta: nō tamē erat ita. l Et de-
dit se. i. vitam suā corporalem. m Et
liberaret populū suū. bonū enī p̄prium
corporale. ppter salutē boni cōmunis ē
exponendū. ideo subditur: n Et ac-
quireret sibi nomē eternū. virtuosē mori-
endo. credebatur ei. p̄babiliter q̄ si rex ef-
set mortuus: statim fugeret eius exerci-
tus. o Et occidit eum. p̄cutiens i ven-
tre: vbi nō erat armatus. p Et vidē-
tes. i. iudas et eius exercitus. q Air-
tutem regis. cui nō poterant resistere.
r Diuerterūt se ab eis. caute receden-
tes: vt possent templū dñi qd erat in hie-
rusalē seruare. s Castra autē. hic cō-
sequēter ponit bellū in fortalicio: et p̄r-
mo ponit de fortalicio qd erat in hieru-
salem: et patet: et interponitur de fortali-
cio bethsure quod p̄mo cepit rex anteq̄
iret in hierlm. iō dicit: t Et fecit pa-
cem. et. p̄ talē modū q̄ dimitterent fortali-
cium saluis suis p̄sonis: et subditur ra-
tio talis pacis ex parte iudeorū. cum dicit:
v Quia nō erant eis ibi alimēta cōclu-
sis. i. obfessis in bethsura: et subdit cau-
sa cū dicit: x Quia sabbata erāt terre:
id est ann⁹ septim⁹ in q̄ terra nō colebat
nec seminabat: vt habet Leuit. xxv. s. j.
p̄tra b videt qd dicit ibidē: habo vob̄ be-
nedictionē meā āno sexto et faciet fruct⁹
triū annorū. ppter qd nō videt q̄ annus
septim⁹ faceret aliquē defectū cibi: s. ma-
gis abundantiā. Picēdū q̄ istud dei bñfi-
ciū fuit añ captiuitatē babilonicā: in q̄
cessauerūt aliq̄ dei bñficia. nō enī postea
legū habuisse iudei arcā testamēti: nec
p̄phetariorū: nec rīsa i rōnali sūmi sacer-
dot: nec vnctionē regū et p̄fictū: et hoc
etiā p̄fisent iudei moderni: et hī in libro
hebraico noīe cēnēdrin hierosolymita
no. Et idē videt fuisse de duplicatiōe fru-
ctū āno. vi. Et p̄r reuertit ad obfidi-
nē fortaliciū hierosolymitā. cū dicit: y Et
p̄uer. et. l. tēpli. z Dies multos. qz loc⁹
erat fortis et munit⁹ ppter qd si poterat
cito expugnari. a Et statuit. et. ad defensores sagittandū.
b Et machinas. ad muros p̄cutiendū. c Et ignis iacula. i.
instrumēta ad ignē grecū iaciendū. d Et tormēta. et. i. petra-
rias et mangonnellos. e Et scorpios: id est instrumenta ad
mittendū sagittas venenatas.

cito expugnari. a Et statuit. et. ad defensores sagittandū.
b Et machinas. ad muros p̄cutiendū. c Et ignis iacula. i.
instrumēta ad ignē grecū iaciendū. d Et tormēta. et. i. petra-
rias et mangonnellos. e Et scorpios: id est instrumenta ad
mittendū sagittas venenatas.

ss Et ecce autē

corū qui

Eorum q̄ facient? in ecclesia et nō fidei cōstantia p̄seuerabāt in illa: dispergunt̄ p̄pter timorē penarū: iuxta illud qd̄ dñs in euāgelio p̄dixit nouissimis temporibus futuris. Erit enī inquit p̄ssura magna sup̄ terrā et ira p̄p̄lo hūic: et cadet in ore gladij: et captiui ducent̄ in omnes gentes: et hierlīm calcabit a gē-

tibus donec impleatur tempora natio-
num: et nisi breuiari fuissent dies illi:
nō fieret salua oīs caro: sed p̄pter ele-
ctos breuiabunt̄ dies illi. **a** Et au-
diuit lysias et. **Q**uid Iosephus hinc
referat nō indignus videt hūic operi
inferre: nec grane debet videri lecto-
ri: si diuersarū historiaz inuicē conse-
runt narratiōes: qz alterutrū se iuxta
revident̄ ad explanandā rei certitudi-
nē historie recte referre dicitur. **N**arrat au-
tē Iosephus h̄ modo: Lysias hō dux
et rex antiochus cū philippus a p̄side
ueniens nunciatū est eis cōmēdaturū
sibi p̄sumpsisse imperiū: et rempublicā
antiochi sibi velle defendere: p̄termi-
tentes obsidiōē ire aduersum philip-
pum decreuerūt: qd̄ consiliū nequaquā
manifestū ceteris ducib⁹ facere volue-
runt. **S**ed iussit rex lysiam ducib⁹ di-
cere diuturnam obsessionem nihil eis
posse p̄ficere: quoniam et locū aduersa-
riorū constaret esse munitus: et sibi vi-
cualia necessitas irrogetur et expedi-
ret pacem facere cū iudeis: eosqz relin-
quere proprijs vti certimonijs: unde
hactenus a nobis prohibiti existeret
dentur aduersi. **H**ec dicens de philip-
pi tyrannide tacendū esse decreuit: ne
exercitus sui dubia corda perciperet.
Hec lysia dicente exercitui et ducibus
sententia placuit. **T**unc mittēs rex ad
indam pacem promisit obsessis: et pa-
trij legibus eos vinere pollicet. **I**bi
vero suscipientes verba et confirmat̄
sacramētis et fide exierunt a templo.
Intrans vero antiochus et inspiciēs
munitum locum: impudētē sacramē-
ta trāsgressus est: iussitqz oēs exercitū
i circuitu stantē deponere muros vsqz
ad solum. **P**ost hēc reuersus est anti-
ochus: dicens secū omīam p̄ncipes
sacerdotum qui et menelaus dicebat.
Nam lysias persuasit regem menelaū
occidere: si velle et pacatos esse iudeos
dicens: hunc fuisse initū malorū q̄ fle-
xit patrem suum cogere iudeos religi-
onem patriam relinquere. **M**ittēs er-
go rex menelaū ad verā syrie ciuitatē
interfecit cū post decimū annū p̄nci-
patum sacerdotij eius: et ut ipse p̄nci-
patuz habuit: impulit iudeos trāsgre-
di leges. **P**riniceps vero ordinatus est
post menelai interitum. alchimus qui
et ioakim vocatus est. **R**ex autem antiochus inueniens reb⁹
imperantē philippum debellabat eum: quē sub sua faciēs po-
testate occidit. **F**ilius autem p̄ncipis sacerdotis onie de quo
prediximus adhuc puerulus defuncto patre relictus est: vi-
densqz qz et auunculū suū menelaū rex interfecisset: et p̄nci-
patum sacerdotij alchimō dedisset: et nō existenti de genere sa-
cerdotum: sed a lysia fletus ut transponeret honore ab ea fa-
milia: ad aliam domū fugit ad ptolemē regem egypti: et ho-
nozem meruit ab ipso et cleopatra vxore eius: locūqz petit in
regione elio politana: vbi simile hierosolymorū edificaret tē-
plum. **Q**uāto autem antiochus fedus pepigit cum israelitis: et iu-
rauit illis et p̄ncipes eius: nec tamē iuramentū seruauit: sed
rupit iusiurandū et violauit pactū: significat qz cū hereticis et
infidelibus nullo modo firma erit p̄ctio federis: qz nequaquā
apud eos fira est observatio iuris. **U**nde nullo mō cū vitijs
et vitiōz auctore feriendū est fedus: licet pacē p̄mittant et p̄-
speritatē simulēt: sed oī tpe instānt p̄tra eos dimicandū cum
scuto fidei et armis iusticie. **T**ūc autē cessandū a p̄lio qm̄ hosti
antioch⁹ nō seuit in mūdo: sed demersus retrudit in inferno.

Anno cen

a **E**cce autē nō erat in ciuitate et. **B** subdit ad ostendendū qz nō
poterat diu tenere fortalicium. **b** **E**t audiuit. **H**ic p̄r ponit
liberatio ppli ex bñficio dei: qz facit cū tēptatiōe puentū: et iō
misit rumores lysie p̄ qd̄ fuit cōpulsus solutionē obsidiōis p̄-
curare: et h̄ qd̄ dicitur. **E**t audiuit lysias qz philipp⁹ et. ad qd̄ seq̄
batur elōgatio lysie a familiaritate re-
gis et regni negocijs qd̄ formidabat:
iō dissolvere obsidiōē p̄curabat di-
cens: **c** **D**eficim⁹ q̄tidie. nā aliqui
interficiebant et aliq̄ infirmabant: sic
solet accidere in obsidione. **d** **E**t
esca et. ita qz non poterim⁹ diu tenere
obsidiōē. **e** **E**t loc⁹ et. s. hōibus
armis et cibis: h̄ dicebat ad hūduz in-
tentū: tñ erat falsus sic p̄mittit p̄e p̄ce-
denti vbi dicitur. **E**t remaserūt in sc̄is vi-
ri pauci: qm̄ obtinuerat eos fames.
f **E**t incubit et. q. d. maiora negocia
nos vget ad dimittendū hāc obsidiō-
nē. iō p̄cludit. **g** **H**ic itaqz et. mo-
dus enī hōim faciētū parē ad inuicē
erat dare mutuo dexteras man⁹. cetera
patet vsqz ibi. **h** **E**t vidit muni-
tiōē loci. i. fortitudinē. **i** **E**t rupit
et. destruedo locū ne si iudei rebella-
rent h̄rent ibi recursum. **Ca. VI**

Moraliter. **a** **E**t rex
antioch⁹ et. **P**er ipm̄ significat diabol⁹ vt dictū
est. **s.** et sic iste conat⁹ fuit spoliare ciui-
tatē et tēplū diuitijs tpalib⁹ et iocali-
bus p̄ciosis: sic diabol⁹ conat⁹ spolia-
re clez et pplm̄ xp̄ianū virtutib⁹ diui-
tijs et sp̄sali donis: et sicut ciuib⁹ res
fientib⁹ antioch⁹ fuit turpis repulsi-
s: sic diabolus p̄fusiū repellit: qm̄ sibi
viriliter resistit. **J**aco. iij. **R**esistite dia-
bolo et fugiet a vob. **m** **E**t faciū est
vt au. et. **D**iaabol⁹ enī valde tristat de
p̄speritate bonorū et de p̄fusiōe satellitū
suorū: et quis sit imortalis: dicit p̄e
mori i antiocho cui⁹ mors hic deferri-
bit: sicut xps post resurrectionē imor-
tal fact⁹ q̄tū ad naturā hūanāz dirigit
se itez crucifigēdus in petro. **E**t sic illi
q̄ sūt mēbra diaboli vt raptores: vsu-
rarij qm̄ mortuū faciūt testamētū an-
tiochi: q̄ mortēs de rapinis nihil resti-
tuit: s̄ de coronatiōe filiū sui diligenter
ordinauit: et sicut isti nō cogitāt de resti-
tutiōib⁹ faciēdis: s̄ solū de filiab⁹ et fi-
lijs p̄mouēdis. **t** **E**t cog. lysias et.
Per istū qz ex ambitioē et inuidia coro-
nanit antiochū. s. vt post regē eēt sup̄
regni negocia: et sic ist⁹ p̄uaret philip-
pū cui dicta coronatio fuerat cōmissa:
significat q̄libet inuid⁹ et ambitiosus.
Et sicut iste lysias ex h̄ facto fuit occi-
sus cū antiocho vt h̄ ca. seq̄nti. sic iu-

sto dei iudicio filia facientib⁹ frēq̄ntē attingit filia pati. **a** **E**t
bi q̄ erat in ar. p̄clu. i. s. ab accessu ad tēplū: et iō p̄ istos si-
gnificant mali p̄lati: q̄ licet sint in arce dignitatis ecclesiastice:
tñ impediūt aliq̄ pplm̄ catholicū ab accessu ad ecclesiam p̄ ex-
cōicatiōes et interdicia irrōnabilr fulminata: et sicut iudas cō-
misit p̄liū p̄tra illos: sic summ⁹ pontifex rep̄mere debz istos.
t **E**t adiunxerunt se illis aliq̄ ex iniqs isrl. p̄ istos significant
apostate a fide vī a religiōe seu a societate ciuitat⁹ vel regni: et
tūgūt se cū aduersarijs istaz cōmunitatū vt possint eis inferre
mai⁹ malū: qz nulla pest⁹ ḡuioz ad nocēdū q̄ familiar⁹ inimic⁹
cus. **b** **E**t irat⁹ est rex vt an. et. p̄ regē istum paterni sceler⁹
imitatōē significat diabol⁹: sic et p̄rem qz tristatur de p̄eem
bonorū. iō p̄citāt eos exercitū fortē et magnū. s. peditū et eq̄tū
et elephātorū. p̄ pedites significant hōies malit⁹ hereticū laici
tñ. p̄ eq̄tes vero litteratos: qz p̄t pl⁹ nocere. p̄ elephātes signifi-
cant spūs malignū q̄ plus nocere p̄t q̄ homines mali. **Q**uēqz
infra: **d** **E**t distincta ēps exercit⁹ reg⁹. nā aliq̄ ibāt p̄ mon-
tes p̄ qd̄ significant sup̄bi inducēs ad malum p̄ terrores: et
aliq̄ ibāt p̄ loca hūilia: p̄ qd̄ significant subdoli inducentes ad
malum

Anno centesimo. **Ca. VII**
 trius seleuci fili' ab
 vber roma: et ascendit
 cu pauc' viris i ciui-
 tate maritimam: et re-
 gnauit illic. **De** b
 aut demetrio pompe-
 ius trogus in sua hi-
 storia ita narrat di-
 cens: **Cu** antioch' re-
 cederet relicto puu-
 lo admodu filio: cui
 tutores a ppo dati
 essent: patru' ei' de-
 metrius q obfes ro-
 me erat: cognita mor-
 te frs antiochi sena-
 tu adijt obfide se vi-
 uo venisse frē q mor-
 tuo: cui' obfes sit se
 ignorare. **Dimitti** er-
 go se ad regnu peten-
 du equu ee: qd iure/
 gētiū maiorē cesserit
 fratri: ita nuu sibi q
 pupillum nunc aūce
 debat etate deberi.
Cu se nō dimitti ani-
 aduerteret a senatu:
 tacito iudicio tutius
 apud pupillū q apd
 eū regnū futurū arbi-
 trante specie venādi
 ab vber pfect' tacit'
 eū fuge comitib' na-
 uē ascendit delatus in
 syriā: sedo fauore om-
 niū accipit: regnūq
 ei occiso pupillo a tu-
 torib' tradit. **b** **Et**
 venerit rē. **Quid** p
 demetrius regem nisi
 pncipes gētiū q pse-
 cutione mouet cōtra
 ecclesiam xpi designā-
 tur. **Ad** hūc nōis in-
 terpretatio ita expla-
 nat. **Interpretat** ei ve-
 hementē inuictens si-
 ue nimis psequens.
Ad hūc q pncipē ve-
 nit viri iniū q impj
 ex isrl: et alchim' dur-
 eoz: cum illi q post fi-
 dē xpi pceptas ad a-
 postasia redierūt rel-
 gione xpianam blas-
 phemant: et ecclesiā/
 co detrahūt cultui q
 rū duces sunt hereti-
 ci: q p ambitionē sub-
 limitat volūt ab oī-
 b' magni videri. **Sz**
 pditionē huiusmodi
 suscepta demetri' ty-
 pice bachides q dñā
 bā trās flumē in re-
 gno vt alchimū ipiū
 pstituat i sacerdotiū
 et vltionē faciat i fili-
 os isrl: cū p paganof
 qlibet apud seculū
 potēres: q necdū me-
 ruerūt xpi baptisma-
 te tingi: et i nūero fi-
 deliū cōputari here-
 tici facti

uersus ē antiochiā: et iuēit philip-
 pū dñantē ciuitatē: et pugnavit ad
 iūsus eū: et occupavit ciuitatē.

Anno centesimo. **Ca. VII**
 moqinquagesimo et pmo
 exiit demetri' seleuci fili'
 ab vber roma: et ascendit cū pauc'
 viri i ciuitatē maritimā: et regna-
 uit illic. **Et** factū ē vt ingressus est
 domū regni patrū suoz: cōphēdit
 exercit' antiochiū et lyfiā at addu-
 ceret eos ad eū: et res ei inotuit et
 ait: Nolite mibi ondere faciez eo-
 rū. **Et** occidit eos exercit'. **Et** sedit
 demetri' sup sedē regni sui: et ve-
 nerūt ad eū viri iniū et ipi ex isrl:
 et alchim' dur eoz: q volebat fieri
 sacerdos. **Et** accusauit pīm apd
 regem dicēs: Perdidit iudas et
 frēs ei' amicos tuos et nos dispdi-
 dit dētra nra. **Nūc** g mitte virū cui
 credis vt eat et videat exterminiu
 omne qd fecit nob i regiōibus regi:
 et puniat oēs amicos ei' et adiutores
 eoz. **Et** elegit rex ex aīc' suis bachī
 dē q dñabāt trās flumē magnū i
 regno et fidelē regi: et misit eū vt vi-
 deret exterminiu qd fecit iudas. **Sz**
 et alchimū ipiū pstituit i sacerdoti-
 uz: et mādauit ei facē vltionē i filiis
 isrl. **Et** surrexerūt et venerūt cū exer-
 citu magno i trā iuda: et miserunt
 nūcios et locuti sūt ad iudā et ad frē
 ei' vbi pacifici i dolo: et nō itēde-
 rūt fmōib' eoz. **Viderūt** ei q ve-
 nerūt cū exercitu magno: et cōue-
 nerūt ad alchimū et bachidē qgre-
 gatio scribarū reqrere q iusta sūt. **Et**
 primi assidei q erāt i filiis isrl: et ex-
 qrebāt ab eis pacē. **Dixerūt** ei: hō
 sacerdos de semie aarō vēit: nō de-
 cipiet nos. **Et** locut' ē cū eis vba
 pacifica: et iurauit ill' dicēs: Nō in-
 ferem' vob malū: neq aīcis vris.
Et crediderunt ei: et cōphēdit ex
 eis sexaginta viros et occidit eos
 vna die fm vbu qd scriptum est.
¶ Carnes scōz tuoz et sanguinez
 ipoz effuderūt i circūitu hierlm: et
 nō erat q sepeliret. **Et** incubuit tior
 et tremor i oēs pplm: qz dixit: Nō
 est i eis veritas et iudiciū. **Trāsgres-**
 si sunt ei pstitutū: et iusiurādū qd
 iurauerūt. **Et** mouit bachides ca-
 stra ab hierlm et applicuit in beth-
 gecha: et misit et cōphēdit multos

malū p pmissa et falsas deceptiōes. **h** **Et** vidit e-
 leazar p istū q mori voluit vt malos deuiceret signi-
 ficant martyres q moriēdo tyrānos deuicerūt. vñ di-
 xit beatus Vincenti' dacio. **A**bertorē mibi prestat
 gloriā cū acerbiora et exstiora tormēta tecū fuerint
 supata. **Et** etiā dacio' pessus fuit se victū dicēs: **Et**
 qd huic ampli' faciem' q in oib' qcuq fecim' victi-
 sum'. **p** **Et** vidēs vir. re. rē. p b significant pri-
 deni fugiētes a seculo: vbi nō pnt resistere diaboli tē-
 ptatiōib' vt in claustro saluent adiuti bonoz pilijs
 et ozōib'. **p** **Et** puerit ca. ad lo. sanc. rē. qz nō suf-
 ficit diabolo subijcere sibi simplices laicos s inuadit
 etiā clericos et religiosos. **a** **Et** statuit illic ball. rē.
 .i. oīm tentationū modos et genera. **Sequit'** **¶** **Se-**
 cerūt aut et ipi machinas rē. nam clerici et religiosi de-
 bēt esse mag' solliciti se munire s malicias inimici.
¶ **A**nno centesimo. **Postq** descri-
 ptus est pfectus iude tpe antiochi eupatoris.
 hic pñr describit ei' pñr tpe demetri' filij
 alteri' fratris. i. seleuci: et diuidit in duas ptes: qz pī-
 mo describit ipi' iude pugna. scdo cū romanis ami-
 citia ptracta. viij. ca. **¶** **Prima** i tres. nā pmo circa de-
 metriū dñit adeptio regni. scdo occasio belli. ibi: **Et**
 venerūt ad eū. tertio pgressio pñr. ibi: **Et** elegit rex.
¶ **Circa** pñr. **¶** **Anno** cl. scz regni grecoz. **b** **Exiit**
 demetri' rē. videns enī se priuātū regno pñs sui per
 patruū suū antiochū epiphānē: abijt romā ad qre-
 rendū de eo: sz ipō viuēte nihil pfectit: ppter qd ipō
 mortuo redijt ad obtinēdū regnū ptra cognatū suū:
 maxime qz tūc regnū erat quodāmodo diuisum p i y-
 siā et philippū: eo q qlibet volebat esse tutor antiochi
 eupatoris et agere negocia regni: vt pñr ex pñctis.
¶ **Et** ascendit cū pau. vi. in ciuit. maritimā. i. tyrum: vt
 dicit ioseph'. **¶** **Et** regnavit illic. qz mlti venerūt
 ad eū recipientes ipm tanq regem et dñm. tum qz re-
 gnū sibi debebat ex successiōe paterna. tum ppter di-
 uisionē pñctā. **e** **Et** factū est vt ingressus ē domū
 regni. i. palatiū antiochie q erat metropolis. **f** **¶** **Cō-**
 prehēdit exercitus antiochi et lyfiā. in demetri' fauo-
 rē. **g** **Et** venerūt. **¶** **Hic** pñr ponit occasio belli q fu-
 it accusatio iude et amicor suoz p iniqas de isrl: et pñr
 lra. **h** **Et** elegit rex. **¶** **Hic** pñr describit pgressio bel-
 li: et pmo ptra alchimū sacerdotē. scdo ptra nichano
 rem. ibi: **A**ldit aut alchim'. **¶** **Prima** i duas: qz pmo
 describit bachidis et alchimū dolus. scdo cōnfl-
 ctus. ibi: **Et** vidit iudas. **¶** **Prima** adhuc in duas: qz pī-
 mo describit pceptio doli. scdo deceptio populi. ibi:
Et conuenerūt ad alchimū. **¶** **Circa** pñr dicit: **Et** ele-
 git rex ex amicis suis bachidem q dominabāt trans
 flumen. erat enī a rege cōstitutus ad illius terre cu-
 stodiam. **i** **Sed** et alchimū impiū cōstituit in sacer-
 dotium. i. cōstituit eū summū sacerdotē: cum tamen
 non esset de genere sacerdotali: vt dicunt aliqui. alij
 vero dicūt q erat sicut. j. dicitur de eo: **Homo** de se-
 mine aaron venit rē. tamen nō erat de linea summoz
 pontificum ab eleazar descendentiū. **k** **Et** locuti
 sunt ad iudā et ad frēs eius verbis pacificis in do-
 lo: dicentes q venerant ppter bonū statum terre: vt
 possent iudā et fratres eius occidere dolose: sed eoz
 dolus non habuit effectū. **l** **Et** conuenerunt. **¶** **Hic**
 psequēter subditur deceptio populi. **m** **¶** **Cōgrega-**
 tio scribarum. quantū ad legisperitos. **n** **¶** **Et** pmi
 assidei. i. quasi assidue assistētes diuino cultui: et hoc
 p deceptiōē alchimī. cui' ratio subditur cū dicitur:
¶ **Homo** sacerdos de semine aaron venit: nō decipi
 et nōs: nō tamē de familia summi sacerdotis. **¶** **Sed** m
 alios vero nec de semine aaron erat: licet isti crederēt
 in hoc decepti: sed pñmū videt' verius: quia mag'
 est consonum textui in hoc loco: et etiā. ij. libro. xliij.
 ca. **¶** **Cetera** patent vsqz ibi: **p** **¶** **Sexaginta** viros. nō
 tabiles in populo in fama et virtute. ideo subditur:
¶ **Sed** m verbum quod scriptum est: **ps. lxxvij.**
¶ **Carnes** sanctorum tuorum et sanguinez ipoz rē.
¶ **Non** est in eis veritas. in verbo.
¶ **Et** iudiciū in facto. et subdit causa: **v** **¶** **Trās-**
 gressi sunt enī rē. eos occidēdo qd iurauerāt pacē.
¶ **Et** misit. hoīes armatos. **¶** **Et** cōphēdit mltos
 rē. ppter infidelitatē quā in eis viderāt.

Eicis fasti sui pber amini-
culu: et veru pessorib' rpi
tormetoz igerit cruciatu.
Sz l3 tales pfone iude et
frib' ei' verb pacificis lo-
qnt in dolo: no tn intedut
fm oib' eozu: qz nullo mo
psentit pfidie eozum.
a **E**t vidit in. Quid e q
iudas vltione i puaricato-
rib' facit: nisi q redemptor
ni vindicet electos suos:
nec quetq' suoz i vacuum
pire pmitit. **S**z duobus
modis vindicta i his que
merent' exercet. Alios ei
de fote magne pietat' iue:
ad sui error' pnam puo-
cans: facit eos adusus se/
meritos erurgere: vt pu-
ntat lametis qd prauis co-
missis egerut. Alios vero
iusto iudicio post ppetra-
ta scelera in correctos i du-
ricia sua pseuerare dimit-
tit: vt eis postmodu dignis
impedat penis: qd opib'
meruerunt inqds. **b** **E**t
mi. rert. **P**er nichanore
istū que i alio loco ppost-
tum elephatoz fuisse legi-
m': falsos aplos sine pseu-
do pphas q ex iudeis sup-
bie sue functioi intedetes
ad eccliaz gētiū veniebāt:
possum' itelligere. **P**i p si-
mulatione i ecclia rpi er-
rore iuducere molietes:
fingebāt se ei pacificos: s
vt i sine appetit hostes se/
uissim: **P**e qd' **J**ob. apls
in apocal. sua scribēs ait:
Apoc. 1. c. **Q**ui dicit se iudeos eē et
no sūt: s sūt synagoga sa-
thane. **Q**uos mgt gētiū i
epla sua pseudo aplos no-
mīat oparios subditos: q
trāfigurā i aplos rpi: et
si mirum: cū ipe sathanas
trāfiguret se qsi angelum
luc: vñ nō magnū ē si mi-
nistri ei' trāfigurent ve-
lut ministri iusticie: qz finis
erit fm opa ipoz. **P**i q ve-
lut nichanor extēdetes ma-
nū ptra tēplū dñi blasphe-
mant: qz potētē rpi q est
in ecclia velut min' vali-
de derogāt dicētes frib':
Act. 15. a qz nisi circūcidamī s3 mo-
rē moysi nō potēs salua-
ri. **S**ic ei in actib' aploz.
eos docuisse legif. **S**z vi-
ctoria p iudā nrm i lociof
ei' adepta caput blasphe-
mū huic errozi silēti nicha-
nore i dextra prauē actio-
nis abscidit: ne vltra ma-
lestati dñe iuria tal' blas-
phemie irroget. **P**icit enī
nob **p**aul' apls: **G**ratia
est saluari p fidē: et bñ ex
vobis. **D**onū ei dei est nō
ex opib': vt ne qd glorief.
Aplius enī sum' factura i
christo iēu in opibus bo-
nis que preparauit deus:
vt in illis ambulemus.
Et elegit

ex eis q a se refugerāt: et qsdā de plo macta-
uit et in puteū magnū piecit. **E**t cōmisit regi-
onē alchimō: et reliquit cū eo auxiliū in adiu-
toriiū ipi. **E**t abiit bachides ad regē. **E**t satis
agebat alchim' p pncipatu sacerdoti sui. **E**t
pueuet ad eū oēs qui pturbabāt plm suū:
et obtinuerūt terrā iuda: et fecerūt plagā ma-
gnā in isrl. **E**t vidit iudas oīa mala q fecit al-
chim': et q cū eo erant filijs isrl multo plus q
gētes. **E**t exiit in oēs fines iude i circūitu: et
fecit vindictā in viros desertores: et cessaue-
runt vltra exire i regionē. **V**idit aut alchim'
q pualuit iudas et qui cū eo erāt: et cognouit
qz nō pōt sustinere eos: et regressus est ad re-
gē: et accusauit eos mult' criminib'. **E**t misit
rex nichanorē vnuz ex pncipib' suis nobilio-
ribus: q erat inimicitias exercēs ptra israel:
et mādauit ei euertere plm. **E**t uenit nichanor
in hierlm cum exercitu magno: et misit ad iu-
dā et ad frēs ei' cū dolo vbis pacificis dicēs:
Nō sit pugna inter me et vos. **V**eniā cū viri
paucis vt videā facies vras cum pace. **E**t ve-
nit ad iudā: et salutauerūt se iuicē pacifice: et
hostes parati erāt rape iudā. **E**t inotuit fmo
iudē qm cū dolo venerat ad eū: et pterrit' est
ab eo: et ampli' noluit videre faciē ei'. **E**t co-
gnouit nichanor: qm denudatū ē psiliū ei':
et exiuit obuiā iudē in pugnā iuxta caphar-
salama. **E**t ceciderūt de nichanoris exercitu
fere quinqs milia viri: et fugerūt in ciuitatez
dauid. **E**t p' hec bba ascēdit nichanor i mō-
tē sion: et exierūt de sacerdotib' ppli salutare
eū i pace: et demonstrare ei holocaustomata q
offerebant p rege. **E**t irridēs spreuit eos: et
polluit et locut' est supbe: et iurauit cū ira di-
cens: **N**isi tradit' fuerit iudas et exercit' ei' i
manus meas: p'riuo cū regressus fuero i pa-
ce succedā domū istā. **E**t exiit cū ira magna:
et intrauerunt sacerdotes et steterūt ante fa-
ciem altaris tēpli et flentes dixerūt: **T**u elegi-
sti domū istā dñe ad inuocandū nomē tuum
in ea: vt esset dom' oratiōis et obsecrationis
plo tuo. **F**ac vindictā in hoīe isto et exercitu
eius et cadāt gladio. **M**emento blasphemias
eorum: et ne dederis eis vt pmaneāt. **E**t exiit
nichanor ab hierlm et castra applicuit ad be-
thoron: et occurrit illi exercit' syrie. **E**t iudas
applicuit in adarsa cū tribus milibus viris.
Et orauit iudas et dixit: **Q**ui missi erant a re-
ge sennacherib domine: qz blasphemauerāt
te: exiit angelus et pcussit ex eis centuz octo/
ginta qnqz milia: sic cōtere exercitū istum in
conspectu nostro hodie: et scient ceteri qz ma-
le locutus est sup sancta tua: et iudica illū fm
maliciā illius. **E**t cōmiserūt exercitus pre-
lium triadecima die mensis adar: et p'rita

a **E**t cōmisit regionem. iudee.
b **A**lchimō. regedā. **c** **E**t rell
qū cū eo auxiliū. i. viros bellatores.
d **E**t satis agebat alchim'. i. qst
poterat nitebat. **e** **P**ro pncipa-
tu sacerdoti sui. i. firmado et ampli-
ando. **f** **E**t puenit rē. i. impel-
lēdo eos ad gētilē ritū. **g** **E**t se-
cerūt plagā magnā rē. i. in illis q
erāt obseruatores leg'. **h** **E**t vi-
dit iudas. **i** **D**ie pnter describit iude
p'lic' ad extirpādū bachidis et al-
chimī dolū. cum dicit: **E**t vidit iudas
rē. oculo cōpassiōis et doloris.
i **M**ulto pl' q gētes. **k** **A**postata
te leg' sunt gētilib' nequiores.
k **E**t exiit rē. vt oēs malos extir-
parer. **l** **E**t fecit vindictā in vi-
ros desertores. i. apostatas legis.
m **E**t cessa. vl. exi. in regionē. i. iu-
de de fortalicio qd obtinebant in
hierlm. **n** **V**idit aut alchim'. **b**
pnter describit bellū iude ptra nicha-
norē. et pmo pōit nichanoris et al-
chimī dolus. scdo p'lic'. ibi: **E**t co-
gnouit nichanor. **C**irca p'mū p'mit-
tit dolus alchimī accusando iudā
et frēs ei'. cū dicit: **O** **E**t accu. eos
mul. criminib'. false tñ et iniuste. scdo
pōit dolus nichanoris intēti cape
iudā dolose: et p'z l'ra vsqz ibi:
p **E**t salutauerūt rē. veracit' ex pte
iude: s3 ex pte nichanoris dolose. id
subdit: **q** **E**t hostes rē. dum tñ
h'rent tps aptū et horā. **r** **E**t cō-
est ab eo. caute recedēdo. **s** **E**t
cognouit. **b** pnter pōit p'lic' nicha-
noris i iudā: et diuidit i duas ptes
fm duplicē cōfictū. scdo ponit ibi:
Et exiit nichanor. **I**n pmo vero cō-
fictu nichanor obellat' fugit: et p'z
l'ra vsqz ibi: **t** **E**t fugerūt rē. in
qua erat gētilēs aduersarij iudeo-
rū. **v** **E**t post bec xba. i. facta:
sicut. **ij. Reg. 1. dicit** **Q**uod est xbu qd
factū est. **f** **A**scēdit nichanor rē.
id est ad locū templi qd erat i altio-
ri parte mont' qz turris dauid.
y **E**t exierūt rē. qz representabat p-
sonā regis. **z** **E**t de. ei holocau-
stomata rē. orandū est ei. p regib':
nō solū p bonis: sed etiā p malis:
vt de' cōuertat eos ad se. nā ex eis
dependet cōmune bonū. **a** **E**t
ir. spre. eos rē. eoz salutationē non
recipiēs. **b** **E**t polluit. i. eoz sa-
crificia polluta reputauit. cetera pa-
rēt vsqz ibi: **c** **E**t cēt do. orōnis.
q fit vbis simplicib'. **d** **E**t obse-
cratiōis. q fit p inuocatiōez allicū-
rei sacre. vt cū dicit: **P**er passiōē tu-
am libera nos dñe: vel aliqd sile.
e **E**t exiit. **b** pnter ponit scds cōflic-
tus i q nichanor interfect' fuit. sic q
dicit: **E**xiit nichanor ab hierlm: ad pu-
gnādū i iudā. **f** **E**t occurrit illi
exercit' syrie. ad fortificādū nicha-
noris exercitū. **g** **Q**ui missi erāt
a re. sen. do. rē. vt habet. **ij. Reg.**
xvij. h **E**xiit an. et p. rē. **ij. Re**
g. xij. i **E**t cōm. exer. pl. tertia/
die. die mensis adar. i. marcij vt di-
cunt aliqui: et hoc qz aliqñ pro vna
parte pcurrit cū marcio: s3 cōmuni-
us cōcurrit cū februario. nā est vl-
tim' mēsis hebreoz: p'm' aut men-
sis mag' correspondet marcio: sicut
plen' declarant **Sen. vij. Exo. xij.**
Et tubis

Nico. de lyra I **Dachabeorum** **Ca. VIII** **Nico. de lyra**

a Et tubis cecinerunt post eos. p. sonu enim tubarum signi-
ficabat exercitum nichanoris
venit: ut iudei in castellis
existentes securi egredere et p.
sequerent fugientes. b Et
ventilabant. c. diuidebantur
enim in diuersas partes fugien-
do. c Et conuertebant. d. quilibet
partem fugientium inua-
dendo. d Et dextera eius. e. ptra
templi conuincendo qd suo
regressu succederet ipm.

e Et siluit terra iuda. a. plijf.
f. Dies paucos. naz. audita
morte nichanoris: demetrius
rex misit bachide ad ipugnā-
dū iudeam: vt haberet i prin-
cipio ca. ix.

Ca. VII

Morali. a. Anno
centesimo
rē. Sequit. Et venerūt ad eū
viri iniqui ex israel et alchim dux
eorum. Per istos qd ambebat sa-
cerdotiū et p mendacia et regi-
am potestate obtinuit ipm: si-
gnificat quilibet ambitiosus
ecclesiastice dignitatē: et p me-
dacia: et brachio seclari intru-
sus. Et sicut dicit infra iste alchi-
mus plura mala fecit israel: qm
occidit valentes viros et pro-
mouit iniquos: et sicut intrusus p
modū predictū bonos occidit
eos psequendo et a statu bono-
ris deiciendo: et sic facit i eccle-
sia plagā magnā. b. Et vi-
dit iudas. c. p. quē significat
superior pte ad reprimendum
tanta mala: et sicut alchim nō
potens sustinere virtutē iude
fugit ad regem: sic talis intru-
sus refugit ad brachii secula-
re vt cōtra ecclesiam defendat.
Et sicut auxilium alchim gla-
dio iude fuit delectū: sic fuisse
tatores intrusi sunt excoicati-
onis gladio feriendi. **Ca. VIII**

Ca. VIII
a. Et auduit iudas. De-
scripta iude multiplici
victoria: hic pster de-
scribit ipius cū romanis am-
icitia ptracta: et diuidit i tres
partes. nā primo describit ro-
manorum fama laudabilis. scdo
iudeorum legatio fidelis. ibi: Et
elegit iudas. tertio vtroq;
confederatio amicitialis. ibi:
Et placuit. Prima adhuc in-
tres. Pā primo describit eorum
fama ex crebris victorijs. scdo
ex fidelib; amicitijs. ibi: Cum
amicis. aut. tertio ex prudētib;
eorū modestijs. ibi: Et i oib;
istis. Circa pmiū pmo pōit ro-
manorum laus in generali. cū
dicit: Et auduit iudas. c. p. pu-
blica famā. b. Quia sūt po-
virib; iā ei sibi subinguerāt
multa regna. i. Et acq. ad
omnia. dū tū sint rationabilia.
k. Et quicunq; accesserunt
ad eos. c. nullorum amicitia
respuentes. l. Et audierūt.
hic consequenter ponitur fa-
ma romanorum magis in spe-
ciali: et primo in grecia. cū dicitur:
m. Et virtutes. c. qd
(est quedā

sunt castra nichanoris: et cecidit ipse primus in
prelio. Et vidit aut exercitus eius quia cecidisset ni-
chanor: piecerunt arma sua et fugerunt: et persecuti
sunt eos via vni diei ab adager vsquo ve-
niat in gagara: et tubis cecinerunt post eos cū
significatiōib;. Et exierunt de oib; castellis iu-
de in circuitu: et ventilabant eos cornib;: et cō-
uertebant iterū ad eos. Et ceciderunt oēs gladio:
et nō est relictus ex eis nec vnus. Et acceperunt spo-
lia eorum i predā: et caput nichanoris amputa-
uerunt: et dextera eius quā extenderat superbe: et at-
tulerunt et suspēderunt ptra hierlm. Et letatus
est populus valde: et egerunt diē illaz in leticia ma-
gna. Et pstituit agi oibus annis diē istaz ter-
tiadecima die mensis adar: et siluit terra iuda
dies paucos. **Ca. VIII**

Ca. VIII
a. Et auduit iudas nomē romanorum: quia
sunt potētes virib; et acquiescent ad
omnia qd postulant ab eis: et quicunq;
acceperunt ad eos statuerunt cū eis amicitias: et
quia sūt potētes virib;. Et audierunt plia eorum: et
virtutes bonas quas fecerunt in galacia: quia ob-
tinuerunt eos et duxerunt sub tributum. Et quāta
fecerunt i regiōe hispanie: et quia in pte redege-
runt metalla argēti et aurī qd illic sunt: et possede-
runt oēm locū ptilio suo et patiētia: loca qd val-
de longe erant ab eis: et reges qd supuenerant
eis ab extremis terre cōtrouerunt et pusserunt
eos plaga magna. Eteri aut dant eis tribu-
tum oib; annis. Et philippū persem cetheorum
regē et ceteros qd aduersus eos arma tulerant
prouerunt in bello: et obtinuerunt eos. Et antio-
chū magnū regē asiē qd eis pugnaz intulerat:
hīs cētū viginti elephantes et equitatū et cur-
rū et exercitū magnū valde ptritū ab eis: et quia ce-
perunt eū viuū: et statuerunt ei vt daret ipse et qd re-
gnaret post ipm tributum magnū: et daret ob-
sides et cōstitutū. Et regionem indorum: et lydos
et medos de optimis regiōib; eorum: et acceptas
eas ab illis dederunt eumeni regi. Et quia qd erat
apud helladā voluerunt ire et tollere eos: et in-
notuit fmo his: et miserunt ad eos ducē vniū
et pugnaverunt cōtra illos: et ceciderunt ex eis
multi: et captiuas duxerunt vxores eorum: et fili-
os: et diripuerunt eos: et terrā eorum possederunt
et destruxerunt muros eorum et in seruitutē
illos redegerunt vsq; in hunc diē. Et residua
regna et insulas qd aliqui restiterāt illis extermi-
nauerunt et in pte redegerunt. Cū amicis aut
et suis qd in ipsis requiē habebant cōseruaue-
runt amicitiam: et obtinuerunt regna que e-
rant proxima et que erāt longe: quia quicunq; au-
diebant nomen eorum timebant eos. Qui-
bus vero vellent auxilio esse vt regnarent
regnabant. Quos autem vellent regno de-
turbabant: et exaltati sunt valde. Et in oibus

est quedā pars grecie: quā se-
nones galli adquisierunt sub
brennio duce: et eā gallaciam
nominauerunt quasi gallogre-
ciam. Scdo in hispania. cum
dicit: n. Et quāta. c. ad
subiectionem: cuius montes
pyreneos inuicibiles an fecerūt
fere perulos cū maximis sum-
ptibus et labore. o. Et quia
potestatis. s. sua: p. Rede-
gerunt metalla. i. mineras.
q. Argenti et aurī. que sunt
in hispania. r. Et possede-
runt. c. i. prudentia sua belli-
ca. vñ dicit Vegetius libro de
re militari: qd in nullo legunt
romani orbem terre subiec-
se sibi: nisi prudentia bellica
exercitio armorū. Nam greci
erant eis astutiores: hispani
ferociores: theutonici corpo-
re maiores et fortiores: gallici
vero pluriores: vt ibidē dedu-
cit Vegetius. s. Patien-
tia. tolerando patienter labo-
rem qui est in exercitio armo-
rum. Etera patent vsq; ibi:
t. Et philippum persem cethe-
orū regē. Josephus dicit: Ce-
theorū reges: ita qd vterq; erat
rex in diuersis tamē partib;
terre illius: sicut aliqui in gal-
lia fuerunt plures reges: et iō
videtur qd hic ponatur singu-
lare pro plurali. s. regem. p. re-
ges: sicut frequēter fit in scri-
ptura. Unde Ezo. viij. Venit
musca grauissima: id est mul-
titudine muscarū. v. Et an-
tiochum magnū. qui fuit pa-
ter selenci et antiochi epipha-
nis: vt dictum est. s. r. Et
daret obsides. quorum vnus
fuit antiochus illustris filius
eius: vt. s. j. ca. y. Et con-
stitutum: id est illud quod or-
dinauerunt vltra annum tri-
butum. 3. Et regionem in-
dorum. supple obtinuerunt.
a. Et medos. c. supple ex-
pulerunt. b. Et acceptas
eas ab illis. vt armorum.
c. Dederunt eumeni regi. cō-
federato sibi. d. Et quia
c. scilicet eumenem regem et
populum suum de dictis regi-
onibus quas dederant eis ro-
mani. e. Et innotuit ser-
mo his: id est romanis.
f. Et miserunt ad eos. defen-
dendos. g. Ducem vnū.
cum exercitu romanorum.
h. Et pugnaverunt contra il-
los. qui erant apud helladā.
i. Et ceciderunt ex eis multi.
c. et pater littera. k. Luz
amicis. hic consequenter po-
nitur fama romanorum ex fide-
litate amicitiarum. cum dicitur:
Cum amicis autem suis:
qui sedus inierūt cū ipsis. c.
l. Et qui in ipsis. c. fed; in-
stitutum cōseruantes. Etera pa-
tent. m. Et in oibus istis.
hic pñr describit fama roma-
norū ex modesto vsu circa cul-
men bonorū. cum dicitur:
ss 3. Hemo

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. IX Nico. de lyra

Et viderunt mul. **Quia** lites multi in p[re]fessione catho-
lice fidei videant manere: tñ p[re]secutio exardescere appa-
rebit: q[ui] si fuerint in fide: t[ame]n q[ui] facient[ur] in ea esse videban-
tur. **Et** scriptum est in eu[an]gelica parabola: q[uo]d exorto sole
aruerunt segres q[ui] fuerat in petrosa: t[er]ra multa n[on] ha-
buerat: q[ui] q[ui] firmas in corde credulitatis radices non te-
nent ad t[em]p[us] credentes in t[em]p[or]e tentatiōis recedūt. **Pe** trib[us]
ergo milib[us] n[on] remanserūt cū iuda: nisi t[ri]mō octingen-
ti viri: q[ui] reprobis ab eccl[esi]e societate defluētib[us] soli electi
q[ui] p[re]destinati sunt ad eternā beatitudinē p[er]cipiendam in
stabilitate sane fidei p[er]manebūt. **b** **Et** mouit exer. **Et**
Quid est q[uo]d p[ri]mo exercitu de castris eq[ui]tes i duas par-
tes diuisi narrant: nisi q[uo]d inter sup[er]bos t[ame]n arrogantes n[on] q[ui]
vultas t[ame]n firma cōcordia seruari p[ot]est: stante scriptura q[ui]
dicit: Inter sup[er]bos semper iurgia sunt. **Et** fundibularij
(inquit) t[ame]n sagittarij p[re]bāt exercitū. **Quid** p[er] fundibula-
rios t[ame]n sagittarios nisi hi q[ui] ad illicēdas hoīm mentes ad
idolatriā sine apostasiā: aut vanis p[er]spicitatū p[er]missioni
bus blandiendo velut rotatu funde fideles puerere cu-
piūt: aut minis tormētōz eos q[ui] sagittar[um] icib[us] terrendo
decipere p[er]tendūt: **Ap**teq[ue] bi p[er]ire exercitū describunt: q[ui]
mos semp fuit p[re]secutoz talib[us] studijs puenire exactionē
tormētōz. **c** **Et** cōmota est t[er]ra. **Cōmota** est inq[ui]t terra a
voce exercitū: hoc est carnaliū corda p[er]cussa sunt pauo-
re p[re]secutionū: t[ame]n cōmissum est p[re]liū a mane vsq[ue] ad vesp[er]e
rū: cū ab ortu luciscentis fidei vsq[ue] ad finem mūdi castra
diaboli aduersus eccl[esi]am dei p[er]agere n[on] cessant: t[ame]n aduer-
sitates tribulationū n[on] q[ui] bonis mouere desistūt: q[ui] iu-
sta pauli sniam: Omnes q[ui] pie viuere volūt in xpo p[re]secuti
onē patiunt. **Quid** iudas q[ui] firmior erat pars exercit[us] ba-
chidis in dextris: t[ame]n coadunat[ur] secū oib[us] q[ui] fuerat p[re]stan-
tes corde: cōtrinit illā dñi p[er]iculis oportunitis fidelij sola-
t[us] doctores sancti gentiliū impetū verbo fidei expugna-
re: t[ame]n ad trā illatit fidei p[er]ducere satagūt. firmior enī illo-
rū ps eē videbat: q[ui] apte paganico errore p[er] tormētōz im-
manitate p[er]ra eccl[esi]az sentebat: q[ui] illoz q[ui] fictis amicitijs
dolose fratrib[us] insidias disponebat: **Sed** bachidis exer-
citū iudas vsq[ue] ad finē aq[ui] p[er]iequit[ur] cū gentiliū furores
p[re]dicatores euāgelij ad incediū p[er] amoris p[er]ducere cōte-
dūt. **Inter** p[re]st[er] enī aq[ui] ignis patriet. **Amor** ille qui in
p[er]iarbaz cordib[us] seruebat dici p[ot]est: quē in filioz mētib[us]
strēmuitas docto[rum] formare desiderat: vt fiat illud q[uo]d de
belia scriptū est: vt p[er]uertat corda patrū in filios: t[ame]n incre-
dulos ad prudētā iusto[rum] p[er]paret[ur] dñi plebem p[re]fictā.
d **Et** q[ui] in sinistro. **Petro** cornu q[uo]d valid[us] fuit decidē-
te sinistro cornu a tergo iudam p[re]sequit[ur]: q[ui] sopita q[uo]dāmō
gentiliū graui p[re]secutio heretici sinistra interiōe sanctaz
eccl[esi]am dolose insidiādo atq[ue] occulte q[ui] a tergo ledēdo
nequaq[ue] p[re]fēq[ue] desinūt. **Inde** sequit[ur]. **e** **Et** iudas ce. **Et**
Quia trucidat[ur] pastorib[us] greges i diuersa fugere cogun-
tur: sic i cacheria p[ro]ph[et]a: in plagio passiōis xpi scriptū est:
Percure (inq[ui]t) pastorē t[ame]n disp[er]gent oues greg[is]. **Q[uo]d** euā-
gelista in passiōe dñi: vbi ip[s]o cōp[re]hēso a t[ri]bus discipuli
oēs relicto co fugerūt: ad testimoniū introduxit: q[ui] q[uo]d p[er]
cessit i capite necesse ē vt sequat[ur] in corp[or]e. **f** **Et** iona-
thas t[ame]n. **Ip[s]e** p[ot]t trāsire sine discipuloz tristitia bonorum
mag[ist]ro[rum] p[er] occasuz mort[is] tp[er]alis ruina: **Inde** d[icitur] q[uo]d fleuisset
iudā oīs p[ro]p[ter] isrl[em] planctu magno. **Quic** q[ui]z sile in passiōe
stephani iuenit scriptū: q[uo]d curauerūt stephanū viri timo-
rati: t[ame]n fecerūt sup[er] eo planctū magnū. **Sed** licet dolor de
abscessu suo[rum] tangat fidelij mēt[em] p[er] cōpassionez: tñ non
deerit eis solatio quā hāt de futura aiaz rege p[er] certam
spem. tristat[ur] enī sancti aliq[ui] mō in corp[or]is sui dolore: sed
nimij letant[ur] aīo de p[re]signata sibi in celesti regno merce-
de. **U**n saluator discipulis suis de magnitudine passiōis
t[ame]n de triūphi sui certa remuneratiōe in euāgelio p[re]dicans
ait: **Beati** estis cū maledixerint vobis homines et p[re]secuti
vos fuerint: t[ame]n dixerint omne malum aduersum vos men-
tientes p[ro]pter nomen meū. **Ha**udete in illa die t[ame]n exultate
q[ui] merces vestra multa est in celo. **g** **Et** cetera ver-
ba. **Multa** sunt bella t[ame]n virtutes q[ui] faciūt sancti: imo do-
min[us] in eis: quaz oīm noticiā nemo p[er]cipere p[ot]est: sed in sola
agnitiōe p[er]manet auctoris. **U**n ip[s]is dñs in euāgelio ait:
Ques mee vocē meam audiunt: t[ame]n ego dominus agnosco
eos. **Et** iterum: **Ha**udete (inquit) t[ame]n exultate quoniam no-
mina vestra scripta sunt in celo. **Et** iterum: **U**estri (ait) ca-
pilli capitis omnes numerati sunt: t[ame]n et capillus de capi-
te vestro non peribit: **Et** quo alibi scriptum est: **No-**
uit dñs

cornu cū illis. **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri]mi certamis oēs potē-
tes. **Bachides** at erat i dextro cor-
nu: t[ame]n p[ri]mauit legio ex duab[us] par-
tib[us] t[ame]n clamabāt tubis. **Et** exclamaue-
rūt at t[ame]n q[ui] erant ex p[ar]te iude: etiā ip[s]i:
t[ame]n p[ri]mo ē fra a voce exercitū: t[ame]n cō-
missum ē p[re]liū a mane vsq[ue] ad ve-
sp[er]ū. **Et** vidit iudas q[uo]d firmior est
ps exercit[us] bachidis i dextr[is]: t[ame]n pue-
nerūt cū ip[s]o oēs p[re]stātes corde: t[ame]n cō-
trita ē dextera ps ab eis: t[ame]n p[re]secut[us] ē
eos vsq[ue] ad montē aq[ui]oti. **Et** q[ui] i sini-
stro cornu erāt viderūt q[uo]d p[er]tritū est
dext[er] cornu: t[ame]n secuti sūt p[er] iudā t[ame]n eos
qui cū ip[s]o erāt a tergo. **Et** ingraua-
tū est p[re]liū: t[ame]n ceciderunt vulnerati
mlti ex his t[ame]n ex ill[is]. **Et** iudas cecidit
ceteri fugerūt. **Et** ionathas t[ame]n simon
tulerūt iudā frēs suū t[ame]n sepelierūt eū
i sepulchro pat[ris] suo[rum] i ciuitate mo-
din. **Et** fleuerūt eū oīs p[ro]p[ter] isrl[em] plan-
ctu magno: t[ame]n lugebāt dies mltos t[ame]n
dixit: **Quō** cecidit potēs q[ui] saluū
faciebat p[ro]p[ter] isrl[em]. **Et** cēsa vba bel-

a **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri]mi certamis oēs potē-
tes. **Bachides** at erat i dextro cor-
nu: t[ame]n p[ri]mauit legio ex duab[us] par-
tib[us] t[ame]n clamabāt tubis. **Et** exclamaue-
rūt at t[ame]n q[ui] erant ex p[ar]te iude: etiā ip[s]i:
t[ame]n p[ri]mo ē fra a voce exercitū: t[ame]n cō-
missum ē p[re]liū a mane vsq[ue] ad ve-
sp[er]ū. **Et** vidit iudas q[uo]d firmior est
ps exercit[us] bachidis i dextr[is]: t[ame]n pue-
nerūt cū ip[s]o oēs p[re]stātes corde: t[ame]n cō-
trita ē dextera ps ab eis: t[ame]n p[re]secut[us] ē
eos vsq[ue] ad montē aq[ui]oti. **Et** q[ui] i sini-
stro cornu erāt viderūt q[uo]d p[er]tritū est
dext[er] cornu: t[ame]n secuti sūt p[er] iudā t[ame]n eos
qui cū ip[s]o erāt a tergo. **Et** ingraua-
tū est p[re]liū: t[ame]n ceciderunt vulnerati
mlti ex his t[ame]n ex ill[is]. **Et** iudas cecidit
ceteri fugerūt. **Et** ionathas t[ame]n simon
tulerūt iudā frēs suū t[ame]n sepelierūt eū
i sepulchro pat[ris] suo[rum] i ciuitate mo-
din. **Et** fleuerūt eū oīs p[ro]p[ter] isrl[em] plan-
ctu magno: t[ame]n lugebāt dies mltos t[ame]n
dixit: **Quō** cecidit potēs q[ui] saluū
faciebat p[ro]p[ter] isrl[em]. **Et** cēsa vba bel-

a **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri]mi certamis oēs potē-
tes. **Bachides** at erat i dextro cor-
nu: t[ame]n p[ri]mauit legio ex duab[us] par-
tib[us] t[ame]n clamabāt tubis. **Et** exclamaue-
rūt at t[ame]n q[ui] erant ex p[ar]te iude: etiā ip[s]i:
t[ame]n p[ri]mo ē fra a voce exercitū: t[ame]n cō-
missum ē p[re]liū a mane vsq[ue] ad ve-
sp[er]ū. **Et** vidit iudas q[uo]d firmior est
ps exercit[us] bachidis i dextr[is]: t[ame]n pue-
nerūt cū ip[s]o oēs p[re]stātes corde: t[ame]n cō-
trita ē dextera ps ab eis: t[ame]n p[re]secut[us] ē
eos vsq[ue] ad montē aq[ui]oti. **Et** q[ui] i sini-
stro cornu erāt viderūt q[uo]d p[er]tritū est
dext[er] cornu: t[ame]n secuti sūt p[er] iudā t[ame]n eos
qui cū ip[s]o erāt a tergo. **Et** ingraua-
tū est p[re]liū: t[ame]n ceciderunt vulnerati
mlti ex his t[ame]n ex ill[is]. **Et** iudas cecidit
ceteri fugerūt. **Et** ionathas t[ame]n simon
tulerūt iudā frēs suū t[ame]n sepelierūt eū
i sepulchro pat[ris] suo[rum] i ciuitate mo-
din. **Et** fleuerūt eū oīs p[ro]p[ter] isrl[em] plan-
ctu magno: t[ame]n lugebāt dies mltos t[ame]n
dixit: **Quō** cecidit potēs q[ui] saluū
faciebat p[ro]p[ter] isrl[em]. **Et** cēsa vba bel-

a **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri]mi certamis oēs potē-
tes. **Bachides** at erat i dextro cor-
nu: t[ame]n p[ri]mauit legio ex duab[us] par-
tib[us] t[ame]n clamabāt tubis. **Et** exclamaue-
rūt at t[ame]n q[ui] erant ex p[ar]te iude: etiā ip[s]i:
t[ame]n p[ri]mo ē fra a voce exercitū: t[ame]n cō-
missum ē p[re]liū a mane vsq[ue] ad ve-
sp[er]ū. **Et** vidit iudas q[uo]d firmior est
ps exercit[us] bachidis i dextr[is]: t[ame]n pue-
nerūt cū ip[s]o oēs p[re]stātes corde: t[ame]n cō-
trita ē dextera ps ab eis: t[ame]n p[re]secut[us] ē
eos vsq[ue] ad montē aq[ui]oti. **Et** q[ui] i sini-
stro cornu erāt viderūt q[uo]d p[er]tritū est
dext[er] cornu: t[ame]n secuti sūt p[er] iudā t[ame]n eos
qui cū ip[s]o erāt a tergo. **Et** ingraua-
tū est p[re]liū: t[ame]n ceciderunt vulnerati
mlti ex his t[ame]n ex ill[is]. **Et** iudas cecidit
ceteri fugerūt. **Et** ionathas t[ame]n simon
tulerūt iudā frēs suū t[ame]n sepelierūt eū
i sepulchro pat[ris] suo[rum] i ciuitate mo-
din. **Et** fleuerūt eū oīs p[ro]p[ter] isrl[em] plan-
ctu magno: t[ame]n lugebāt dies mltos t[ame]n
dixit: **Quō** cecidit potēs q[ui] saluū
faciebat p[ro]p[ter] isrl[em]. **Et** cēsa vba bel-

a **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri]mi certamis oēs potē-
tes. **Bachides** at erat i dextro cor-
nu: t[ame]n p[ri]mauit legio ex duab[us] par-
tib[us] t[ame]n clamabāt tubis. **Et** exclamaue-
rūt at t[ame]n q[ui] erant ex p[ar]te iude: etiā ip[s]i:
t[ame]n p[ri]mo ē fra a voce exercitū: t[ame]n cō-
missum ē p[re]liū a mane vsq[ue] ad ve-
sp[er]ū. **Et** vidit iudas q[uo]d firmior est
ps exercit[us] bachidis i dextr[is]: t[ame]n pue-
nerūt cū ip[s]o oēs p[re]stātes corde: t[ame]n cō-
trita ē dextera ps ab eis: t[ame]n p[re]secut[us] ē
eos vsq[ue] ad montē aq[ui]oti. **Et** q[ui] i sini-
stro cornu erāt viderūt q[uo]d p[er]tritū est
dext[er] cornu: t[ame]n secuti sūt p[er] iudā t[ame]n eos
qui cū ip[s]o erāt a tergo. **Et** ingraua-
tū est p[re]liū: t[ame]n ceciderunt vulnerati
mlti ex his t[ame]n ex ill[is]. **Et** iudas cecidit
ceteri fugerūt. **Et** ionathas t[ame]n simon
tulerūt iudā frēs suū t[ame]n sepelierūt eū
i sepulchro pat[ris] suo[rum] i ciuitate mo-
din. **Et** fleuerūt eū oīs p[ro]p[ter] isrl[em] plan-
ctu magno: t[ame]n lugebāt dies mltos t[ame]n
dixit: **Quō** cecidit potēs q[ui] saluū
faciebat p[ro]p[ter] isrl[em]. **Et** cēsa vba bel-

a **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri]mi certamis oēs potē-
tes. **Bachides** at erat i dextro cor-
nu: t[ame]n p[ri]mauit legio ex duab[us] par-
tib[us] t[ame]n clamabāt tubis. **Et** exclamaue-
rūt at t[ame]n q[ui] erant ex p[ar]te iude: etiā ip[s]i:
t[ame]n p[ri]mo ē fra a voce exercitū: t[ame]n cō-
missum ē p[re]liū a mane vsq[ue] ad ve-
sp[er]ū. **Et** vidit iudas q[uo]d firmior est
ps exercit[us] bachidis i dextr[is]: t[ame]n pue-
nerūt cū ip[s]o oēs p[re]stātes corde: t[ame]n cō-
trita ē dextera ps ab eis: t[ame]n p[re]secut[us] ē
eos vsq[ue] ad montē aq[ui]oti. **Et** q[ui] i sini-
stro cornu erāt viderūt q[uo]d p[er]tritū est
dext[er] cornu: t[ame]n secuti sūt p[er] iudā t[ame]n eos
qui cū ip[s]o erāt a tergo. **Et** ingraua-
tū est p[re]liū: t[ame]n ceciderunt vulnerati
mlti ex his t[ame]n ex ill[is]. **Et** iudas cecidit
ceteri fugerūt. **Et** ionathas t[ame]n simon
tulerūt iudā frēs suū t[ame]n sepelierūt eū
i sepulchro pat[ris] suo[rum] i ciuitate mo-
din. **Et** fleuerūt eū oīs p[ro]p[ter] isrl[em] plan-
ctu magno: t[ame]n lugebāt dies mltos t[ame]n
dixit: **Quō** cecidit potēs q[ui] saluū
faciebat p[ro]p[ter] isrl[em]. **Et** cēsa vba bel-

a **Et** abierūt viā q[ui] du-
cit i galgala: t[ame]n castra posuerūt i ma-
saloth q[ui] ē i arbellis: t[ame]n occupauerūt
eā t[ame]n p[er]emerūt aīas hoīm mltas. **In**
mese p[ri]o aīi cētēsimi t[ame]n qnāq[ue]simi
t[ame]n scōi applicuerūt exercitū ad hieru-
salē: t[ame]n surrexerūt t[ame]n abieit i berea vi-
giti milia viroz: t[ame]n duo milia eq[ui]tū.
Et iudas posuerat castra in laisa: t[ame]n
tria milia viri electi cū eo. **Et** vide-
rūt mltitudinē exercit[us]: q[ui] mlti sūt t[ame]n
timuerūt valde: t[ame]n mlti subtraxerūt
se de castr[is]: t[ame]n n[on] remāserūt ex eis ni-
si octingenti viri. **Et** vidit iudas q[uo]d
defluxit exercit[us] su[us]: t[ame]n bellū purge-
bat eū t[ame]n p[er]fract[us] ē corde: q[ui] n[on] habe-
bat t[em]p[us] p[er]gregādi eos: t[ame]n dissolut[us] ē:
Et dixit his q[ui] residui erāt: **Surga-**
mus et eam[us] ad adūsarios n[ost]ros: si
poterim[us] pugnare adūsus eos. **Et**
aūtebāt eū dicētes: **Nō** poterim[us] s[ed]
liberem[us] aīas n[ost]ras modo: et reuer-
tamur ad frēs n[ost]ros: t[ame]n tūc pugnabi-
mus adūsus eos. **Mos** autez pauci
sum[us]. **Et** ait iudas: **Absit** istā rez fa-
cere: vt fugiam[us] ab eis. **Et** si appro-
piauit t[em]p[us] nostrum moriamur i vir-
tute p[ro]pter fratres n[ost]ros: t[ame]n n[on] infera-
mus crimē glorię n[ost]re. **Et** mouit
exercit[us] de castr[is]: t[ame]n steterūt illis ob-
uiā: t[ame]n diuisi sunt eq[ui]tes in duas par-
tes: t[ame]n fūdibularij et sagittarij p[re]bāt
exercitū: t[ame]n p[ri

Ps. 6. f ult dominus qui sunt eius. Et item: Ipse solus nouit corda
Ps. 146. omniū filiorū adam. Hinc in psalmo. **psa** ait: Qui nume-
Abi. 67. rat multitudine stellarū: et oib' eis nomia vocat. Et iterū. Mi-
rabilis (inquit) deus in sanctis suis: ipse dabit virtutē et forti-
tudinē plebi sue. **Abi. 71.** nes: Benedic' dñs q facit mirabilia

magna solus: et benedictus nomē ma-
lestatis ei' in eternū: et in seculū seculi.
a Et factū ē post. In prioribus vbi
de mathathie morte cōmemoratur est
scriptū reperit: q ipse ceteris mor' qdra
gestimosesto anno defunct' sit: In cu-
ius locū surrexit iudas filius eius: et
preliab' p'ellū israel. Similiter etiā
in sequētib' scriptū inuenitur: q iona-
thas post fratrem suū sumpserit princi-
patū: post quē alchimus anno cente-
tesimo qn' quagesimo tertio: pcepit de-
strui muros dom' sancte: et opa p'phe-
tarū: q mortuus est tpe illo. Ioseph⁹
ait narrat q postq' alchim': q et ioa-
kim tenens principatū sacerdotij q't-
tuor annis interierit: sacerdotiū iude
populus cōtradicit: ipm q dicit: post-
q' principatū sacerdotij trib' ānis mi-
nistrauerit esse defunctū. In his oib'
conijci dā q iudas post mortem ma-
thathie patris sui ducatū ppli gereret
septē annis: in qbus p' quadrienniu
antiochi duces de iudea dimicādo ex-
pellens: et templū ab idolorū imaginib'
bus emūdans: patrias leges post hec
suis ciuib' reddidit olimpiade cente-
simā quinquagesimā q'ta. Sicq' acce-
pit principatū sacerdotij: et tres ānos
in eo expleuit. **And** et in chronice inue-
nitur ionathas sexto āno demetrii so-
teris indeorū ducatū accepisse: quē te-
nuit decē et nonē annis post mortē vi-
delicet patris sui mathathie: decē an-
nis olimpiade centesimā quinquagesi-
ma quinta. Illa ergo prauorū infesta-
tio que post obitū iude inquietauerat
filiū israel. mystice significat q abla-
tis bonis doctorib' dispendiū nō mi-
nimū fideles sentiant auditores: cum
occasione pcepta nō solū paganis: sed
etiā hereticis grauib' psecutionibus fa-
tigant ecclesiā dei. Hinc paulus hie
rosolymā precurus cōuocatis malo-
ribus ephesoꝝ inter alia dixit: Nunc
ecce ego scio: quia amplius non vide-
bitis faciē meā vos omēs p' q's transi-
ti p'dicās regnū dei. Quapropter cō-
testor vos hodierna die: q' mūd' sum
a sanguine omniū. Non enī subterfugi quo min' annunciarē
omne consiliū vob'. **Attēdite** vobis et vniuerso gregi in q' vos
spūs sanctus posuit epōs regere ecclesiā dei quā acq'siuit san-
guine suo. Ego scio qm intrabū post discessionē meā lupi ra-
paces in vos nō parcētes gregi: sed ex vobis ipis exurgēt viri
loquētes pueris vt adducant discipulos post se: ppter qd vi-
gilate mēoria retinētes: q p' triēniū die et nocte nō cessauit la-
chrymis monēs vniūquēq' vrm: et nūc cōmēdo vos dō et x'ho
gratie ipsius: q potens est edificare hereditatē in sanctifica-
tionibus. **b** In diebus illis. Fame oborta tradidit se ba-
chidi omīs regio: q' deficientib' p'dicatorib' ppter famē ver-
bi dei: vnde anie saginari debuerūt: q' fm veritatis scientiaz
vl' iniaz: **hō** in solo pane viuūt hō: sed in oī verbo qd p'cedit
de ore dei: quidā tormētis coacti: quidā vero vanis suasioni-
bus illecti: de ecclesiastico numero tradūt se gentib': qui amī
cos veri iude (quē testāte scriptura) laudāt: oēs frēs sui p'seru-
tant: et cū inuenerint: illudētes vindictā exercēt in illos. Hāc
ergo interpretationē cognoscit euēnisse p'mis tribus ecclesie
cultoribus x'pi: oīs qui ecclesiasticā historiā legit. Sed et spiri-
tales nequicie que antiqui hostis deseruiūt voluntati: cū vi-
derint anias hōim pane verbi dei carere: studēt eos in errorem
mittere et ad vitia p'rabere: quatin' de amicis iude efficiant
predā sathane: et vasa dei pabulum ignis eterni. **c** Et fa-

Luc. 4. 2
Act. 20. f

cta est. Postq' enī nō est visus p'pheta in israel: facta est tribu-
lario magna: q' cessante doctrina in pplo dei: p'corūz excreuit
plaga: et inde in eos verber' processit vindicta. **Abi** necesse est
vt doctores ecclesie sint studiosi ad docendū subiectos: et audi-
tores sint intenti ad audiēdū verbū dei. Hinc quoq' p' Salo-

lorum iude et virtutū quas fecit
et magnitudis ei' non sunt de scri-
pta: multa enī erant valde. **Et fa-**
ctū ē post obitū iude emerferunt
iniqui in oib' finib' israel: et exor-
ti sunt omnes qui operabant in i-
quitatē. In diebus illis facta est
fames magna valde: et tradidit se
bachidi eorū oīs regio cum ipsis.
Et elegit bachides ipios viros:
et constituit eos dños regionis: et ex-
quirebant p'scrutabant amicos
iude: et adducebat eos ad bachi-
dem: et vindicabat in illos et illu-
debat. **Et** facta est tribulatio ma-
gna in israel: qualis non fuit ex die
qua non est visus p'pheta in israel.
Et aggregati sunt oēs amici iude:
et dixerūt ionathas: Exquo frater
tu' iudas defunct' est: vir filis ei
nō est q' exeat ī inimicos n'ros et ba-
chidē: et eos q' inimici sunt genti
nostre. **Nunc** itaq' te elegim' ho-
die p' eo esse nobis ī p'cipē et du-
cem ad bellandū bellū nostrū. **Et**
suscepit ionathas tpe illo principa-
tū: et surrexit loco iude fratris sui.
Et cognouit bachides et quere-
bat eū occidere. **Et** cognouit io-
nathas et simon frater ei': et oēs q'
cū eo erāt: et fugerūt ī desertū the-
muc: et cōfederunt ad aquā lacus
asphar: et cognouit bachides: et

monē dñi: Doctrina bona dabit grāz:
Labia sapientiū custodiūt eos: vbi nō
sunt boues: p'sepe vacuū est: vbi pluri-
me segetes ibi manifesta fortitudo bo-
uis: in oī op'e bono erit abundātia: mi-
sericordia et veritas preparāt bona.
d **Et** aggregati. Quid est q' post obi-
tū iude legit ionathas a pplo sacerdo-
tū eligi vt suppleat locū frat' sui: nisi
q' obcuntib' p' martyriū primū docto-
rib' ecclesie successores eorū admittantur.
te spūscati grā in locū iporū substituan-
tur. Cui' admittatōis efficaciam nois
ionathe inter p'ratio demonstrat. Inter
p'rat' enī colube donū sic sup'ius de-
monstratū est: ad monens p'dicatores
x'bis: qm digne ducat' sui officium
in plebe dī gerāt: et defensionē p'gruā
p'ra hostes subdit' impendāt: sicut
p'iorib' ita et sequētib' ppli dei docto-
ribus: ab infidelib' atq' heretic' tru-
culēta nascunt' bella: et seua hostiū ad-
uersat inimicitia. **Abi** sequit'. **e** **Et**
suscepit iona. Fugit ionathas iminen-
te bello cū suis ī desertū themue: q' ex-
ardescēt hostium psecutione doctores
scilicet cū suis sequētib' celest' aule p'ebus
penetrāt secretū: vt ibi iuocādo oīpo-
tent' dei iueniāt auxilium. **Abi** uē rora i-
tentio cordis venire sibi postulat ī
adiutorū. Themue enī interpretat tuba
sue clangor. **Abi** aut subūg'it'. **Et** p'se-
derūt ad aquā lac' asphar: significat
vacare cōpunctionis lachrymar' q' facit
oīpotent' dei impetrare satagat sola-
tiū: qm nō alibi: sed ei' p'rat' solūm
expetit refugium. **Abi** asphar interpretat
fodit sue humi: q' q' cor int' salubri-
ter cōpungitur: humior lachrymar' ab
oculis ad p'uocandū misericordiam dei lar-
gius foras effundit. **f** **Et** cog. ba-
chides. Quid ē q' bachides ī die sab-
batoꝝ tras iordanē cū exercitu venit
ī iudeos: nisi q' psecutores x'pianoꝝ
paci et deti ecclesie iudētes cū tumultu
irrupēdo baptismi sacrm cōturbaret

Micro. dely. **Et** fidei

mendo: vt dicit Ioseph' libro antiq'
tatis iudaice. rñ. **a** **Et** factus est.
Descripta morte iude: hic p'nter describit substitutio ionathe.
Circa quā primo ponit institutiōis necessitas. scdō institutiōis
solēntas. ibi: **Et** aggregati sūt. tertio inde p'surgēs aduersitas.
ibi: **Et** cognouit bachides. Circa primū dñ: **Et** factū est et c. p'
cūso enī pastore iuaserūt gregeꝝ lupi rapaces. **b** **Et** exorū
sūt. viuētē ei iuda erāt sopiti qm mortui: s' ipo mortuo exerce-
sua cornua. **c** **In** die. il. rñ. tū ex defectu culture p'p' guerrā.
d **Et** tra. se bachidi. ad fūidum sub tributo regi. **e** **Et** ele-
rñ. de isrl. **f** **Et** p'scruta. rñ. q' cognoscebāt eos: et sciebāt la-
tribula eorū. **g** **Et** vindicabāt rñ. rēp'ribilit' eos in ingulādo.
h **Et** fac. ē rñ. et b fuit necessitas instrūdi ducē loco iude.
i **Et** cō. sūt. b p'nter describit institutiōis solēntas. nā ad b fuit
p'p' aggregat': vt electio ionathe fieret cert' et solēnt': et p'atet
lra. **k** **Et** cog. bachides. b p'nter describit insurgens aduersi-
tas: et diuidit in tres p'tes: q' p'rio psecutio ionathe p'ponitur.
scdō moꝝ iobis frīs sui interpōit. ibi: **Et** misit frēs suū. tertio
scriptura ad p'mū reūtit. ibi: **Et** audiuit bachides. Circa primū
dñ: **Et** cognouit bachides institutiōis ionathe. **l** **Et** q're. cū occi-
dere. diuersis vijs et machinatiōib': q's cognoscens ionathas
declinavit caute. iō subdit: **m** **Et** fugerūt rñ. q'usq' possent
exercitū aggregare. **n** **Et** p'sederūt ad aquā. i. iuxta aquā.
o **Abi** asphar. iste lac' est mare mortuū: qd alibi dñ lac' as-
phalti. **p** **Et** cognouit bachides. p' suos exploratores.

Et die

et fidei statim subuertere studet: et ad hanc nabuthem
os amicos suos in auxillium puocat: quia hereticos
ad perditionem fidelium atque maluiolos sibi associa-
ant. Nabutei enim vi quidam affirmat: prophetas in-
terpretant: et apte heretici hoc in loco prophetas
dici putant: non ut sane fidei doceo comederunt: ita-
que error: fidei cordis sui nequa deprimat falsitatem.
An et in lege prophetarum qui vana somniabat et diuini
nabant mendacia: fidei suam domini morti diudica-
bant. Quod certissimum est hereticis euenire: quod se p-
scismata et sectas inutiles separat a deo: et per erro-
rem atque blasphemiam coniungit diabolo. et **Et**
eruerunt filii. Quid per filios iambi nisi voluptuos
sint? mundi exprimitur: Qui exire ex iudaea: est
ex nativitate dicunt: cum occupentiam carnalem
quam originaliter ex parte carnis pertraxerunt sine
punctione visitare intendunt. Hi ergo comprehen-
derunt iohannem: et omnia quae habebat: et absterunt habes
etiam: cum aliqui de filiis ecclesiae baptismum vnde
abluti: et gratia dei renati: per illicita desideria ad
se rapiunt: et studia bona quibus militabat deo puer-
tentas ad illecebras voluptatum pervertunt. Sed io-
hannes et sumon vilesce cum cupientes spiritum qui du-
xit filiam vni de magnis principibus chanaan in
ambrosio magna cum suo apparatu et amicis suis
subintrat atque occidit qui doctores sancti alios eorum quos
toto nisu perspicit voluptatibus mundi inhiare: et
ad luxuriam pellicies esse: quam princeps huius seculi
ad decipiendum ardentes quosque in occupentia
carnis apponit: ad societatem suam eos pertrahendo
ab intentione prava eripit: atque in eis hoc quod no-
civum fuit et relictum divinis mandatis: mucrone
divini verbi occidit. Talis enim victoria huius
bis coedecet: quod ex magisterio celesti videlicet dilige-
re inimicos suos: et benefacere his qui oderunt se: ora-
re per persecutores et calumiantes sibi: benedicere
maledicentibus: et non remaledicere. Qui celorum
spolia accipit: qui totos natus eorum in usus eccle-
siasticum pervertit. Unde apte subiungit: Et con-
se sunt nuptie in lectis: et vos musico ipso in la-
mentis: quia vana leticia modo in lectis pntes et va-
nos locos ac carmina inutilia: in psalmodiaz di-
vina cum copunctione lachrymarum sancti predica-
tores docent eos comutare: quos salutifera pre-
da rapiunt: et a vita carnali ac veteris actibus
hominis funditus occidunt. Sicque reuertuntur ad
ripam iordanis cum eos perducunt ad statum chri-
stiane religionis: atque ad perceptionem sacri baptis-
matis: ut ibi evangelicus expleatur ritus: pro quo
labor exercebatur totus. **Et** audiuit bachi.
Cum persecutores fidelium sabbato spiritali quo
vacant ipsi cultores christi a terrenis cupiditatibus
ad audiendum verbum dei: et laudem domini
no concinnedi per invidiam coartati perturbare eos
cogitarent: et sacramentum baptismi per potentiam
seculari examinare nituntur. Ionathas mysti-
cos suos incitat ad pugnam spiritalem: hoc est ut per
constantiam mentis et robur fidei pugnetur ad adver-
sus contra inimicos suos: non quod dimicatio aut ferie-
do eos ledatur: sed per patientiam et mansuetudinem tole-
rando ac beneficiis remunerando melius vincant: fidei illi
sentiam saluatoris qui discipulis suis ait: Audistis
quod dicitur? Est autem dicitur: Oculum pro oculo: dentem pro
dente. Ergo ait dico vobis non resistere malo: sed si
quis te percussit in dexteram maxillam: pbe ei et al-
teram: et ei qui vult te in iudicio pretere et tunc
cam tuam tollere: dimitte ei et pallium. Et iterum: In
patientia vestra possidebitur animas vestras. Vincit
Paulus ait: Si esuriert inimici: mure: ciba illi.
si sitit: potu da illi. hoc enim facies carbonis ignis
cogeres super caput ei. Noli vinci a malo: sed vin-
ce in bono malo. Talibus enim hostijs premere de-
qui dat victoriam suis suis: et percutit inimicos
eorum sub pedibus ipsorum. An et posterioribus septem
est quod ionathas cum bachide coposuerit pacem: et quod lu-
rauerit bachides nihil se ei facturum mali omnino
vite ei: reddiditque ei caritatem quam prius erat
perdat de fra iuda. **Et** ad. c. r. d. **Et** dicitur: **Et**
alchimus

die sabbatoꝝ vēit ip̄e zois exercit' ei' trās iordanē. Et ionathas misit fr̄s suū ducē ppli: et rogauit nabu theos aīcos suos vt cōmēdarēt ill' apparatū suūz q̄ erat copiosus. Et exierūt filij iābri ex mādaba: et cōp henderūt ioh̄ez et omīa q̄ hēbat: et abierūt hītes ea. Post hec v̄ba re nūciatuz ē ionathe et simoni fr̄i ei': qz filij iābri faciunt nuptias ma gnas: et ducunt spōsā ex mādaba fi liāyni' d̄ magnis p̄cipib' chanaā cū ambitione magna. Et recordati sunt sanguis ioh̄anis fratris sui: et ascenderunt et absconderunt se sub tegumēto mōtū et leuaueſt oculos suos et viderunt: et ecce tumultus et apparat' mult': et spōsus p̄cessit et amici ei': et fr̄es ei' obuiā ill' cū tym panis et music' et armis multis. Et surrexerūt ad eos ex insidijs et occi derūt eos: et ceciderūt vulnerati mul ti: et residui fugerūt ī mōtes: et ac ceperūt oīa spolia eoꝝ et pu erse sūt nuptie ī luctū: et vox musicōꝝ ip̄oꝝ ī lamētū. Et vidicauerūt vidictam sāguis fr̄is sui: et reuī sūt ad ripam iordāis. Et audiuit bachides et v̄ci die sabbatoꝝ vsq; ad orā iordāis īn v̄tute mag'. Et dixit ad suos iona thas: Surgam' et pugnem' cōtra inimicos n̄ros. Nō ē ei hodie sic he ri et nudius tert'. Ecce ei bellū ex ad ūso: aq̄ v̄o iordāis hic et inde et ripe et paludes: et salt': et n̄ ē loc' diuitēdi. tūc ḡ clamate ī celū: vt liberemī de māu inimicoꝝ v̄soꝝ. Et cōmissū est bellū. Et extēdit iōathas manū suā p̄cutere bachidē: et diuitit ab eo retro: et desilijt iōathas: et q̄ cū eo erāt ī iordanē: et trāsnatauerūt ad eos iordanē. Et ceciderūt de parte bachidis die illa mille viri: et reuīsi sunt ī hierl'm. Et edificauerūt ciui tates mūltas ī iudea: munitiōez q̄ erat ī hiericho: et ī āmaū: et ī betho rō: et bethel: et thānathā: ephara et thopo mur' excelsis et port' et seris. Et posuit custodiā ī eis: vt inimi citas exerceret ī isrl'. Et muniuit ciuitatē bethsurā et gagarā et arcē: et posuit ī eis auxilia et apparatū escarum: et accepit filios p̄cipū regionis obsides: et posuit eos ī arce ī hierl'm ī custodiā. Et āno cē tesimo qn̄q̄gesimo tertio mēse sc̄do

Et die sabbatorum venit
in preceptum festivitatis lu
daice: et ut in die non defen
deret se: sicut de quibusda vi
ctus est. s. ij. ca. vel saltem ve
min⁹ volutarie sumerent ar
ma illa die. **H**ic inter mo
rthas misit. **H**ic inter mo
rthas fratris ionathe inter
ponit: et primo ponit et⁹ oc
cisio dolosa p⁹ insidias sibi
positas in via. io d^r: **E**t io
nathas misit rē. mittēs ali
quos de poplo cū iobe ip
scedente. **E**t rogauit
nabuth eos rē. vt h^r. s. v.
ca. **E**t comedaret rē.
p⁹ modū custodievit ad di
em balli cū bachide. aliq⁹ li
bz sic hūit: **E**t comedarent
illis rē. i. vt nabuth ei ac
comedaret ionathe rē frib⁹
eius tentoria sua et arma.
Et exterit filij israh. in
diates iohān. **E**t cōp
benderūt iobem. et iā occi
derūt eū: vt habet in pte se
quen. **E**t post hec. **H**ic
inter ponit vindictio i
hannis: et p^r lra vsq⁹ ibi:
Quā ambitio magna. i.
cū apparatu magno et pom
pa. **E**t recordati sunt
sanguinis rē. ex quo p^r q⁹
iobem occiderāt: vt dictu
est. **E**t ecce tumult⁹.
et multitudo venientū.
Et sponsus processit et
amici eius rē. obuiam illis
qui adducebant sponsam.
cetera patent vsq⁹ ibi:
Et reuer. sunt rē. s. ad
mare mortuū in loco predi
cto: qd⁹ d^r h^r ripa iordanis.
nā iordanis trāsit p⁹ ipsum
mare mortuū: vt h^r Josue
tij. **E**t audiuit. hic s^r
scriptura reuerit ad illud
qd⁹. s. ppositus est. s. psecu
tio ionathe ab ipso bach
ide: et primo ponit eoz con
flictus. scdo alchimi deces
sus. ibi: **E**t āno centesimo.
tertio bachidi recess⁹. ibi:
Et vidit bachides. Circa p
mum p^r lra ex p^r dict⁹ vsq⁹
ibi: **H**ic est enī hodie
rē. **H**ic dixit ionathas ad an
mandū suos: ostēdens q⁹
nō patebat loc⁹ fuge.
Et exēdit ionathas rē.
tanq⁹ enī inualuit q⁹ cū in
terfecisset nisi retrocessisset.
Et dissilijt ionathas. ad
psequendū bachide et eius
genitē. **E**t reuerit sūt
in hierusalē. s. bachides et
sul. cetera patent vsq⁹ ibi:
Et accepit filios princ
pum rē. id est principium
iudeorum. **E**t Obsides.
ne rebellaret se ionathe so
ciando.
Et anno centesimo an
quagesimo tertio. **H**ic con
sequenter describitur alch
imi decessus: et primo ponit
tur causa. cum dicitur:
Precepit

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. X Mico.de lyra

Cōtra hostes dimicare nō cessant. S; ipi hostes ecclie non sunt vniformes quin potius varijs psecutionū generibus multiplices cum iudei: paganis: hereticis atq; scismaticis: necnon et falsi christi ad no-

cendū bonos
pstruunt cala-
mitates: sicut
supius demō-
stratū est: qd r
ipsa nōia suis
interpretatōib;
nō incōuenien-
ter exponunt.
P̄daren enim
generatio ei;
r phaseron cō-
cilio interpretat.
Qñ p̄ odaren
r fr̄es eius illi
denotari pnt:
q p vnitate ca-
tholice p̄fessio-
nis eodē se cū
bonis r simpli-
cib; fingūt es-
se generationi-
bus: s; aliēos
se ab ipoz doc-
etate ostendūt
factis inquis.
De qbus dicit
apls: Cōfitem-
tur liquidum
nosse de. fa. au-
tem neg. Per
phaseron autē
ceteri q ab ec-
clesie vnitate
nō solū religi-
one sed etiā p
cessiōe fidei di-
scerpant: des-
gnant. Tales
scismatici r lites
atq; calamita-
tes veris chri-
stianis parare
nūq; desistūt:
Sed eoz ma-
chinamēta r dolos duces spiritales i
ipos retorquet: nec eos milites xpi
fraudib; suis nocere pmittūt. a Et
puerfus est. Cessantib; turbib; bel-
li ionathas in machinas ingreditur:
ibiq; inhabitas iudicat p̄lm r eximi-
nat ipios ex isrl: q; sopit; prauoz bel-
lis: p̄dicatores sc̄i b qd p̄i d moralita-
te subditoz ppter imminētes tēpesta-
tes p̄loz minuebat; restaurare cōten-
dūt: r iuste seruūt; pensum bōis mo-
rib; creatori suo reddere oī modo sa-
tagūt. Machinas enī historialit̄ vic;
est gr̄adis q vsc; nūc in finibus helie
ōndit: antiquū nomē retinēs: nouēq;
ab ea milib; distās iuxta villaz rama.
Interpretat enī machmas ville tribu-
tum vel decretū: quo videlicet sancta
significat ecclia: vbi instat deo quo-
tidie deseruit: r vbi iuxta decreta leg;
dei iusta iudicia p̄ doctos fideliz se-
dulo exerceat; atq; prauoz nequicia a
vero israhel pul extrinuat. Ca. X
b Anno cente. Antiochū nobi-
lem ipsum dicit quem greci ap-
pellant epiphanē filiz antio-
chi magni. de q sup; plur; narrat.
Et audi

a Simon vero rē. quas fecerat bachides ad impugnatiōē ciuitat;: r sic simon p-
ualuit in ciuitate: r ionathas i regiōe. b Et affligerūt eū valde. nā homini supbo
magna est afflictio supare nō posse. c Et irat; hic p̄r describit totalis recessus
bachidis a iudea. cū dicit: Et irat; p̄tra viros iniq; rē. iusto dei iudicio: cū essent p̄di-
tores patrie r defēsores leg; dīne. d Spe aut; cogitauit cū reliq; abire. nā p̄brosuz
erat sibi in iudea manere. e Et cognouit ionathas. ei; re-
cessum r irā p̄tra illos q eū adduxerāt in iudeā. f Et mi-
sit ad eū legatos cōponere. i. ad cōponēdū. g Pace cum
ipō. sperās q recipet eā sicut r fecit. cetera patēt vsc; ibi:
h Et habitauit ionathas i machmas: als machmas. loc; est
iudee: vt ptz. j. Reg. r. iij. i Et cepit ionathas rē. bonos ex
altando r ipios puniēdo: ex q ptz q habitabat sat; pacifice.

Moraliter. p̄t Interea vbi audi; Ca. IX
uit demetri; rē. Per demetriū q in-
terpretat nimis psequēs: significat diabolus: q qñ nō pōt p-
ualere iustis p occultā tēptationē: excitat p̄tra eos corpalem
tribulationē. Qñ dicit sc̄o Martino: Quocūq; prexer; dia-
bolus aduersabit tibi. Et tūc excitauit p̄tra eū latrones cum
ferocit; caplētēs. vñ subdit; t Apposuit bachidē r alchimū.
p q; significant; pnceps iniqu; r pontifex. pphan;: r qñ con-
iungūt ad inuicē faciūt in ecclia magnā stragē: sicut contigit
tpe Arrij: q Luc; eps fuit familiaritate cōiunct; p̄ncipi ar-
riano q catholicos psequēbat. Qñ dicit Rufin; in historia ec-
clesiastica. Eo q; tpe Luc; arriane part; eps post fugas ciui-
um r exilia: post cedēs r tormēta qb; innūeros p̄denauit: ad
monasteria furoris suarūma puerit; vastat; heremuz et bella
q̄scētib; inducit. tria milia simul aut ampli; viros p totā he-
remū solitaria habitatiōe disp̄sos aggredit; mittēs armatam
peditū r equitū manū: r illi gladijs obiectabāt cernices: r ni-
hil aliud dicebat nisi: amice ad qd venisti. Sicut p bachidē r
alchimū describit; hic facta strages magna iude machabei r
suoz. t Et fle. eū. o. po. rē. p qd significat q mors boni p̄n-
cipis vel plati d; ab oib; plangit. et In dieb; illis facta est
fames mag; r tradidit se bachidi oīs regio rē. p qd significa-
tur q ppter defectū p̄dicatiōis xbi diuini r sumptiōis euka-
ristie sacri qb; hō spūalit; vniūt; ppls tradit; demonis p̄tati.
t Et p̄gre. sunt om. ami. iude rē. p b q iuda defuncto subitē
tūc est ionathas q interpretat colūbe donū: significat q post
mortē boni plati electores debēt esse multū solliciti vt habē-
ant successorē q sit plen; gr̄a spūsancti q in specie colūbe ap-
paruit in baptismo xpi. p̄ter h aut; q bachides q̄rebat iona-
thā occidere: significat q diabol; multū est sollicit; q̄lit; pos-
sit bonū plati subuere: sic dictū est. s. iij. ca. de andrea epo
fundane ciuitat;. et Et exierūt filij iābri rē. Iambr; dies a/
maricans interpretat;: r iō p iambri voluptas carnal; significa-
tur: q dies d;: qz delectabil; est i p̄ncipio: s; d; amaricas eo q
tristabil; est i terminio. Qñ dicit Boet; .ij. de p̄so. Tristes xō vo-
luptatū cē erit; q̄sq; libidinis suaz reminisci volet itelligit.
Igit; filij iābri sunt hoīes voluptatib; corpis dediti: r isti ca-
piunt Iohēm qñ malis p̄suasiōib; gratiosū iuuenē ad luxuri-
am p̄trahūt: r sic eū spūalit; occidunt. Sed ionathas r simon

vindicāt istud factū qñ sacri p̄dicatores gladio verbi dei luxuriosos occidūt q̄tū ad
vīā malā p̄stinā: ipos p̄trahēdo ad mūdiciē castitatem. De tali occasiōe dicit; r.
Surge petre occide r mādica de puerfōe cornelij r amicor; suozum de gentilitate ad
xpianitat; statū. n; Et audiuit bachides r venit die sabbatoz rē. p b significat q
diabolus fortius impugnat hoīes sanctos in solēnib; diebus: eo q p̄ctm ex sanctita-
te temporis aggrauatur: r ppter hoc homines deuoti tūc debēt diaboli tēptatiōib;
reniti r ad hoc alios exhortari: sicut ionathas se r suos disposuit ad resistendū forti-
ter bachidi: vt d; in lra sequenti. vt Et anno centesimo rē. p hoc q alchim; p̄cepit
destrui muros dom; sc̄i: significat q mal; plar; destruere nitit; sacras obseruatōes
ecclie: r p opa p̄phaz significant; opa ap̄loz: nā r ipi. p̄phetie spū habuerūt. destru-
it enī eoz paupertatē bona pauper; sibi retinēdo: r eoz hūilitatē vltra modū sup̄bien-
do: r eoz exemplaritātē statū aplicū q stat; est episcopalis fedis opib; maculādo. iō
subdit; ei; finis cū d;: o; Et mortu; est alchim; cū tormēto magno. qz cū diuine epu-
lone sepelitur i inferno. p̄t Et recessit ionathas r cū eo erat in bethbesse. q domus
oris florentis interpretat; os vero florens est o; deuote dēū orans: r iō p bethbesse do-
mus orōnis significat; ad quā refugiūt deuoti: r sic ab impugnatiōibus demōis sunt i-
tuti. ideo subditur de bachide demonem significante. t Et congressus eius erat i
anis. quia non p̄ualeat orationibus deuotis.

Ca. X
h Anno. hic p̄ter describit; ducat; ionathe tpe alexandri filij antiochi cupa-
toz cum quo ionathas habuit pacem: r ideo describitur p̄mo confederatio
ionathe cum alexandro. secūdo cōgressus alexandri cum demetrio. ibi: Et cō-
gregauit. tertio cōgressus ionathe contra apolloniz pro alexandro rege. ibi. In an-
no centesimo. Circa p̄mū demetrius p̄uenit iudeos suis epistolis fictis: quibus ta-
men ionathas bene viuit. sc̄o alexander scribit pacifice cui credidit. ibi: Et audiuit
alexander. tertio demetrius scribit mendose r non auditur. ibi: Et audiuit demetrius.
Circa p̄mū dicitur: Et anno centesimo sexagesimo scz regni grecorum. l Qui
cognominatus est nobilis. alexander sicut auus suus antiochus epiphanes.

Epistolary

Ga **A**t audiuit deme. De hoc autē bello demetrii atq; alexandri. Quid pompeius troglus eiusq; bzentalor iustinus referant nō absurdū videtur p̄siderare. Sic enī in epithomia eiusdē pompeii trogli bro. xxv. scriptū est. Demetrius occupato syrie regno: nouitatis sue octū periculosum ratū ampliāre fines regni: et opes augeri finitimorum bellis statuit. Itaq; Ariarathi regi capadocie ppter fastidias sororis nuptias infestus: fratrē eius holofernem p iniuriā regno pulsum supplicem recepit: datusq; sibi honestū bellitulum: statuit. Sed holofernes ingrato animo inita cū antiochēsis pactio: offensis: tunc demetrio pellere eū regno a quo restituebatur consilium cepit. Quo cognito demetrius vite quidē ne ariarathes metu belli fraterni liberaret: pepercit: ipm autē cōprehensū vincitū seleucie custodiri iubet: nec antiochenes indicio territi: a defectione destiterūt. Itaq; adiuantibus et proleto rege egypti: et a thalo rege asie: et ariarathē rege capadocie: bello a demetrio lacessitis subornat prompalam quendā fortis extreme iuuenem: qui syrie regnum velut paternū armis repeteret: et ne quid contumelie deesset: nomen ei alexandri indicitur: genitusq; ab antiocho rege dicitur. **T**antum odiū demetrii apud omnes erat: vt emulo eius nō vires tm̄ regie: verū etiaz generis nobilitas p̄sensu omniū tribue retur: Igitur alexander admirabili rerū varietate: p̄stinatum sordium oblit: totius ferme orientis viribus succinctus: bellū demetrio infert: victusq; vita pariter ac regno spoliatur: q̄q; nec demetrio animus i propulsando bello defuit. Itaq; et p̄io p̄lio hostē fugauit: et regib; bellū restituētib; multa millia in acie cecidit: **A**t postremū tñ inueto animo inter p̄sertissimos hostes fortissime dimicā cecidit. In initio belli demetrius duos filios apud gñidū hospitem suum cum magno pondere auri demā dauerat: vt a belli periculis eximerentur: et si ita fors tulisset: paternē vltioni seruarent. **E**t b maior demetrius ānos egressus puertatis audita alexandri in iuria: quē insperate opes et aliene felicitatis ornāmēta: velut captus inter scortoz greges desidē in regia tenebant: auxiliantib; cretētib; securum ac nihil hostile metuentē aggredif. Antiochenes quoq; veterē patris offensam: nouis merit; correcturi se ei tradūt. Sed et milites paterni fauore iuuenis accensit: prioris sacramēti religionē noui regis supbie p̄ferentes: signa ad demetriū transferūt: atq; ita alexander nō minori impetu fortune desertus q̄ elatus: p̄mo p̄lio victus interficitur: deditq; penas et demetrio quē occiderat: et antiocho cuius mentitus originē fuerat. **E**t venit ionathas. Demetrio pacē p epistolam deferenti: ionathas hierlīm inhabitans: cepit innouare ciuitatē: q̄ licet p̄secutores aliqñ minis fideles terreat: aliqñ vero blandimētis foueant: doctores sancti tñ assiduo insistūt spiritali edificatiōi: et innouāt ciuitatē ecclie q̄ten? eaz hostes sui neq; vi irrūpere: neq; fraude circūvenire possint. Inde est q̄ montē si on ionathas iussit faciētib; opa lapidibus quadrat; vndiq; munire: q̄ p̄dicatores euāgelij p̄cipue studēt castra eccliescitis ac fortib; viris circūdare: quos quadrat

regnavit illic. Et audiuit demetrius rex et congregavit exercitum valde copiosum: et exiit obviam illi in p̄eliū. Et misit demetrius ad ionathā epistolam verbis pacificis vt eū magnificaret. Dixit enī: Anticipem? pacē facere cū eo prius q̄ faciet cū alexandro aduersus nos. Recordabit enī omnium maloz q̄ fecim? in eū et in fratrem ei? et in gentē ei?. Et dedit ei potestātē congregandi exercitū et fabricare arma: et esse ipm sociū eius et obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem et legit epistolas in auditu omnis ppli: et eozū q̄ in arce erāt. Et timuerunt timore magno: qm̄ audierūt q̄ dedit ei rex potestātē congregandi exercitū. Et traditi sunt ionathē obsides: et reddidit eos parentib; suis. Et habitauit ionathas in hierusalē: et cepit edificare in noua re ciuitatē. Et dixit facientib; opa vt extruerent muros: et montē sion in circuitu i lapidibus quadrat; ad munitionē: et ita fecit. Et fugerūt alienigenē qui erāt in munitiōibus q̄s edificauerat bachides: et reliq; vnusq; locū suū: et abiit in terrā suā: tñ in bethsurā remanserūt aliq; ex his qui reliquerant lege et p̄cepta dei. Erat enim hec eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa quē p̄misit demetrius ionathē: et narrauerunt ei p̄elia et virtutes quas ipse fecit et fratres eius: et labores q̄s laborauerunt. Et ait: Nunquid inuenimus aliquem virū talem? Et nūc faciemus eū amicum et sociū nostrū. Et scripsit epistolam et misit ei scdm̄ hec verba dicens: Rex alexander fratri ionathē salutem. Audiuimus de te q̄ vir potens sis viribus et aptus es vt sis amicus noster. Et nunc constitui te hodie sūmū sacerdotē gēti tue: et vt amicus voceris regis. Et misit ei purpuram

quadrati lapides designat: ne facile hostibus pateat loc? ciuitatē scdm̄ inuadēdi. Quadratū nāq; omne q̄cūq; vertifitū stare p̄suevit. Cui nimirū figure corda assimulant electoz: q̄ ita in fidei firmitate p̄sistere didicerunt: vt nulla occurrentiū rex aduersitate: nec ipa etiaz morte a sui rectitudine status inclinari possint. Per bethsurā q̄ dom? robustorū interpretat: aliqñ ecclia aliqñ doctri p̄ura sacra designat: in q̄ robusti sūt doctores sc̄i et aplici viri cōmanere vident. Sed sicut i ecclia p̄sti boni et mali p̄stāt: donec fageua dñi bonos et malos pisces trahēs ad litus: s̄ est ad finē mōi: et ad iudiciū extreme discretiōis pducatur: ita sc̄ptura sc̄a et lectoris bz p̄os q̄ eā catholico sensu rimant. et prauos q̄ eā ad sensū suū p vim trahēdo deprauari conant. **U**n Paul? ap̄s scribēs ad Timothēū ait: P̄is sc̄ptura dī uinit? Istitura ē vtilis ad docēdū: ad arguendū: ad corrigēdū: ad erudiēdū: ad audiēdū in iusticia: vt p̄fec? sit hō dei ad omne op? bonū instruat. **P**ali autē hoīes et seductores p̄ficiūt in peius errantes et in errozē mittētes. Vnc et p̄nceps ap̄oz dicit: In doctores et instabiles sc̄pturas sacras deprauare ad suū ipoz p̄ditionē. Desinētib; ergo gentiliū p̄secutiōib; forinsec? baten? heretici atq; scismatici multū bonis catholicis bella intrinsec? q̄ reliquerūt legē dñi et viā veritatē obseruare noluerūt. **P**dcirco dicit bethsura eis ad refugium fieri: q̄ q̄dā sensu nequā excoigantur: aut prauo eloquio ptulerint: totū testimoniū sc̄pturę sc̄e nō recte intellectus p̄firmare satagūt. **E**t audiuit. **R**eges syrie atq; egypti contentes de regno auxilii et amicitiaz ionathę singuli expectabāt: nō aliud significari arbitroz nisi q̄ carnales quiq; supbia auari atq; voluptuosi: licet int se semper dissentiat: et vere pacē sed? nequaquā firmiter seruare possint: nōnunq; tñ vidētes vnanimitatē et concordia sacre sc̄pturę v̄l sc̄e ecclie ipi deserūt honozē: q̄ donū qd se h̄re nō p̄spiciūt in ipa habitū venerationē. **N**onnulli p̄ hoc ei? q̄ rūt opitulationē: eiusq; op̄at h̄re amicitia: vt inde oportunitis solatis adiutū imitationē virtutū et ipi meliores.

Nico. de lyra

A Epistolam verbis pacificis. sicut et hoc alexandri timore. idē subditur: **R**ecordabitur enim rē. et sic inuabit contra nos alexandrum. ionathas tamē illis epistolis v̄sus est ad bonum sue gentis: quia p eas incussit timorem alienigenis: et recuperauit obsides de iudeis quos acceperat bachides: vt dictum est ca. p̄ce. et patet littera vsq; ibi: **E**t habitauit ionathas in hierusalē. et subditur causa cum dicitur: **E**t cepit edificare et innouare. rē. ad dei cultum electam. **E**t fugerunt. extra hierusalem. **T**antū in bethsura rē. i. de filiis israhel: qui erant apostate a lege dei. **E**t audiuit alexander. hic cōsequēt rex alexander scribit ionathē veraciter: et patet littera vsq; ibi: **B**er alexander fratri ionathę salutem. fraternitatis nomie apparet veritas amicitie. **E**t misit ei purpuram: ita est vestem purpuream. **E**t coronam

a Et coronā aureā. qbus licitū erat uti il-
lis et nō alijs q erant
spāles regū amici. et sic
ptz q salutarit eū nō
soluz xbis fictis sicut
demetrius: sed etiā do-
nis honorabilibz et pē-
ofis. b Et q nra rē. i.
piperi et aduersis: qd
pūm est veraciū ami-
corū. c Et induit se
rē. i. vestē pōrtificalez.
d In die solēni sce-
nophegie. i. dedicatio-
nis tēpli pūm qd fe-
cit salomō. nā illa dedi-
catio fuit septimo men-
se qd correspōdet septē-
bri. Dedicatio xō tem-
pli secūdi fuit mense
adar. i. Eudre. vi. q est
xij. apd hebreos et cor-
respōdet februario: l3
aliqui cōcurrat saltē
p magna pte cū mar-
tio. e Et fecit arma
copiosa. tpe quo erat i
pace ppter cōtentionez
demetrii et alexandri ad
inuicē. f Et audiuit
demetrius. p. i. qd pō-
nē. epla scda demetrii
ad iudeos adulatoria
et ficta: ppter qd nō fu-
it ei adhibita fides: et
ptz vsqz ibi: g Mm
seruastis ad nos pactū.
ficteloquit: qz nō legi-
tur ionathas cū eo fe-
cisse aliqd pactū s tū
epla sua vsus fuisse ad
bonū. ut p dicitū est.
h Et remittē vobis
pstatōes multas
. i. multa q cōsueuistis
nobis reddere.
i Et dabim vobis
donationes. ita q non
solū remittē vobis
debita: s3 etiā dabim
vobis ampla dona.
k Et pcia salis indul-
geo. i. pecuniā quā de-
bebatis regibz p sale
fiendo. Et em terra iu-
dee p magna pte sup
mare et i aliqbus locis
faciebāt effluere aqz
mar: p alueos sup ter-
rā q cōuertebant i sal
ad calozes solis: et illa
loca dicebāt saline: de
qbus fit mentio infra
ca. xj. l Et coronas
remitto. qz nobis de-
bebat. m Et tertias
seminis. i. frugum.
n Et dimidiā pte fru-
ctū ligni. i. arborum.
o Qd est portio-
nis mee. s cōsuetudine mi-
hi debite. p Et hie-
rusalē sit libera. ab oī
tributo et exactione.
q Et decime et tribu-
ta: q solēt nobis reddi.
r Ipsius sint. ad bo-
num

a et coronā aureā: vt que nostra sūt sentias nobiscū et con-
serues amicitias ad nos: et induit se ionathas stolam sā-
ctā septimo mēse anno centesimo sexagesimo in die solē-
ni scenophegie. Et cōgregauit exercituz: et fecit arma co-
piosa. Et audiuit demetrius verba ista: et cōtristatus est
nimis et ait: Quid hoc fecim? q poccupauit nos alexan-
der apphendere amicitia iudeoz ad munimen sui: Scri-
bam et ego illis verba deprecatoria et dignitates et dona:
vt sint mecū in adiutorium. Et scripsit eis in hec verba:
Rex demetrius genti iudeoz salutem. Qm seruastis ad
nos pactū et mālīstis in amicitia nostra: et nō accessistis
ad inimicos nostros: audiuiim? et gauisi sum. Et nūc pse-
uerate adhuc cōseruare ad nos fidē: et retribuē vobis
bona p his q fecistis nobiscū: et remittē vobis presta-
tiones multas: et dabim vobis donationes: et nunc ab-
soluo vos et oēs iudeos a tributis: et pcia salis indulgeo
et coronas remitto: et tertias seminis: et dimidiā partem
fructus ligni qd est portio-
nis mee relinquo vobis ex ho-
dierno die et deinceps ne accipiat a terra iuda: et a tribu
ciuitatibz q addite sunt illi ex samaria et galilea: ex hodi-
erna die et in totū tempus. Et hierlīm sit sancta et libera
cū finibus suis: et decime et tributa ipsius sint. Remitto
etiā potestātē arcis que est in hierlīm et do eā sūmo sacer-
doti: vt cōstituatur in ea viros quoscūqz ipse elegerit q cu-
stodiant eā: et oēm animā iudeoz que captiua est a ter-
ra iuda in omni regno meo relinquo liberā grati vt om-
nes a tributis soluant et iā pecorū suoz. Et oēs dies so-
lennes et sabbata et neomenie et dies decreti et tres dies
ante diē solennē et tres post diē solennē: sint omnes imu-
nitatis et remissionis oibus iudeis qui sunt in regno.
meo. Et nemo habebit ptatē agere aliqd et mouere ne-
gocia aduersus aliquē illorū in omni causa. Et vt ascri-
bant ex iudeis i exercitu regis ad triginta milia viroz.
Et dabunt illis copie vt oportet oibus exercitibus re-
gis: et ex eis ordinabunt qui sint in munitionibz regis
magni. Et ex his cōstituent sup negocia regni que agun-
tur ex fide: et principes sint ex eis: et ambulent in legibz
suis: sicut pcepit rex in terra iuda. Et tres ciuitates q ad-
dite sunt iudez ex regione samarie: cum iudea reputent:
vt sint sub vno: et nō obediāt aliene potestati nisi sūmo
sacerdoti: ptolemaida et cōfines ei? quas dedi donū san-
ctis qui sunt in hierusalē ad necessarios sumptus sacro-
rum. Et ego dabo singulis annis qndecim milia siclorū
argenti de rationibz regis q me cōtingūt: et omne qd re-
liquū fuerit qd nō reddiderant q sup negocia erant an-
nis prioribz ex hoc dabunt in opera domus. Et sup hec
qng milia siclorū argenti q accipiebāt de sanctorū ratio-
ne p singulos annos: et hec ad sacerdotes ptineant qui
ministerio fungunt. Et quicūqz cōfugerint in tēplū qd
est hierosolymis et in oibus finibus ei?: obnoxij regi in
oī negotio dimittant: et vniuersa q sūt eis i regno meo
libera habeat. Et ad edificāda vel restauranda opera sā-
ctorū sumptus dabunt de ratione regis: et ad extruen-
dos muros hierlīm et cōmuniēdos in circuitu: sumptus
dabunt de rōne regis: et ad cōstruēdos muros in iudea.
Et audiuit aut ionathas et ppls sermones istos: nō cre-

nū ciuitatē. s Remit-
to rē. sequit: Qui custo-
diat eā. i. p rege. vt diē
Ioseph. vii et ca. se. di-
cit q ionathas pgrega-
uit gēte ad expugnāda
arcē illā. ex q ptz q non
erat sibi tradita. t Et
oēm aiām. i. psonā.
v Et oēs a tribu. rē.
ita q non solū sint libe-
ria tributo debito p p-
sonis suis: s3 etiā p ani-
malibus brutis. r Et
oēs dies solennes q cele-
brant semel in anno: vt
pasca et pētecostes et hu-
iusmodi. y Et sabbata.
ta. qlibet hebdomada.
z Et neomenie. in qli-
bet mense. a Et dies
decreti. ad solētiandū
sicut dies victorie d iter
sectiōe holofornis et sui
exercitus. vt hī Iudith
vi. et de itersectiōe amā:
Pester. ix. b Sint oēs
imū. ab oī exactione et
veratiōe. c Pibus in
deis rē. qz multi valde
remāserūt i ciuitatibus
babylonie p dātis et me-
die: q cū corobabel i iu-
deā nō redierūt detēti.
amozē vroz qz accepe-
rāt ibi: et plus quā genu-
erāt et bonoz teporalū
q ibi acqsierant.
d Et nemo habe rē. s.
in diebz p dātis. e Et
vt ascribant ex iudeis i
exercitu regis ad trigin-
ta milia viroz: q erant
valde honorifica et ad
tutelā aliorū iudeozum
p regnū syrie disporuz.
f Et ambulent in legi-
bus suis rē. i. ita libere
custodiāt legitima sua
per totū regnū meum si-
cut in iudea. g Pto-
lemaida: id est achon.
h Et cōfines eius: id
est velle sibi adiuncte.
i Quas dedi donū:
id est gratis.
k Sanctis qui sunt i
hierusalē. i. sacerdotibz
et leuitis diuino cultui
deputatis. l Et hoc
dabunt in opera domus:
scz domini pro eius re-
paratione et sacrificiōz
oblacione. Consequen-
ter tangit de immunita-
te tēpli. cū dicit: Et qūqz
fugerint in tēplū rē.
m Obnoxij regi. i. ob-
ligati pene ppter aliquā
noxā. n Et ad edī. rē.
Sumptus dabunt de rō-
ne regis rē. i. s suis red-
ditibz p ptijs. o Et
audiuit aut ionathas et
ppls sermones istos nō
crediderūt eis. reputan-
tes eos falsos et merito
ppter suā maliciā pce-
tr dentē

In anno cen-
tesimo sexagesimo
quinto venit de-
metrius. Quid p
apolloniū pfectus
celestie quē de-
metrius cū exerci-
tu direxit in iude-
am: nisi licetores et
terrene pātis mi-
nistri designant:
qbus cōmissum ē
a dominis suis ut
fidez christi expu-
gnēt: atqz cōfesso-
res ei⁹ blasphemā-
re cōpellāt. Hi in
equitū suoz nu-
mero cōfidentes d
āminiculo. i. sup-
bozū se extollētes
insultāt ionathe:
q pātē exerceat i
mōtib⁹ cū sanctis
doctorib⁹ de spe
quā habet de sup-
no adiutorio: illu-
dūt puocātqz eos
in cāpū: hoc ē ad
terrena desideria:
et delicias mundi
quo facili⁹ eos in
imīs cōuersantes
obruere possint.
Par. 7. b Rata est enī via q
ducit ad mortē: et
multi sunt qui in-
trant p eā. Sz lo-
nathas et simon.
x. milibus contra
apollonū et castra
ei⁹ cōstigūt: eūqz
supantes proster-
nūt. cū sancti pdi-
catōres xpi affoci-
ato sibi fidelitū nu-
mero q mandata
decalogi rite cu-
stodiūt cōtra pse-
cutores fidei con-
stanter dimicāt: et
freti diuino adiu-
torio oēs inimicos
suos q cogitāt eis
mala: vincētēs su-
pant. Poppe ei⁹ q
interpāt pulchri-
tudo apte mūdū
significat: cui⁹ spe-
cies carnalib⁹ vi-
des cōpulchra: qz
carnis sue i eo ex-
plere cupiūt desi-
deria. Ibi quippe
ionathas custodi-
am apollonij ex-
pugnat: cū vanaz
philosophiā mun-
di et sectatores ei⁹
p veritatē euāge-
lii turba doctorū
debellādo cōcul-
cāt. Pugnat et
idē cet⁹ scōrū pdi-
catōz et agōrū q i-
terpāt ignis pa-
truelis cū cupidit-
atē terrenaz rex
in boib⁹

diderūt eis: nec receperūt eos: qz recordati sūt ma-
licie magne quā fecerat in isrl: et tribulauerat eos
valde. Et cōplacuit eis i alexādrū: qz ipe fuerat eis
princeps sermonū pacis: et ipe auxiliū ferebāt oib⁹
dieb⁹. Et cōgregauit rex alexāder exercitū magnū
et admoit castra ptra demetriū. Et cōmiserūt plū
reges et fugit exercit⁹ demetrii: et i secut⁹ ē eū alexā-
der: et incubuit sup eos: et inualuit plū nimis do-
nec occidit sol. Et cecidit demetri⁹ i illa die. Et mi-
sit alexāder ad ptolemē regē egypti legatos scōm-
hec verba dicēs: Qm regressus sū in regnū meū: et
sedi in sede patrū meoz: et obtinui principatū: et cō-
triui demetriū et possedi regionē nostrā: et cōmisi cū
eo pugnā et cōtrit⁹ ē ipe et castra ei⁹ a nobis: et sede-
m⁹ i sede regni ei⁹: et nūc statuam⁹ adinuicē amicitia
et da mihi filiā tuā vxorē: et ero gener tuus: et dabo
dona tibi: et ipsi dignitatē. Et rēdit ptolemē rex di-
cēs: Felix dies i q reuersus es ad terrā patrū tuoz
et sedisti i sede regni eoz. Et nūc faciā tibi qd scripsi
sti: Sed occurre mihi ptolemaidā vt videam⁹ nos
iūicē: et spōdeā tibi sicut dixisti. Et exiuit ptolemē
de egypto ipe et cleopatra filia eius: et venit ptole-
maidā anno centesimo sexagesimo secūdo. Et occur-
rit ei alexander rex. Et dedit ei cleopatram filiaz suā:
et fecit nuptias ei⁹ ptolemaidē sicut reges in ma-
gna gloria. Et scripsit rex alexāder ionathe: vt ve-
niret obuiā sibi. Et abiit cū glia ptolemaidā: et oc-
currit ibi duob⁹ regib⁹ et dedit illis argentū mul-
tū et aurū et dona: et iuenit gratiā in cōspectu eoz.
Et cōuenerūt aduersus eū viri pestilētes: ex israhel
viri iniqui interpellātes aduersus eū: et nō intēdit
ad eos rex. Et iussit spoliari ionathā vestimētis su-
is et indui eū purpura. Et ita fecerūt. Et collocauit
eū rex sedere secū: dixitqz principib⁹ suis: Exite cū
eo in mediū ciuitatis et pdicatē vt nemo interpel-
let aduersus eū de villo negotio: nec quisqz ei mo-
lestus sit de vlla rōne. Et factū est vt viderunt q in-
terpellabāt ei⁹ gloriā q pdicabāt: et opertū eū pur-
pura: fugerūt oēs. Et magnificauit eū rex: et scōpsit
eū inter primos amicos: et posuit eū ducē et partici-
pem principat⁹. Et reuersus est ionathas in hieru-
salem cū pacē et leticia. In anno centesimo sexage-
simo quinto venit demetri⁹ fili⁹ demetrii a creta in
terra patrū suoz. Et audiuit alexāder rex et cōtrista-
tus est valde: et reuersus est antiochiā. Et cōstituit
demetrius rex apolloniū ducem qui pērat celesty-
rie et cōgregauit exercitū magnum: et accessit ad
iamniā: et milit ad ionathan summū sacerdotē di-
cens: Tu solus resistis nobis: Ego autē factus sū
in derisum et in opprobriū: propterea quia tu po-
testatem exerces aduersum nos in montibus. Iūc
ergo si cōfidis in virtutibus tuis descende ad nos
in campum: et cōparem⁹ illic inuicē: qz mecū est vir-
tus bellozū. Interroga et disce qd sū ego et ceteri q
auxilio sunt mihi: qz dicūt quia nō pōt stare pes
vester ante faciē nostrā: qz bis in fugā conuersi sūt

dentē. a Et cōpla. In eis alex-
andrū. seruare cū eo sedus amicitie.
b Et cōgregauit rex alexan-
der. hic pñr describit cōgressus
alexandri cū demetrio: et patet lit-
tera vsqz ibi: c Et milit alexan-
der. vbi ex alexandri victoria cō-
trahit amicitia: et secūdo subdit
ionathe gloria. ibi: Et scripsit rex
alexander. prima pars pñz paucis
exceptis que discurrent.
d Et sedi in sede patrū meoz.
in antiochia que erat metropolis
illius regni. e Et dabo tibi do-
na. regie maiestati cōdigna.
f Et ipsi dignitatē. qz vocabit⁹
erit regina. g Et scripsit. hic
pñr describit ionathe glia. cū dicit:
Et scripsit rex alexāder ionathe:
sicut amic⁹ amico. h Et abiit
cū gloria. i. cū apparatu magno.
i Et occurrit ibi duob⁹ regibus:
scz alexandro et ptoleleo.
k Et cōuenerūt aduersus eū vl-
ri pestilētes ex isrl. Mā a lege apo-
starauerunt et alios ad apostasiā
quātū poterāt inuitabāt.
l Et collocauit eū rex sedere se-
cū i iudicio et in cōiuiio. m Ex-
ite cū eo in mediū ciuitatis. ad ei⁹
honorē: et aduersariōz suoz cōsu-
sionē. n Et pdicatē. i. p pconē
publicatē. o Et nemo inter-
peller aduersus eum de villo ne-
gocio. patet littera. p In an-
no centesimo. hic conuenit de-
scribit cōflict⁹ ionathe p alexan-
dro: vbi primo ponitur apollonij
pminatio. scōso ionathe animatio
ibi: Et auduit aut ionathas. ter-
tio alexandri cōgratulatio. ibi: Et
factū ē. Circa primū dicit: In anno
centesimo sexagesimo quinto. regnū
gregozū. q Venit demetri⁹ fili⁹
us demetrii a creta: vbi occiso pa-
tre suo ab alexandro: ad parentes
matris sue ierat p refugio.
r In terrā patrū suoz. p cretem
sū inter quos creuerat auxiliū.
s Et reuersus est antiochiā. me-
tropolim ciuitatē: et ibi cōgrega-
ret exercitū ad pugnādum ptra
alexandriū. t Et cōstituit demetrius
rex apolloniū ducē. in vna
pte regni q vocabat⁹ celestyria: et
erat regio maritima. v Et ac-
cessit ad iamniā. q sū est ppe ma-
re i iudea. Et iō videt illuc veni-
se p nauigiū. r Et milit ad io-
nathan. inuitādo eū ad pugnā.
y Tu solus resistis nobis. q. d.
credis tu diu resistere? quasi dice-
ret nō. z Ego autē fact⁹ sū in
derisum. eo q nō habeo te statim
ad nutū meū. a Propterea qz
tu potestātē rē. quasi diceret: hoc
nō puenit ex tua pbitate: sed ex
mōtū asperitate ad quos tu refu-
gis: qz sunt inaccessibiles equit-
bus nostris. ideo sequit⁹:
b Descēde ad nos in campum:
id est ad terrā planam.
c Interroga et disce quis sum
ego rē. quasi dicit: si hoc scires te
mihi subijceres.
d Quia non potest stare pes ve-
ster ante faciē nostrā. in pre-
lio: scō conuertit ad fugam.
Et nunc

In hostib⁹ extinguere cupit: s⁹ fugiunt exercit⁹ apolloni⁹ i aco tuz ad dagon idolu suū vt se liberet: cuz ifideles a demonijs q̄ supstitiose colūt q̄ runt p̄tectionē. Dagon enī interpretat p̄tictis tristitiae signifi cās diabolu q̄ in pe ligo ist⁹ seculi lati tās q̄s valēt decipe certat. s⁹ ionathas succedit aco tū r tem plū dagon: r eos q̄ fugerūt i illud occi dit gladio: q̄ docto res sacri incēdio di stricti anathematis gladio simul cū cu piditate mudi i ppe tū dānāt: idolatras q̄ gladio diuini ver bi pcutiūt: q̄ penā q̄ eos in gehēnā subse quef p̄dicat.

a Et fuerit rē. Per octonariū numex r circūfictio spiritalis r dies resurrectiois (sicut sepe dixim⁹) ostendit: vbi oēs q̄ hic non circūcidunt spū dei viui in penā tradunt ignis ppe tui. b Et mouit i de. Ionathas pmo uit castra et applicu it ascalonē: cū p̄dica tores sacri apparatū p̄ certaminis ad de bellandū gētiū erro res: r ipas ad fidem xp̄i cōuertēdas dis ponūt q̄s ille cū de uotione suscipiūt q̄ eis obediētia i euan gelio grātate impē dūt: cū recte subū gis: c Et reuersus ē ionathas i hierlm cū suis habētib⁹ spolia multa: q̄ cum do ctores noui testa. p̄ dicātes gētib⁹ x̄bū dei se ditatos fide cre dentū conspiciunt: mox ad referendas deo gr̄as i ecclīa xp̄i redeūt: vt ei dignas laudes referāt: cui⁹ gr̄a donū b̄ accepe rūt: de q̄ grādū tripu dio exultāt. d Et factū ē. Quid ē q̄ alexāder audiēs fa ctū ionathe addidit gl̄ificare eū: dāns ei regalē ornātū nisi q̄ p̄ncipes gētiū agno scētes magnanimita tē r fortitudinē ecclē sic: regie dignitatis ei referūt honore: q̄ illā regis celestis co gnoscit veraciter eē sponfam r tribuūt ei s⁹ vrbes

p̄fes tui i frā suā. Et nūc quō po teris sustinere eq̄ratū et exercitū tū i cāpo vbi nō ē lapis neq̄ sa rum neq̄ loc⁹ fugiēdi: Ut audi uit aut ionathas sermones apol lonij motus ē aīo: et elegit decē milia viroz: r exiit ab hierlm: et occurrit ei simō frater ei⁹ in adiu toriū. Et applicuerūt castra i iop pen. Et exclusit eū a ciuitate: q̄ custodia apolloni⁹ ioppe erat et oppugnauit eā. Et exiit q̄ erāt in ciuitate apuerūt ei: r obtinu it ionathas ioppen. Et audiuit apollonius r admouit tria milia eq̄tū r exercitū mltū. Et abiit aco tū tāq̄ iter faciēs r statim exiit i cā pū: eo q̄ haberet multitudinē eq̄ tū r cōsideret i eis. Et infecut⁹ est eū ionathas i aco tū: r plū cōmi serūt. Et reliquit apolloni⁹ in ca stris mille eq̄tes post eos occul te. Et cognouit ionathas qm̄ sūt insidię post se: r circūierūt castra eius: r iecerūt iacula i pplm a ma ne vsq̄ ad vesperā. Popul⁹ aut stabat sicut p̄cepat ionathas r la borauerunt equi eoz. Et eiecit si mon exercitū suū: r cōmisit con tra legionē. Equites enī fatigati erāt. Et p̄triti sūt ab eo r fugerūt. Et q̄ disp̄si sūt p̄ cāpū fugerūt in aco tū: r intrauerūt in bethagon idolu suū vt se liberarēt. Et suc cedit ionathas aco tū r ciuitates q̄ erāt i circūitu ei⁹: r accepit spo lia eoz: r tēplū dagon r oēs q̄ fu gerūt i illud succedit igni. Et fue runt q̄ ceciderūt gladio cū his q̄ successi sūt fere octo milia viroz.

a Et mouit inde ionathas castra: r applicuit ascalonā: r exierūt d ciuitate obuiā illi i magna gl̄ia.

c Et reuersus ē ionathas i hierlm cū suis habētib⁹ spolia mltā. Et factū ē vt audiuit alexāder rex f mōes istos: addidit adhuc gl̄ifi care ionathan. Et misit ei fibulā aureā sic consuetudo est dari co gnatis regum. Et dedit ei acha ron et oēs fines ei⁹ i possessionē.

Et rex egypti Ca. XI
agregauit exercitū sicut arenā: q̄ ē circa oraz ma ris: r naues multas: r ḡrebat ob tinere regnū alexandri dolo: et

a Et nūc quō poteris sustinere rē. Impediens iter eq̄ tum et peditū meozū. b Neq̄ locus fugiēdi. tibi r tuis: q̄ statim caperemini ab equitib⁹ meis.

c Et audiuit aut ionathas. Dic cōsequenter ponit ipsius ionathe puocatio: r p̄t̄ vsq̄ ibi: d Et exclu sit eū a ciuitate. i. populus ioppe ionathan exclusit ab ingressu ciuitatis ioppen. r subdis causa cū dicit: e Quia custodia rē. i. homines armati ex parte ip̄i us ibidem positi. f Et oppugnauit eā. i. ionathas ioppen rē. cetera parēt vsq̄ ibi: g Et abiit rē. i. pla ne pcedendo. h Et statim exiit. de castris: i In campū. quasi patus ad plū. r subdis causa: k Et q̄ haberet multitudinē rē. r plūm cōmiserūt nō tamē statim: sed postea. et subdis causa: l Et re liquit apollonius in castris mille equites post eos. i. post recessum suum de castris. m Occulte. vt iona thas et eius exercitus ignorāter includerent inter ad uersarios. n Et circūserunt castra eius. ad euaden dum insidias. o Populus aut stabat sicut p̄cepe rat ionathas. dicit enī Iosephus q̄ exercitus erat or dinatus in quadro facta testudine de scutis ad exci plendum sagittas aduersariozū donec eoz pharetre essent euacuata: vt sagittarij equites essent fatigati et eozm equi: quo facto fuit quod sequit: p Et eiecit simon exercitū suū. faciēs cōtra aduersarios fatiga tos imperum. q Et intrauerunt in bethagon. i. do mū dagon siue templū. Erat aut dagon idolu habēs caput quasi piscis: vt dicit hebrei. ideo sic nominaba tur a dag qd in hebreo significat piscē in latino.

r Exierunt de ciuitate. resistere non audentes iona the. s Et factū est. Dic cōsequenter ponit alexandri regis congratulatio. nam congressus ionathe fuerat pro eo: vt pater ex predictis. t Et misit ei fibulam aureā. erant enī quattuor insignia regalia. s. purpura corona: fibula aurea: r sceptrū. duo p̄ima miserat an te ipsi ionathe: vt dictū est circa principiū huius ca. r nūc misit sibi tertū. quartū vero sibi soli seruabat: quod est p̄p̄iū regie maiestatis.

Ca. X

Moraliter k Et anno cētesimo sexa gesimo ascendit alexāder rē. Per guerram inter alexandri r demetriū gentiles: ex qua ionathas r alij fideles meli⁹ habuerūt signi ficat q̄ domin⁹ aliq̄ inter malos suscitāt b̄lgam vt boni maiorem habeant quietem. Et sic dicit Aug⁹. q̄ guerra demonū est pax hominū: r d̄is p̄ Esaiā. xij. Concurrere faciam egyptios aduersus egyptios.

o Et audiuit aut ionathas rē. p demetriū signifi cat diabolus sicut dictum est de bachide: r ideo licet falsa multa p̄mittat vt fideles decipiat: tñ nō est cre dendum sibi sicut nec ionathas et populus isrl credi derūt p̄missis demetri: sed illi q̄ p̄iceps est sermonū pacis cuiusmodi est deuotus p̄dicator vel cōfessor cre dendum est eo q̄ annūciat euangelium vere pacis.

t Et cōstituit demetrius apolloniū ducē rē. per istū apolloniū qui puocauit ionathā ad descēdēdum de montib⁹ et pugnādū cū eo in campo plano. potest in telligi diabolus qui suggerit aliquādo hominī deuo to descendere de monte cōtēplatiōis ad cāpum actio nis: estimās eū ibi facili⁹ supare: sed sicut apollonius fuit deceptus. nam in campo p ionathan fuit confusi biliter debellat⁹. sic diabolus aliq̄ decipit circa vlt bonū qui nō solū p̄ualet diabolo in monte cōtēplatio nis sed etiā i cāpo actionis: q̄ qñ descēdit de cōtēpla tiōe ad regēdū vt docēdū pplm ex charitate facit ma iorē fructū: r sic magis cōfundit diabolus r reportat malus p̄mū apud deū: r h̄ notat cū subdis infra.

s Et factū ē vt audiuit rē. deus enī dicit p̄t alexan der magn⁹: q̄ sicut dicit beatus Iacobus dat omnibus affluenter et nō impropert.

Ca. XI

Et rex egypti. Dic p̄r describit ducat iona the tpe reg⁹ demetrii secūdi. Circa qd p̄mo de scribit alexandri reg⁹ obit⁹. scdo demetrii successus. ibi: Et reguit. tertio antiochi adolecētis aduēt⁹. ibi: Triphō aut. p̄ma i tres: q̄ p̄mo ponit p̄ditio pro lemei. scdo cōfederatio demetrii. ibi: Et misit legatos. tertio p̄stratio alexandri. ibi: Et audiuit. Circa p̄mū d̄: Et rex egypti rē. hypbole ē ad designādū sui exer cit⁹ magnā multitudinē. r Et naues mul. q̄ regnū

Glo.ordi. I Machabeorum Ca: XI Nico. de lyra

Vrbes i possessi-
ones: qm finiu
suaru tradit il-
li i hitatione.
a Rex autem.
Ptolemeus euer-
getes q post pro-
lemeu philome-
toris regnavit: i
alexandria vt
chronicor libi
testant: alexan-
dro filio balo
regi syrie filiaz
sua tradidit vt
ozes: qua postea
inimicitia inter
se et generu eor-
ta abstulit et tra-
didit demetrio
filio demetrii i
vixit cu regno
qd abstulerat
ab alexandro qd
nunc scriptura
comemorare vi-
det. **b** In die
b^o il. Quid e q
ionathas eos q
erat i arce bie-
rosolymitana:
expugnat et eos
q sur i iudea: ni-
si q doctori sa-
eti insectat eor
corumaciā q ex
altitōe cordis
atq supbie in-
nitētes diuini
pcepti resistere
parat. **c** Contra
qs facit machi-
nas multas: qz
multiplici disci-
plina: ac diuer-
sa septuag^o do-
ctrina eos oppu-
gnare et ad hu-
militatē puoca-
re studet. **d** Si
cui tūc qdā de
his q oderat gē-
tē suā viri iniq
adierūt regē ac
eufantes iona-
thas: sic et nūc hi
q disciplinā ec-
clesiasticā reci-
pere nolūt: ab-
ominant eos q
sibi iniquitatē su-
am auferre co-
nāt accusantes
eos apud seculi
pates qtenus
eos i odiū illo-
rū puertāt: et p-
secutionē eis iei-
tēt: s n pualēt:
qm de adiutor
et pector suoz
et ex oib^o tri-
bulatiōib^o eor
liberauit eos.
e Et postula-
uit. Toparchi-
as: s est villaz
vt oppidorū p-
cipatū

addere illud regno suo. Et erūt in syriā verbis
pacificis: et apiebāt ei ciuitates: et occurrebāt ei
qz mādauerat alexāder rex exire ei obuiāteo q
socer su^o esset. Lū aut itroiret ciuitatem ptole-
me^o ponebat custodias militū i singulis ciui-
tatib^o. Et vt appropiauit aqotū: oñderūt ei tē-
plū dagō succēsu igni: et aqotū et cēsa ei^o demo-
lita et corpa piecta et eor q cēsi erāt i bello: et tu-
mulos quos fecerāt secus viā: et narrauerūt re-
gi qz hec fecit ionathas vt inuidiā facerent ei.
Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi i ioppē
cū glia: et iuicē se salutauerūt: et dormierūt illic.
Et abiit ionathas cū rege vsq ad fluuiū q vo-
cabat eleuther^o et reuersus ē i hierlm. Rex autē
ptoleme^o obtinuit dñium ciuitatū vsq seleu-
ciā maritimā: et cogitabat i alexādrū pñlia ma-
la. Et misit legatos ad demetriū dicēs: Veni
cōponam^o iter nos pactū: et dabo tibi filiā me-
am quā habet alexāder: et regnabis i regno pa-
tris tui. Penitet ei me q dederim ei filiā meā.
Quēsiuit ei me occidere. Et vitupauit eū ppte
rea q cōcupierat regnū ei^o. Et abstulit filiā suā
et dedit eā demetrio: et alienauit se ab alexādro
et manifestatē sūt inimicitie eius. Et intrauit
ptoleme^o antiochiā et iposuit duo diademata
capiti suo egypti et asiē. Alexāder aut rex erat i
cilicia illis tpib^o: qz rebellabāt q erāt i locis il-
lis. Et audiuit alexāder et venit ad eū in bellū.
Et pduxit ptoleme^o rex exercitū et occurrit ei i
manu valida: et fugauit eū. Et fugit alexāder i
arabiā vt ibi ptegeret. Rex aut ptoleme^o exal-
tat^o ē: et abstulit cabdiel arabs caput alexādrī:
et misit ptolemeo. Et rex ptoleme^o mortu^o ē in
die tertia: et q erāt i munitionib^o pierūt ab his
q erāt itra castra. Et regnavit demetri^o āno cē-
tesimo septuagesimoseptio. In dieb^o ill^o pgre-
gauit ionathas eos q erāt i iudea vt expugrēt
arcē q ē i hierlz et fecerūt eā machias multas.
Et abiēt qdā q oderāt gētē suā viri iniq ad re-
gē demetriū: et renūciauerūt ei q ionathas obsi-
deret arcē. Et vt audiuit irat^o ē: et statim venit ad
ptolemaidā et scpsit ionathę ne obsideret arcē
s occurreret sibi ad colloquz festiato. Et audi-
uit aut ionathas iussit obsidere. Et elegit d se-
niorib^o isrl et de sacerdotib^o: et dedit se piculo.
Et accepit aurū et argētū et vestē: et alia exenia
multa: et abiit ad regē ptolemaidā et inuenit gra-
tiā i ppectu ei^o. Et interpellabāt aduersus eū q
dā iniqui ex gente sua. Et fecit ei rex sicut fece-
rāt ei q añ eū fuerāt. Et exaltauit eū i ppectu
oim amicor ei^o: et statuit ei pñcipatū sacerdo-
tij: et qcuqz alia habuit pri^o pñciosa: et fecit eū pri-
cipē amicorū. Et postulauit ionathas a rege:
vt immunē faceret iudeā et tres toparchias. i.
samariā et cōfines eius: et pñmisit ei talenta tre-
centa. Et cōsensit rex: et scripsit ionathę episto-

alexādrī qd qrebat acq̄rere dolose partim
erat sup mare. **a** Et exijt de egypto.
b In syriā. pges. **c** Verbis paci. cū ha-
bitatorib^o syrie vtēs qsi quereus bonū re-
gni p genere suo. **d** Lū aut itroiret ci-
uitatē. aliquā. **e** Ponebat custodias
militū ad obtinēdū terrā alexandriā. cetera
patēt vsqz ibi: **f** Eor q cēsi rē. in qbus
erāt sepulti notabiles viri. **g** Et narra-
uerūt regi rē. vt habet ca. pce. **h** Et in-
uidiā facerent ei. puocādo eū i ionathā.
i Et tacuit rex. sub dissimulatione trasēu-
do. cetera patēt vsqz ibi: **k** Rex aut pro-
leme^o rē. regni syrie p custodias militum
ibi postas. vt dictū est. **l** Et cogitabat
in alexādrū. generū suū. **m** Cōsilia ma-
la. quereus eū puuare regno et vita.
n Et misit legatos. hic ponit cōfēdera-
tio ptolemei cū demetrio alexādrī inimico
et pñz lra vsqz ibi: **o** Quēsiuit ei me occi-
dere: dicit aliq̄ glossē et aliq̄ hystorogra-
phi q s verū erat: qz eū intōficare q̄serat:
sed hoc videt falsū p lram pcedētē i q dē:
q alexāder mādauerat ptolemeū honorifi-
ce recipi: sūp p lram imēdiate sequētē. cum
dē: **p** Et vitupauit eū rē. et q pñz q cri-
mē sibi falso imposuit cupiditate ductus:
q Proū. xvij. Occasiones qrit q vult recede-
re ab amico. Sciendū etiā q iosephus circa
hystorias hui^o libri multa dicit q sūt dispo-
na tertui: ppter qd illa tāqz frivola dimit-
to: qz quis liber iste non sit canonicus tū
maloris auctoritatis est q sūt iosephus.
r Alexander aut rex erat in cilicia illis
temporibus. quasi diceret: ppter hoc ta-
les pditiones facilius facere poterat pro-
leme^o. **s** Quia rebellabāt qui erāt in
locis illis. ppter quod iuerat rex ad repri-
mēdū illos vel sedādū. **t** Et audiuit.
u hic pñz ponit pñratio alexādrī p pñtio-
nes socerū sui. cetera patēt vsqz ibi:
v Et rex ptoleme^o rē. postqz receperat ca-
put alexādrī: et sic videt mortū subito in-
sto dei iudicio. Iosephus tñ dicit q equi^o
ptolemei in bello cōtra alexandriū territ^o
elephantis voce. piecit eū: et tūc fuit letali-
ter vulnerat^o: sed viso capite alexādrī fuit
aliquātulū cōsolat^o: sed postea cito mortu-
us: sed cōtra hoc videt qd de pñdicto bello
pñmittit. Rex aut ptoleme^o exaltat^o est. et
qd subditur: Et abstulit cabdiel arabs ca-
put alexādrī: qd nō fecisset in fauorē ptole-
mei si fuisset ex vulneratione ita ppinqu^o
morti. **v** Et q erant in munitionib^o. sy-
rie a ptolemeo positi. vt pñdictū ē. **x** Pe-
rierūt ab his rē. i. alexādrī: vt dicit aliq̄:
sed hoc nō videt verū: qz debellatus erat
a ptolemeo: et ideo qd dicit hic:
y Intra castra. intelligendū est demetriū
q nolebat hoies extraneos possidere fora-
licia regni sui. **z** Et regnavit. hic cōse-
quēter ponitur successio demetrii. et primo
quātū ad obtēdū dominiū. cū dicit: Et re-
gnauit demetri^o rē. secūdo quātū ad puo-
cationē cōtra ionathan p accusationē ini-
quozū iudeorū: eo q obsideret arcē: et pñz
littera. Tercio quātū ad demetrii placā-
tionē. cū dē: **a** Et audiuit aut ionathas
mādatum regis.
b Iussit obsidere: id est obsidionem ar-
cis per alios continuare. aliqui tamen li-
bri habēt iussit nō obsidere: id est obsidio-
nē dimittere. et hoc magis consonat littere
pcedenti et subsequenti. **c** Et elegit de
senioribus israel et de sacerdotibus rē. vt
venerabili societate et munerum multitu-
dine: et pñciositate placaret regem: quod et
fecit. et patet littera vsqz ibi:

Exēplū

capitū ea loca nūcupat q̄ demetri⁹ ex regno samarie addidit ad iudcā de qb⁹ i sequentib⁹ narrat b̄ est lyda et ramathā. Lyda enī ciuitas ē palestine i litore maris magni sita: et ranta/tha vrb̄s ē samuelis de q̄ in libro Reg. narrat. Iu/ re ē amicitie rex demetri⁹ ionathe cōcedēs imunita/ tē iudcā addidit ciuitates p̄dictas reuocātēs decima/ rū et tributū cēsu: et are/ as salinarū i qb⁹ salis cō/ sectio reipublice debebat necnon et alia debita que illi regio fastu deferebant iuxta cōfessionē cū iona/ tha habitā oīa condona/ uit. a. **Triphō** aut. Qua/ liter aut demetri⁹ i odium exercitū suo venerit pom/ petus trog⁹ oñdit dicēs: Recuperato paterno re/ gno demetri⁹: et ipse rerūz successu corruptus vitij⁹ adolefēte in segnicie la/ bitur: itaqz cōceptū apd oēs iertia: quātū odiū ex supbia pater habuerat: cō/ traxit. Itaqz cū ab impe/ rio ei⁹ passim ciuitates de/ ficerēt: ad abolendā segni/ cie maculā: bellū partib⁹ inferre statuit cui⁹ aduen/ tū nō inuiti orientis popu/ li viderēt: ppter archib/ de regis parthorū crudeli/ tatē: et qd veteri macedo/ num imperio assuerit noui populi supbiā indigne fe/ rebāt. Itaqz cū p̄sari et ell/ morū bacilianorūqz auxi/ lijs iuuaret: multis p̄ijs parthos vastatos fudit ad postremū: tū pacis simula/ tione decept⁹ capis: tradu/ ctusqz p oīa ciuitatū popu/ lis q̄ defuerūt i ludibriū fauoris ostendit. **Pissus** deinde in hercaniā beni/ gne et iuxta cultū p̄istine fortune habet. b. **Et mī** sit iona. rē. Quid ē q̄ io/ nathas a rege demetrio pe/ tit vt eijceret eos q̄ erant i arce in hierlm̄ et i p̄sidijs q̄ et impugnabant isrl̄ a q̄ ecōtrario postulat deme/ tri⁹ auxilia aduersus ini/ micos nisi q̄ doctores san/ cti expetūt a gētū p̄ncipi/ b⁹ et ab oī p̄pō erroris et supbie debellationē: et ip̄i sisl̄ a sactis doctorib⁹ po/ stulāt suffragiū doctrine et orōnis ad sup̄ados spi/ ritales inimicos. **Inter** em̄ ordo sine alteri⁹ opit/ latioē effectū ministrū sui rite p̄ficere valet: qz nec do/ ctiores sacti meriti lucris/ eādē sine cōuersione et obe/ dientia subditi: nec ipsi subditi salutem p̄mereri possūt sine documēto et in/ structioē magistrorū. **Item** qz enī

las de his omnibus hūc modum cōti/ nentes. **Rex** demetrius fratri ionathe salutē et genti iudeorū. **Exemplū** episto/ lē quā scripsim⁹ lastheni parētī nostro de vobis misimus ad vos vt sciretis. **Rex** demetrius lastheni parētī salutē. **Genti** iudeorū amicis nostris et cōseruā/ tibus q̄ iusta sunt apud nos decreuim⁹ benefacere ppter benignitatē ipsorum quā erga nos habent. **Statuimus** er/ go illis omnes fines iudee: et tres ci/ uitates: lydam et ramathē que addi/ te sunt iudee ex samaria: et omnes cōfi/ nes earūz sequestrari oib⁹ sacrificanti/ bus in hierosolymis: p his que ab eis prius rex accipiebat p singulos annos et p fructibus terrē et pomorū. **Et alia** que ad nos ptinebant decimarū et tri/ butorū: ex hoc tēpore remittimus eis: et areas salinarū et coronas que nobis deferebant omnia ipsis cōcedimus: et nihil horū irritum erit ex hoc et in om/ ne tempus. **Nūc** ergo curate facere ho/ rū exemplū et detur ionathe et ponat⁹ in monte sancto et in loco celebri. **Et vi** dēs demetri⁹ rex q̄ siluit terra in cōspe/ ctu suo: et nihil ei resistit dimisit totū ex/ eritū suū: vnūquēqz in locū suū exce/ pto peregrino exercitu quem traxit ab insulis gentiū et inimici erant ei oēs ex/ ercit⁹ patrū ei⁹. **Triphon** aut erat qdā p̄tū alexādrī pri⁹: et vidit qm̄ oīs exer/ cit⁹ murmurauit p demetriū et iuit ad emalchuel arabē q̄ nutrebat antiochū filiū alexādrī et assidebat ei vt traderet eū ip̄i: vt regret in loco p̄ris sui. **Et enū** ciuit ei quāta fecit demetri⁹: et inimi/ citias exercitū ei⁹ adūsus illū. **Et mā** sit ibi dieb⁹ multis. **Et misit** ionathas ad demetriū regē: vt eijceret eos q̄ i ar/ ce erāt in hierlm̄: et q̄ i p̄sidijs erant: qz impugnabāt isrl̄. **Et misit** demetri⁹ ad ionathan dicēs: Non hoc tñ facias tibi et gēti tuę sed gloria illustrabo te et gētē tuā cū fuerit oportunū. **Nūc** ergo recte feceris si miseris viros mihi i aux/ iliū: qz discessit oīs exercit⁹ me⁹. **Et mī** sit ionathas ei tria milia viroz fortū antiochiam. **Et venerūt** ad regē: et de/ lectatus est rex in aduentu eorū. **Et cō** uenerūt qui erant de ciuitate centū vi/ ginti milia viroz et volebāt interficere regē. **Et fugit** rex in aulā: et occupaue/ rūt qui erant de ciuitate itinera ciuita/ tis: et ceperūt pugnare. **Et vocauit** rex iudeos i auxiliū: et puenerūt oēs simul

a. **Exemplum** epistole rē. iste lasthenes erat cretēsis attinēs demetrio ex pte ma/ tris: et qui demetrio pviderat de exerci/ tu ad obtinēdū syrie regnū contra alexā/ drū: ppter quod demetrius reputabat eū sicut patrē: et de factis notabilibus si/ bi scribebat. et ideo de gratijs ionathe fa/ ctis scripsit epistolas ionathe et lastheni eandē formā continētes: prius tñ scripsit lastheni: et hoc est quod dicit⁹. **Exemplū** epistole rē. et sequit⁹ epistole cōtinentiā eū dicit⁹: b. **Statim⁹** ergo rē. possidē dos pacifice. c. **Et tres** ciuitates. tertia nō nominat⁹ hic. d. **Ex** samaria. in qua habitabant gentiles ibi trāslati de persi/ de. **Item** Reg. xvij. cetera patēt vsqz ibi: e. **Et areas** salinarū: id est loca in quib⁹ fiebat sal modo supradicto ca. x. f. **Et ponat⁹** in monte sancto. ad memo/ riam in futurum. **Quarto** describit⁹ sta/ tus demetri⁹ quātū ad exercitus dimissi/ onē. cū dicit⁹: g. **Et vidēs** demetri⁹ rē. et patet lra vsqz ibi: h. **Et inimici** erant ei omnes exercitus patrū eius. qui erant de regno syrie. nā a regnis pcedentibus p̄sueuerāt annonā accipere: nō solū tpe bel/ li sed etiam pacis: vt sic essent parati pu/ gnare p rege tpe necessitatis. i. **Triphon** aut. **Postqz** describit⁹ de/ metri⁹ status. **Hic** p̄r describit⁹ antiochī adolefcentis aduētus. et diuidit in tres ptes: qz primo ponit⁹ aduētus antiochī pcuratio. **Secundo** falsitatis demetri⁹ de/ nudatio ibi: **Et misit** ionathas. **Tertio** aduētus antiochī exercitū. ibi: **Post** hec aut. **Circa** primū dicit⁹: **Triphon** aut rē. quia prius fuerat cū alexandro: postea vero ipso decapitato fuit cū demetrio. k. **Et vidit** qm̄ omnis exercit⁹ rē. dicit⁹ eū honore regio indignū. ppter causas p̄ dictas. l. **Et iuit** ad emalchuel. als emalchuel rē. post eius mortē. m. **Et asside** bat ei. i. assidue stabat apud eū. n. **Et traderet** eū ip̄i. tanqz tutori et du/ catori. o. **Et regnaret** in loco patris sui. p. **Beni** intēdebat triphon habere ad ministratiōē regni: sicut postea fuit d fa/ cto. q. **Et enūciavit** ei rē. vt illū induce/ rer ad tradēdū sibi antiochū. q. **Et mā** sit illic dieb⁹ multis. nō potēs cito recte re emalchuelē ppter antiochī pueritiā. r. **Et misit** ionathas. **Hic** p̄r ponit⁹ fal/ sitatē demetri⁹ denudatio. **Circa** quā pri/ mo ponit⁹ ionathe petitiō. cū dicit⁹: **Et misit** ionathas ad demetriū regē: petens: s. **Et eijceret**. i. eijcere posset. t. **Eos** q̄ i arce erāt i hierlm̄. quoz aliq̄ erat alie/ nigene. aliq̄ xō iudei: tñ apostate. ex b vi/ det⁹ q̄ illa lra q̄ dicit⁹. s. ionathā ad man/ datū demetri⁹ remouisse obsidiōē arcis est verior. v. **Et q̄** i p̄sidijs erāt. in di/ uersis locis iudee ad impugnationē gen/ tis iudaice. x. **Et misit**. **Hic** scdo ponit⁹ tur petitiōis cōfessio. et p̄r et subdit⁹ cōfessiois rō cū dicit⁹: y. **Nūc** ē recte feceris rē. **Ad** hoc em̄ cōfessit petitiōē vt iona/ thas sibi mitteret bellatores ad sui defen/ sionē: timēs p̄babiliter insurgere p̄tra se rebellionē. sicut et factū est. vnde subdit⁹: **Et cōuenerūt** rē. z. **Et volebāt** rē. ppter eius inertiaz et maliciā. a. **Et fu** git rex in aulā. tanqz in locū tutiorem b. **Et occupauerūt** rē. ne aliqz ab extra posset ingredi ciuitatē in auxiliū regis. c. **Et ceperūt** pugnare. i. ad pugnā se di/ sponere. d. **Et vocauit** rex iudeos. an/ teqz ciues essent cōgregati ad ipsum im/ pugnādū. ideo subdit⁹: et 3. **Et dispsit**

q̄s em̄ ordo vt p̄dictum est ab alio fulcī r̄ ab alio adiunat. vñ Paulus Thessalonicenſib⁹
 1. 1. 3. c. ait: Tūc vniū⁹: ſi vos ſtatis ī dño: qm̄ gau-
 dem⁹ ppter vos ante deū noſtrū. Et ad Ebo-
 2. 1. 1. c. rintb. Hia inquit vñ ſum⁹: ſicut r̄ vos nra ī
 die dñi nri ieſu xp̄i. a Et viderūt r̄. Q̄ iu-
 dei victoriā capientes de hoſtib⁹ cogebāt eos
 pacē poſtulare r̄ dextrās ſibi dari ſignat q̄ ro-
 bur ſancte eccleſie hoſtib⁹ p̄minet vniuerſis:
 r̄ ſine eos p̄ cōfeſſionē ſalubriter cedere facit:
 ſine cōtemptores in ſua p̄tinacia inſiſtentes iu-
 ſte punit: q̄z ipſa a ſaluatore ſuo dño noſtro ie-
 ſu xp̄o poteſtate accepit calcandi ſup ſerpen-
 tes et ſcorpiones et ſup omnē virtutē inimici.
 De qua alibi in euangelio loquēs ad apoſto-
 lum ſuū Petrū ait: Tu es petrus r̄ ſup hanc
 petra edificabo eccleſiam meā: r̄ por. infe. non
 p̄ce. aduer. eā. Et noſti ſunt inquit iudei in re-
 gno: q̄z cōfeſſores xp̄i glorioſi apparēt in toto
 mūdo. Sed hāc gloriā nō ſibi aſcribūt ſancti
 viri: ſed regi ſuo oīm videlicet bonorū largi-
 tori deo. An et ſubdiſ: Regreſſi ſūt in hierlīm
 habentes ſpolia multa. Vniuſcmodi grates
 et pſalmiſta deo ſe referre teſtaſ dicens: An-
 nūciāti iuſticiā tuā in eccleſia magna: eccleſia
 mea nō p̄hibebo. In eccleſia q̄ fideles q̄
 q̄s habentes ſpolia virtutū regrediunt vt lau-
 des dicāt deo: cū nō ſuis virib⁹ ſed gratie di-
 uine victoriā quā adepti ſūt deputāt dicētes
 cū p̄pheta: Nō nobis dñe nō nobis ſed nomi-
 ni tuo da gloriā. Sup miſericordia tua et veri-
 tate tua. b Et ſedit deme. Q̄ demetrius io-
 nathe p̄ bñficijs retribuit mala: ſignificat car-
 nales ſtultos cū eis cōſulit ad ſalutē nō reſpo-
 dere benefactorib⁹ ſuis ſim debita bñficia: ſed
 ſim obruti cordis ſui praua conſilia. Quicq̄
 enī eis agit ad vtilitatē illi totū reputant ad
 noſticitatē r̄ inuidie ſtimulo incitati nequiſſi-
 me ſue eligūt deſeruire voluntati.
 c Et exiit ionathas r̄. Per ionathe tranſi-
 tū vltra flumen p̄dicationē verbi ad eos qui
 nondū baptiſmate chriſti abluti ſunt: poſui-
 mus accipere: quia p̄dicatores ſancti aliquā-
 do gentiles ad ſacrū baptiſmū puocant: ali-
 qñ fideles ad p̄fectū virtutū excitant. Cuz er-
 go trans flumē regrediſ ionathas: venit ad
 eum exercit⁹ ſyrie i auxiliū: quia quādo apo-
 ſtoli de iudeis ad gentiū p̄dicationē migraue-
 rant: mox plurimi de gentib⁹ ad fidē r̄ baptiſ-
 mū chriſti cōueniebāt qui aditores p̄dicato-
 rib⁹ ſāctis i euāgelio dei fuerūt quaten⁹ paga-
 nos ad credulitatē p̄ducerēt. Perrexit aſca-
 lonē que interpretat appenſa vel ignis infamis
 r̄ occurrerūt de ciuitate honoriſice cū p̄dica-
 toribus ſanctis hi q̄ ambitione ſeculi deſerue-
 bant: audientes verbū dei: ſtatim relicta cupi-
 ditate mūdi ad obediētiā cōcurrerūt euange-
 lij. Et abiit inde gagan r̄ obſedit eā: r̄ cōclu-
 ſerūt ſe qui erāt gage. Per gagan q̄ interpretat
 fortitudo exprimit obſtinatio infidelitū i qua
 ſe dure mentis prauorū includūt: q̄z cedere ve-
 ritati nō cōſentiūt. Quā obſedit ionathas: r̄
 ſuccēdit ciuitates in circūitu cū doctores chri-
 ſti vndiq̄z teſtimonijs ſanctarū ſcripturarū per
 fidios coartant: et errorū illorū machinatiōes
 debellando vaſtāt. Unde rogauerūt ionathas
 dextrās ſibi dare gagenſes quoz accepit filio-
 ſos obſides: mittēs in hierlīm: cū prauitate de-
 uicta ſupborū iā diutius veritati reſiſtere non
 valētes pacis ſibi federa magiſtros eccleſie da-
 re depoſcūt: ſuosq̄ filios eis obſides tradūt:
 Bē fidei pignora erroris videlz abnegationē
 r̄ obediētiā ſubiectionē i eccleſiā p̄mittūt: qua
 tenus cōuerſiōis ſue ad fidē ſpes certa redda-
 tur. d Et audiuit ionathas r̄. Demetri⁹
 p̄ncipes q̄ puaricati ſūt i cades galilee nō in-
 cōgrue p̄tates ſeculares intelligi poſſunt q̄ ly
 inter fideles ppter catholicā cōfeſſionē annu-
 ciarent

ad eū. Et diſpoſi ſūt oēs p̄ ciuita-
 tē: r̄ occiderūt in illa die cētū mi-
 lia hoīm. Et ſuccēderūt ciuitatē
 r̄ ceperūt ſpolia multa i illa die:
 a r̄ liberauerūt regē. Et viderūt q̄
 erāt de ciuitate q̄ obtinuiffent
 iudei ciuitatē ſicut volebāt: r̄ in-
 firmati ſūt mēte ſua: r̄ clamaue-
 rūt ad regē cū p̄cibus dicentes:
 Da nobis dextrās: r̄ ceſſent iu-
 dei oppugnare nos r̄ ciuitatē: r̄
 piecerūt arma ſua r̄ fecerūt pacē.
 Et glificati ſūt iudei in cōſpectu
 regis: r̄ in cōſpectu oīm q̄ erant
 in regno eius: r̄ noſti ſunt in re-
 gno. Et regreſſi ſunt in hierlīm
 habentes ſpolia multa. Et ſedit
 demetri⁹ rex i ſede regni ſui: r̄ ſi-
 luit terra in cōſpectu ei⁹. Et mē-
 tit⁹ ē oia q̄cūq̄ dixit: Et ab alie
 nauit ſe a ionatha r̄ nō retribu-
 it ei ſcōm bñficia que ſibi tribue-
 rat: r̄ vexabat eum valde. Poſt
 hec aut reuerſus ē triphon r̄ an-
 tiochus cū eo puer adoleſcēs et
 reguit r̄ ipſoſuit ſibi diadema.
 Et p̄gregati ſūt ad eū oēs exer-
 cit⁹ quos diſperat demetri⁹: et
 pugnauerūt p̄ eū r̄ fugit et ter-
 gavitit. Et accepit triphō beſti-
 as: r̄ obtinuit antiochiā. Et ſcri-
 pſit antiochus adoleſcēs ionathe
 dicēs: Aſtituo tibi ſacerdotiū:
 r̄ conſtituo te ſup q̄ttuor ciuita-
 tes vt ſis de amicis regl. Et mi-
 ſit illi vafa aurea in miniſteriū r̄
 dedit ei p̄tātē bibēdi in auro et
 eſſe i purpura: r̄ habere ſibulam
 aureā. Et ſimonē fratrem ei⁹ cōſti-
 tuit ducē a terminis tyri vſq̄ ad
 fines egypti. Et exiit ionathas
 r̄ pambulabat trās flumē ciui-
 tates: r̄ cōgregat⁹ eſt ad eū oīs
 exercit⁹ ſyrie in auxiliū. Et ve-
 nit aſcalonem: r̄ occurrerunt ei
 de ciuitate honoriſice. Et abiit
 inde gagan r̄ cōcluſerūt ſe q̄ erāt
 gage: r̄ obſedit eā: r̄ ſuccendit q̄
 erāt in circūitu ciuitatis: r̄ p̄da-
 tus eſt eā. Et rogauerūt gagen-
 ſes ionathā r̄ dedit illis dextrās
 r̄ accepit filios eoz obſides: et
 miſit illos i hieruſalē: r̄ pambu-
 lauit regione vſq̄ damasculum.
 Et audiuit ionathas quia p̄-
 uaricati ſūt principes demetri⁹

a Et diſpoſi ſūt r̄. interficiē-
 do eos q̄ volebāt ſterficere re-
 gē. b Et occiderūt r̄. pueni-
 entes eos anteq̄ eſſent vñti r̄
 diſpoſiti ad pugnā dū: ſic po-
 terāt multos occidere.
 c Et ſuccēderūt ciuitatē. nō
 totā: ſi i vna pte ponētes ignē
 ad ciuitē terrorē. iō ſubdiſ:
 d Et infirmati r̄. r̄ p̄ ſis vir-
 tute corporis. nā a corde p̄ce-
 dit ſenſus r̄ moris ad alia mē-
 bra: p̄p̄ q̄z deficiat corde de-
 ſiciunt exteriora mēbra. cetera
 patent. e Et ſedit demetri⁹.
 Hic p̄r deſcribit falſitatis de-
 metri⁹. denudatio. nam habita-
 pace denegauit oia. p̄miſſa io-
 nathe. r̄ hoc eſt q̄z dicit: Et ſe-
 dit demetri⁹ r̄. i. in antiochia
 metropoli: reſp̄ſa rebellionē ci-
 uiti p̄ auxiliū iudeoz. f Et ſi-
 luit r̄. q̄z nō erat q̄ auderet ſi-
 bi rebellare depreſſa metropo-
 li ciuitate. g Et mēti⁹ ē oia
 r̄. de gratijs ionathe gētiq̄z iu-
 deoz ſiendis. h Et vexabat
 eū valde. p̄ principes ſuos in-
 uadēdo terminos iudee.
 i Poſt hec aut. Hic p̄r de-
 ſcribit aduēt⁹ antiochi adole-
 ſcentis in regnū alexandri pa-
 tris ſui. Circa q̄z p̄mo ponit
 regni obtent⁹. Secundo cū io-
 nathe ſedus. ibi: Et ſcripſit an-
 tiochus. Tercio hui⁹ federis ef-
 fectus. ibi: Et exiit ionathas.
 Circa primū d̄: Poſt hec aut
 r̄. ſ. de arabia i ſyriā. cetera pa-
 tēt vſq̄z ibi: k Et accepit r̄.
 i. elephātos exercit⁹ demetri⁹.
 l Et obtinuit antiochiā. me-
 tropolim ciuitatē. r̄ p̄ ſis ali-
 as multas. m Et ſcripſit.
 Hic p̄r ponit cōfederatio an-
 tiochi cū ionatha. erat cū rex
 nou⁹: r̄ adhuc vñā magnā p̄e-
 regni tenebat demetri⁹: ppter
 q̄z indigebat ionathe cōfedera-
 tione. n Et p̄ſtituo te ſup r̄.
 extra iudeā eſiſtēs. o Et
 miſit illi vafa aurea r̄. ſ. mēſe
 ſue. iō ſubdiſ: Et dedit ei p̄tātē
 r̄. p Et ſimonem fratrem ei⁹
 conſtituit r̄. intra quos inclu-
 diſ terra philiſtīm.
 q Et exiit ionathas. Hic p̄r
 ponit dicti federis effect⁹. r̄ p̄
 mo antiochi dominū dilatā-
 do. cū d̄: r Et pambulabat
 trās flumē ciuitates. eas indu-
 cendo vt obedirent antiocho.
 s Et cōgregat⁹ eſt ad eū oīs
 exercitus ſyrie q̄z odiebat deme-
 triū. vt p̄dictū ē. t Et cōclu-
 ſerūt ſe q̄ erāt gage. nolētes eū
 recipere nec a demetrio recedere.
 v Et p̄datus eſt eā. nam
 aſalia et plura gage bona erāt
 extra ciuitatem in ſuburbijs r̄
 villulis. x Et accepit filios
 eoz obſides. ne poſtea rebella-
 rent. y Et audiuit. Hic ſecū-
 do ponit effect⁹ p̄dicti federis
 demetri⁹ repugnātē. cū dicit:
 Et audiuit ionathas r̄. cōtra
 antiochum ab ipſo recedēdo et
 adhibendo demetrio.

In cades

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. XI Nico. de lyra

Merent: hoc ei cades q̄ interpretat sancta: vel mutata & galilea: hoc est transmigratione facta p̄ figurā exp̄mūt sepe tñ tales fraudē molunt negotio regni celestis. Quibus occurrit ionathas: qz necesse est vt istis solertia sanctorū doctoꝝ occurrat: ne fraudē quā dispōnūt aīo expleat facto. Simōne tñ fratrē suū reliquit intra puinciā vt rueret cā intrinsecus cōtra petulantiam insolentiā. Sic etem facti p̄dicatores lz all qñ ad seculi act⁹ moderādos & disciplina torū infestationes tpandas se porrigat: tñ nullo mō sit iuris ministeriū ordinare itra ecclesiā cessant: sed habēt ibidē semp q̄ regularē in obus cōseruet disciplinā vt sicut in exteriorib⁹ viles sic in interiorib⁹ vbiqz inueniant salubres. **a** Et applicuit si.

Quid p̄ bethsurā nisi lectio facta: scriptura rāz denotat: qz bethsura dom⁹ robustiorū interpretat: & bñ scriptura sacra dom⁹ robustiorū dici pōt: qz ibi qñqz robusti & fortes vī ri semp discēdo & bñ operādo inhabitāt: qz cū psalmista: in lege dñi meditanti die ac nocte. In hac enī domo aliqui heretici falso inhabitare vident: cū scripturas legere sñō intelligere oīno. p̄banē. **b** qz q̄ simō expugnauerit bethsurā dieb⁹ multis & cepit ciuitatē: & elegerit p̄arios habitatores inde posueritqz ibi p̄sidiū: qz doctores s̄cī hoc habēt maxime conatu p̄ toto agūt nisi: vt hereticos expugnēt falsam eoz op̄inione de struēdo: scripturāqz legis dei ab eoz manibus cruat: ponentes in ea p̄sidiū: p̄ est pios scrutatores & meditatores sapiētie diuine q̄ studeāt recte intelligere et rite p̄ferre diuinū sermonē. **b** Et ionathas rē. **Quid est** q̄ ionathas ad aquā genesar castra applicuit nisi q̄ cetus sanctorū p̄dicatoꝝ spū dei ac celsus mūdānis fluctib⁹ & insideliū p̄secutionib⁹ obulare parat. Stagnū genesarē idē dicit eē qd mare galilee vel mare tyberi adis: s̄ mare galilee ab adiacēte puincia dicitur. mare tyberi adis a p̄ima ciuitate q̄ olim ceneret vocata: s̄ ab herode tetrarcha instaurata i hōnoꝝ Tyberij cesaris tyberiadis est appellata. Porro genesar a la ei ipsius natura qua crispitib⁹ aqz de fessibi excitare aurā p̄hibet greco vocabulo: qz si generas sibi aurā dicit: p̄qz enī in stagni morē sternit aqua: sed spirātib⁹ frequētib⁹ auris agitā: haustu dulcis: & ad potandū abilis: s̄ hebreē ligue cōseruet die oīs aq̄rū cōgregatio siue dulcis siue salia mare nūcupatur. **Qui lac⁹** influēte iordane. cl. r. stadij i longitudine: & l. r. extēdit in latitudine. **Quia** stagnū siue mare p̄sens seculi designat: ionathas noster cū suis seculari tumultu resistere p̄perat & aī lucē vigilare certat i cāpo asor: p̄ est p̄tra insidias diaboli vigilātis studiose obseruare curat. Asor enī interpretat sagitta luminis. Et ap̄ls de eodē apostata angelo scribēs ait: Ipse enim trāfiguratus in angelū lucis. **Si** nō mirā si ministri ei⁹ trāfigurentur velut ministri iusticie. Ibi alienigene occurrētes in cāpo tendūt insidias i montib⁹: qz siue maligni spūs seu etiā pueri hoīes i luru ria siue supbia p̄itis vite vel secularib⁹ desiderijs quoscūqz possūt seducere cōtēdūt. **Quib⁹** necesse est vt milites xp̄i currāt ex aduerso: & cōfigāt fortiter eū illis ne forte cōsentiāt p̄uasionib⁹ eoz & voluptatib⁹ atqz illecebris dissoluant. Sed cōmisso p̄lio fugerūt bi q̄ ex pte fuerāt ionathe oēs: & nemo reliq⁹ est ex eis nisi matathias filius absalomī & iudas fili⁹ calphi p̄cipēs militie exercit⁹: qz p̄chdo lor multi de ecclesiasticis p̄ ambitionē & voluptatē ipsius mūdi subuertūt. **Ande** in parabola euāgelica dñs ait: **Q** ex ore spine suffocauerūt segetē: hoc est diuitie & voluptuose vite suffocāt verbū: ita vt nō ferat fructū. Sed tñ matathias qui interpretat donū dei & iudas: hoc est cōfitemens restāt cū ionatha: qz illi q̄ dono dei illuminati atqz cōfortati sunt et rite credēdo atqz bene operādo veraciter sunt dei p̄fessores: bi p̄feruāt in castris eoz: & hostē fortiter premunt donec eū cōterāt: & suos q̄ cedēdo hostib⁹ fugerāt castris pristinis iterū restituāt. **Sz** videam⁹ qd fecerit ionathas qñ milites sui ver si sunt in fugā. **c** Et scidit iona. Sic enī p̄positi & magistri ecclesie agere debent qñ suos lacessere in p̄lio ac terga hostibus vertere cōspiciūt scindere vestimēta sua hoc est corpus ieiunij ac lachrymis affligere: & ponere terrā in capite suo: hoc est fragilitatem corporis

In cades q̄ est in galilea. hoc dicit ad differentia ab terius q̄ dicit cadesbarni: vbi sederūt filij isrl multo tpe deus. i. b. Volētes eū remouere & sicut ei constituerat atiochus. c. Fratrē aut suū & ad iudee custodiā. d. Et applicuit simon & in qua erat aduersarij iudeoz

in cades q̄ est in galilea cū exer/
citu multo volētes eū remouere
a negocio regni: & occurrit illis:
fratrē aut suū simonē reliquit in/
tra puinciā. Et applicuit simon
ad bethsurā & expugnabat eā di
ebus mult: & cōclut eos. Et po
stulauerūt ab eo dextras accipe:
& dedit illis: et eiecit eos inde: &
cepit ciuitatē & posuit i ea p̄sidiū.

Et ionathas & castra ei⁹ applicu
erūt ad aquā genesar: & ante lucē
vigilauerūt in cāpo asor. Et ecce
castra alienigenarū occurrebant
ei in cāpo: & tēdebant ei insidias
i montib⁹: ipse aut occurrit ex ad
uerso. Insidie vō & exurrexerūt d
locis suis: & cōmiserūt p̄liū. Et fu
gest q̄ erat ex pte ionathe oēs: &
nemo reliq⁹ ē ex eis nisi matha/
thias fili⁹ absalomī: & iudas fili⁹
calphi: p̄nceps militie exercit⁹:
& scidit ionathas vestimēta sua &
posuit terrā i capite suo torauit.

Et reuersus ē ionathas ad eos i
p̄liū: & cōuertit illos in fugā: & pu
gnauerūt. Et viderunt qui fugie
bāt partis illius & reuersi sūt ad
eū: & inseqbant cū eo oēs vsqz ca
des ad castra sua & puenerūt vsqz

a demetrio positi. e. Et con/ clut eos. ita qz nō poterāt exi re nec aliqd ab extra habere. f. Et postulauerūt ab eo & vt saluis psonis recederēt in/ de. g. Et posuit i ea p̄sidiū. id est armatos de genere iude/ ozū. h. Et ionathas & castra eius applicuerūt ad aquā ge/ nesar. i. ad mare galilee. qd et am dicit mare genesar siue ge/ nesarēth qñ generas auram. **Ita** illud mare est vētosum. i. Et tendebāt & ignorāte lo natha. k. Ipse aut occurrit ex aduerso. illoꝝ q̄ erāt in cam po. l. Et fugerūt & territi ex insidiarū repentina insurrectio ne. m. Et scidit ionathas ve. & i. paramēta q̄ ponūt ad decorē sup arma. & fecit in si/ gnū doloris. n. Et posuit ter rā & se humiliando. o. Et reuersus est & i. aduer/ sarios suos. p. Et cōuertit illos. ita enī recedebāt tñqz vi/ ctos fugiētib⁹ iudeis: sed io/ nathas inuitas eos ad p̄liū se/ cit eos cōuētere ad se. q. Et viderūt q̄ fugiebāt par/ tis illi⁹. s. ionathe. r. Et re uersi sūt ad eū. eius exemplo aīati. s. Et insequebant cū eo. aduersarios. t. Usqz ca des. vñ venerāt ad p̄liū.

Ca. XI
Moraliter.

Ex gypti cōgregauit exercitū & egyptus tenebat interpretat iō p regē egypti diabolus rex tene brariū significat. ipse xō filiaz habet spūalē. s. crudelitātē. si cut p oppositū miscētia celestis regis est specialis filia. put in legēda scri Jobānis elemos/

narij declarat. vñ xps iudeis crudeliter i morte suā ma chinantib⁹ dixit Job. viij. Nos ex pte diabolo estis et desideria p̄ris vñ vultis facere. **Ex** q̄ p̄z crudelitātē di aboli filiā eē: & sicut rex egypti dedit filiā suāz demetrio vt priuaret alexādrū regno: sic diabolus crudelitātē de dit heroni & alijs impatoꝝ sibi sibi vt priuaret xpm regno suo qd ē ecclesia. intendebāt enī instinctu dia boli totaliter destruere fidē xp̄i: & sicut dicit infra: rex pto/ leme⁹ mortu⁹ est in die tertia mortis alexādrī: sic diabo lus tertia die mortis xp̄i i qua resurrexit & infernū spolla uit diabolus fuit turpis cōfusio: q̄ cōfusio dicit pōt mors eius sicut vulgariter dicit de hoīe notabiliter cōfuso q̄ ipse est mortu⁹. **†** In dieb⁹ il. cōgre. io. & c. p ionathan q̄ in terptat colūbe donū: & ei⁹ socios possūt intelligi viri re ligiosi q̄ morib⁹ & scientia impugnat arcē supbie q̄ est in omni pctō mōrālī: s̄ aliqui xbis malignantiū apud su periores impediunt ab hac impugnatione. s̄ qñ ptās eo rū i p̄dicādo & cōfessiones audiēdo restringit vel suspē dit p qd virtutū p̄fect⁹ ipedit: s̄ cū supior ptās hec cō siderat: verba malignantiū cōtēnit & dictos religiosos honorat. ideo subdit inferi⁹. **†** Et exaltauit eū i cō/ spectu & c. Et postulauit ionathas a rege & c. sequit autē post petitiō regis a ionatha ibi: **†** Hūc & recte feceris & c. qd significat q̄ pauperes religiosi necesse habēt pe tere a potētib⁹ hui⁹ mūdi elemosynaz subsidia & econser so potētes a religiosi orationū suffragia: que frequēter plus eis valent q̄ arma bellica sicut p̄z Ezo. xij. Cūqz

ep̄las vobis defert quadran-
gulo scriptas: signaculū ha-
bēs aquilā draconē vngui-
b⁹ deponatē. **E**p̄la igit̄ a la-
cedemonioꝝ rege destinata
textū hui⁹ cōtinebat.
Et audiuit iona. Quid
aut̄ significat q̄ ionathas ad-
uersus demetriꝝ principes q̄
aduersus eum egressi sūt pu-
gnare: exiit ab hierlīm: et oc-
currit eis i amathite regione
nisi q̄ sacer ordo doctorꝝ ad-
uersus p̄secutores ecclesie: Bē
iudeos: paganos ⁊ hereticos
semp̄ par⁹ ē p̄liari ⁊ eoz. p̄fi-
dit resistere: q̄b⁹ egrediet̄ ab
hierlīm occurrit i amathite re-
gione: q̄ l̄a a quiete interne
cōtēplationis qua animi oculo
intuent̄ celsitudinē creatu-
ris ⁊ sup̄noz magnitudinē p̄-
miorꝝ ad tēpus exeat vt con-
stigat cū hostib⁹: it̄ a rectitu-
dine veritatis nullo mō decli-
nat. Nam amathite veritas
mea interpretat̄. S; siue i con-
fictu disputationū p̄tra erro-
res eoz cōtēdāt siue flagel-
la eoz ac cedēs pariter tol-
lerent: iusticie tñ veritate nul-
lo modo reliquit̄: nec eis tri-
buūt facultatē vt p̄ fraudem
aliquo modo in regionē eccle-
sie ingrediant̄: summop̄e ni-
tunt̄ vt statim in initio doll
p̄auitatem eoz cōtērat ⁊ ca-
stra ecclesie illa cōseruent.
Et misit speculatores. Mis-
sis speculatorib⁹ castra hosti-
um ionathas explorat cū p̄di-
catōres sancti p̄ viros indu-
strios fraudē inimicōꝝ inue-
stigat q̄ten⁹ eoz cōstiliꝝ p̄a-
nis cōp̄ertis dollū ip̄oz facili-
t̄ p̄canere possint. Qui renū-
ciauerūt eis sup̄uenire ipsos
ad eos velle nocte. Illi ei no-
cte parant venire q̄ ceco eoz
de opera meditant̄ tenebrarꝝ
agere ac cōtra ionathas suos
vigilare et esse in armis para-
tos ad pugnaz iuber tota no-
cte: quia p̄prium est electorū
magistroꝝ vt peruigiles ac
cautos doceat̄ esse subditos
suos omni tempore istius vi-
te quo in incerto degentes
ad certū finē tendunt. Et au-
dientes aduersarij quia para-
tus est ionathas cum suis in
bello: timuerunt valde: ⁊ ac-
cenderūt focos in castris: et
meditari sunt fugam. Quos
securus est ionathas tamen
nō cōphēdit q̄ trans flu-
mē iam positos inuenit. For-
midant aduersarij q̄ se p̄para-
rent in spiritale p̄elium eccle-
siasticū: et accendentes focos
in castris suis: hoc est fingūt
fortitudinem belli in turmis
suis: sed in mane luciscentis
fidei p̄sequitur spiritualis io-
nathas hostes suos quos ta-
men non cōphēdit: id
est ad credulitatē non perdu-
xit: quia in amore fluctuan-
tis solum

sine intermissione i dieb⁹ solēnib⁹ ⁊
ceteris: q̄b⁹ oportet memores sum⁹
vestri i sacrificijs q̄ offerim⁹: ⁊ i obser-
uatiōib⁹: sicut fas est ⁊ decet memi-
nisse fratrū. **E**t amur itaq; d̄ glia ve-
stra. Nos aut̄ circūdederūt mltē tri-
bulatiōes: ⁊ mltā glia: ⁊ ipugnauerūt
nos reges q̄ sūt i circūitu nro. **E**rgo
m⁹ ergo vobis molesti esse: neq; cete-
ris socijs ⁊ amicis nris i his p̄lijs. **H**a-
bim⁹ ei de celo auxiliū ⁊ liberari su-
m⁹ nos: ⁊ hūiliati sūt inimici nri. **E**le-
gim⁹ itaq; numeniū antiochi filiū: ⁊
atipatrē iasonis filiū: ⁊ misim⁹ ad ro-
manos renouare cū eis amicitia ⁊ so-
cietatē pristina. **H**adauim⁹ itaq; eis
vt veniāt etiā ad vos: ⁊ salutēt vos
⁊ reddāt vobis ep̄las nras de inno-
uatiōe fraternitatē nre. **E**t nūc bñfa-
ciētis rñdētes nobis ad hec. **E**t hoc
rescriptum ep̄larū q̄d misit onias:
Rex spartiatarū onias: ionathe sacer-
doti magno salutē. **I**nuētū ē i septu-
ra d̄ spartiatarū ⁊ iudeis: qm̄ sūt frēs: ⁊
q̄ sūt de genere abraā. **E**t nunc ex q̄
h cognouim⁹ ⁊ bñ facit̄ scribētes no-
bis d̄ pace v̄sa. S; ⁊ nos rescripsim⁹
vob̄ pecora nra ⁊ possēsiōes nre v̄se
sūt: ⁊ v̄se nre. **H**adauim⁹ itaq; h nū-
ciari vob̄. **E**t audiuit ionathas qm̄
regressi sūt p̄ncipes demetriꝝ cū exerci-
tu mltō supra quā p̄i⁹ pugnare aduer-
sus euz: ⁊ exiit ab hierlīm: ⁊ occurrit
eis i amathite regione. **N**ō enī dede-
rat eis spaciū vt ingrederent̄ regio-
nē ei⁹. **E**t misit speculatores i castra
eoz: ⁊ reuersi renūciauerūt: q̄ cōsti-
tuit sup̄uenire illis nocte. **C**ū occi-
disset sol p̄cepit ionathas suis vi-
gilare ⁊ eē i armis patos ad pugna
tota nocte. **E**t posuit custodes p̄ cir-
cūitū castrorū. **E**t audiebat aduersarij
q̄ par⁹ ē ionathas cū suis i bello: ⁊
timuebat ⁊ formidauēbat i corde suo: ⁊
accēderūt focos i castris suis. **I**ona-
thas aut̄ ⁊ q̄ cū eo erāt nō cognoue-
rūt vsq; mane. **E**lidebāt aut̄ lumina
ardētia: ⁊ secur⁹ ē eos ionathas ⁊ nō
cōphēdit eos. **T**ransiit ei flumē eleu-
therū. **E**t diuertit ionathas ad ara-
bas q̄ vocabāt̄ gabadei: ⁊ percussit eos
et accepit spolia eoz. **E**t iunxit ⁊ ve-
nit damascū: ⁊ pambulabat oēm re-
gionē illā. **S**imō aut̄ exiit ⁊ venit vsq;
ad ascalonem et ad prima p̄sidia:
et declinauit in ioppen: ⁊ occupauit

a Memores sum⁹ vestri in sacrificijs. q̄
siebat d̄ animalib⁹. b Et in obseruatio-
nibus. i. alijs oblationibus et vigilijs et
orationibus. c Nos autem. **H**ic quar-
to ponit ratio quare nō scripserant spartia-
tis tempore tribulatiōis et belloꝝ que ac-
ciderant iudeis. euz dicit: Nos autē ⁊c. vt
patet p̄ dicta. d **E**rgo vobis molesti esse. petendo a vobis auxiliū.
e Neq; ceteris socijs et amicis nostris.
et subdit causa cū dicit: f **H**abui⁹ ei
de celo auxiliū. quasi dicerent: non dimi-
simus a vobis petere auxiliū ex diffiden-
tia de vobis: sed q̄ non fuit nobis necesse
deo nobis auxiliante. g **E**legimus itaq;
numeniū. **H**ic quinto fit mentio de num-
enij epistole. per eodē em̄ nūcios scripsit
ionathas romanis et spartiatis: sed quia
romani maiores erant: ideo prius iuerunt
ad romanos et postea ad spartiatas ⁊ hoc
est quod dicit: **E**legimus itaq; numeniū
antiochi filiū. cetera patent ex dictis.
h **E**t hoc rescriptum. **H**ic cōsequēter po-
nit epistola responsiva regis spartiatarū
ad ionathā. cū dicit: i **R**ex spartiatarū
onias. sic enī vocabat̄ rex spartiatarū tem-
pore ionathe ille vero qui prius regnauit
erat **O**nie tempore darius vocabat̄: vt di-
ctū est. s. k **I**nuentum est in scriptura
non dicit̄ hic: nec etiam in **I**osepho que sit
illa: sed potest dici probabiliter q̄ sit scri-
ptura **g**enesis: in qua fit mentio de abraā
et eius genere: et dicunt aliqui q̄ spartia-
te descenderunt de abraam per vnum de fi-
lij eius ex cethura natum qui ponuntur
gen. xxv. sed huic dicto dissonare videt̄
quod. s. dicitur eodē ca. scz lacedemones
cum abraam familiaritatem socialiter ha-
buisse. propter quod magis videtur q̄ de-
scenderint a nachor fratre abrae qui cum
abraam socialiter vixit longo tempore. cu-
ius etiam generatio scribitur **g**en. xxij. ce-
tera patent ex predictis. l **E**t audiuit
ionathas. **P**ostq̄ descripta est confedera-
tio ionathe cum alijs gentibus. **H**ic conse-
quenter ponit eius conflictus cum deme-
trij principibus: ⁊ primo ponitur eozꝝ de
bellato. **S**ecundo iudee munitio. ibi: **E**t
reuersus est ionathas. **P**rima in duas
quia primo ponitur ionathe cōflictus. **S**e-
cundo simonis fratris eius. ibi: **S**imon au-
tem. **C**irca primum dicitur: **E**t audiuit io-
nathas quoniam regressi sunt ⁊c. ad vin-
dicandum opprobrium: eo q̄ fuerant a io-
natha debellati. vt habet̄ ca. p̄cedenti. ce-
tera patent vsq; ibi: m **Q**uia constitū-
unt sup̄uenire illis nocte: id est ad castra
ionathe: vt ea percuterent repente. p̄pter
quod ionathas p̄cepit suis vigilare ⁊ ad
pugnam paratos esse. n **E**t accenderūt
focos in castris suis. simulant̄ q̄ ibi ma-
nerent tota nocte: sed eis accēsis fugerūt.
o **I**onathas aut̄ ⁊ q̄ cum eo erāt ⁊c. s. s.
fugam eoz. ⁊ subditur causa: p **A**i-
debant aut̄ luminaria ardentia. ac si essent
ibi homines. q **E**t diuertit ionathas
⁊c. fm̄ **I**osephum isti sunt qui. s. ix. ca. di-
cunt filij iambzi: ⁊ occiderunt iohannē io-
nathe frat̄. r **E**t iunxit. exercitum su-
um vniendo. s **E**t venit damascū. ad
cōfirmandū populū cum antiocho.
t **S**imon autē. **H**ic cōsequēter describit̄
conflictū simonis cū aduersarijs. cū dicit:
Simon aut̄ exiit de hierlīm vbi remaserat
ad terre custodiā. v **E**t venit vsq; asca-
lonem et ad prima p̄sidia: in quibus erāt
homines demetriꝝ tenentes ea. r **E**t de-
clinauit in ioppen. ⁊ subdit causa:
ut ⁊ **A**udi

Istis seculi illos estuantes conspiciens
irreuocabiles esse iudicauit.

a ¶ Et reuerfus est. ¶ Et ionathas reuerfus disposuit edificare muros hierusalē et cōsilio inito cū seniorib⁹ ppli p̄sidia cōstruxit et altitudinē magnā inter mediū arcis ⁊ ciuitatē vt separaret eā a ciuitate: signat sāctos doctores postq̄ forasib⁹ bellis ad tēpus occupati fuerint intus de ecclesie munitione cū spiritalib⁹ viris tractare: ne forte p̄ hostes internos ledat. ¶ Et q̄ in arce ciuitatis erāt ⁊ insidiabant ciuib⁹ hierosolymitanis signat hereticos q̄ i arce supbie sue collocare nūq̄ aduersus ecclesiā dolos machinari desistūt: q̄ intercludit ionathas mystica spiritali p̄sidio: vt sint singulari ⁊ nō emāt neq̄ vēdāt: q̄ ex cōicatione validissima ab ecclesie vnitare erecti sunt: nec cor̄ secta recipiūt nec ecclesiastica doctrina illis tanq̄ spurcissimis ⁊ oī feditate turpissimis porcis ad cōtaminandū vllō mō cōmittit cōtradictio hōiēm ⁊ phibente dño saluatore

ea. Audiuit enī q̄ uellēt p̄sidium
tradere partib⁹ demetrii ⁊ posuit
ibi custodes ut custodirēt ea. Et
reuersus ē ionathas ⁊ cōuocauit
seniores ppli: ⁊ cogitauit cū eis
ēdificare p̄sidia ī iudea: ⁊ ēdifica-
re muros ī hierlm: ⁊ exaltare alti-
tudinē magnā iter mediū arcis ⁊
ciuitatē ut separet eaz a ciuitate:
ut eēt ip̄a singularis: ⁊ neq; emāt
neq; vēdāt. Et cōuenerūt ut ēdi-
ficarēt ciuitatē ⁊ ceciderūt muri
qui erāt sup torrentē ab ortu so-
lis. Et reparauit eū qui vocat ca-
phedeta. Et simon ēdificauit adi-
ada et sephela ⁊ muniuit eā: ⁊ im-
posuit portas ⁊ seras. Et cum co-
gitasset triphon regnare asie ⁊ as-
sumere diademā ⁊ extēdere ma-
nū ī antiochū regē: timēs ne for-
te nō pmitteret eū ionathas: sed
pugnaret aduersus eū: querebat
cōphēdere eū ⁊ occidere. Et ex-
urgens abiit in bethsan: ⁊ exiuit
ionathas obuiā illi euz quadra-
ginta milib⁹ viroz electoz in p̄e-
liū: ⁊ venit bethsan. Et uidit tri-
phon quia venit ionathas cū ex-
ercitu multo: ut extēderet in euz
manus ⁊ timuit. Et excepit eum
cū honore: ⁊ cōmēdauit eū oib⁹
amicis suis: ⁊ dedit ei mūera. Et
p̄cepit exercitibus suis ut obedi-
rēt ei sicut sibi. Et dixit ionathe:
Ut qd̄ uerasti ynīuersum pplm
cū bellū nō sit nobis? Et nūc re-
mitte eos in domos suas. Elige
aut̄ tibi viros paucos q̄ tecū sint
⁊ ueni mecū ptolemaidā: et tra-
dam eā tibi: ⁊ reliqua p̄sidia: ⁊ ex-
ercitū ⁊ ynīuersos p̄positos ne-
gocij: ⁊ cōuersus abibo. Prop̄
ea enī ueni. Et credidit ei: ⁊ fecit
sicut dixit: ⁊ dimisit exercitū ⁊ ab-
ierūt in terrā iuda. Retinuit aut̄
secū tria milia viroz ex q̄bus re-
misit in galileaz duo milia: mille
aut̄ cū eo uenest. Ut aut̄ itrauit
ionathas ptolemaidam: clausē-
rūt portas ciuitatē ptolemenses
⁊ cōphēdest eū ⁊ oēs qui cū eo ī-
trauerant gladio interfecerunt.
Et misit triphon exercitū ⁊ equi-
tes in galileā et ī campū magnū
ut perderet oēs socios ionathe.
At illi cū cognouissent q̄ cōpre-

a Audiuit enī q̄ vellēt p̄sidiū. l. ciuitatis fortalicū. b Et radere paritib⁹ demetrij: p̄pterea festinauit capere ip̄m p̄ p̄te antiochi. c Et reuersus est. hic p̄r ponit inde munitionē cū dicit: Et reuersus ē ionathas aduersarij p̄m fugatis ⁊ partim occisis. d Et cōuocauit seniores populi p̄ cōsilio habēdo. e Et cogitauit cum eis edi. ⁊c. ad terre fortificationē. f Et edificare muros in hierlm ⁊c. disposuit enī facere murū magnū ⁊ altū inter arcē ⁊ reliquā ciuitatē: p̄tē vt illi q̄ erāt in arce nō possunt habere virtualia de ciuitate. iō subdit: Et neq̄ emāt ⁊c. g Et ceciderūt muri: id est murus ita q̄ ponit ibi plurale p̄ singulari: sicut frequēt clausura ciuitatis dicitur mur⁹ ⁊ muri in plurali. h (Sup̄ torrentē cedron. q̄ currit ex latere orientali hierusalem. i Et repauit eū. s. murū q̄ ceciderat. k Et simon edificauit ⁊c. noīa sunt fortaliciorū: vel poti⁹ duarū portarū vnus fortalicij. ideo subdit: Et munuit eam. l Et cum cogitasset hic vltimo describitur ionathe deceptio. Circa qd̄ sciendū q̄ triphōn audiens demetriū esse captū ⁊ incarcerationē ab arsite rege p̄sidiis ⁊ medijs: et etiā motuū: vt dicit Iosephus antiquitatis iudalce libro. xij. ca. ix. ⁊c. cogitauit interficere antiochi regē ⁊ assumere sibi regnū: s; q̄ timuit ne ionathas qui celabat p̄ antiocho impediret eū. iō primo disposuit interficere ionathā: q̄ fm̄ illa q̄ dicitur hic ⁊ ca. se. ponūť hic p̄ anticipationē: q̄ cōtingerūt post incarcerationē demetrij q̄ scribit. j. in principio. xij. ca. sed hoc statē nō pōt cū textu hui⁹ libel⁹: q̄ ibi dicit: q̄ hec captio fuit āno. clxxj. ⁊ ca. xij. dicit q̄ anno. clxx. ablatū ē iugū gētū ab isrl⁹ ⁊ cepit p̄p̄us scribere ī tabul⁹ gestis publicis anno primo sub simone sumo sacerdote magno duce ⁊ p̄ncipe iudeorū. Simo autē ī ducatu ionathe successit. ⁊ iō cū liber iste sit maloris auctoritatis q̄ dicit Iosephus: dicēdū q̄ illa q̄ dicuntur hic ⁊ ca. se. non ponūť p̄ anticipationē: s; fm̄ t̄p̄is ordinē. Sic q̄ p̄cedit q̄ p̄mo ponit triphōnis fraudulenta malignitas. Secūdo ionathe nimia credulitas. ibi: Et credidit ei. Circa primū ptz ex dict⁹ lra vsq; ibi: in Et exurgēs abiit in bethsan. vt caperet ⁊ interficeret ionathan: s; vidēs q̄ nō poterat s; facere p̄ bellū: cōuertit se ad fraudē ⁊ dolū. iō subdit: Et excepit eū cū honore. vt meli⁹ possit eus decipere. ⁊ ptz lra vsq; ibi: o Et veni mecum prolemaidā. i. iachon q̄ erat ciuitas magna de regno syrie. f Et tradā eā tibi ⁊ reliqua p̄sidiā. vel custodias noīe regis. Et cōuersus abibo. q̄ Et credit. Hic p̄r describit ip̄sū ionathe nimia credulitas. cū dicit: Et credidit ei q̄ principalior erat in domo regis antiochi: cui ionathas erat cōfederal⁹ ⁊ amicus: vt ptz ex supradictis: ⁊ ignoꝛabat machinationes triphōnis ī mōtū antiochi. r Et q̄bus remisit ⁊c. eo q̄ principes demetrij aliqui factebāt insultū ī pte illa. vt dicitur ē. s. xi. ca. versus finē. s Clauserūt ⁊c. sic mādauerat eis triphōn. t Et combēdē eū viuū. cetera patēt vsq; ibi: Et vidēs

Mat. 7. 3 In euāgelio ubi ait: Nolite sciri dare

Flip torrente ad vltu lions que t repa-
rauit ionathas: significat eos qui vlti-
debanf in ecclesia aliquā custodiam
gregis sibi cōmissi gerere: sed in reb?
trāsitōrijs innitētes atq; ambitioni
seculi deseruētēs: plapfi sunt in volu-
ptatib? isti? vite: et a ppro statu celi-
derūt quos necesse est vt sancto so-
leria restaurare cōrēdat: et ad ptozē
firmitatē ecclesiastico dogmate robo-
rādo reducere. **b** **Et cū co. Tripho**
iste hypocrita atq; hereticos figurā
tenet q aliter agūt: aliterq; loquūt at
q aliud intētiōe moluūt. Cōtra quē
ionathas cū qdraginta milib? occur-
rit: qz h tales euangelica doctrina: et
custodia mādatorū dei necessaria est.
Qui enī fm euāgelij documēta legē
pcepta seruauerit: hōstium cuneos se
curus penetrabit. Sed q triphō: do
lo pfluat ionathe vt remiserit a se ex-
ercitiū secūq; pacifice pperit sicq; ei
delusū captiuauit: atq; secū comean-
tes occidit: signat eoz ruinā q legiti-
me se non obseruāt: neq; cautelm i
circūspectiōe cordis et cōuersatione
corporis habēt. Hos ei q euāgelij il-
lū doctrinā nō arēdūt nō saluati

Mar. 13. d discipulis suis pcepit dicens: Vigilate et orate ut non intretis in temptationem. Et iterum:

frater eius sacerdotio fugit: et populi di-
catu gerit cum in Christi ecclesia alijs decede-
tib: alij substitutus: et locu regiminis
teneat: et in castris spiritualib: milites
Christi sedulo exerceat: quatenus hostib: uni-
uersis belligerando opportune resiste-
re valeat. Sed triphod typicus sili mo-
simone fictionib: falsis ut fratrem eius
deluserat decipere conat: quia nunquam an-
tiqui hostis se suosque ministros cul-
toribus Christi insidias disponere ces-
sat. Sed qui simonis hoc est obediens: et
diuinis preceptis rite obtemperantis di-

gne gerit officiu vniuersoru hostiu supno ad
iurus au filio pot deuitare scadalū. Tripho
vero simul cū ionatha filios ipsius quos ob
fides accepit interfecit: l3 eos pmiserit simul
cū patre seruādos: qz antiquis hostis quos/
cūq; seducēdo i pec/
cati mortē ipellit ho/
rū pfecto filios: hoc
est opa: l3 antea pa/
cē blādiēdo simula/
uerit: i sine cūno cru/
ciatū digna manife/
stabit. Pōt r iona/
thas simpliciū q sūt
in ecclia typū gere/
re: quos versutia cal/
lidoz ad tēpus ca/
pitulare videt: cū cor/
poralib' dānis eos
affligit: quoz aie tū
i fidei xitate pūstē
tes libere post mor/
tē carnis in lucē ena/
dēt ppetuā. Unde r
plurimū ipoz post
obitū pēnt' vite: vi/
cericia signa in fua
sepulchra habere me/
ruerūt: sicut simō i se/
quētib' legi patri r
mī r fratrib' memo/
riale i sepulchris ip/
soz cōdidisse. Por/
ro sancti q saluatoz
i simplicitate r inno/
cētia sua pmanētes
cōfortat dicēs: Mo/
lite eos q copus oc/
cidit timere: r post
h nō habēt qd faci/
ant vobis: s potius
eū timere q postq oc/
ciderit habet prātē
mittere i gehēnā ig/
nis. Et iterū: Beati
estis ait cū maledix/
erint vob hoīes r p/
secuti vos fuerint: r
dixerint oē malū ad/
uersus vos mētiētes
ppter me. Gaudere
et exultare quoniam
merces vestra mul/
ta ē in celo. Et iterū:
Gaudent iquit r ex/
ultate: qm noīa vīa
scripta sūt i celo. d q
bus r psalmist a ait:
erit iu. ab au. ma. nō
ti. Pl. s. post mortem
magis valere et feli/
cius viuere credunt
cū ipe rex r dñs eoz
lesus videt r pōs tri/
umphos eoz signis
ac miracul' coruscā/
tib' i toto orbe decla/
rare cognoscit: ita vt
iuxta memoriā reli/
quiarum ipsoz cecis
tribuat vilius: surdis audir' r claudis gres/
sus: r mutis loq̄la: ac varijs egritudinibus
cura salubris p eoz oīones pūstet. Et cōtra/
rio ibidē pūri ac malicioīa demonijs inua/
dāt: flagitioīi r ihereduli pūtiāt: ipsiq; demo/
nes validis tormētis iuxta id qd palā rugiē
do pūstet cogunt exuēnt.

Moraliter

hēsus ē ionathas r perijt et oēs
q cū eo erāt: hortati sūt semetip/
sos. Et exierūt parati i plū. Et vi/
dētēs bi q insecuti fuerant qz p
aīa res est illis: reuersi sunt. Illi
aut oēs venerūt cū pace i terraz
iuda. Et plāxerūt ionathā r eos
q cū eo erāt valde. Et luxit isrl' lu/
ctu magno: et q̄sierūt oēs gētes
q erāt i circūitu eoz cōterere eos
Dixerūt em: Nō habēt principē
et adiuantē. Nunc ergo expu/
gnemus illos: r tollamus de ho/
minib' memoriā eoz. **Ca. XIII**

Eaudiuit simō q cōgre/
gauit triphon exercituz
copiosū vt veniret i ter/
rā iuda: r attereret eā vidēs qz i
tremore ppl's ē r i timore ascēdit
hierlm r congregauit pplm r ad/
hortans dixit: Qlos scitis quāta
ego r frēs mei r dom' pīs mei
fecim' p legib' r p sctis plia: et
angustias quales vidimus: hoz
gratia perierūt frēs mei oēs p/
pter isrl' r relic' sū ego solus. Et
nūc nō mibi cōtingat parcere aīe
meē in oī tpe tribulationis. Mon/
enī melior sū fratrib' meis. Vin/
dicabo itaq; gētē meā et sancta:
mātos qz nostros et vxores: qz
cōgregate sūt vniuersē gētes cō/
terere nos i inimicitie grā. Et ac/
cēsus ē spūs plī simul vt audiuit
sermōes istos: r rñderūt voce ma/
gna dicentes: Tu es dux noster
loco iude r ionathe frīs tui. Pu/
gna plū nostrū: et oīa q cūq; dix/
eris nobis faciem'. Et cōgregās
omnes viros bellatores accele/
rauit omnes muros in hierlm cō/
sūmare: r muniuit eā in gyro. Et
misit ionathan filiū absolomī: r
cū eo exercitū nouū i ioppē: r eie/
ctis his q erāt i ea māsūt illic ipe.

a Et videntes rē. socios ionathe. b Quia p aīa. i. vita. c Res est illis: scz ionathe socijs. d Reuersi sūt. nō audētes cū eis contigere. ppe b dixit abner ipi ioab. ij. Reg. ca. ij. An ignoras qz piculosa sit desperatio. **Ca. XII** a Et vidit ionathas rē. pper hoc aut q ionathas misit nūcios ad diuersa loca r lōgīnqua: significata fuit missio apostolor' r alioz discipulor' p xpm ad diuersas ptes orbis ad pdicandū gentib' cū ageliū pa/cis. l3 Et audiuit ionathas rē. Sequit'. t Nō ei dederat eis spaciū vt ingrederent regionē. p qd signi fical q pugnās prudenter cōtra demonē nō dat sibi ingressum tētatōis p delectatōnē maxime morosaz sed in principio repellit eū. t Cuz occidisset aut sol pcepit ionathas suis vigilare: r p noctē intelligit to/ tū pīs tēpus. ppter obcuritatē ignorātie in qua no/ cre diabolus insidiat fidelib' vt possit eis nocere: p/ ppter qd bon' plar' q p ionathā significat hortat' eos ad vigilantia xritū vt valeāt resistere demonis in/ sultū: fm illud. j. Petri. v. Fratres sobrii estote et vi/ gilate qz aduersari' vester diabolus tāq; leo rugiens circūit querēs quē deuoret cui resistite fortes in fide. t Et reuersus est ionathas rē. p hoc q ionathas de plio reuersus post victoriā fuit sollicitus edificare pfi dia: significat q bon' plar' licet vitta debellauerit tū debet esse sollicit' de pūdijs virtutū faciendū ptra fu/ turos insultus tentationū. nō solū p ppo suo sed etiā p seipso ne pterita victoria insurgat elatio q ipsum deiciat a virtute: r sic victorie gaudiū cōuertat in la/ mētatōnē et luctū. l3 Et cū cogitasset triphon rē. p triphonē q querebat occidere ionathan ne ipm im/ pediret ab antiochi adolefcētis occisiōe dolosa: signi fical demonis dolositas: qua querit bonū plarū vel doctore gladio peccati mortalī occidere r sic infama re ne p doctrinā suā ipediat eū a simplici populi sub uersione: qz cui' vita despiciat restat vt ei' p dicationē cō tennat. vt dīc' Reg. homel. xxxviii. q. Et credidit ei et fecit sicut dixit rē. p hunc ionathe defectum quo credidit triphoni dolofo ex quo fuit captus et occi/ sus: significat defectus illoz qui post opa magna vir tutū delusi viliōib' fictis credūt demonū verbis: si cut dī in libro de collatiōib' pap abbatis Moyti col latione. ij. de illo qui se piciat in puteū vt dictū est iu pra ca. j. libro. j.

Ca. XIII
e Audiuit simō. hic incipit quarta ps princ/
palis hui' libri primi: in qua agit de ducatu si/
monis. r diuidit i duas ptes. qz primo descrit/
bit eius ducatus sub ātiocho adolefcēte: r demerrio
q simul regnauerunt certantes de regno. Secūdo sub
antiocho demetrii filio ca. xv. Prima in duas qz pri/
mo describit indec pacificatio sub regimine simonis.
Secūdo federis renouatio cū extraneis ca. se. Pri/
ma in tres. nā primo simon in ducē eligi. Secūdo tri/
phon repellit ibi: Et mouit triphō. Tercio iudeis li/
bertas reddidit. ibi: Et elegit simon. Circa simonis ele/
ctionē primo ponit eligendi causa. Secūdo electiōis
forma. ibi: Et accensus est. Tercio electi industria. ibi:
Et cōgregās rē. Causa vero eligēdi ducē fuit: qz ca/
pto ionatha triphon cōgregauit exercitū magnū ad/
delendū iudee populū: qui carēs dūce dissolut' erat
timore: qd audīēs simō voluit tāto malo obulare. iō
subdit: f Et cōgregauit pplm. ad ipm cōfortandū.
g Hos scit' rē. p legib' seruādis. h Et p sctis. i.
tēplo cultu diuio venerādis. i Prelia. i. labores p/
loz. k Et angustias. cordis r corporis. l Qua/
les vidim'. i. expti sum' r sustinim'. m Hozū gra/
tia perierūt rē. vt p p p dīcta. n Et nunc nō mibi
cōtingat rē. i. vite mee corporali. o In oī tpe tribu/
latiōis pplī mei. p Vindicabo itaq; gētē meā. oc/
cisam et captiuatā. q Et sancta a gētib' cōramina/
ta. r Quia cō. rē. r ē hypbole. ad designādū q tri/
phonis exercit' erat cōgregat' ex mult' gētib'.
s Cōterere nos rē. i. odio solo sine culpa nostra.

t Et accensus. hic pūr ponit electionis forma: cū dī: Et accensus est spūs
populi simul rē. nā pari cōsensu r volūrate elegerūt eū. p dūce. ideo subdit:
v Et oīa quecūq; rē. obediendo tibi vsq; ad mortē. y Et cōgregās. hic
cōsequēter ponit electi industria. cū dicit: Et cōgregās omnes viros bellato/
res: vt essent parati cōtra triphonē. y Accelerauit cōsummare vniuersos
muros hierusalē quos inceperat ionathas. vt habet in ca. pce. z Et misit io/
nathan filiū absolomī q erat fidelis amicus sibi. a Et cū eo exercitum rē.
r dicit

Dar. 10. c

Dar. 5. a

Luc. 10. b

Rē. cxi.

Ga. Et edificauit si. Simo patri & matri et fratribus ex lapide polito memoria sup sepulchra fabricat: cum sancti predicatorum facta pcederent patrum ac sine gloriosum ad exemplum p sentio commemorando magna auctoritate ostendunt: hoc est enim ante et retro lapide politum ponere: ut qualiter ante fines vite pio dogmate et sancta conuersatione vixerint: et quale exemplum patet ac logantur tatis sue post obitum posteris reliquerint: manifeste auditoribus suis studeant fida narratione declarare. **M** autem facti viri patris ac matris atque fratrum nomine nuncupent: ostendit saluator in euangelio dicens: **Q**uicunque fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater soror et mater est. **H**inc et apostolus Paulus ad 1. Cor. 4. d. Cor. scribens ait: Nam si de ceteris milia pedagogorum habeat in choro: sed non multos patres. **N**am in christo iesu per euangelium Ego vos genui. **E**t de Timotheo ad philippenses ait: **E**xperimentum autem eius cognoscite quoniam sicut patri filius mecum seruauit in euangelio. **S**tatuit et simon septem pyramidas vna contra vna: patri ac matri ac quattuor fratribus cum doctor quilibet qualiter vnicuique psona priorum patrum lumen sapientie: et per septiformem spiritum fidelibus tribuit collata sit demonstrat. **E**t circumposuit his columnas magnas et super columnas arma ad memoriam eternam: cum firmitate et rectitudine fidei eorum et in ipsa fide quod armis spiritualibus contra hostes pugnauerunt insinuat. **E**t iuxta arma naues sculptas que viderentur ab hominibus nauigantibus mare: quod qualiter pcedentes iusti patris vite pelagus nauigio crucis christi transierint omnibus in mundum istum fluctibus laborantibus ad spem salutis ipsorum docendo insinuat: ut cognoscant quoniam sicut illis predictum nauigium salubriter consulit littera dicitur: ita et sibi credulitas passionis christi et nostre redemptionis ipsa si condigna eadem credulitati opera bene vellent: poterunt salui esse conferat. **T**riphon autem. **D**e hoc populo ita refert. **H**ec agunt interim in syrie prius triphon qui se tutoris antiocho demetrii puigno substituit a populo laborauerat occiso pupillo regnum syrie inuadit: qui diu potius tandem exolefcente fauore recentis imperij ab antiocho puero ad modum demetrii fratre qui in asia educatus bello vicis: rursum regnum syrie ad sololam demetrii reuertitur. **E**t ele. **S**imo ad demetrii regem viros misit ut faceret remissionem regionis: hoc (ni fallor) significat quod sancta ecclesia predicatorum suos ad populum elicit

Et mouit triphon a ptolemaida cum exercitu multo ut veniret in terram iudaeam: et ionathas cum eo in custodia. **S**imo autem applicuit in addus faciem eam. **E**t ut cognouit triphon quod surrexit simon loco fratris sui ionathae: et quod commissurus esset cum eo prelium: misit ad eum legatos dicens: **P**ro argento quod debebat frater tuus ionathas in nomine regis: propter negocia que habuit: deti nuum eum. **E**t nunc mitte argenti talenta centum: et duos filios eius obseques: ut non dimissus fugiat a nobis: et remitterem eum. **E**t cognouit simon quod cum dolo loqueretur secum. **I**ussit tamen dari argentum et pueros: ne inimicitiam magnam sumeret ad populum israel dicens: quod non misit ei argentum et pueros propter periculum. **E**t misit pueros et ceterum talenta. **E**t mentis est et non dimisit ionathan. **E**t post hec venit triphon intra regionem ut coteretur eam: et gyrauerunt per viam quam ducit ad orientem. **E**t simon et castra eius ambulabant in omnem locum quocumque ibant. **Q**ui autem in arce erant miserunt ad triphonem legatos: ut festinaret venire per desertum: et mitteret illis alimonias. **E**t parauit triphon omnem equatum ut veniret illa nocte. **E**rat enim nix valde multa: et non venit in galadithim. **E**t cum appropinquasset baschama: occidit ionathan et filios eius illic. **E**t peruertit triphon et abiit in terram suam. **E**t misit simon et accepit ossa fratris sui ionathae et sepeliuit ea in modum ciuitatis patrum eius. **E**t placuerunt ei omnes israel plactu magno: et luxerunt eum dies multos. **E**t edificauit simon super sepulchrum patris sui et fratrum suorum edificium altum lapide polito retro et ante: et statuit septem pyramidas vna contra vna: propter et matri: et quattuor fratribus. **E**t his circumposuit columnas magnas: et super columnas arma ad memoriam eternam: et iuxta arma naues sculptas: que viderentur ab hominibus nauigantibus mare. **H**oc est sepulchrum quod fecit in modum visus huius die. **T**riphon autem cum iter faceret cum antiocho rege adulescente dolo occidit eum et regnauit loco eius. **E**t ipse sibi diadema asie: et fecit plagam magnam in fra. **E**t edificauit simon presidia iudee: munit eam turribus excelsis et muris magnis: et portis et seris: et posuit alimentum in munitionibus. **E**t elegit simon viros et

et dicit nouum: nam ante posuerat ibi simon custodes. ut habet ca. pcedenti: sed timebat ne traderent loquuntur triphoni: propter quod misit alios de quibus magis confidebat. **E**t mouit triphon. **H**ic consequenter ponit repulsiu conatus triphonis: et hec tuit duplex. **S**ecunda ibi: **E**t post hec venit. **C**irca primum patet littera visus ibi: **S**imo autem applicuit. cum exercitu suo. **B** In addus contra faciem capiti. erat enim locus altus. unde poterat planities terre a longe videri. **E**t ut cognouit triphon: quod surrexit simon. institutus dux populi. **E**t quia commissurus esset aduersus eum plium. ipsum reformidans conuertit se ad dolum. **E** Dicens pro argento quod debebat frater tuus. in computo de vectigalibus ab eo receptis quod debebat reddere regi. **E**t cognouit simon. quod cum dolo loqueretur. nam erat homo prudens: propter quod s. q. ca. dicit: **C**irca consilium. **I**ussit tamen dari argentum et ad euitandum maius malum scilicet discessum populi ab eo per odium: et sic populus de facili perisset christens sine duce et dispersus: et per consequens perisset cultus diuinus. ideo subditur: **H**ic inimicitiam magnam sume. et sic patet quod bene fecit: sicut bene percipit merces in mari. propter salutem corporum quod est maius bonum. et patet littera. **E**t post hec. **H**ic consequenter ponit secundum triphonis repulsiu. **S**ecundo innocenti ab eo occisio. ibi: **E**t cum appropinquasset. **C**irca primum dicitur. **E**t post hec venit triphon intra regionem. s. in iudeam. **E**t simon et castra et s. triphon et castra eius: ut obuiaret eis in plium antequam vastarent terram iudee. **Q**ui autem in arce erant. s. in munitione hierosolymitana contra populum israel. **M** Dixerunt ad triphonem. occidite. **N**am festinaret venire et. ubi non obseruabat simon. **E**rat enim et hoc ponit ad ostendendum aduentum sui impedimentum. nam sicut dicit Iosephus: **T**anta nix cecidit in deserto quod non poterat venire sicut disposuerat. **E**t cum appropinquasset. **H**ic iter ostendit malignitas triphonis in occasione innocentium. et primo ionathae ducis. **S**ecundo antiochi regis. ibi: **Q**ui triphon autem. **C**irca primum dicitur: **R**ecidit ionathan et in odium iudeorum: et ut postea liberi occideret omnem suum: ut dicitur et ca. pced. cetera patet visus ibi: **E**t statuit septem pyramidas. **E**t autem pyramis edificium laus in inferiori parte: tederis superius in acutis. et dicitur a pyr quod est ignis qui est talis figura. **F**ecit autem duas pyramides pro patre suo et matre: et quattuor pro fratribus. septima autem pro se et sic adhuc viuens fuit sollicitus de sua sepultura. **E**t his circumposuit columnas ad sustentamentum edificij. **E**t super columnas arma sculpta. ut dicitur alibi. **A**lii vero arma vera sicut supra sepulchra militum ponunt scuta et verilla ad memoriam eternam quod mortui erant in defensione gentis sue. **E**t triphon autem. **H**ic iter ponit malignitatem triphonis in occasione dñi sui regis: et patet littera visus ibi: **E**t fecit plagam et sicut dicitur. **P**rouer. xij. **C**um impij sumperint principatum: gemet populus. **E**t edificauit simon presidia iudee. triphonis malicie resistendo. **E**t elegit simon. **H**ic iter circa iudeos describit libertatis restitutio. **E**t primo ponit eius ademptio. secundo executio. ibi: **I**n diebus illis. **C**irca primum sciendum quod rex demetrius fugisset de prelio sicut victus. ut. s. xj. ca. ta. me postea recollegit se in vna parte regni. et alii

cipes isti? mundi dirigit: quaten? eos
 verbo fidei sibi conciliat: ⁊ acc? tripbo
 nis figuralis: hoc est hereticor? atq?
 scismaticor? i irritū ducat: eorūq? su-
 pbia? ppter quā noluerūt māsfuctu/
 dini ecclesiastice cedere p rigore exte-
 rarū potestātū cōterāt: qb? ⁊ coronā
 aureā ipsi legati deferūt: ⁊ habē qd
 tradūt esse ornamentū colli ex anu-
 lis aureis cōfectū fm morē puintie
 cū eis p bono certamine eterne vite
 coronā ⁊ p solatio oportuno q ecclē-
 siā suis edictis atq? defensionib? ad-
 iuuēt p̄mia celestia repromittūt.
 a **In** dieb? illis. Quid ē q simō op-
 pugnat aggressi? gaia nisi q p̄dica-
 tores sancti mūdi errores debellare
 conant? **gaia** q interpretat? fortitudo
 ei? significat gentiū rigore atq? duri-
 tiā. **costruit** q machinas multas si-
 mon aduersus gaia: cū doctores fā-
 cti diuersas spēs dogmatū ad capiē-
 das gētīū munitiones costruit qua-
 ten? eas p̄da salutifera in dñum re-
 gis sui iesu uidelicet xpī redigāt: i q
 p cussit turrē vnā ⁊ cōpēdit: cū su-
 pbia gentiliū strauit: eorūq? corda in
 obediētiā euāgelij adduxit. **Qui** au-
 tē eruperāt cupiebāt iter machinā i
 ciuitate: qz infolētia barbaror? licet
 euadere euāgelij rete q̄sierit: tñ ve-
 ridicis testimonijs legis dei circūll-
 gata atq? cōp̄ssa est. **Et** fact? est mo-
 tus magn? in ciuitate: cū tot? mūd?
 cōcussus ē euāgelica p̄dicatiōe. **Mo-**
 tus ei magn? fact? ē in ciuitate qñ gē-
 tiū feritas excitata ē ad psequēdum
 cōfessores xpī vt veri efficient? mar-
 tyres q fidei ac dogmatis xpī fidei
 erāt assertores. b **Et** ascenderūt.
Qui sūt illi q cū vxorib? ⁊ filijs su-
 pia murū scissis tunicis ascēderūt: ⁊
 a simone dextras sibi dari postulā-
 uerūt: nisi illi q solliciti dñib? ⁊ cu-
 p̄ditarib? hui? mūdi diuiti? ipliciti:
 postmodū cōuersi nō vestimēta sua:
 s? corda p p̄niam sciendēs dextras
 recōciliatiōis ac societatis ab ecclē-
 sticis sibi dari expectūt: quoz petiti-
 o nī miserādo simō spiritualis cōsenties
 nō anathematis gladio eos percūt:
 s? de sup̄stitiōe gētilitatis educēs er-
 rores eor? abscondēdo amouit: qua-
 tin? habitationē cōdignā in eor? pe-
 ctozib? dño xpo p̄paret. c **Et** tunc
 intrauit. **Tunc** etiā qñ errores eieci
 fuerint gētiliū cū laudib? dei. docto-
 res facti in cōtēcula intrabūt gēti-
 liū. **Tūc** qz viros q legē faciūt: ibi-
 dē ponūt qz veros cultores xpī p̄js
 p̄dicationib? ibi esse faciūt ⁊ muniūt
 eam: faciūtq? sibi ibidē habitationē:
 cū p euāgelij vndiq? fidei munimē-
 ne ecclēsiā firmātes: in eius domici-
 lio ipsi magistri cōmorando p labo-
 re pio: eterna p̄mia: quē p cōfessio-
 ne ipsorum impenderāt a iudice vi-
 uozū ac mortuozū in fine sibi retribuē-
 da expectant. d **Qui** autē erāt.
Qui quī erant in arce hierlīm et sepi?
 infestabāt iudeos significāt hereti-
 cos et scismaticos qui in arce super-
 bie sue se collocantes: lites et bella
 mouēt s? catholicos. **Quos** verat si-
 mon egredi ⁊ ingredi i regionē ⁊ eme-
 re ⁊ viderē: qz talib? doctores facti
 cū catholicis p̄dicūt oēm societātē b̄re
 colonē: ppter quod mundi ex eis fa-
 ctus me pe-

misit ad demetriū regē vt faceret remissionē regioni: qz actus oēs triphonis p direptionē fuerāt ge/ sti. **Et** demetri^{us} rex ad verba ista rñdit ei: z sc̃psit eplā talez. Rex demetri^{us} simoni sūmo sacerdote z amico regū: z seniorib^{us} z genti iudeoz salutē. Coronam aureā z bahen quā misistis suscepim^{us} et parati sum^{us} facere vobiscū pacē magnā: z scribere p̃positū reglⁱ re/ mittere vobis quē indulgimus. **Quēcūq;** ei cōstituim^{us} vobis cō stāt. **P**unitiones q̃s edificastis vobis sint. **R**emittim^{us} q̃z igno/ rantias z peccata vsq; in hodie nū diem et coronā quā debeba/ tis. **E**t si quid aliud erat tributa riuz in hierusalē: iam nō sit tribu tariū. **E**t si qui ex vobis apti sunt conscribi inter nostros conscri/ ban^t: z sit inter nos pax. **A**nno centesimo septuagesimo ablatū ē iugū gētiū ab israel. **E**t cepit po/ pulus isrl̃ scribere i tabulis z ge/ stis publicis: āno p̃mo sub simo/ ne sūmo sacerdote magno duce z p̃ncipe iudeoz. **I**n dieb^{us} illis simon applicuit ad gaḡam: z cir/ cūdedit eā castris: z fecit machi/ nas z applicuit ad ciuitatē: z per/ cussit turrē vnā z cōphēdit eā. **E**t q̃ eruperāt erāt itra machinā z ci/ uitatē: z fact^{us} ē mor^{us} magn^{us} i ci/ uitate. **E**t ascēderūt q̃ erāt i ciui/ tate cū vxorib^{us} z filiis supra muz tuniē suis scissis z clamaueſt ma/ gna voce a simone postulātes de xtras sibi dari: z dixerūt: **N**ō no/ bis reddas sc̃dm malicias n̄as s̃ sc̃dm misericordias tuas: z ser/ uiemus tibi. **E**t flexus simon nō debellauit eos: eos tñ eiecit de ciuitate: z emūdauit edes in quib^{us} fuerāt simulachra. **E**t tūc in/ trauit in eā cū hymnis dñm be/ nedicēs: **E**t electa ab ea omni i/ mūdiicia collocauit in ea viros q̃ legē facerēt: z munīuit eā z fecit sibi habitationē. **Q**ui autē erāt i arce hierl̃m prohibeban^t egredi z ingredi regionem: z emere ac vēdere: z esurierūt valde: z multi ex eis fame pierūt. **E**t clamaueſt ad simonē vt dextras acciperēt: z dedit ill. **E**t eiecit eos ide z mū

r aliqui principes ⁊ milites recedentes
 ab antiocho adheſerunt ſibi pugnantes
 p eo cōtra ionathan: vt dictū eſt. ſ. xj.
 ca. et. xj. ſed poſtea antiocho occiſo
 et triphon regnaſte p eo: iudei magis ele
 gerūt ad adherere demerito a quo pri⁹ re
 ceſſerāt eo q̄ mēit⁹ fuerat ionathe p
 miſſa. vt bñ. ſ. ca. xj. q̄ triphon q̄ io
 nathan doſole ceperat: i ipm cuz filijs
 ſuis nequē occiderat ⁊ demetri⁹ libe
 ter recepit eoz recōciliationē vt ⁊ tri
 phonē iuuarent eū q̄ doſole occupaue
 rat regnū: ⁊ ſic cōdeſcēdit in deis ad eo
 rū voluntatē. ⁊ hoc eſt qd̄ d̄: Et elegit
 ſimō viros ad negociū aptos.
 a **E**t miſit ad demetriū regē. rogādo.
 b **E**t faceret remiſſionē regioni. ſ. iu
 dee de tributis et exactionib⁹ impoſit⁹
 a ſyrie regib⁹. c **Q**uia actus oēs tri
 phonis p direptionem. alia ſra habet:
 Per deceptionē erāt geſti. Dec clauſu
 la ponit ad oſtēdendū q̄re ſimō miſit
 legatos ad demetriū: qz oēs actus tri
 phonis erāt p deceptionē ⁊ dolū: vt pri⁹
 ex p̄dictis. vel p direptionē. i. diſſipati
 onē iuſticie et veritat⁹: ⁊ in idē redit.
 ppter qd̄ ſimō cū eo fedus noluit ꝓtrabe
 re: ſi magis ⁊ cū. ſ. demetriū adiuuare.
 cetera patēt vſqz ibi: d **C**oronā rē.
 i. omamētū colli et aureis anulis cō
 textū: B miſit ſimō demetrioz: i. ipſe ſuſce
 pit in ſignū facte recōciliationis. e **E**t
 ſcribere ppoſitis regis. i. ppoſitis nſis
 f **R**emittere rē. a tpe ionathe.
 g **Q**uecūqz ei cōſtituim⁹ vobis. tūc:
 h **C**ōſtant. i. firmiter ſtant nūc ⁊ in fu
 turū. i. **R**emittim⁹ qz rē. ſi p igno
 rantia feciſtis aliquid ꝓtra me p antio
 cho. k **E**t ſi qui rē. ſ. amicos.
 l **E**ſcriban⁹ rē. ſ. firma ⁊ libera. ideo
 ſubdiſ: m **A**blatū ē rē. ſ. plenarie.
 ante x̄o fuerat ablat⁹ partialiter ⁊ im
 pfecte. **E**t q̄ iſtud fuit factū notabile.
 lo ſubdiſ: n **E**t cepit populus iſrl̄
 ſcribere rē. tales enī annotationes tēpo
 rū incipiūt ab aliquo euentu notabili:
 cur iudei primo ſcripſerunt ab exitu de
 egypto: poſtea de reditu a babiloyne:
 cōſilr hic a pōſticatu ſimonis ⁊ ei⁹ du
 catu: ſub quo libertas fuit eis reſtituta.
 o **I**n dieb⁹ illis. **H**ic pñr ponit execu
 tiō dictę libertatis: ⁊ primo impugnā
 do gaſam. ſecūdo arcē. ibi: **Q**ui autē
 erāt. **E**t circa pāmū d̄: **I**n dieb⁹ illis ſi
 mon applicuit ad gaſam. q̄ multū erat
 nociua iudeis. p **E**t circūdidit eā ca
 ſtris. i. bellatoz cuneis. q **E**t q̄ eru
 . i. effugerāt de turre capta. r **E**rāt in
 tra ma. rē. i. refugerāt ad quādā muni
 tionē ciuitatis ſic notatā.
 s **E**t factus eſt motus magn⁹. ſ. timo
 ris. ideo ſequit. t **E**t aſcenderūt. ⁊
 patet littera vſqz ibi: v **I**on debel
 lauit eos. ſc̄z occidendo. p **E**t emū
 dault edes in quibus rē. nam habita
 tores erant idolatre. y **E**t tunc in
 trauit in eam cum hymnis rē. attribu
 endo illam victoriam deo.
 z **E**t eiecta ab ea omni immūdicta rē.
 id eſt idolatria. a **C**ollocauit in ea
 viros rē. i. iudeos. b **E**t munieuit
 eam. contra aduerſarios. c **Q**ui au
 tem. **I**p̄e conſequenter ponitur impu
 gnatio arcis. cum dicit: **Q**ui autē
 erant in arce hieruſalem prohibebant
 rē. ſc̄z per murum inter arcem et ciui
 tatem edificatū. vt dicitur. ſ. ca. p̄
 cedenti. ⁊ per custodias armatoz ſup
 addita.

me perierunt: quia multi ex istis cum anathematizati extra communionem ecclesie sequestrati fuerint fame verbi dei: et inedia spiritualis scientie dispererunt. Sed quia necessitate extrema compulsi: huiusmodi subdextris communionibus dari ab ecclesia postulauerunt: hoc eis ab ipsa indicis pactum ut relinquat errores suos et anathematizet et munda conscientiam suam ab omni nequitia hereseos: et sic communioni ecclesie restituantur.

¶ **¶** vñ conuenienter subiungit: a **¶** Et intrauerunt et. Numeri isti hoc est centesim^o septuagesim^o et prim^o: et vicefim^o tertius sacris pleni sunt mysterijs. Nam centesimus in quo abraha isaac promissionis filium genuit: vite significat perfectionem. Septuagesim^o in quo captiuitas hierosolymitarum resoluta est peccatorum significat remissionem. Sed quia hoc non nisi in ecclesie consuetudine: propterea super septuagenarium numerum monas addita est. Porro vice finis tertius numer^{us} sancte trinitatis fide cum duobus preceptis charitatis in quibus tota legis plenitudo consistit: designat. Secundus autem mensis in quo pascha facere videbantur: illi qui super animam hominis inuadi erant: tempus gratie et vocacionis gentium ostendit. Cum ergo hanc distinctionem atque significantiam mysticorum numerorum victoria a fidelibus captiuitas: hoc est ut sancte trinitatis fide cum duobus preceptis charitatis secundum euangelicam doctrinam integram seruetur et vite perfectionem per modulum suo habentes in ecclesie unitate: intellectu et fide permanendo ad plenitudinem remissionis perveniant: sic tunc rite eum cantico et palmarum ramis: hoc est cum laude vera et certa victoria celestem intrabant hierusalem: ubi multiplices gratias et laudes per adepta salute et securitate creatoris suo perpetually ter referant: quia contritus est inimicus magnus ex israel: et mors cum ipso mortis auctore impetum extat damnata. Recrefugit hanc expositionem sequentis sensus sententie ubi scriptum est: quod constituitur simon ut omnibus annis diei huius leticia ageretur: et quod munierit montem templi qui erat secus arcem et habitauerit ibi ipse et qui cum eo erant: quia omni tempore istius vite illius diei memoria in spe retinenda est: in qua triumphantes de morte per gratiam redemptionis nostri vite restituemur eterne. Ideo et singulis annis resurrectionis dominice solennia celebramus: ut indicemus nos per eius resurrectionem et victoriam de morte sperare et nostrorum corporum resurrectionem in fine seculi futuram: et vitam in celesti regno perpetuam. Propter quod montem templi: qui est secus arcem munire debemus: hoc est christi incarnationem que omnes altitudines perfectionis sanctorum perfectione sua transcendit: firmam fide in corde tenere: et in hoc omni tempore vite nostre tam per nos quam etiam per nobis commissos sive per societatem consuetos ple laborare: quatenus eius corpori coniuncti atque coadunati simul cum ipso capite regni celestis efficiamur heredes. Cuius videlicet diei leticiam atque memoriam beatus Petrus apostolus in epistola sua nobis commendat dicens: Unum vero hoc non lateat vos charissimi: quia unus dies apud deum sicut mille anni: et mille anni sicut unus dies. Non tardat dominus promissionem suam: sed patienter agit propter vos nolens aliquem perire: sed omnes ad penitentiam reverti. Adveniet autem dies domini sicut fur. In quo celi magno impetu transierint: elementa vero calore solvuntur. Cum hec igitur dissolvenda sint omnia quales oportet vos esse in sanctis conversationibus et pietatibus expectantes et propterantes in adventu diei domini per quem celi ardentes solventur et elementa ignis ardore tabescent: non vos vero celos et novam terram et promissa ipsius expectamus in quibus iusticia habitat: propter quod charissimi hec expectantes satagite immaculati et iniolati ei inveniri in pace: et domini nostri loganimitate salutem arbitramini.

¶ **¶** Et vidit si. Simo iohanni filio suo cum videret quod vir esset ducatus virtutum universarum commisit ut ostenderet quod nullus magistrorum filio vel discipulo suo debet committere preter ac ordinem ecclesiastici regimini: nisi antea eum videat esse virum: hoc est sensu probatum: et virtutum opibus studiis. Sed quia in supradictis diximus simonem scripturam gerere figuram doctorum: potest in hoc loco per significationem exprimere principem pastorum et ipso catholico sacri regiminis mysterium et omnem virtutum dedit notitiam atque effectum: cui et optime convenit quod in sequentibus scriptum est:

additas a simone. cetera patet versus ibi: a **¶** Et cynarus. Cynarus est instrumentum musicum. dictum a cyno cines quod idem est quod moueo moues: quia suo sono notabiliter mouet aerem. b **¶** Et nablus. i. citharis. c **¶** Quia contritus est inimicus magnus. i. populus christus in arce quam multum gra-

uabat populum et impeditabat cultum diuinum. cetera patet versus ibi: d **¶** Et vidit simon et. i. fortis et iustus et industrius ad bellandum. e **¶** Et posuit eum ducem virtutum. i. bel-latorum. f **¶** Et habitauit in gagaris. i. in gaga et ei suburbij. i. habanes ut resisteret aduersariis.

¶ Moraliter. **¶** Et au-diuit simon et. Per hoc autem quod simon mortuo fratre suo onus accepit per gentis sue defensione: significat quod bonus religiosus qui per simonem significat eo quod simon obediens iter prestat non debet fugere laborem in monasterij vel ecclesie regimine quoniam ex boni plati more imminet periculum religionis monasterij vel ecclesie ex demonis dolositate vel tyranni malignitate. 3° **¶** Et misit ionathan et. i. ioppe quam pulchra interpretatur anima rationalis significat: quod dei imaginem insignit: sed aliqui deceptioe demonis vitij deturpat: sed ad eam mittit ionathan qui colubem donum interpretatur: propter quod ipse significat quod procuratio angelis scripta ad veram penam a peccatis ad eam mittit et sic electis inde vitij a spiscito in-bibatur. 4° **¶** Et simon et castra et. i. triphon et exercitus eius quod significat

quod bonus platus debet esse sollicitus considerare per quam preter diabolus ipsum inuadit vel ipsum suum: et sic occurrere per sui et ipsi diligenter custodiam ne diabolus inueniat intrandi viam. 5° **¶** Et edificauit simon super se. pa. sui et. sepulchra patrum edificare et eorum merita ad altorum informationem scribere vel predicare. 6° **¶** Septem vero pyramides significat dona spirituales et septem virtutes per arma deo qualiter in mundum carne et diabolus viriliter pugnauerunt: per naues autem sicut per mare peritus seculi ad portum salutis feliciter transierunt: et hec sunt ad informationem viuendum. 7° **¶** Que vidit ab hostibus nauigantibus mare et. ad instructionem futurorum. 8° **¶** Permittit ad memoriam eternam. 9° **¶** Triphon autem et. per regem antiochum adolefcentem intelligi potest ipse adam qui a deo format supra ceteras creaturas statim fuit rex institutus: ut dicitur Gen. 1. hunc autem triphon dolosus. i. diabolus ipsum dolose occidit per peccatum mortale. 10° **¶** Et imposuit sibi diadema asie. preter super gentes humanarum: quod propter peccatum ade tenuit captiuum quousque per ipsum de se secum ad adam. 11° **¶** In diebus illis simon applicuit ad gagam et. per quam intelligi potest simon iacob promissio: quod non acquirit per scientiam et virtutem sed per gagam. per arce vero quod erat in hierusalem significat. promissio ecclesiastica quod sicut non fit per scientiam et virtutem sed per generis nobilitatem. simon autem electus de gaga et arce malos habitatores et posuit ibi bonos: quod significat quod bonus platus dictas promissiones debet repellere et idoneos ratione virtutis et scientie promouere. 12° **¶** Et vidit simon iohannem filium suum quod vir fortis plenus erat et posuit eum ducem et. per ostendit quod iuvenes non sunt ad honores promouendi donec fuerint in virtutibus probati. 13° **¶** Refert belynadus quod belynus adrianus cum romane prefectura splendidi ageret ex senatore ipator et creatur: quod obsecrate senatu ut filium quem habebat cesarem augustum appellaret: succedere iquit debet quod ego iure regnaueri cum non mere-rer. principatus ei sanguine non meretur sed meritis: et iustitiam regnat quod rex nascitur et non meretur: et perculdubio penitus affectu exultat quod pueros suos ipso iure subiecta mole extinguit: hec dicitur suffocare liberos non. promouere. aliam prout sicut et virtutibus exercendi. et cum eo profecerint ut. perbeat illos virtutibus antecedere quod debet honoribus autem ire iure ascendat et se cuius suorum votis

non subtrahat. **¶** Ca. XIII. **¶** Inno centesim^o septuagesimo secundo congregauit rex demetrius exercitum suum: et abiit in mediam ad-

1. Ref. 5. a

Et siluit

Glo.ordi. I Machabeorū (Ca. XIII) Nico. de lyra

Ca. XIII **Et** siluit oīs. Scriptū est in **Esaiā** ppheta de ipso dño saluatore: **Ca. XIII** Multiplicabitur et imperiū: et pacis nō erit finis: sup solū dauid et sup regnū ei⁹ sede bit vt cōfirmet et corroboret illud i iudicio: et iusticiā amodo et vsq in sempiternū. Principat⁹ autē illi⁹ et imperiū erit sup solū et sup regnū dauid: qd post captiuita tē babilonicā fuerat dissipatū vt cōfirmet illud et corroboret: et doceat eē ppetuū: ne cassa dei pmissio iudicet. et in psalmo ppheta dicit:

Ps. 71. **Di**et in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abūdantia pacis donec tolla tur luna. Remini enī alteri hec cōuenit. pmissio nisi soli mediator dei et hoīm xpo iesu q. p nobis incarnat⁹ p obe dientiā crucis celi terreq possessor est fact⁹. Cui pater in

Ps. 2. p. ppheta ait: Postula a me et dabo tibi gēns heredi tarē tuā: et possessionē tuā terminos terre. Silēt oīs terra iude oibus dieb⁹ simonis: qz terra ecclesie a tpe incarna tionis xpi vsq in sempiternū: licet for⁹ psecus psecutiones ab inimicis toleret: itus tñ pace fruit vera. Cui idē salua tor in euāgelio ait: Pacē meā do vobis: pa. meā relinq vobis. Ipe quesitū bona gēti sue: et placuit illis ptās ei⁹ et glia ei⁹ oibus dieb⁹. Oīa videlicet bona ab ipso colla ta sūt eccle in remissione peccatorū: et dominationē virtu tū. An cōplacet illis ptās ei⁹ et glia ei⁹: qz illi soli seruire oīi tpe elegit. Ipse accepit ioppen in portū: et fecit introi tū in insulis maris: cū ex gētiū pplo sibi sudauit eccliam: vñ introitū fidei p euāgelii paderet gentib⁹ toti⁹ orbis.

Job. 14. **P**oppe pulchritudo iterprat⁹: et q pulchritudo est sancta ec clesia: cui sponsus in cantico canticoz ait: **Q** pulchra es amica mea q pulchra es: oculi tui colūbarū: absq eo qd intrinsecus latet. vnde: Dilatauit fines gēti sue ecclesie sez: et obtinuit regionē toti⁹ mūdi: et cōgregauit captiuita tē multā. De quo in psalmo scriptū est: **A**scēdēs in altuz capitiū duxit captiuitatē: dedit dona hoīb⁹. Et dñar⁹ est gacare et bethsure et arci: qz mūdā factā p euāgelium domādo i ppriū redēgit dñum. et abstulit iudiciā pec catorū atqz vitiōz: mūdans eā lauacro regenerationis: et nō erat q resisteret ei. De quo scriptū est. **I**n voluntate tua dñe vniuersa sūt posita: et nō est q possit resistere volūtatī tue. Tu enī fecisti celū et terrā et vniuersa q celi ambitu cō tinēt: dñs vniuersoz tu es: et vnusqzqz colebat terrā suā: cū pace corpus suū. f. virtutib⁹ exercēs vel terrā ecclesie bonis operibus singuli quosq sanctoz p virib⁹ colūt: et terra dabat fructus suos: caro videlicet nostra fruct⁹ bo norū operū afferit. Similiter et ligna cāporū hoc est hoies viriditate fidei semp florentes germina virtutū pferunt. Seniores in plateis sedebāt oēs: et de bonis terre tracta bāt: et iuuenes se induebāt gloriā et stolas belli: **I**n senio ribus possunt accipere pphetas apostolos et doctores sancte ecclesie: q auditores suos cōsilijs iuuāt et sermoni bus roborāt. Iuuenes autē cetis fidelib⁹: qz glia cōfessio nis xpi freti: induūt se armis virtutū quo facili⁹ possint cōterere hostiū exercitū. Cū tribuebat alimonias: hoc ē ecclesie impēdebat sermōes doctrine qz constituit esse vasa munitiois: vt. f. thesaurū sapiētie spiritalis ser uaret in cōscia pura et fide nō ficta. **E**t tādū fecit quo aduulg⁹ noiariū est nomē glorie ei⁹ vsq ad extremū terre: qz in omnē terrā eruit sonus p dicationis apostolorū: et i fines orbis terre verba eorū. **A**nde p **Esaiā** dicit⁹: Audi tā faciet dñs gloriā vocis sue: et terrore brachij ostendet. Fecit pacē sup terrā qz ipse est pax nostra: q fecit vtrazq vñ. Et letatus est israel leticia magna: qz letabif iustus in dño et sperabit in eo: et laudabunt oēs recti corde. Et sedit vnusquisqz sub vite sua: et sub ficulnea: nec erat qui eos terreret. **I**uxta illud qd i **Micha** dicit⁹: Requiescet vnusquisqz sub vinea sua et sub ficulnea sua: et non erit q exterreat. Nec est vinea q in euāgelio loquebat⁹: **E**go suz vitis et vos palmites: et pater me⁹ agricola. **O**īs qui nō faciūt fructū bonum excident: et in ignem mittet. Vñ fructus bibunt et come dunt et letificant cor hoīs: et inebriant amicos sponse: et in regno dei noui bi buntur quotidie. Sub ficu autē requiescit et nullas insidias formidat: qui dul cedine sancti spiritus fruit: et illius fructibus saturatur: charitate: gaudio: pa ce: continentia: patientia. De huiusmodi dicit plantator: **Q**ui plantauerat fi cum comedit fructus eius. **Q**ui tales edificauerat domos: et plantauerat vine as: de quibus apostolus loquitur: **E**go plantauit: apollo rigauit: deus incre mētū dedit: **C**omedet labores manū suarū. et seminās in spiritu: de spiritu me ter vitam eternam: nec diaboli et satellitū eius fraudibus supplantabif. Et cōfirmavit oēs humiles populi sui et legē exquisiuit: **H**umiles populi sunt sū cri quos in euāgelio paupes spiritu appellat: opera quoz populi dei nō vete rascēt: sed inuouabunt et cōfirmabunt vel cōfirmabunt quotidie: vt nō am bu lent in vetustate lfe sed in nouitate spūs. **T**alē legē exquisiuit simon noster et abstulit omnē iniquum et malum: cū modo per sanctos doctores excommuni

Ca. 4. **E**t siluit oīs. Scriptū est in **Esaiā** ppheta de ipso dño saluatore: **Ca. XIII** Multiplicabitur et imperiū: et pacis nō erit finis: sup solū dauid et sup regnū ei⁹ sede bit vt cōfirmet et corroboret illud i iudicio: et iusticiā amodo et vsq in sempiternū. Principat⁹ autē illi⁹ et imperiū erit sup solū et sup regnū dauid: qd post captiuita tē babilonicā fuerat dissipatū vt cōfirmet illud et corroboret: et doceat eē ppetuū: ne cassa dei pmissio iudicet. et in psalmo ppheta dicit:

Ps. 71. **Di**et in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abūdantia pacis donec tolla tur luna. Remini enī alteri hec cōuenit. pmissio nisi soli mediator dei et hoīm xpo iesu q. p nobis incarnat⁹ p obe dientiā crucis celi terreq possessor est fact⁹. Cui pater in

Ps. 2. p. ppheta ait: Postula a me et dabo tibi gēns heredi tarē tuā: et possessionē tuā terminos terre. Silēt oīs terra iude oibus dieb⁹ simonis: qz terra ecclesie a tpe incarna tionis xpi vsq in sempiternū: licet for⁹ psecus psecutiones ab inimicis toleret: itus tñ pace fruit vera. Cui idē salua tor in euāgelio ait: Pacē meā do vobis: pa. meā relinq vobis. Ipe quesitū bona gēti sue: et placuit illis ptās ei⁹ et glia ei⁹ oibus dieb⁹. Oīa videlicet bona ab ipso colla ta sūt eccle in remissione peccatorū: et dominationē virtu tū. An cōplacet illis ptās ei⁹ et glia ei⁹: qz illi soli seruire oīi tpe elegit. Ipse accepit ioppen in portū: et fecit introi tū in insulis maris: cū ex gētiū pplo sibi sudauit eccliam: vñ introitū fidei p euāgelii paderet gentib⁹ toti⁹ orbis.

Job. 14. **P**oppe pulchritudo iterprat⁹: et q pulchritudo est sancta ec clesia: cui sponsus in cantico canticoz ait: **Q** pulchra es amica mea q pulchra es: oculi tui colūbarū: absq eo qd intrinsecus latet. vnde: Dilatauit fines gēti sue ecclesie sez: et obtinuit regionē toti⁹ mūdi: et cōgregauit captiuita tē multā. De quo in psalmo scriptū est: **A**scēdēs in altuz capitiū duxit captiuitatē: dedit dona hoīb⁹. Et dñar⁹ est gacare et bethsure et arci: qz mūdā factā p euāgelium domādo i ppriū redēgit dñum. et abstulit iudiciā pec catorū atqz vitiōz: mūdans eā lauacro regenerationis: et nō erat q resisteret ei. De quo scriptū est. **I**n voluntate tua dñe vniuersa sūt posita: et nō est q possit resistere volūtatī tue. Tu enī fecisti celū et terrā et vniuersa q celi ambitu cō tinēt: dñs vniuersoz tu es: et vnusqzqz colebat terrā suā: cū pace corpus suū. f. virtutib⁹ exercēs vel terrā ecclesie bonis operibus singuli quosq sanctoz p virib⁹ colūt: et terra dabat fructus suos: caro videlicet nostra fruct⁹ bo norū operū afferit. Similiter et ligna cāporū hoc est hoies viriditate fidei semp florentes germina virtutū pferunt. Seniores in plateis sedebāt oēs: et de bonis terre tracta bāt: et iuuenes se induebāt gloriā et stolas belli: **I**n senio ribus possunt accipere pphetas apostolos et doctores sancte ecclesie: q auditores suos cōsilijs iuuāt et sermoni bus roborāt. Iuuenes autē cetis fidelib⁹: qz glia cōfessio nis xpi freti: induūt se armis virtutū quo facili⁹ possint cōterere hostiū exercitū. Cū tribuebat alimonias: hoc ē ecclesie impēdebat sermōes doctrine qz constituit esse vasa munitiois: vt. f. thesaurū sapiētie spiritalis ser uaret in cōscia pura et fide nō ficta. **E**t tādū fecit quo aduulg⁹ noiariū est nomē glorie ei⁹ vsq ad extremū terre: qz in omnē terrā eruit sonus p dicationis apostolorū: et i fines orbis terre verba eorū. **A**nde p **Esaiā** dicit⁹: Audi tā faciet dñs gloriā vocis sue: et terrore brachij ostendet. Fecit pacē sup terrā qz ipse est pax nostra: q fecit vtrazq vñ. Et letatus est israel leticia magna: qz letabif iustus in dño et sperabit in eo: et laudabunt oēs recti corde. Et sedit vnusquisqz sub vite sua: et sub ficulnea: nec erat qui eos terreret. **I**uxta illud qd i **Micha** dicit⁹: Requiescet vnusquisqz sub vinea sua et sub ficulnea sua: et non erit q exterreat. Nec est vinea q in euāgelio loquebat⁹: **E**go suz vitis et vos palmites: et pater me⁹ agricola. **O**īs qui nō faciūt fructū bonum excident: et in ignem mittet. Vñ fructus bibunt et come dunt et letificant cor hoīs: et inebriant amicos sponse: et in regno dei noui bi buntur quotidie. Sub ficu autē requiescit et nullas insidias formidat: qui dul cedine sancti spiritus fruit: et illius fructibus saturatur: charitate: gaudio: pa ce: continentia: patientia. De huiusmodi dicit plantator: **Q**ui plantauerat fi cum comedit fructus eius. **Q**ui tales edificauerat domos: et plantauerat vine as: de quibus apostolus loquitur: **E**go plantauit: apollo rigauit: deus incre mētū dedit: **C**omedet labores manū suarū. et seminās in spiritu: de spiritu me ter vitam eternam: nec diaboli et satellitū eius fraudibus supplantabif. Et cōfirmavit oēs humiles populi sui et legē exquisiuit: **H**umiles populi sunt sū cri quos in euāgelio paupes spiritu appellat: opera quoz populi dei nō vete rascēt: sed inuouabunt et cōfirmabunt vel cōfirmabunt quotidie: vt nō am bu lent in vetustate lfe sed in nouitate spūs. **T**alē legē exquisiuit simon noster et abstulit omnē iniquum et malum: cū modo per sanctos doctores excommuni

Ca. 4. **E**t siluit oīs. Scriptū est in **Esaiā** ppheta de ipso dño saluatore: **Ca. XIII** Multiplicabitur et imperiū: et pacis nō erit finis: sup solū dauid et sup regnū ei⁹ sede bit vt cōfirmet et corroboret illud i iudicio: et iusticiā amodo et vsq in sempiternū. Principat⁹ autē illi⁹ et imperiū erit sup solū et sup regnū dauid: qd post captiuita tē babilonicā fuerat dissipatū vt cōfirmet illud et corroboret: et doceat eē ppetuū: ne cassa dei pmissio iudicet. et in psalmo ppheta dicit:

Ps. 71. **Di**et in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abūdantia pacis donec tolla tur luna. Remini enī alteri hec cōuenit. pmissio nisi soli mediator dei et hoīm xpo iesu q. p nobis incarnat⁹ p obe dientiā crucis celi terreq possessor est fact⁹. Cui pater in

Ps. 2. p. ppheta ait: Postula a me et dabo tibi gēns heredi tarē tuā: et possessionē tuā terminos terre. Silēt oīs terra iude oibus dieb⁹ simonis: qz terra ecclesie a tpe incarna tionis xpi vsq in sempiternū: licet for⁹ psecus psecutiones ab inimicis toleret: itus tñ pace fruit vera. Cui idē salua tor in euāgelio ait: Pacē meā do vobis: pa. meā relinq vobis. Ipe quesitū bona gēti sue: et placuit illis ptās ei⁹ et glia ei⁹ oibus dieb⁹. Oīa videlicet bona ab ipso colla ta sūt eccle in remissione peccatorū: et dominationē virtu tū. An cōplacet illis ptās ei⁹ et glia ei⁹: qz illi soli seruire oīi tpe elegit. Ipse accepit ioppen in portū: et fecit introi tū in insulis maris: cū ex gētiū pplo sibi sudauit eccliam: vñ introitū fidei p euāgelii paderet gentib⁹ toti⁹ orbis.

Job. 14. **P**oppe pulchritudo iterprat⁹: et q pulchritudo est sancta ec clesia: cui sponsus in cantico canticoz ait: **Q** pulchra es amica mea q pulchra es: oculi tui colūbarū: absq eo qd intrinsecus latet. vnde: Dilatauit fines gēti sue ecclesie sez: et obtinuit regionē toti⁹ mūdi: et cōgregauit captiuita tē multā. De quo in psalmo scriptū est: **A**scēdēs in altuz capitiū duxit captiuitatē: dedit dona hoīb⁹. Et dñar⁹ est gacare et bethsure et arci: qz mūdā factā p euāgelium domādo i ppriū redēgit dñum. et abstulit iudiciā pec catorū atqz vitiōz: mūdans eā lauacro regenerationis: et nō erat q resisteret ei. De quo scriptū est. **I**n voluntate tua dñe vniuersa sūt posita: et nō est q possit resistere volūtatī tue. Tu enī fecisti celū et terrā et vniuersa q celi ambitu cō tinēt: dñs vniuersoz tu es: et vnusqzqz colebat terrā suā: cū pace corpus suū. f. virtutib⁹ exercēs vel terrā ecclesie bonis operibus singuli quosq sanctoz p virib⁹ colūt: et terra dabat fructus suos: caro videlicet nostra fruct⁹ bo norū operū afferit. Similiter et ligna cāporū hoc est hoies viriditate fidei semp florentes germina virtutū pferunt. Seniores in plateis sedebāt oēs: et de bonis terre tracta bāt: et iuuenes se induebāt gloriā et stolas belli: **I**n senio ribus possunt accipere pphetas apostolos et doctores sancte ecclesie: q auditores suos cōsilijs iuuāt et sermoni bus roborāt. Iuuenes autē cetis fidelib⁹: qz glia cōfessio nis xpi freti: induūt se armis virtutū quo facili⁹ possint cōterere hostiū exercitū. Cū tribuebat alimonias: hoc ē ecclesie impēdebat sermōes doctrine qz constituit esse vasa munitiois: vt. f. thesaurū sapiētie spiritalis ser uaret in cōscia pura et fide nō ficta. **E**t tādū fecit quo aduulg⁹ noiariū est nomē glorie ei⁹ vsq ad extremū terre: qz in omnē terrā eruit sonus p dicationis apostolorū: et i fines orbis terre verba eorū. **A**nde p **Esaiā** dicit⁹: Audi tā faciet dñs gloriā vocis sue: et terrore brachij ostendet. Fecit pacē sup terrā qz ipse est pax nostra: q fecit vtrazq vñ. Et letatus est israel leticia magna: qz letabif iustus in dño et sperabit in eo: et laudabunt oēs recti corde. Et sedit vnusquisqz sub vite sua: et sub ficulnea: nec erat qui eos terreret. **I**uxta illud qd i **Micha** dicit⁹: Requiescet vnusquisqz sub vinea sua et sub ficulnea sua: et non erit q exterreat. Nec est vinea q in euāgelio loquebat⁹: **E**go suz vitis et vos palmites: et pater me⁹ agricola. **O**īs qui nō faciūt fructū bonum excident: et in ignem mittet. Vñ fructus bibunt et come dunt et letificant cor hoīs: et inebriant amicos sponse: et in regno dei noui bi buntur quotidie. Sub ficu autē requiescit et nullas insidias formidat: qui dul cedine sancti spiritus fruit: et illius fructibus saturatur: charitate: gaudio: pa ce: continentia: patientia. De huiusmodi dicit plantator: **Q**ui plantauerat fi cum comedit fructus eius. **Q**ui tales edificauerat domos: et plantauerat vine as: de quibus apostolus loquitur: **E**go plantauit: apollo rigauit: deus incre mētū dedit: **C**omedet labores manū suarū. et seminās in spiritu: de spiritu me ter vitam eternam: nec diaboli et satellitū eius fraudibus supplantabif. Et cōfirmavit oēs humiles populi sui et legē exquisiuit: **H**umiles populi sunt sū cri quos in euāgelio paupes spiritu appellat: opera quoz populi dei nō vete rascēt: sed inuouabunt et cōfirmabunt vel cōfirmabunt quotidie: vt nō am bu lent in vetustate lfe sed in nouitate spūs. **T**alē legē exquisiuit simon noster et abstulit omnē iniquum et malum: cū modo per sanctos doctores excommuni

Ca. 4. **E**t siluit oīs. Scriptū est in **Esaiā** ppheta de ipso dño saluatore: **Ca. XIII** Multiplicabitur et imperiū: et pacis nō erit finis: sup solū dauid et sup regnū ei⁹ sede bit vt cōfirmet et corroboret illud i iudicio: et iusticiā amodo et vsq in sempiternū. Principat⁹ autē illi⁹ et imperiū erit sup solū et sup regnū dauid: qd post captiuita tē babilonicā fuerat dissipatū vt cōfirmet illud et corroboret: et doceat eē ppetuū: ne cassa dei pmissio iudicet. et in psalmo ppheta dicit:

Ps. 71. **Di**et in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abūdantia pacis donec tolla tur luna. Remini enī alteri hec cōuenit. pmissio nisi soli mediator dei et hoīm xpo iesu q. p nobis incarnat⁹ p obe dientiā crucis celi terreq possessor est fact⁹. Cui pater in

Ps. 2. p. ppheta ait: Postula a me et dabo tibi gēns heredi tarē tuā: et possessionē tuā terminos terre. Silēt oīs terra iude oibus dieb⁹ simonis: qz terra ecclesie a tpe incarna tionis xpi vsq in sempiternū: licet for⁹ psecus psecutiones ab inimicis toleret: itus tñ pace fruit vera. Cui idē salua tor in euāgelio ait: Pacē meā do vobis: pa. meā relinq vobis. Ipe quesitū bona gēti sue: et placuit illis ptās ei⁹ et glia ei⁹ oibus dieb⁹. Oīa videlicet bona ab ipso colla ta sūt eccle in remissione peccatorū: et dominationē virtu tū. An cōplacet illis ptās ei⁹ et glia ei⁹: qz illi soli seruire oīi tpe elegit. Ipse accepit ioppen in portū: et fecit introi tū in insulis maris: cū ex gētiū pplo sibi sudauit eccliam: vñ introitū fidei p euāgelii paderet gentib⁹ toti⁹ orbis.

Job. 14. **P**oppe pulchritudo iterprat⁹: et q pulchritudo est sancta ec clesia: cui sponsus in cantico canticoz ait: **Q** pulchra es amica mea q pulchra es: oculi tui colūbarū: absq eo qd intrinsecus latet. vnde: Dilatauit fines gēti sue ecclesie sez: et obtinuit regionē toti⁹ mūdi: et cōgregauit captiuita tē multā. De quo in psalmo scriptū est: **A**scēdēs in altuz capitiū duxit captiuitatē: dedit dona hoīb⁹. Et dñar⁹ est gacare et bethsure et arci: qz mūdā factā p euāgelium domādo i ppriū redēgit dñum. et abstulit iudiciā pec catorū atqz vitiōz: mūdans eā lauacro regenerationis: et nō erat q resisteret ei. De quo scriptū est. **I**n voluntate tua dñe vniuersa sūt posita: et nō est q possit resistere volūtatī tue. Tu enī fecisti celū et terrā et vniuersa q celi ambitu cō tinēt: dñs vniuersoz tu es: et vnusqzqz colebat terrā suā: cū pace corpus suū. f. virtutib⁹ exercēs vel terrā ecclesie bonis operibus singuli quosq sanctoz p virib⁹ colūt: et terra dabat fructus suos: caro videlicet nostra fruct⁹ bo norū operū afferit. Similiter et ligna cāporū hoc est hoies viriditate fidei semp florentes germina virtutū pferunt. Seniores in plateis sedebāt oēs: et de bonis terre tracta bāt: et iuuenes se induebāt gloriā et stolas belli: **I**n senio ribus possunt accipere pphetas apostolos et doctores sancte ecclesie: q auditores suos cōsilijs iuuāt et sermoni bus roborāt. Iuuenes autē cetis fidelib⁹: qz glia cōfessio nis xpi freti: induūt se armis virtutū quo facili⁹ possint cōterere hostiū exercitū. Cū tribuebat alimonias: hoc ē ecclesie impēdebat sermōes doctrine qz constituit esse vasa munitiois: vt. f. thesaurū sapiētie spiritalis ser uaret in cōscia pura et fide nō ficta. **E**t tādū fecit quo aduulg⁹ noiariū est nomē glorie ei⁹ vsq ad extremū terre: qz in omnē terrā eruit sonus p dicationis apostolorū: et i fines orbis terre verba eorū. **A**nde p **Esaiā** dicit⁹: Audi tā faciet dñs gloriā vocis sue: et terrore brachij ostendet. Fecit pacē sup terrā qz ipse est pax nostra: q fecit vtrazq vñ. Et letatus est israel leticia magna: qz letabif iustus in dño et sperabit in eo: et laudabunt oēs recti corde. Et sedit vnusquisqz sub vite sua: et sub ficulnea: nec erat qui eos terreret. **I**uxta illud qd i **Micha** dicit⁹: Requiescet vnusquisqz sub vinea sua et sub ficulnea sua: et non erit q exterreat. Nec est vinea q in euāgelio loquebat⁹: **E**go suz vitis et vos palmites: et pater me⁹ agricola. **O**īs qui nō faciūt fructū bonum excident: et in ignem mittet. Vñ fructus bibunt et come dunt et letificant cor hoīs: et inebriant amicos sponse: et in regno dei noui bi buntur quotidie. Sub ficu autē requiescit et nullas insidias formidat: qui dul cedine sancti spiritus fruit: et illius fructibus saturatur: charitate: gaudio: pa ce: continentia: patientia. De huiusmodi dicit plantator: **Q**ui plantauerat fi cum comedit fructus eius. **Q**ui tales edificauerat domos: et plantauerat vine as: de quibus apostolus loquitur: **E**go plantauit: apollo rigauit: deus incre mētū dedit: **C**omedet labores manū suarū. et seminās in spiritu: de spiritu me ter vitam eternam: nec diaboli et satellitū eius fraudibus supplantabif. Et cōfirmavit oēs humiles populi sui et legē exquisiuit: **H**umiles populi sunt sū cri quos in euāgelio paupes spiritu appellat: opera quoz populi dei nō vete rascēt: sed inuouabunt et cōfirmabunt vel cōfirmabunt quotidie: vt nō am bu lent in vetustate lfe sed in nouitate spūs. **T**alē legē exquisiuit simon noster et abstulit omnē iniquum et malum: cū modo per sanctos doctores excommuni

Ca. 4. **E**t siluit oīs. Scriptū est in **Esaiā** ppheta de ipso dño saluatore: **Ca. XIII** Multiplicabitur et imperiū: et pacis nō erit finis: sup solū dauid et sup regnū ei⁹ sede bit vt cōfirmet et corroboret illud i iudicio: et iusticiā amodo et vsq in sempiternū. Principat⁹ autē illi⁹ et imperiū erit sup solū et sup regnū dauid: qd post captiuita tē babilonicā fuerat dissipatū vt cōfirmet illud et corroboret: et doceat eē ppetuū: ne cassa dei pmissio iudicet. et in psalmo ppheta dicit:

Ps. 71. **Di**et in dieb⁹ ei⁹ iusticia et abūdantia pacis donec tolla tur luna. Remini enī alteri hec cōuenit. pmissio nisi soli mediator dei et hoīm xpo iesu q. p nobis incarnat⁹ p obe dientiā crucis celi terreq possessor est fact⁹. Cui pater in

Ps. 2. p. ppheta ait: Postula a me et dabo tibi gēns heredi tarē tuā: et possessionē tuā terminos terre. Silēt oīs terra iude oibus dieb⁹ simonis: qz terra ecclesie a tpe incarna tionis xpi vsq in sempiternū: licet for⁹ psecus psecutiones ab inimicis toleret: itus tñ pace fruit vera. Cui idē salua tor in euāgelio ait: Pacē meā do vobis: pa. meā relinq vobis. Ipe quesitū bona gēti sue: et placuit illis ptās ei⁹ et glia ei⁹ oibus dieb⁹. Oīa videlicet bona ab ipso colla ta sūt eccle in remissione peccatorū: et dominationē virtu tū. An cōplacet illis ptās ei⁹ et glia ei⁹: qz illi soli seruire oīi tpe elegit. Ipse accepit ioppen in portū: et fecit introi tū in insulis maris: cū ex gētiū pplo sibi sudauit eccliam: vñ introitū fidei p euāgelii paderet gentib⁹ toti⁹ orbis.

rio ipsa. ibi: Et auditū est. Tercio digni tas pontificalis simoni cōstituta. ibi: Et hoc exēplū. Primū pambulū est captio demetrii regis: cui⁹ notat tps cū dñs: An no cētesimo septuagesimo scdo regni gre

corū: et sic ē i alijs intelligendū. cete ra patet. a **E**t siluit. Pic ponit scdm pambulum qd est pacificatio iudee sub simonis regimie. cū dñs: Et siluit. f. a pñs no ciuis. b **E**t que siluit bona gēti sue principalis qz si bit: qz bonū quan to cōmuniū tāto diuini⁹. c **E**t pla cult illis. f. iudeis ptās simonis quā tū ad ducatum. d **E**t gloria. quā tū ad pōtificatū. e **E**t cū rē. i. cū oī b⁹ alijs q fecerat gloriose. f **E**t cepit ioppen i por tū. f. maris. iō sub dit: g **E**t fecit introitū rē. ad qz iudei habebāt li berū accessum p il lū portū. g **E**t cōgregauit capri uitatē multā. Hoc itelligit duplici⁹: vno mō de gēti. b⁹ qz multos ca priuauit alio mō de iudeis qz mltos de captiuitate rede mit et ad iudeam reduxit. i **E**t do minat⁹ ē rē. sicut ptz ca. pcedēt. k **E**t vnusqzqz co le. rē. in quo nota tur pacis securi tas. l **E**t terra iuda da. fru. suos Ecce terre fertili tas. m **S**enio res in plateis rē. i quo apparet ho minū longeuitas. n **E**t de bonis. ecce iusticie veri tas. o **E**t iuue nes induebant se gloriā. Ecce ppli iocūditas. p **E**t stolas bel

thenda sibi auxilia: vt expugna ret triphonē. Et audiuit arfaces rex psidis et medie: qz intrauit de metri⁹ cōfines suos: et misit vnū de principib⁹ suis: vt cōphēderet eū viuū: et adduceret eū ad se. Et abiit et pcussit castra demetrii: et cōphēdit eū et duxit eū ad larsacē

a et posuit eum i custodiā. Et siluit oīs terra iuda oib⁹ dieb⁹ simois: et qsiuit bona gēti sue: et placuit illis ptās ei⁹: et glia ei⁹ oibus die bus. Et cū oī glia sua accepit iop pen i portū: et fecit introitū in in sulis mar. Et dilatauit fines gē tis sue et obtinuit regionē. Et cō

gregauit captiuitatē mltā: et do minat⁹ ē gacare et bethsure et ar ci: et abstulit iudiciā ex ea et nō erat q resisteret ei. Et vnusqzqz co lebat frā suā cū pace: et fra iuda

dabat fruct⁹ suos: et ligna cāporū fructū suū. Seniores i plateis se debāt oēs: et de bonis frē tracta bāt: et iuuenes iduebāt se gliaz et stolas belli: et ciuitatibus tribue bat alimonias: et cōstituebat eas

vt eēt vasa munitiois: q aduf qz nominatū est nomē glorie ei⁹ vsq ad extremū terre. Fecit pa cē sup terrā: et letatus est isrl leti cia magna. Et sedit vnusqzqz sub vite sua: et sub ficulnea sua: et nō erat q eos terreret. Defecit impu gnās eos sup terrā: reges cōtri ti sunt in diebus illis. Et confir mauit oēs hūiles populi sui: et le gē exquisiuit et abstulit oēm ma lum et iniquū. Sancta glorifica uit et multiplicauit vasa sactorū.

l. i. arma bellica. Ecce strenuitas. naz tpe pacis vtebant talib⁹ vt si bellū insurgeret scirēt se armare et possent facili⁹ arma por tare. q Ciuitatib⁹. i. ciuitatū paupibus. r Tribuebat. simon. s Alimonias et constitutebat eas vt rē. f. apte ad sui defen sionē si esset necesse. Et qz tot bona pueni rūt sub simonis regimie. iō subdit de ipso. t Quo adufqz nominatū ē nomē glorie ei⁹ vsq ad extremū terre. i. valde lōge: et est hypbole. cetera patet vsqz ibi: y **S**acta glorificauit. f. tēplū et atria. x **E**t multi plicauit vasa sanctorū. quib⁹ vtebant sacer dotes ad diuinū cultū.

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et auditu

Et hereticos atq; scisma-
ticos & oēs ipsos & in fine
mūdi mittet & colliget oīa
scādala d' regno ei'. **S**an-
cta glificauit et multipli-
cauit vasa scōrū cū religio
nē noui testa. ordinabilis
& rite i ecclesia sua seruare
facit: & multiplicat nūerū
credētū ac bñ operātū:
qz ipsi sūt vasa scōrū apta
i ministeriū dei ad accipiē-
dū diuina charismata et
dona sanctispiūs. **E**t
auditū ē qd simone sacer-
doti accipiente diuerse
gentes ad eū legatos mit-
tūt: rogantes ea q pacis
sūt: significat q apostolis
atq; doctorib' noui testa-
menti post passionē xpi & re-
surrectionē atq; ascensio-
nē ad celos euangeliū in
mūdo p'dicantib': multi-
tudo gētiū ad fidē cōfluit
erit: & pacē magno ope cū
ecclesia habere postulaue-
rit: mittētes eplās & se-
creta cordis sui p cōfessio-
nē illis patefaciētes: qti-
nus xbiū veritatis accipi-
endo regulam iusticie ab
eis ediscerēt. **T**abule eree
memoriale ppetuū. **S**cri-
ptū ē ei: In memoria eter-
na erit iust: ab au. ma. nō
ti. Eris quippe metallum
dū durabile est atq; sono-
rū: sic amicitia atq; socie-
tas scōrū firmissimū atq;
clarissimū mansionis sue
habet statū. **P**ost b
aut. Simō romanis clype-
um aureū habētē pōdus
mnarū mille ad statuendā
cū eis societate: significat
doctores factos in p'dica-
tione euāgelij gētib' pro-
mittere regnum celeste: &
eternā beatitudinē si fidē
xpi recipere voluerit euā-
gelicā doctrinā vsq; in
finē vite suare. **C**lypei ei
rotūditas & auri splēdor:
nec nō & millenarij nūeri
pfectio p figurā eterne qe-
tis coronā significāt.
Et ista. rē. **E**bul mēsis
est fert' apud hebreos: q
apud grecos d' gozpeios
apud latinos d' septēber
s' disp'li ordinē nūerorū p
pter diuersas i choatōes
annorū q apud singulas
gētes existūt. **N**ā hebrei
q p'mū mēsz habēt nūā:
b' caputē in sexto loco ha-
bēt. s. memoratum ebul.
Erecl aut q suū annū in-
choant a primo mēse eo-
rum ap'licos: hoc est a ka-
lendis decēbris. decimū
mēsem habēt gozpeiiū. **N**ā
tini aut q antiqui' primor-
dium anni sui a kalendis
marcij habuere septēbrem
septimum mensem cōpu-
tauerunt.

Et susce-

Et auditū ē rome: qz defunct' eēt ionathas
& vsq; in sparciatas & contristati sunt valde.
Et audierūt aut q simon frater ei' fact' eēt
sūm' sacerdos loco ei' & ipe obtineret oēm re-
gionē & ciuitates i ea: scripserūt ad eū tabu-
lis ereis: vt renouarēt amicitias & societate
quā fecerant cū iuda & cū ionatha fratribus
eius. **E**t lecte sunt in cōspectu ecclesie i hie-
rusalē. **E**t hoc exemplū epistolarū quas mi-
serūt sparciate. **S**parcianorū principes & ci-
uitates simoni sacerdoti magno & seniorib'
& sacerdotibus & reliquo populo iudeorū fra-
tribus salutem. **L**egati qui missi sunt ad po-
pulū nostrū nūciauerūt nobis de vestra glo-
ria & honore ac leticia: & gauisi sum' in intro-
itu eorū. **E**t scripsim' q ab eis erāt dicta in cō-
cilijs populi sic: **N**umeni' antiochi et anti-
pater iasonis fili' legati iudeorū venerūt ad
nos: renouātes nobiscū amicitia pristinam.
Et placuit populo excipere viros gloriose &
ponere exemplū sermonū eorū in segregatū
populi libris vt sit ad memoriā populo spar-
ciatarū. **E**xemplū aut horū scripsim' simoni
magno sacerdoti. **P**ost hoc aut misit simon
numeniū romā habētē clypeū aureū ma-
gnū pōdo mnarū mille: ad statuendā cū eis
societate. **C**ū audisset aut pplus roman' ser-
mones istos dixerūt: **Q**uā gratiarū actionē
reddem' simōi & filijs ei'? **R**estituit ei ipe fra-
tres suos & expugnauit inimicos isrl' ab eis.
Et statuerūt ei libertate: & descripserūt in ta-
bulis ereis: & posuerūt i titulis in monte sio.
Et hoc est exemplū scripture. **O**ctaua deci-
ma die mēsis ebul: anno gētesimo septuage-
simo secūdo: & anno tertio sub simone sacer-
dote magno i asaramel: in cōuētū magno sa-
cerdotū ppli & p'cipū & gētis: & seniorū regi-
onis nota facta sūt hec. **Q**m frequēter facta
sūt plia in regione nostra. **S**imon aut mata-
thie fili' ex filijs iarib et fratres ei' dederūt
se periculo: & restiterunt aduersarijs gentis
sue: vt staret sancta iporū: & lex & gloria ma-
gna & glorificauerūt gēte suā. **E**t cōgrega-
uit ionathas gentē suā: & factus est illis sa-
cerdos magnus: et appositus est ad popu-
lum suū. **E**t voluerunt inimici eorum calca-
re sancta & atterere regionem iporū: & exten-
dere man' in sctasctōz. **T**ūc restitit simon
& pugnavit pro gente sua: et erogauit mul-
tas pecunias & armauit viros virtutis gē-
tis sue: & dedit eis stipendia. **E**t muniuit ci-
uitates iude & bethsurā q erat i finib' iude:
vbi erāt arma hostiū antea: & posuit illic p'si-
diū viros iudeos: et ioppen muniuit q erat
ad mare & gaçaram q est in finibus aqoti: in
qua hostes antea habitabāt: & collocauit il-

Et auditū ē rome. **H**ic cōsequē-
ter describit renouatio amicitie. et
primo scribētib' extraneis. & scdo
scribētib' iudeis. ibi: **P**ost hoc au-
tē. **C**irca primū dicif: **E**t auditū est
rome. & p'tz vsq; ibi: **B**scripse-
rūt. vbi ponit scriptura romanorū
de renouatione amicitie cū iudeis
quā fecerūt cum iuda vt habet. s.
ca. viij. et cū ionatha. xij. ca. scdo
ponit scriptura sparciatarū de re-
nouatione amicitie cū iudeis. cum
dicif: **C** Sparciatarū principes
& ciuitates. i. ciuitatū rectores.
Runciauerūt nobis de vestra
gloria & honore ex aduersariorū ve-
strozū debellatōe et restitutione
libertatis & pacis cōsecutione.
Et scripsimus rē. i. in libris au-
tenticijs: in qbus erant scripta po-
puli decreta: & sequit forma scribē-
di. cū d'r: **N**umenius antiochi fili'
rē. **P**onere exemplū rē. i. in
libris ad partē diligentissime refer-
natis. **P**ost hoc autem. **H**ic
cōsequēter ponit renouatio amici-
tie per nūcios iudeorū. & p'tz litte-
ra vsq; ibi: **Q**uā grātiarū actio-
nē rē. quasi dicāt. nō solū reddē-
de sūt sibi gratie & honores p ami-
citiā quā a nobis requisit: & pro-
pter exenū notabile qd misit: sed
etiā ppter eius probitates quibus
aduersarios populi sui viriliter ex-
pugnauit. **E**t statuerunt ei li-
bertate: ab omni tributo.
Et descripserūt in tabulis ereis
& ad memoriā in futuro. **E**t po-
suerūt. i. iudei tabulas illas.
In titulis. i. cum alijs scriptis
ad memoriā referuatis. **E**t b
est exemplū. **H**ic cōsequēter descri-
bit pontificalis dignitas simoni &
ei' heredit' cōstituta ab omni po-
pulo iudeorū p scripturā autenticā
vel decretū de quo dicif: **E**t hoc ē
exemplū. **C**irca quā constitutionē.
primo per modum cuiusdā prolo-
gi ponit tēpus. cū d'r: **O**cta-
uadecima die mēsis ebul. i. augu-
sti. **P** Anno. clxxij. regni greco-
rū. **E**t anno. iij. sub simone rē.
Sic p'tz q descriptio hui' instituti-
onis vel decreti facta est valde so-
lēmner. i. p tpa regū et pontificū: si-
cut p'dicatio beati **I**ohannis ba-
ptiste. **L**uce. iij. **I**n conuētū
rē. in quo describit notabilis cet'
populi. **S**imon autē. **H**ic scdū
do cōsequēter describit multiplex
ratio ppter quā pōntificalis digni-
tas cōcessa est simoni et eius filijs.
cum dicif: **S**imon autēz marathie
rē. **F**uit eniz iste marathias sacer-
dos de sorte seu vice iarib: sicut di-
ctus est. s. ca. ij. sicut capharias pa-
ter **I**ohānis dicitur de vice abiaz
Luce. j. **E**t dederūt se periculo:
vt p'tz ex p'dictis. **E**t starent sctā
iporū. i. templū. **E**t lex.
quā volebat antiochus abolere.
Et gloria magna. i. diuin' cul-
tus quē volebat destruere. cetera
patēt ex p'dictis vsq; ibi: **T**ūc
restituit simon. vt p'tz ex p'dictis
ca. p'ce. a **E**t erogauit pecunias
multas. de substantia sua p sua gē-
te defendenda.

Et quecūq;

S Et susce. pibol? grece dr mu
ratri dom? dñi q totu replu p
qdrū abiebat i circūitu: siqbea
tus? Hieron? in expositioe Ece
chielis. pphete libro. xij. ostē
dit. In loco ergo celebri attrij i
terloris dom? dñi ponebat ta
bule erce: in quibus pfirmatū
fuerat p scripturā sacerdotū
simonis et filioz ei? . **M**ystice.
ce aut xpi sacerdotū et filioz
eius: hoc est ppli christiani in
atrio dom? dñi: b est in pñenti
ecclia: scriptura testificat p fir
matur: et in omnib? gētib? sta
bilet ppetuū esse declaraf. vñ
est illud qd in ps. scriptū est:
Juravit dñs et nō pe. eū tu es
sacerdos i eter. et. i. itex: Se
mel iuravi in scō meo: si
dē mē. se. eius in eter. ma. et se
des et sicut sol in aspectu meo
et sicut luna pfecta in eter. et te.
In ce. f. Dominus pfectus est
frequēter iurare: vt eis possit
aliquē credere. **D**eus ei semel
iurat: qz nulla varietate tps i
mutatur. Jurare aut illi dixi
mus esse futura pmittere. **M**a
eius se religioni cōstringit qui
nō habet fortiorē. **P**icit etiā in
sancto suo. i. in christo qui di
xit: Custodi animā meā qm fā
ctus sū. **A**ddit quoqz: Si da
nid mētiar: si negatine possit
est: qd etiā cōmunis vñs ba
bet. **S**emē christi sunt oēs qui
ei fideli mente crediderint: qz
in ipsi futurū regnū semiatū
ē quod futura messis ostēdit.
Sicut et in vicesimo pmo ps.
ipse dicit: Semē meū serviet il
li. **D**anebūt ergo facti in eter
nū q in excellēti ac beata puer
satione demorantur. vñ illos
pprie manere nō dicim? qui a
regno dñi repellunt. **A**bron?
aut dei hic intelligenda ē ani
ma fidelis: in qua reuera infi
det: quando eaz maiestat? sue
illuminatione cōpleuerit. **S**ic
enim scriptū est: Sedes sapiē
tie anima iusti. **A**ddidit: Siē
sol in aspectu meo. **L**ucida q
pe erat anima illa iusti: quā se
dē dixim? saluatoris. **D**icēdo
autē sicut sol cōparationē rex
visibilitū facit. **M**a si magnū ē
de creatura clarescere: multo
melius de creatore lucere. **L**u
cida quippe erat aīa illa iusti:
quā sedē dixim? saluatoris. **D**i
cēdo autē sic sol cōparationē re
xū visibilitū facit. **M**a si magnū ē
de creatura clarescere: multo
melius de creatore lucere. **L**u
na pfecta significat trāsmuta
tionē corpis de corruptione in
incorruptionē. **T**ūc enī pfecta
erit corporis nro natura quā
do moralitas vñ corruptio iā
nō erit illa. **Q**uē enī ipsa luna q
crescit et decrevit carnis hūa
ne mutabilitatez significet: in
multis scripturaz loc? demōstra
ri pōt. **H**ec testimōia d ps. posu
im? ad ostēdēdū xi simōis fir
missimū et sapiētiū eē sacerdotiū
Et ml.

lic iudeos: et quecunqz apta erāt
ad correptionē eoz posuit i eis.
Et vidit populus actū simōis et
gloriā quā cogitabat facē genti
sue: et posuerūt eū ducē suū et pñ
cipē sacerdotū: eo q ipse fecerat
hec oīa: et iusticiā et fidē quā con
seruauit genti sue: et exquisiuit
omni mō exaltare populū suū.
Cōm diebus eius pspērātū est i
manib? eius: vt tollerent gētes
de regione ipsorū: et que in ciui
tate dauid in herlm erāt in arce:
de qua procedebāt et pamiabāt
omnia que i circūitu sacrotoz sūt:
et inferebant plagā magnāz ca
stitati. **E**t collocauit in ea viros
iudeos ad tutamentū regionis
et ciuitatis: et exaltauit muros
i hierusalē. **E**t rex demetrius sta
tuit illi summū sacerdotiū. **S**cōz
hec fecit eū amīcū suū: et glōfica
uit eū gloriā magna. **A**udiuit et
q appellati sunt iudei a romāis
amici et socij et fratres: et qz susce
perunt legatos simonis glorio
se: et qz iudei et sacerdotes eoz
consenserūt eum esse ducē suū et
summū sacerdotē in eternū do
nec surgat ppheta fidel: et vt sit
super eos dux: et vt cura esset il
li pro sanctis: et vt constitueret p
positos supra opa eoz: et sup re
gionē: et sup arma et sup pñidia: et
cura sit illi de sanctis et vt audia
tur ab omnibus: et scribant in
nomine ei? omnes cōscriptiōes
in regione: et vt operiat purpu
ra et auro: et ne liceat vlli ex pplo
et ex sacerdotib? irritū facē aliqd
hoz: et tradicē his q ab eo dicū
tur: aut puocare puētū in regiōe
sine ipo: et vestiri purpura et vt i
fibla aurea. **Q**ui at fecerit extra
h: aut irritū fecerit aliqd hoz re
us erit. **E**t cōplacuit oī pplo sta
tuere simonē: et facere fm verba
ista. **E**t suscepit simō et placuit ei
vt sūmo sacerdotio fūgere et eēt
dux et pñceps gētis iudeoz et sa
cerdotū: et pñsz oib?. **E**t scripturā
istā decreuit pōere i tabul? greis:
et ponere eas i pibolo scrotoz i lo
co celebri. **E**xemplum autem
eoz ponere in erario: vt habeat
simon et filij eius.

A Et quecunqz apta erant ad correptionem co
rū. i. ad repressionem aduersariorū: vt balistas
arcus et consimilia. **B** Et vidit populus. hic
tertio consequenter ponitur dicte cōstitutionis
sue institutionis actus. cū dicitur: Et vidit po
pulus actū simonis. i. eius facta valde notabi
lia. **C** Et posuerūt eū ducē suū et pñ. supra ca. pre
cedenti. posuerūt eū ducē suū. p pñona sua et sim
plici verbo. hic autem posuerunt eū ducem et pñ
tificem: nō solū. p se sed. p posteritate sua: et hoc
firmanerunt immutabili decreto. **A**etera patet
vsqz ibi: **D** Et inferebāt pla. magnā castitatis
id est mundicie templi et cultus diuini: et quia
mulieres hebreas rapiebant aliquādo illis ab
utentes. **E** Et rex demetrius statuit illi et. ca
pitulo precedenti. **F** Audiuit enim q appel
lati sunt iudei. i. non solum honorauit eum ex a
more vt ab eo iuuaretur vt dictum est capitulo
precedenti: sed ne a romanis puniretur si offen
deret se aduersarium simoni et iudeorum genti.
G Et quia iudei et sacerdotes eorum consense
runt eum esse ducem suū et summū sa. repetitio
est eiusdem quod premissum est: ad maiore affir
mationem. **H** In eternum. i. pro se et sua po
steritate. **I** Donec surgat propheta fidelis.
i. messias a iudeis expectatus et ppheta eis. p
missus: **P**en. xliij. Propheciā suscitabo eis et.
et tunc est adimpletum: quia filij simonis tenuer
unt principatum et sacerdotiū vsqz ad herodē
ascalonitā: cuius tpe natus est christus: **P**at
et. ij. qui est rex et sacerdos in eternum.
K Et vt sit super eos dux. in regimine tempo
ralium. **L** Et vt cura esset illi pro sanctis. i. re
gimine spiritualium. **M** Et vt constitueret p
positos supra opera eorum. sub se in vtroqz regi
mine. **N** Et super arma. vt nullus moueat
bellum sine eius licentia. **O** Et vt audiat
ab omnib?: id est ei obediatur in omnibus.
P Et scribantur in nomine eius omnes cōscri
ptiones: id est acta publica dicendo: Actū an
no tali simonis. **Q** Et vt operiatur purpu
ra et auro: id est vestibus auro tectis: vel aurea
corona. **R** Et ne liceat. **D**ic quarto ponitur
dicte concessiōis confirmatio. cum dicitur: **E**t
ne liceat vlli de populo cuiuscunqz pditionis aut
status. **S** Irritū facere aliquid hoz. et sub
ditur psequēter pena trāsgressorum. cū dicitur:
Qui autē fecerit ptra hec et. **T** Deus erit.
scz mortis vel alteri? pene fm modū et quātita
tem culpe. **V** Et cōplacuit omni populo. di
cta ordinatio. **E**t quia ad hoc requirēbas con
sensus simonis. subditur: **E**t suscepit simon et.
F Et scripturā istā decreuit ponere in tabulis
ereis. ad perpetuam memoriaz. **Y** Et ponere
eas in pibolo sancto. i. in muro cingente et
plum. aperi quod est circum. **Z** Exemplum
at eoz ponere in erario: id est in loco magis pu
blico. **A** Et habeat simon et filij eius. i. vi
deant cum voluerint.

Capitulum: XIII

Moraliter. **G**t Anno autem cē
tesimo septuagesimo se
cundo et. Sequitur: Et siluit terra iuda omni
bus diebus simonis et. **D**ic describuntur bo
ne conditiones simonis: satis diffuse tamē vidē
tur reduci ad tres in generali. habuit enim ma
gnū celum de cultus dei cōseruatione: et de
populi sui promotione in bonum: et eius cōser
uatione. habuit etiam constantiam et fortitudi
nem in repressione aduersariorum et eorum de
bellatione: sic fuit deuotus deo: vtilis popu
lo suo et terribilis aduersario: et ad ista melius
facienda fuit sollicitus querere multas amicitias
bonorum et potentum: et qm fuit dux po
puli et sacerdos: in istis dedit exemplum princ
ipibus et prelatis vt similiter sint solliciti de pre
dictis: et hoc pro moralitate huius capituli sus
ficiat.

Et misit

Emisit rex antiochus. Antiochus hic dicitur cognominatus. Ca. XV. fuit demetrii sortheris. frat aut demetrii minoris qui post alexandru filobale regē in syria regnavit. Demetrius aut sorther post antiochu eupatrem annos tres: qui captus a pthib in hircania ab arsa cide rege retrudif. Post que antiochus affidetes frat eiusdē demetrii tenuit regnū annis. xliij. Post cuius interitū iterū restituit demetrio: qd postea tenuit annis. liij. Qualis aut demetrio et antiocho fratribus regni successus pueniret: nō grane videri debet lectori si aliq binc de historia pōpēi tro gi intromittat: qui i li. xxxvj. de h ita refert: Igit antiochus memoz q pater ppter supbia inuifus: et frat ppter segnitie pceptus fuisset: ne in eadē vitia scideret: recepta in matrimoniu cleopatra vxore fratris ciuitates que i initio fratni iperij dfeceat: summa industria psequit: domitasq rur sus regni terminis adiecit: iudeosq q in macedonico iplo sub demetrio patre armis se in libertate vidicauerat. subegit: quoz vires tate fuerat post hec nullū macedonū regē tulerint: domesticosq iperis vli syria magnis isfctauerat bellis. Itē in libro. xxxviij. atq. xxxix. pnoxi narrationi sue ista subnectit. Hāq demetrius sicut. s. dictū est: cū bellū p / thibis intulisset: multosq gressionib victor fuisset: repete i fidis circūuent: amisso exercitu capis: cui arfacidis i hircania nō cultū tm regis pstitit: s. et filia in matrimoniu dedidit: regnūq syrie qd p ei absētia triphoni occupauerat: restituit. pmitit. Post huius montē despato reditu nō ferens captiuitatē: demetrii priuata et si opulēta vita ptesus tacitus in regnū fugā meditat. Porator illi et comes gallimander amicus erat: q post captiuitatē ei a syria p arabie deser / ta ducit: pecunia cōparatis partibō habitu babylonē p / uenerat. Sed effugientē frabates q arfacide successerat eq tū sceleritate p cōpēdiosos tramites occupatū retrahit vt est deduct: ad regē: gallimandro quidē nō tm venia: veruz etia pmiū fidei datū. demetriū aut et granit castigatus et cōiūg in hircaniā remittit: artoibnsq custodijs obserua re inbet. Interiecto tpe cū fidē illi etiam suscepti liberi face rent eo dē amico comite repetita fuga est. Sed pari infelicitate ppe fines regni sui deprebēdit: ac denuo pducit ad regē vt inuifus a cōspectu submoueret. Tūc quoz vxor et li beris donat in hircaniā penalē sibi ciuitatē remittit: talis q aureis in exprobrationem puerilis leuitatis donat. Hāc parthoz tā mūt in demetriū clemētia nō misericordia gēis faciebat nec respect cognatiōis: s. q syrie regnū affa crabat vfuri demetrio aduersus antiochu fratrē. put res vl tps vel fortuna belli exegisset. His auditis antiochus occu padū bellū rat exercitū quē multis finitimoz bellis indu rauerat aduersus parthos ducit. Sed p luxuriā nō minor apparat q militie fuit: qppe octuagita milia armatoz fe / cuta sūt trecēta litarū: c quib cocoz pistozq maior nume rus fuit: argēti certe aurizq tm: vt etiā gregarij milites au ro calligat fingerēt: pculcarēq materiā cui amore ppli ferro dimicāt. Cullinarū qz argētea istrumēta fuere prois: quasi ad epulas nō ad bellū pgerēt. Aduenienti antiocho multi orientales reges occurrere tradentes se regnaq sua cū exccratōe supbie partibice. nec mora gressioi fuit: anti ochus tribus pthib victor cū babylonā occupassz magnū haberi cepit. Itaq ad eū oib pplis defluentib nūb par thibis reliquū pter patri finis fuit. Cū phrabates demetri / um in syria ad occupādū regnū cū partibico pldio mittit: vt eo pacto antiochus ad sua tuēda ad patriā reuocaret: inter qm virib nō poterat: insidijs antiochu vbiq tēta / bat. ppter multitudinē hominū exercitū suū antiochus p ci nitate biberno diuisus erat: q res exitū cū fuit. Hā cū gra uari se copiarū pldatōe et iniurijs militū ciuitates viderēt: ad parthos deficiūt: et in die statuta oēs apud se diuisi ex / ercitu p lldias neminē ferre auxilia posse aggrediūt. Que cū nūciata antiocho esset: auxilliū primis laturis cum ea manu que secū h yemabat. pgre dit. In itinere obuiū regez partoz habuit aduersus quē fortis q exercitū eius dimica uit. Sed postremū tū cū hūre hostes vicerēt: metu suoz desert occidit. Cui phra bates exeqs regio more fecit: filiūq demetrii quā secū antiochus adduxerat: ca / ptus amoz virginis vxorē duxit. Demetere deinde dimissi demetrii cepit: ad quē retrahēdū cū turmas equitū festinato missit: demetriū hociūp metuēre iā in re / gno missi inuenerūt: frustra q oia conati ad regē suū reuersi sūt. Antiocho in par thia cū exercitu delecto: frater ei demetrii obsidione parthoz liberat ac restituit in regnū: cū ois syria in luctu. ppl amissū exercitū cēt: qm patriarcha ipsi ac fra / tris bella qd al capr al occisus erat: ppe gessisset: ita egypto bellū isferre sta /

Emisit rex. Hic pñr de. Ca. XV. scribit ducit simōis sub antiocho vltimi demetrii filio. et diuidit in duas ptes. qz pmo describit huius ducat. scdo ipse simōis obit. circa mediū sequē tis ca. ibi: Et ptole mēus. et. Pñr in tres: qz pmo pñr antiochi cū simōe cōfederatio. secun do federis ruptio. ibi: Antiochus aut. tertio ruptiois pu nitio. in pncipio se quēt ca. Pñr ad huc intres. nā pñr mo ponit dicta cō federatio. scdo rō pñr obit isfctio. ibi: Anno. c. x. tertio cūfūdā sup dicti declaratio. ibi: De nit aut. pñr in du as: qz pñr mo ponit scriptura pcedera tionis moriūq. se cūdo federis mo / dū. ibi: Hūc ergo. Circa pñm dñr: E misit rex antio chus filiū demetrii. et. Ioseph dicit pñr fuisse fratres ei: s. dicto Iosephi nō est credendū pñr auctoritatē huius libi: vt. s. dictū ē. b. Epistolas ab i / sulis mar. adduc eni nō obtrahat re gnum syrie. id qre bat pcederari cum simone. c. Quo niāquidē pestilen tes. i. triphon et adherentes. cetera patent. d. Hūc ergo sta. Hic pñr ponit pcederatio nis mod. cum dñr: Hūc q statio tibi oēs oblatiōes. et. l. grās et pcessiōes regū pcedentiā. e. Et pmitto tibi facere. et. hoc ad / dit ad pcessiōes regū pcedentiā. ce tera patēt vsqz ibi: f. Cum autē obri / nuerimus: vbi sit pmissio s futuro: que tñ non fuit im pleta: vt habet. j. nā obitō regno a lienauit se a simōe et iō tales pmissio nes videbantur si mulatorie quous / qz essz in regni pos

Emisit rex. Ca. XV. antiochus filiū demetrii eplos ab isul mar limo ni sacerdoti et principi gentis iudeorum: et vniuersē genti: et erāt pñrētes hūc modū: Rex an tiochus simōi sacerdoti magno et gēti iudeoz salutē. Pñr quidē pestilētes obtinuerūt regnū pa trū nfoz: volo at vēdicaf regnū et restituere illud sic erat antea: et lectā feci multitudinē exercit: et feci naues bellicas. Cū aut pcedere p regionē vt vlciscar in eos q corrupef regionē nfasz: et q desolauerūt ciuitates mltas i regno meo. Hūc ergo statuo ti / bi oēs oblatiōes qz remiserūt ti bi ate me oēs reges: et q cūq alia dona remiserūt tibi: et pmitto ti bi facere percussurā propriū nū / mismatis in regiōe tua. Hieru / salē aut sanctā esse et liberā et om nia arma que fabricata sūt: et p / sidia que cōstruxisti que tenes: maneāt tibi. Et omne debitū re gis et q futura sunt regi ex hoc et in totū tēpus remittitur tibi. Cum autē obtinuerimus regnū nfm gloriificabim te et gētē tuā et templū glia magna: ita vt ma nifestet glia vfa i vniuersa terra. Anno centesimo septuagesimo qrtō exiit antiochus in terrā patz suoz: et puenerūt ad eū oēs exer citus: ita vt pauci relictī essēt cū triphone. Et inscuro est eū anti ochus rex: et venit dorā fugiēs p maritiāz. Sciebat ei q cōgrega ta sūt i eū mala: et reliquit eū ex ercitus. Et applicuit antiochus sup dorā cū cētū viginti milib viroz belligeratoz et octo mili / bus equitū. Et circūiuit ciuita /

sestione. g. Anno cē. x. Posita fede / ratiōe cū simone. hic pñr ponit inscūtio triphonis a rege. et pñr lra vsqz ibi: b. Cū cētū viginti milib viroz belligera toz. i. peditū. i. Et circūiuit ciuitates. ponēs in circūitu eius obsidionem a pre terre: et naues q mari accesserunt: et sic fu it obsessa ciuitas per terram et per mare. Et verabās

A

B

C

tuit: re

Glo.ordi. I Machabeorum Ca. XV Nico. de lyra

Sunt: regnū egypti cleopatra so-
crū precū auxiliū aduersus fra-
trē suū pollicēte. Sed dū alie-
nā affectat vt assolet fieri pro-
pūa p defectiōez syrie amittit:
Siquidē antiochēses pūmū du-
ce triphone exēcrātes supbiaz
regis q conuersatiōe crudeli-
tas parthice intolerabilis factā
erat: mox apamenta: ceteraq; ci-
uitates exemplū secute p absen-
tiā regis a demetrio defecere.
Ptolemē^o q; rex egypti bel-
lo ab eodē peti^o cū cognouit
set cleopatram sororē suā opibul
egypti nauib^o ipos^oit ad filiaz
demetriū generū suū in syriā
pflugisse: immitit iuuenē quē-
dā egyptū. parthi negotiatio-
ris filiū q; regnū syrie et armis
peteret: cōposita fabula q; per
adoptionē antiochi regis rece-
ptus in familiā regis esset: nec
syrijs quēlibet regē aspiciat^o
ne demetriū supbiaz pateret:
nomē iuueni alexāder ipōit:
auxiliaq; ab egypto igētia mit-
tunt. Interea corp^o antiochi i-
terfecti a rege parthoz in locū
lo argēteo ad sepulturā in syri-
am remissū puenit. **Q**d cū igē-
ti studio ciuitatū et regis alexā-
dri ad pfirmādā fabule fidem
excepit: que res illi magnū fa-
uorē populariū cōciliatū omi-
bus nō fictas in eos effudit la-
chrymas exstimatorib^o. **D**eme-
trius autē vict^o ab alexādro cū
vndiq; circūstātib^o malis pme-
ret: ad postremū etiā ab vxore
filijsq; desert^o. Relictis igit cū
paucis seruulis cū tyriū religio-
ne se repli defecit^o petisset. na-
ui egre diēs pfecti iussu interfi-
cit. pdictis autē causis rē. **Q**d
antioch^o possessas p plia ciui-
tates a simone repetit: signifi-
cat antiquū hostē sp scōz vir-
tutib^o inuidere: et in iusto fui-
tio sibi eos subiugare velle: sed
eas simō spiritū sibi vēdicā-
do sui iuris esse dixit ac patruz
suoz hereditatē nec vllā ibi ho-
stē habere debere cōmunionē:
q; possessiō virtutū ppe electo-
rū est: nō reproboz. **Q**uā terras
chananeoz in quas introducū-
tur filij isrl filij sem fuerāt quō-
dā in orbis diuisione sortiti: q; deinceps p vim atq; potētiam
posteritas chā pūasionis inūq;
tate possedit: in quo et dei iudi-
ciū rectissimū cōprobat^o: q; et il-
los de locis alienis q; male oc-
cupauerāt expulit et istis sacē-
tanq; patrū possessiōne q; pfa-
ple eoz in diuisione orbis fue-
rat deputata restituit. **Q**ue fi-
gura in nobis quoq; stare cer-
tissima rōe cognoscit. **N**az vo-
lūtas dñi possessiōem cordis
nostri non vitij sed virtutib^o
naturalit^o deputat: que post
pēnariationem ade inolese-
tib^o vitij. s. pps chananis a
ppia regiōe depulsi cum eis
rursū p dei grām diligētia nra
ac labore fuerit restituta: nō tā
alienas

tē naues a mari accessit: et verabāt citatē a
frat mari: et neminē sinebāt igredi v^o egredi.
Venit autē numenius et q cū eo fuerāt ab v^o
be roma habētes eplās regib^o et regiōib^o scri-
ptas: in quib^o cōtinēbant hēc: **L**ucius con-
sul romanorum ptolemeo regi salutē. **L**ega-
ti iudeoz venerunt ad nos amici nostri re-
nouantes pristinā amicitia et societatez: mis-
si a simone pūncipe sacerdotū et pplō iudeo-
rū. **A**ttulerūt autē et dypeū aureū mmarū mil-
le. **P**lacuit itaq; nobis scribere regib^o et re-
gionib^o: vt nō iserāt illis mala: neq; ipugnēt
eos et ciuitates eoz et regiōes eoz: et vt nō fe-
rāt auxiliū pugnātib^o aduersus eos. **E**lisū ē
autē nobis ab eis accipere dypeuz. **S**i q ergo
pestilētes fugerint de regiōe ipsoz ad vos
tradite eos simōi pūncipi sacerdotū vt vidē-
cet in eos f3 legē suā. **H**ęc eadē scripra sūt de
metrio regi et attaloz arabe et arfaci: et in oēs
regiōes et samsame et spartais et delo et mido
et sitione et carie: et isamū et pāphylā et lytiā et
alacarnasiz et rhodū et faselida et choo et sidē
et arador gortznā et gnydū et cypriū et cyrenē.
Exemplū autē eoz scripserunt simoni pūnci-
pi sacerdotum et populo iudeorum. **A**ntio-
chus autem rex applicuit castra in doran se-
cundo admouens ei semp man^o et machinas
faciens: et concludit triphonez ne procederet.
Et misit ei simon duo milia virozum electoz
in auxilium et argentū et aurū et vasa copio-
sa: et noluit ea accipere: sed rupit omnia que
pactus est eoz eo antea: et alienauit se ab eo.
Et misit ad eū athenobiū vnū de amicis su-
is vt tractaret cū ipso dicens: **V**os tenet^o iop-
pen et gagarā et arcē que est in hierusalē ciui-
tates regni mei: fines eaz desolastis: et fecist^o
plagā magnā i terra: et dñati estis p loca mul-
ta in regno meo. **N**ūc ergo tradite ciuitates
quas occupastis: et tributa locoꝝ q; dñati
estis extra fines iudee. **S**inautez: date p eis
quingenta talenta argenti: et exterminū q; ex-
terminastis: et tributozū ciuitatū alia talen-
ta quingenta. **S**inautem veniemus et expu-
gnabimus vos. **E**t venit athenobi^o ami-
cus regis in hierusalē: et vidit gloriā simonis
et claritatem in auro et argēto: et apparatū co-
piosum: et obstupuit: et retulit ei verba regis.
Et respondit simon: et dixit ei: **N**eq; alienam
terram sumpsimus: neq; alienam detinem^o:
sed hereditatē patrū nostroz que iniuste ab
inimicis nostris aliquo tpe possessa est. **N**os
hō tempus habētes vendicabimus heredi-
tatem patrū nostroz. **N**am de ioppe et gaga-
ra: que expostulas: ipsi faciebant in populo
plagā magnā: et in regione nra hoz dam^o ta-
lēta cētū. **E**t nō rēdit ei athenobi^o rēbū. **R**euer

a **E**t verabāt ciuitatē telis
et machinis. b **V**enit autē:
hic pōit cuiusdā supradicti
declaratio. dictūz enī fuit ca-
pcedenti q; statuerūt romani
simoni libertatē: et descripsē-
rūt in tabulis ereis et nō fuit
ibi dictū q; esset tenoz illius
scripturē: et quis fuit nunci^o.
ideo hic declarant ista. et pū-
mo q; ad nunciū. cū dicit:
Venit autē numen^o et q; cū eo
rē. scdo q; ad scripturē re-
noē. cū dicit: c **L**ucius cōsul
romano. tūc enī romana ciui-
tas p cōsules regebat.
d **P**tolemeo regi. s. egypti.
e **E**tera patēt vsq; ibi: e **E**i
sū est autē nobis accipe ab eis
dypeū. in feder^o et amicitie si-
gnū. f **S**i q ergo pestilen-
tes iudei. g **E**t vidit ei
eos fm legē suā. inferēdo de-
bitā penā. h **H**ęc eadē scri-
pra sunt demetrio regi. s. syrie.
ex quo patet q; istud ponit b
p recapitulationē. nam hoc
pigit demetrio patre antio-
chi adhuc regnāte. hoc etiaz
patet p illd q; habet ea. pce.
scz q; rex demetri^o fecit simo-
nē amicū suū et glorificauit
eum: et subdit ad hoc vna rō
cū dicit: **A**uduit ei q; appel-
lati sūt iudei a romanis ami-
ci rē. ex quo patet p iā rece-
perat litteras istas de renoua-
tione amicitie inter romāos
et iudeos. i **E**t attalo et
arabe rē. vbi ponunt plures
reges et terre q; romani scri-
pserūt pro iudeis in forma p-
missa. k **E**xemplū autē
eoz scripserunt simoni: vt sci-
ret quid regibus esset scriptū
pro populo iudeoz. l **A**n-
tiochus autē. hic ponit fede-
ris antiochi cū simōe ruptio:
et hoc triplicif. primo p signū
quia refutauit simonis donū
et auxilium. et hoc est quod di-
gitur: **A**ntiochus autē rex ap-
plicuit castra in doran secun-
do. obsidionem enī soluerat.
ppter hyemē vel aliā causā.
m **A**dmouens ei semp ma-
nus. i. faciens ei insultus.
n **E**t misit ad eū simon rē. et
noluit ea accipere: vt ostēde-
ret dissolutionē federis et ami-
citie. o **E**t misit ad eum.
hic pōitur ruptio feder^o ver-
bo: quia misit solennē nunci-
um ad repetendum ciuitates
plures et tributa. et patet lit-
tera vsq; ibi: p **S**ines ea-
rum desolastis. incēdendo.
q **E**t fecistis plagā magnā
in terra: homines interficien-
do. r **E**t exterminū. i. p
exterminio locoꝝ et hominū.
s **E**tera patent vsq; ibi:
t **E**t obstupuit. i. ammira-
tus fuit de tanto statu simo-
nis. e **E**tera patēt vsq; ibi:
t **R**euerfus autē cū ira ad
regē: eo q; simon nō rēderat
fm suā volūtātē.

Mo.ordi. I Machabeorum Ca. XVI Nico. de lyra

Et alienas occupasse terras: q̄ p̄nas credende sūt
recepisse. a **E**t p̄stituit rex. Quid p̄ cēdebeū du
cē maritimū quē ātioch⁹ ad debellādū iudeos mit
tit: nūl potērat? istius mūdi ⁊ p̄secutores religiōis
christiane designat: q̄s ātioch⁹ mystic⁹ antichrist⁹

videlicet in exterminiu po
puli xpiani cū exercitu licito
rū atq; carnificū trāsmittit
vt p̄culcēt verā iudeā: b̄ est
ecclesiā: ⁊ captiuē p̄ errozē
sine interficiat p̄ blasphemā
am fidelis pplm. Inbet p̄
terea cēdebeo vt edificet ce
dronē. Cedron ei torrens si
ue vallis iuxta hierusalē est
ad orientālē plagā: cui⁹ ⁊ io
hānes euāgelista in passioe
dñi meminit. Ob hoc autē
edificari iussus est cedron:
vt obstruerentur porte ciui
tatis ⁊ coangustaret pplus.
Interpretat autē cedron tristi
cia siue meror siue dolor. Et
apte ille iussus est cedronē
edificare: cui cōmēdatū est
xp̄i cōfessiozib⁹ penarū dolo
rē infligere. **Ca. XVI**

Ascēdit iohānes. **Ca. XVI**
Dixim⁹ supius q̄ si
mon sūm⁹ sacerdos
significaret p̄cipē sacerdo
tum illū videlicet q̄ p̄ obedi
entiam crucē obtulit semet
ipsum patri. p̄ nobis: cuius
duo filij duo sūt ppli credē
tū ex iudeis ⁊ gentib⁹: his
cōmēdat virtutē bellī cōtra
hostes vniuersos ⁊ inimicos
veritatis: hoc ē p̄tra iudeos
paganos ⁊ hereticos: nec
non ⁊ p̄tra malignos spūs:
q̄ten⁹ dēfēdāt fidē xpianā:
⁊ p̄tegant veros p̄fessores
dei. Et tunc inq̄ loco meo et
fratres mei: ⁊ egressi pugna
re. p̄ gēte n̄ra. Auxiliū hō
de celo vobiscū sit. Qui sūt
fratres isti nisi illi s̄ q̄b⁹ ip̄a
veritas resurgēs a mortuis
ad mulieres ip̄i sepulchrū
visitantes in euāgelio ait:
Itē nūciate fratrib⁹ meis vt

Itē nūciate fratrib⁹ meis vt
cant in galilēa: ibi me vide
bunt. In loco ergo ch̄risti ⁊
apostolorū sunt sancti q̄ fa
cientes voluntatē celestī pa
tris ⁊ veritatis victoriz: ⁊
animarū querunt salutem.
Quibus auxiliū de celo est
ab ipso vtiq; de quo in psal
mo scriptum est: Mirabilis
deus in sanctis suis: de⁹ isrl⁹
ipse dabit virtutē ⁊ for. ⁊c.
Isti elegerunt viginti milia
viroz belligeratoz: q̄ eos
solūmodo abiles ad spirita
lem militiam deputant qui
in duobus p̄ceptis charita
tis mandatorū dei executo
res atq; operatores sunt.
c **E**t admonuit castra con
sa. eo. **D**ux ip̄e cum vide
ret populum trepidantē ad
transfretandum torrentē transfretauit primus. ostē
dit q̄ illi qui magistrorum loco et doctoris officio i
ecclesia funguntur: nūmiditatem subiectionis sue fi
dei atq; constantie exemplo confortare debent: ac
sacris tubis: hoc est dogmatibus diuinis in aciem
contra ho

a **E**t iratus est rex. Hic p̄sequēter ponit ruptio federis facto: q̄ rex p̄
cepit inuadere iudeos. ideo subditur: Et cōstituit rex cēdebeū ducē ma
ritimū. i. in terra supra mare mediterraneū sita ⁊ iudee p̄pinqua. c **E**t
mādaui illi castra monere. i. acies armatoz ducere. d **E**t mādaui et
edificare cedronē. i. fortalicū sic nominatū: ex eo q̄ sup torrentē cedron
esset sitū: vt ex hoc posset mell⁹ impugnare iudeā.
e **E**t obstruere portas ciuitatis. i. hierlm hōi
bus armat. f **R**ex autē p̄sequebat triphonē.
qui de doran latens fugerat p̄ nauē. g **E**t pue
nit cēdebe⁹ iaminā. ad inuadēdū iudeas. ideo
subdit: Et cepit irritare. h **E**t egres. de cedro
ne ex ip̄onilio ad depedēdū pplm ⁊ occidēdū.

Dozaliter. Ca. XV et XVI
a **E**t misit rex antio
chus filiis demetrii ep̄las ⁊c. Per istum antio
chum qui anteq̄ obtineret patris sui regnū scri
psit ep̄stolas amicales simoni vt ab ipso ha
beret auxiliū: ⁊ postea obtēto regno alienauit se
ab eo ⁊ afflixit eū. significat quilibet fraudulen
tus qui post⁹ in necessitate humiliat se corā ill⁹ q̄
possunt eū inuare: s̄z cū inualuerit eis malefacit
q̄tū potest. o **E**t misit ad cū abenobiū. q̄
interpretat p̄ctōr latrās. ideo significat heresiarchā
qui latrat contra xp̄i fidē et repetit ciuitates q̄s
simō recuperauerat. p̄ quas significat p̄sone ca
tholice: quas bon⁹ plat⁹ siue p̄dicatoz de manu
demonis eruerat: sed heresiarcha eas ad suā he
resim retrahere quātūz potest festinat. b **E**t
cōstituit rex cēdebeū ducē maritimū ⁊c. qui int
pretat celotes. i. inuidus. ideo p̄ ip̄m significat
diabolus tentās de inuidia. vñ d̄ Sapie. q̄. In
uidia autē diabolū: mors intrauit in orbē terraz.

Hic autē rex inferni p̄stituit ducē maritimū. i. su
p̄ terrā mari p̄tictā p̄ quā significat ppli cupi
ditati terrene istius: ⁊ aliene. p̄seritati iudeas
amaritudini coniunctus super talem populum
habet dictus demon dominū: sed occurrentib⁹
sibi simonis filiis: id est p̄dicatozibus ⁊ cōfē
soribus deuotis: qui sunt filij boni p̄lati: ⁊ ex
clamantibus sacris tubis que sūt p̄dicatiōis do
cumenta. ⁊ in confessionibus sana cōsilia: in fu
gā cōuertit cēdebe⁹ ⁊ eius castra: id est diabo
lus principalis ⁊ etiā eius satellites q̄ sunt mali
gni spūs ⁊ homines mali instinctū eius sequen
tes. b **E**t ptolemeus filius aboli ⁊c. Seq
tur: i **E**t exaltatus est cor eius ⁊c. ideo p̄ istū
significat homo malus in p̄dicatū eleuatus: ⁊ bi
ditur filius aboli: qui interpretatur pater incan
tatoz: ⁊ significat diabolū qui nititur incanta
re illusionibus suis mentes hominum. hui⁹ au
tem patris filij sunt omnes maligni. quibus di
citur iohānis. vñ. Nos ex patre diabolo estis.
⁊ sicut diabolus aliquādo transfiguratus se in ange
lum lucis vt decipiat: sic homo malignus fingit
aliquando sanctitatem vt ascēdat: ⁊ sic efficitur
gener reg⁹ q̄ obiter dignitatē ecclesiasticā. p̄ de
ceptionē boni p̄sulis q̄ p̄ simonē significat: s̄ q̄
inualescit diuitijs. in mortē machinatus sui p̄moto
ris intoxicatiōe vñ alijs modis mal. Per iohā
nē autē filiū bonū simonis q̄ remanet: significari
p̄t spūs boni p̄lati q̄ nō mouet s̄ a deo magnifice

Ascēdit. Hic s̄r p̄mias. **Ca. XVI**
describit p̄dicte ruptiōis federis punitio.
circa quā p̄mo pōit dispositio exercit⁹. se
cūdo p̄flic⁹. ibi: Et surrexer. Circa primū d̄r
Et ascēdit iohes de gaçar. i. hierlm q̄ ē altiori si
tu q̄ gaça. k **E**t nūciauit si. ⁊c. q̄ sine ei⁹ licē
tia nolebat pugre cū cēdebeo sic fuerat ordinā
tū. s. ca. xliij. p̄ sacerdotes ⁊ pplm. l **E**t voca
uit simō duos si. ⁊c. q̄ poterāt ad bellū p̄cedē.
cetera p̄flic⁹ vñ ibi: m **E**t elegit d̄ re. ⁊c. p̄di
tū. n **E**t dor. ⁊c. accipietes requiē: vt esset ma
gis expediti ad belli laborē. o **E**t surre. Hic cō
sequēter ponit belli cōflic⁹. cū d̄r: Et abierūt in cāpū. parati ad bellū.
q **E**t stuit⁹ torrens erat in me. ip̄oz. s. duoz exercitū. r **E**t admo
uit castra. s. ip̄e iohān. s. **E**t transfretauit prim⁹. vt daret alijs au
daciā transfretandi. t **E**t diuisit pplm. per acies. v **E**t equites in
medio peditū. s. posuit ne equi ab aduersarijs vulnerent.

Et exclama

Contra hostes exacerare. Sicq̃ cēdebe⁹ sp̃ri
talis et castra eius fugā⁹ et cadūt ex eis mul
ti vulnerati: q̃z diuine maiestatis virtutē tā
dē sentiūt timore cōcussi. a. **Tūc vulnera
tus ē.** Quidas vulnerat⁹ est in p̃llo: et lo
hānes insecut⁹ est hostes: illud (ni fallor) si
gnificat q̃ Paul⁹ ait: Ex p̃te cecitas p̃tigit
in israel donec plenitudo gētiū sebitaret:
et tūc oīs isrl salu⁹ fieret: q̃z tardante in fide
p̃pi plebe iudaica: gētiū ecclia fortis hostes
p̃mit: donec eos aut salubri cōpūctiōe ad
p̃cētā uertat aut: p̃seuerātes i nequicia
minis futurā penā p̃dicādo puniat. **Q̃ū aut
tp̃a gētiū cōplebunt:** et ip̃saz plēitudo ad fi
dē subintrauerat: tūc oīs isrl: s̃ est oīs ecclē
sia ex vtroq̃ videlicet p̃p̃lo salubri p̃fessioe
p̃ fide sp̃e et charitatē xpi munere salua erit.
b. **Et ptolemeus.** Quid p̃ ptolemeus nisi
hypocrite atq̃z verituti hoīes figurā⁹. **Di
er** go ficto disciplinatu bonis magistris adhe
rētēs simulātesq̃ pietatē cui⁹ virtutē penit⁹
ignorat: p̃terq̃z ad honore ecclēstie digni
tatis ip̃is magistris tribuentib⁹ pueniūt: s̃
est cū sumi sacerdotis genex esse illas vtrq̃
p̃sonas quas bōi magistris aqua et verbo re
generabant in potestate regimīs sui accipe.
Sed cū accepto gradu p̃p̃rie potestatis esse
ceperint: singuli cupiditatib⁹ seruītes ip̃os
sui auctoris honores doli circūuētiōib⁹ sup
plātare atq̃z subuertere studēt: occidētq̃z fi
lios eoz ac pueros parit cū nulli p̃sone secū
habitant parit. Sed p̃ pecunias atq̃z adu
lationes sibi seculares potestates ecclēsiā
occultis insidijs seu manifestis persecutio
nibus infestant. **Hec mirū talē nequitia ali
quando p̃ualere in ecclēsia posse.** cū legi
mus ecclēsie caput p̃ doli iude p̃ditoris iu
deis traditū atq̃z captiuatū. **Simon mag⁹ a
philippo baptizat⁹ est:** sed nō a nequitia mē
tis purgat⁹. **Julian⁹ apostata a lectore ecclē
sie excitat⁹ vltq̃z ad finē vltē hostis truculen
tus incepta malicia p̃seuerauit.** Quales eri
am istius t̃pis eras nōnullos habet: q̃ licet
magistros suos nō occidūt gladio: t̃m inui
dia atq̃z odijs p̃sequi nō cessant. **Et p̃ze
currēs t̃z.** **Iohānes quidē patre p̃ doli ne
cato se cauit:** ab hoste obseruat: ac viros q̃
eū venerāt p̃dere occidit. cū q̃libet ex fidelī
um numero grā dei saluat⁹: puid⁹ ac sollici
tus de sua salute seruāda audita deceptione
a iozū: hostiū insidias p̃cauere ac machina
tiones eoz pueris contere studet. **Non
enim sola simplicitas cuiq̃z sufficit ad saluē
seruandam:** sed cum simplicitate pariter de
bet esse prudentia. **Unde saluator in euan
gelio ait discipulis suis:** Estote ergo p̃mdē
tes sicut serpentes: et simplices sicut colūbe.
Et ap̃lus ait: Nolite pueri effici sensibus: s̃z
malicia paruuli estote. **Debet ergo simplici
tas a nobis haberi vt nemini noceam:** de
bet et prudentia ne despiciamur ab alijs: nec
multū distat iter decipere quēlibet et ab alio
decipi posse. **d. Et cetera sermonū iohā.**
**Iste iohannes dux iudeoz simul et pontifex
virtutū vir fuit:** ac multa opa mirifica cōfe
cit. **Hic quoq̃z aduersū hyrcanos bellūz ge
rēs et deuincens hyrcani nomē accepit:** ac a
romans ins amicitie postulans: decreto se
natus inter amicos relāt⁹ est. **Qualis autēz
Iosephus de eodē hyrcano narret ad mani
festanda ea que in fine libri machab⁹ bre
uiter dicta sunt:** nō incōgruū videt nobis h̃
ponendū. **Postq̃z ei de simonis victoria ali
qua cōmémorauit:** de fine eius taliter refert.
**Et hic autē moritur in consilio cap⁹ insidi
is ptolemei generi sui q̃ eius p̃iuge duobus
q̃z filijs in custodia celusis: certos amicos
misit: vt iohannē tertiū et i hyrcanus fuit
nomē in**

equitat⁹ aduersarioz copiosus
nimis. **Et exclamauerūt sacrī tu
et in fugā conuersus est cendebe
us et castra eius: et ceciderūt ex
eis multi vulnerati: residui autē
in munitionē fugerūt.** **Tūc vul
neratus ē iudas frater iohānis.**
**Iohānes aut insecut⁹ est eos do
nec ṽit cedronē quā edificauit:
et fugerūt vsq̃z ad turres q̃ erant
i agris agori: et succēdit eas igni.**
**Et ceciderūt ex illis duo milia vi
roz: et reuersus est in iudeā i pa
ce.** **Et ptoleme⁹ fili⁹ abobi con
stitur⁹ erat dux i cāpo hiericho:
et habebat argētū et aurū multū.**
Erat enīz gener sumi sacerdoti.
**Et exaltatū est cor ei⁹: et volebat
obtinere regionē: et cogitabat do
lū adūsus simonē et filios ei⁹ vt
tolleret eos.** **Simon aut pambu
lans ciuitates q̃ erāt in regione
iudē: et sollicitudinē gerēs eaz
descēdit i hiericho ip̃er matathi
as fili⁹ ei⁹ et iudas: anno cētesī
mo septuagesimo septimo mēse
vndecio.** **Hic ē mēsis sebeth.** **Et
suscepit eos fili⁹ abobi i muni
culā q̃ vocatur doch: cū dolo
quā edificauit: et fecit ei p̃uuiuz
magnū: et abscondit illic viros.** **Et
cū inebriat⁹ esset simon et filij ei⁹:
surrexit ptoleme⁹ cū suis et sum
pserūt arma sua: et itrauerūt i cō
uiuiū: et occidēt eū et duos filios
eius: et quosdā pueros ei⁹.** **Et fe
cit deceptionē magnā in israel:
et reddidit mala p̃ bonis:** **Et scri
psit h̃ ptoleme⁹ et misit fgi vt mit
teret ei exercitū i auxiliū et trade
ret regionem sed et citates eoz et
tributa.** **Et misit alios i gagara
z tollere iohē: et tribunis misit
epistolas vt venirent ad se: et da
ret eis argentum et aurū et do
na.** **Et alios misit occupare hie
rusalem et montē templi.** **Et p̃ze
currens quidaz nunciāuit iohā
ni i gagara quia perijt pater ei⁹
et fratres ei⁹: et q̃z misit te quoq̃z
interfici.** **Et audiuit autem ve
hementer expauit: et compre
hendit viros qui venerant per
dere eū: et occidit eos.** **Lognouit
enim quia querebant eum per
dere.** **Et cetera finonū iohānis**

a. **Et exclamauerūt sacrīs tu
bis fm p̃ceptū legis: p̃u. x.**
b. **Residui autē in munitionē
fugerūt.** s. in cedronē. **c. Tūc
vulnerat⁹ ē iudas.** **Exprimis
ad denotādū animositatem iohā
nīs q̃ nō dimisit aduersarios
p̃sequi p̃pter vulnerationē sui
fratrī.** **d. Donec ṽit cedro
nē.** s. cēdebe⁹: q̃z p̃t̃z ex h̃ q̃d se
quif: e. **Quā edificauit et fu
gerūt ad turres.** s. alij: q̃z fugiē
tes de bello vadūt p̃ vias p̃les
dispositi. **f. Et succēdit eas igni.**
s. iohānes et ei⁹ exercit⁹. **g. Et
ptoleme⁹.** Descripta sup⁹ vita
simonis virtuosa. **h. p̃r describi
tur mors ei⁹.** p̃ditiosa: cui⁹ mo
tūū fuit ambitio q̃ p̃ōit. cū di
citur: **Et ptoleme⁹ fili⁹ t̃z.** a socer
ro suo simōe. **h. In cāpo hie
richo.** i. i vna pte iudee. **i. Et
exaltatū est t̃z.** p̃ supbiā.
k. **Et volebat t̃z.** i. totā iude
am p̃ ambitionē suāz. **l. Et
cogitabat.** Hic sc̃cūdo ponitur
obtinendi mediū: q̃d fuit neq̃s
sima p̃ditio. **ido dicit: Et cogi
tabat doli t̃z.** **Simō aut p̃am
bulās ciuitates vt videret q̃li
ter essent gubernate et p̃tra ad
uersarios munite.** **m. Descē
dit in hiericho.** vbi gener suus
erat dux ab eo constitutus.
n. **Hic est mēsis sebeth.** de
bet scribi sebeth: et correspondet
ianuario. **o. Et suscepit t̃z.**
simulans amicitiam cum socer
ro suo et filijs ei⁹: vt magis eos
deciperet. **p. Et fecit ei cōui
uium magnum t̃z.** vt facili⁹ eos
occideret. **ideo subdit:**
q. **Et cū inebriatus t̃z.** i. cōue
nienter satiatus cibo et potu: eo
modo loquendi quo dicit **Ca
nico. v. Comedite et bibite et in
ebriamini.** cetera patent.
r. **Et misit.** Hic tertio ponit i
tentiois ptolemei frustratio p̃
iohānē qui euadens eius doli
pugnauit fortiter postea cōtra
eū et defendit et tenuit iudeam
valde magnifice post patrē su
um. **ideo dicit: Et misit alios sa
tellites suos.** **s. In gagara
z tollere iohannem:** id est eum ca
pere et occidere. **t. Et tribu
nis.** exercitus iohannis.
v. **Misit epistolas vt venirēt
ad se.** et p̃currens. s. satellites
ptolemei missos ad p̃dicta lo
ca. **r. Quidam.** de pueris
simonis: quia ptolemeus non
omnes occiderat s̃z aliquos ex
eis: vt dictum est supra.
y. **Nunciāuit iohanni in ga
gara quia perijt pater ei⁹ et fra
tres.** vt euaderet dicta pericu
la. **z. Et audiuit autem ve
hementer expauit:** id est admi
ratus fuit de doloitate tanta.
a. **Et cōprehendit viros qui
venerāt p̃dere eū:** et eodē mō p̃
uidit alijs picul solert⁹ et p̃uide.
et sic ptoleme⁹ defraudat⁹ fuit a
sua pessima it̃tione. **b. Et ce
tera sermonum iohannis.** qui
bus docuit populum.

Nomen interficerent. Cognito autem ipse qui parabat adole-
scens ad ciuitatem perabat: multos populo fretus: et propter memo-
riam paterne virtutis: et quod iniquitas proleui cunctis esset inuisa.
Soluit autem proleus aliam portam ciuitatis ingredi: sed a populo re-
lectus est quod maturus hyrcanum suscepit. Et his quod statim recessit
in aliquod ultra hierichon castellum quod dagon vocat. Hyrcanus
autem paternum honorem potestatis assecutus est. Postquam deo sacri-
cia reddidit velociter proleum petiit: et matri simul et fratribus
adiunxerit futurum: castellumque aggressus: alius quidem rebus superio-
rat. Iusto autem dolore cederat. proleus enim quotiens periret:
matri eius: fratresque in murum ductos palam ut possent conspici
haberat: eosque precipitatus nisi quod minus recederet minaba-
tur. Quia hyrcanum quod plus timor ac misericordia quam iracundia como-
uebat. Nam hoc ei nihil plagis aut interitum nece perterrita ma-
nus praedixit filium precabatur: ne vel suis fractis iniurijs periret in
pro: siquidem ipsa morte sibi a proleio proposita in moralitate du-
ceret meliorem: dummodo ille penas eorum quod in domum suam contra fac-
tissimam expederet. Iohannes autem nunc obstinationem matri co-
gitans: ac per eam audiret ad irruendum ipse: mox aberari ea
laccariis conspiciens effemabatur: totusque plenus doloris erat. Quia
hoc autem diu tracta obsidione feriat: annus aduenit: quem septimo quod
orbe apud iudeos cessare moris est exemplo septimo die. Et in hoc
proleus obsidionis requiem natus: fratribus iohannis una cum ma-
tre occisis: ad genonem confugit: quod corbilla cognominatur: et phila-
delphie tyrannum. Antiochus autem ad ea quod per simonem passus fuerat
iratus: in iudeam ducit exercitum: ibique assidens hierosolimam hyr-
canum obsidebat. Ille autem patefacto sepulchro deus quod regum dicitur
simus fuerat: ablatiis inde pecunie plus quam tribus milibus talen-
torum: et antiocho persuasit trecentis et talentis datis ab obsidione dis-
cedere: primis iudeorum primatis opibus alere peregrina cepit
auxilia. Nihil tunc quod antiochus contra medos bello susce-
pro ipsi ei videtur perire: praefecti aduersus ciuitates syrias perire:
vacuas propugnatoribus esset: quod erat verum. Deinde quidem
et sanguinem cum primis: necnon et siccitatem et angariam ipse caput et su-
per his circueo: genem adiacentia sano loca incolentium exemplo eius
quod hierosolimam edificato. caput autem idumee quoque non pau-
cas alias ciuitates: et propterea ad ozeon et marasam. In samariam
vero usque pergressus ubi nunc est sebastia ciuitas ab herode rege co-
dita ex omni parte ea concludit: filiosque suos aristobolum et antio-
chum obsidioni praefecit. Quibus nihil renitentibus ad hoc famis
necessitate quod erat intra ciuitatem venerunt ut etiam inueterata car-
ne coherere attingere. Igitur antiochus adiutor sibi aduocatum
spodum cognominatum: quod cum prompta eis voluntate paruisset: ab
aristobolo et antiochono superat: ille quidem ad cythopolim usque
persequitur: commemoratis fratribus effugit. Quia vero in samariam re-
uersi: et multitudinem intra murum iterum compellunt: et expugnata ci-
uitate ipsamque diruunt: et habitatores captos abducunt. Pro-
spere autem gestis ira cedentibus alacritate refrigerare non sinebat:
sed cum exercitu cythopolim usque pergressi et ipsam percellerunt: et a-
gros intra carmelum omnes inter se partiti sunt. Secundum rerum iohannis
et filiorum eius inuidia seditione gentium concitauit: multosque ad-
uersus eos collecti non quiescebat: donec aperto bello deuicti
sunt. Reliqui vero ipsi iohannis cum fortunatissime viueret et
optime res per annos. xxv. administrasset: quosque relictis liber-
tatem viri plane beatissimam: et qui nullam dedisset occasionem cur
eius eam de fortuna quispiam quereret. Deinde tria vel precipua ma-
xime solus habebat. Nam et genis princeps et pontifex erat. et propterea
propterea cum quo de colloquebatur: ut futuro nihil periret: ignora-
ret: quod etiam de duobus maioribus filiis suis qui rerum dum praesentium
non esset autem vidit atque praedixit. Tenuit autem ipsum pontificatum per pa-
tris obitum secundum chronicon fide annis. xxvj. Pater autem eius simon
autem cum pontifex fuit annis. viij. Ante quem ionathas frater eius
annis. xvij. Judas quoque fratrem ionathae et simonis tribus annis an-
tis pontificatum habuit: licet bella plura cum duobus regibus syrie
ante gesserit. Post iohannem quippe aristobolus filius eius po-
tificatum apud iudeos accepit: qui et rex pariter fieri volens dia-
dematis sumpsit insignem: post quadringentos octoginta quattuor
annos babilonice captiuitatis. Sic antiochum fratrem suum dolo
interfecit: et vno anno in regno expleto miserabili morte fratri-
cida vitam finivit. Qui successit frater eius annus quod et alexander i re-
gnum: quod tenuit. xxvj. annis tam crudelis ut etiam irritata plebs si-
bi querenti ab his quod dicit facies aios sibi plebis reconciliaret. Re-
sponsu est si moreret. Quia enim forte cum mortuo tam grauiam pestem
in gratiam reuenterent ut odia aduersus defunctum deponeret.
Quibus excitatus rebellans assuetudine multis necat: reliquos
coegit in urbem: cui nomen befelel cui expugnatio acerbior solito
pestem inuexit: tam feno crudelitatis. pestem ut ex eo numero occi-
ditos in medio ciuitatis crucifigeret: Quorum in spectum pinges
eorum fili

eorum filiosque iugulari iussit. Nec spectabat accubans in medio cu-
bicularum letus inter vina et pocula: sed magis sanguine quam vino
inebriatus. Hoc solo facto amplius populum bello terruit: ita ut
prima nocte iudeorum. viij. milia ultra iudeam descenderet: quod
fuge similis mors alexandri foret. Et mortuo alexandra vxor eius
quod et salina cognominata est regnavit hierosolimam annis. ix.
Hic duobus fratribus filiis alexandri hyrcano et aristobo-
lo de imperio dimicantibus occasione habuere romani ut iudeam
inuaderet. Itaque populus hyrcano inuitate hierosolimam venit
capta urbe et templo reuerato usque in sanctas accessit: aristobo-
lo iunior frater suus secum ducit: pontificatum vero confirmat hyr-
cano: atque antipatrum herodis ascalonitis patrem procuratorem pa-
lestine facit. Sicque hyrcanus aio desce adiunxit antipatro
dicto. procuratore tenuit pontificatum annis. xxiij. Postea anti-
patro peruenit in consilio necato: herodes filius eius successit
in regnum: quod etiam hyrcanum interfecit. Hic etiam herodes praedicti
antipatri ascalonite et matris cypridis arabice filius a roma-
nis iudeorum suscepit principatum: cuius tempore christi natiuitate vici-
na regnum et sacerdotum iudee quod prius per successiones minorum
tenebatur destructum est: completa. propterea quod ita per moysen loquitur:
Non deficiet princeps ex iuda: necque dux de senioribus eius do-
nec veniat cui repositum est: et ipse erit expectatio gentium. In
loco etiam ipse quod danielis scriptura praefatur accipit finem. Nam
usque ad herodem christi. i. sacerdotes erant reges iudeorum quod ipse
reperit a. lxx. olympiade: et ab iustauratioe templi sub dario us-
que ad hyrcanum: et cetera similia octogesima sexta olympiade: an-
nis quadringentis octoginta tribus in medio praefectis: quod dani-
el quod signat dicens: Et scies et intelliges ab initio sermonis re-
spodendi et edificandi hierusalem usque ad christi principatum bebboda-
des. viij. et bebbomades. lxxij. Que lxxij. bebbomades faciunt an-
nos quadringentos octoginta tres. in quibus christi. i. sacerdotes per
unctionem consecrati regnauerunt usque ad hyrcanum: quo extremo
omnium a parthis capto: herodes antipatri filius: nihil ad septi-
mentem iudeam ab augusto et senatu accepit: filiusque eius post eum re-
gnauerunt usque ad nouissimam captiuitatem hierosolimam: neque
quod ex successione sacerdotalis generis pontificis constitutus: neque
quod perpetuitate vite secundum legem moysi fuerit deo. Ignobilis vero
quod dicitur et alio tempore alij et nonnulli vni anni sine modico amplius a ro-
manis sacerdotum emebat. Que omnia etiam daniel. propterea vatici-
natus ita dicens: Et post bebbomadas septem et sexaginta duas
tribus christi: et iudicii non erit in eo: et templum sanctum corruptum
populus dux veniente: et cedent in carbachismo belli. Et in se-
quentibus. Et super templum inquit et abominatio desolationis et usque
ad consummationem temporis consummatio dabitur super desolationem. He-
rodes ananellus quod dicitur de babilone accitum pontificem constituit iu-
deorum: et post triginta annis aristobolum fratrem vxoris sue nepotem
hyrcani successorem ei dedit. Quo post annum interfecto rursum
ananellus reddidit sacerdotum. Nec iam fuit successio legalis in sa-
cerdotum: sed sine ipso legi et sacerdotum appropinquante profusa
erat omnia. Hic autem herodes strenuus fuit in actibus belli: et in gu-
bernatioe regni: atque in restauratioe edificiorum: sed in felicitate
mis ac crudelissimis moribus. Apud hierosolimam multas et ma-
gnas edes construxit. Samariam olim in ciuitatem sedentem a fuda-
mentis succitas in honorem augusti: angustiam. i. sebastiam appella-
uit: et in pamide id templum quod pamon vocat extruxit. ceteras au-
tem in nocte cesaris condidit: quod per turris stratis vocabatur. Quod
didit propterea antidanum et antipatridam atque herodianum in hono-
rem patris antipatri et suum extruxit. Innumerabilia quoque opera in
singulis urbibus quod regebat solertissime edificauit. Sed in
hec hyrcanum quod olim sacerdos iudeorum fuerat de captiuitate par-
thica regressus: et filium eius quod sacerdotio patri successerat: interfecit.
Sorum quoque eius vxorem suam cum duobus filiis propterea iam adolecenti-
bus: et matrem vxoris occise socrum suam crudelissime necauit. Si-
quidem ipse herodes ne ignobilis forte et a iudeorum semine argueret
extraneus: combussit libros omnes quod nobilitas gentium iudee in templo
fuabat ascripta: ut deficeret per amorem: et ipse ad hanc partem
reputaret. Insup etiam ut suam sobolem regio illorum generi commi-
scret. plectra doside femina hierosolymitana quam puar accepit
perat vxorem: et nato ex ea filio antipatro: sociat sibi mariam
filiam alexandri neptem aristoboli fratrem hyrcani: quod autem rex erat
gentium iudeorum. Nec quosque filios ei genuit: quosque duos alexandrum
et aristobolum ipse necauit in samaria: nec moram post etiam matrem
illoz quod nil charum nonerat: filii scelere peremit. Et quod aristobolus
herodes ex beronice suscepit filium quem et actum aploz ab ange-
lo percussu legimus. Necnon ad ea quod. s. crudelis gesserat: etiam hoc
addidit ut vxorem suam salome interficeret. Et cum ea alij tra-
didisset vxorem etiam hunc necauit. Scribas quoque et interpretes diuine le-
gis filii scelere occidit. Cum autem christi omni natiuitate: quod anno. xxxij.
regni

Regni ei in bethleem natus ē: magorū idicio cognouisset vni uersos paruulos iussit interfici. Sed postq̄ regni sui. xxxvii. annū expleuerat morbo intercutaneo & scaturientib⁹ toto cor pore uermib⁹ miserabilē digne mori. Qualit̄ autē de fine herodis Iosephus narret nō incōgruū uidet hui⁹ opusculo nō sro inferre: qui hoc mō refert. **H**ā febrib⁹ quidē nō mediocri erat: purigo itolerabil⁹ habebat omnē corporis sup̄ficiē. **S**iduis autē uexabat colli tormētis: pedesq̄ tanq̄ ex it⁹ cutis aque vitio tumuerat: quin etiā inflatio uentriculi putredoq̄ testiculoz uermiculos generas: ac p̄terea creber anhelit⁹ & i terupta eū suspitias: mēbrozūq̄ oīm p̄tractio fatigabat ut q̄ b ad diuinitatē referrēt penas eas esse dicerēt possibitarū. **I**lle at̄ q̄uis cū tot vitiōz cruciatib⁹ luctaret: uite tū cupid⁹ erat: & remedijs excoGITat⁹ salutē sperabat. Deniq̄ iordanē transgressus apud collirē aq̄s calidis uet⁹: q̄ in lacū feracē bitu minis q̄ alphadit⁹ vocat⁹ effluētis. p̄ dulcedine ponti sunt. **I**bi autē corpus ei⁹ qd̄ medic⁹ oleo calidiorē foueri placuerat i arcā plenā demersū ita dissolutū est: ut etiā lumina q̄si mortuis resoluta torqueret. **P**einde p̄urbatis q̄ cū curabat ad elamozē qd̄ illoz respicere uisus est. desperata xō salute & millib⁹ q̄nquagenas dragmas multāq̄ pecuniā in rectoribus atq̄ amicis diuidi iussit. **C**ū autē rediēs ad hierichōta uenisset atrabili corrept⁹: i ipse pene mortu⁹ imutabat⁹: factū nephariū excoGITauit. collectos enī ciuilesq̄ uici ex omni iudea nobiliores in locū cui nomē ē ipodromo cōcludi p̄cepit. **D**einde sorore salome: & alexandro marito ei⁹ ad se vocat⁹: scio inq̄t mortē me festis gaudijs celebraturos esse iudeos: uerū p̄ alios lugeri poterō: & clarissimos honores asseq̄ sepulture: q̄si ipse p̄cipio feceritis: hos viros q̄ habent in custodia cū aīam efflauero: statim militib⁹ circūdatos occidite: ut ēt inuisa mihi oīs iudea oīs dom⁹ illachymet: & fil⁹ his mādatus: legatorū q̄s romaz miserat eplē sūt allate: qd̄ acinē ancillā iussu cesaris interem ptam: & antipatru⁹ mortu⁹ dānatū esse iudicabat. **Q**uin & si pater eū in exiliū dare mallet: atq̄ pmississe cesarē scriptus erat. **H**erodes autē paululū hūc nūcio recreatus: rursūq̄ doloribus vict⁹: nā inedia iussusq̄ parit violētia distēdebat: statū pueniri conat⁹ est. **S**up̄eros malo etiā cultellū poposcit. secū enim comedere p̄sueuerat. **P**einde circūspecto ne q̄s arbitri ipediret tanq̄ se p̄cessur⁹ dextera sustulit. **C**ū xō adab⁹ p̄sobrin⁹ ei⁹ accurrisset & manū cōtinuisset: uuluar⁹ maxim⁹ in regia statim q̄si rex esset mortu⁹ excitat⁹ est. **E**oq̄ p̄pere audito anti pater fiducia repetit: letusq̄ iā custodis missa etiā pecuniā rogabat ut se solueret atq̄ dimitteret. **E**oq̄ p̄nceps si solū ne fieret obstitit: s; etiā regi uelocit̄ nūciauit. **I**lle autē fortius exclamās q̄ vires egrotātis ualebat: p̄tinuo satellitib⁹ missis occidit antipatru⁹ mortuumq̄ sepelire p̄cepit in byrcania. **P**einde rursū corrigit testamētū & successore qd̄ archelaū natū maximū antipatru⁹ fratrē scribit. tetrarchā xō antipā. **P**ost interitū autē filij. v. diebus exactis mori: annos qd̄. xxiiij. ex q̄ interfecit atigonū regno potit⁹. xxx. xō & vij. postq̄ rex a romanis declarat⁹ est. **A**nno itaq̄ iperij Augusti. xlvij. mortuus est: p̄ q̄ substitut⁹ ab Augusto fili⁹ ei⁹ archelaus regna uis annis. ix. vsq̄ ad ipsi⁹ Augusti finē. **I**nc enī nō ferētibus vltra: s; accusantibus apd̄ augustū ferocitate eius iudeis: in uienā vrbē gallie relegat⁹: & ad minuēdā iudaici regni potētā in solētias domādā q̄ttuor s̄res. p̄ eo sūt tetrarche creati herodes: antipat⁹: lyfias & philippus. **Q**uoz philipp⁹ & herodes q̄ antipas prius nūcupabat⁹: ēt uinētē archelao tetrarche fuerāt ordinati. **P**ost archelaū xō herodes tetrarcha iudee gētis tenuit p̄ncipatu⁹ annis. xxiij. cui tyberius impator: hāc declarat potestātē: cui⁹ anno. xij. pilat⁹ iudee p̄curator: ab eo dē dirigit⁹: atq̄ inibi p̄. x. annos cōtinuos vsq̄ ad ipz pene finē tyberij p̄durauit. **A**nno autē. xv. tyberij cesar⁹ fil⁹ & regni herodis. xv. (vt hystorie p̄dūt) iohānes fil⁹ zacharie i dēfer to iuxta iordanē flumē p̄dicās xpm filiu⁹ dei in medio eoz ad esse testat⁹: quē p̄dicat⁹ herodes herodia vxore philippi fratrē sui suadētē in cōiuiuo ob saltatriē puelle petitionē decollare iussit: sicut sacru⁹ euāgeliiū māifeste demonstrat. **I**pe q̄s dñs te sus xps hic in p̄p̄o salutarē viā annūciat: signis atq̄ virtutibus vera cōprobās eē q̄ diceret. **S**ist & octauo decio anno vtri usq̄ p̄ncipat⁹ iesus xps fm̄ xp̄bias q̄ eo fuerāt p̄locute ad passionē uēit. **A**bi hui⁹ herodi p̄ pilati missos p̄ntat⁹ nō fide recept⁹: s; p̄ fastū mūdānū sp̄et⁹ idur⁹ veste alba. iterū remis sus est ad pilatū: a q̄ p̄ militū officiū crucifix⁹. tertia die resur xit a mortuis. **R**efert autē diuina scriptura inituz euāgelice p̄dicatiōis anno. xv. tyberij cesaris inchoasse: & ipm̄ iēsu om̄ie doctrie sue tps exegisse sub p̄fificib⁹: anna & caypha: q̄. s. an ne p̄fificat⁹ tpe incipiet⁹ docere ceperat: & vsq̄ ad initū cay

phe p̄derat. **I**n q̄b⁹ spatijs vix totū q̄ttuor p̄cludūf̄ āni. **R**e galib⁹ porro p̄cept⁹ iā p̄ illō tps & ābitiōe cessatib⁹: nulli q̄ppe p̄fificat⁹ honor vite v̄l generi merito reddebāt: s; romana po testate alijs nūc. itē alijs sūma sacerdotij p̄stabāt: ita vt ānuis successiōib⁹ mutarēt. **D**eniq̄ iā idē Ioseph⁹ refert q̄ttuor p̄ o dīnē vsq̄ ad cayphā p̄fificat⁹ officio post annā esse p̄fictos. his x̄bis scribēs: **A**leri⁹ gracch⁹ āna sacerdotio d̄urbato hīs maelē p̄fificē d̄signauit filiū bassi: sed & hūc n̄ m̄tro p̄ abijciēs eleazarū ānaniā p̄fificis filiū p̄fificatū subrogauit. **P** an nū xō ēt hūc arceat officio & simōi cuidam canisi filio p̄fificat⁹ tradidit misteriu⁹. **Q**uo n̄ āpli⁹ & ipe q̄s vni⁹ anni spacio p̄fun ct⁹: iosephū als iolippū cui & cayphas nomē fuit accepit succes sōrē: ac p̄ h̄ om̄ie tps qd̄ dñs & saluator: n̄ in terris docuisse de scribit: intra q̄driēnj tps spacia coartat⁹: i q̄ q̄ttuor (iste q̄s io seph⁹ memorat) successiōes p̄fificū describūt vix p̄ ānos sin gulos m̄ltare. **Q**ualit̄ at herodes tetrarcha regnū amiserat ioseph⁹. p̄dit dices: **A**ccusator herodis tetrarche agrippa fili⁹ aristoboli quē paf herodis interfecit: ad tyberiu⁹ uēit. **I**llo at nō suscipiēte accusationē residēs rome. ad aliq̄z qd̄ potētū notū ciā ābiebat. **P**aximis autē colebat officijs germāici iussu gauri: cū adhuc esset puar⁹: & qdā die iter copiosū epularū apparatū: qd̄ apd̄ eū dē edebat⁹: ad vltimū extēsis mātib⁹ apte cepit deuz p̄cart celeritē: illū mortuo tyberio dñm cūctorū uidere. **H**ec cū qdā de familiarib⁹ ei⁹ tyberio nūciafset: statim cōcludi iussit agrippā. **Q**ui sub grādi erūna vsq̄ ad mortē tyberij i carcerē p̄ mēses sex tenebat. **S**ed defuncto eo p̄ regnū annoz. xxiij. diez triū suc cedēs in iperiu⁹ gal⁹ cesar: absoluit agrippā a vīcul⁹ & tetrarchē am philippi (iā cū iste decesserat) ei tradidit: regēq̄ appellauit. **C**ūq̄ uenisset in regnū agrippas herodis tetrarche cupidita tes p̄ iudiā suscitauit. **I**rritabat autē eū maxie i spē regni herodias vxor: exprobrāf ei p̄cordiā & dicēs: q̄ p̄ id qd̄ noluerat ad cesarē nauigat⁹ careret p̄tate malore. nā cū agrippā ex puato re gē feciss⁹: quō dubitaret illū ex tetrarcha eodē honore donare **H**is adduct⁹ herodes uēit ad gauri: a q̄ ob auariciā uehementē ierap⁹ ad hispaniā fugit. **S**ecur⁹ q̄ppe fuerat accusator agrip pas: cui etiā tetrarchiā illi⁹ gauri adiecit. **A**q̄s ita herode q̄ppe in hispania pegrināte secū ēt vxore herodiade decessit. **P**o t⁹ autē pilat⁹ p̄ses eodē anno q̄ saluator passus ē secreto noctis imagies cesar⁹ in tēplo statuit: ut ioseph⁹ tradit. **E**t hec p̄me se diuōis & turbaz iudeis cā extitit. **P**ostea xō sacru⁹ thesauruz quē corbanan iudei vocāt in aqueductū hierosolymoz expen des fecē: sed diuōis p̄buit semia. **S**z cū de xp̄ianoz dogmate idē pilat⁹ ad tyberiu⁹ referret: & de ipsi⁹ redemptorē gest⁹ passioe ac surrectiōe aliq̄ memoraret. tyberius retulit ad senatū ut inf sa cra cetera reciperet. **H**ex cū excofulto patrū xp̄ianos elimiarf vrbē placuisset. tyberij p̄ edictū: accusatorib⁹ xp̄ianoz cōmīar ē mortē. **S**cribit terculian⁹ i apologetico multos senatoz & eq tū romāoz ab eodē interfectos. **P**gīf iudeos p̄ cōmisso scelre vltio diuisa dānabat. **S**ed & ipe pilat⁹ q̄ in saluatozē iniq̄ iudicet funet⁹ officio ē q̄sdē t̄pib⁹ gauri tāt⁹ & talib⁹ maloz cladi⁹ cru ciat⁹ est: ut a p̄p̄a se manu trāstuerberasse: & nephariā vitaz v̄l abieciere referat. **H**ec enī poterat tāti piaculi minister ipunit⁹ euadere: sicut i hystorijs grecorū iu enim⁹ eoz dūtarat q̄ olym piades scribūt: & ānuales rerū gestarū libros ad posteritatē me moriā cōdūt. **A**grippa autē & q̄ herodes fili⁹ aristoboli p̄ interfe ctionē iacobī filij q̄ bea ei: petrū aplm̄ misit in carcerē: & p̄secu tionē credētib⁹ in xpm̄ excitauit: s; nō ipunit⁹ euasit: sic **L**ucas in actib⁹ ap̄lozū manifestat: & ioseph⁹ in octauo decio libro an tiq̄ratū cōmemorat: q̄ de eodē refert h̄ mō. **T**ertiū inq̄t annū i perij iudee totū expleuerat: cū forte cesarē q̄ p̄ turris stra tonis vocabatur aduēt. **A**bi cū in honore cesar⁹ spectacula ci uib⁹ erexit: votiuo ut videbat salutē cesar⁹ dic. **C**ūq̄ illuc totū us puicie viri honore & facultatib⁹ p̄diti p̄uēissent. secūdo spe ctaculoz die idur⁹ veste fulgētī ex auro argētoq̄ mirabilif cō texta: icipiēte die p̄cedit ad theatru⁹: vbi euz p̄mo solis radios argētee vestis gregio suscepisset: rep̄cusso splēdore duplicaram spectatib⁹ lucē: fulgor metalli vibrātis effudit: ut int̄uētib⁹ per stringeret aciē terror aspect⁹: & p̄ pl⁹ aliqd̄ de eo q̄ hūane na ture est: artifer arrogātia mētiret. **A**lico adulātis vulgi cōcre pāt voces honore sonātes: s; exitū p̄ferētes: & hic atq̄ inde ca uels cōclamātib⁹ de⁹ appellaret: vtq̄ fieret xp̄iti sup̄plicif ero raf: dicētib⁹ p̄p̄is q̄ nūc vsq̄ vt hominē te tenuim⁹: s; ex h̄ iam supra humanā te esse naturā fatemur. **S**z rex acclamationē cō tra fas habitā nō repressit: nec ipteratē illicite adulatiōis exhor tra dōcē respiciēs paulo post iminētē atq̄ iustitē capiti suo vī deret angelū: eūq̄ sensit cōtinuo exitij sui ministrū quē p̄ nō nouerat. p̄uioz honozū. **E**t ecce repēte cruciat⁹ eū ex dolore incredibili uentris atq̄ inflatione corripuit. **R**espicientq̄ ad

amicos en inqt ille: ego de v. ecce pelloz pfectim t detur /
bor ex vita: qm queda diuita virt nup collatas i me fallas ar /
guit voces: t qui modo dicebat imortalis a vobis pceptis tam /
qz rapioz in morte. Sed suscipienda est sententia qua de statuit: /
t virim aut cotendit t loquentat q baea putabat expleui /
mus. Et cu hec dixisset vi doloris ve /

bementi agitat instant ad palatium re /
portat. Tunc diuulgatu esset cu ppe /
die mortuuz: inges multitudo totius /
etatis et sexus pueniens: more patrio /
supellia strati oipotenti deo p regis in /
columitate supplicabat. Omnis autē /
dom regis placitib t gemitib psona /
bat. Cu inter rex ipse excelso solario /
recubans: t deorsu respiciens: ac pnos /
pstratosq oēs cu flentib puidēs: nec /
ipe quidē tēperabat a lachrymis: vix /
cōtinuis quinq dieb vētris dolorib /
cruciat: vix violent abrupit: qnqua /
gesuū etatis t quartū agēs annum: /
regni xō septimuz. qrtuoz etenim sub /
galo cesare annis regnauerat: philip /
pi tetrarchia trib annis obtinēs. q /
to aut etiā herodis sibi adiungēs: tri /
bus autē reliquis annis sub claudio /
cesare exactis. Post agrippā patrem /
regnū iudee tenentē annis septē: fili /
eius agrippa a claudio substituit i re /
gnū qd tenuit annis. xxvj. hoc ē vsq /
ad scdm annū vespasianū qn vrbis ex /
cidū factū est. Qualit aut iosephus /
de hoc narret: hoc in loco ponēdū esse /
cēsemus. claudi inqt agrippā filiū a /
grippe iudeoz regē cōstituit: felicē xō /
toti pulencie samarie quoz t galilee: et reglōis que dē trans /
iordanē pcuratore mīsit. Et post pauca addidit hec etiā. In /
flamma autē et seditio acerbissima a pōtīficib aduersū sacer /
dotes t pmos plebis hierosolymoz: quoz singuli cōqueren /
tes sibi met p ditorū iuuenū t nouis rebus gaudentiū man: du /
ces semetipsos pprie fauētōis instituebāt. Qui cōsiliētes ad /
inuitē pmo cōiūctos laescerēt: deinde t saxis iuicē sternere: /
nec quīsq erat q coereret: sed agebāt oīa tanq i vbe nō ba /
bēte rectore. Igī pōtīfices in tāta venere penuriā vt seruis su /
is ad areas missis iuaderēt decimas q sacerdotibus debeban /
tur: t accidebat vt nōnulli ex minozib sacerdotib: quoz ali /
monie dīprete vi fuerāt in media deperirēt: ita seditionū violen /
tia ius fasq cōfuderat. Itē post pauca subiūgit hec: Nōnū /
q at ēt in media ciuitate occurrētes sibi trucidabāt pcpue in /
dieb festis sicarij plebib admixti: occultat pugionib ober /
rātes: vt quisq designat eis si cominus incederet eū perime /
bant: t arte nepharia cū corruisset is quē occulto vulnere stra /
nerāt: tumide ipsi pculsores velut idignari se simulabāt: adū /
sus eos q hec in media vbe cōmīterēt: atqz hoc mō occēta eo /
rū facinora pmanebāt: t primū omnīū ab his ionathas pōt /
fer interficī. Post illū plurimū iugulāt: ita vt lā ipis mor /
tib esset grauior met mortis. dū vnusqz qm in pinctu sem /
p posuit: p mōmēta singula speraret interfici. Cū aut claudius /
annis. xliij. in impio expletis mētib septē. dieb. xxviij. defun /
ctus est: Nero accepit iperū qd tenuit annis. xliij. mensibus /
septē: t dieb. xxviij. Quins secūdo anno festus iudee pcura /
tor successit felici: a quo paul' romā vīcē mīttit: t biennū /
in libera manēs custodiā. post b ad pōdicandū dimittit: necdū /
Herone i tāta erūpēte scelera: quāta de eo narrāt hystoria. Pa /
cob frater dñi cū. xxx. annis hierosolymoz rexisset ecclesiam: /
septimo Heronis anno lapidat a iudeis vindicātib i illo q /
paulū interficere nequerūt. Festo magistrū iudee succes /
sit albin: albino flor: cui i luxuria t auaricia: ceteraqz flagi /
tia nō ferētes iudei ptra romanos rebellauerūt. Aduersū qz /
vespasian' magister militie trāsmīssus plimas vbes iudee ce /
pit. Prim' Nero sup oīa scelera sua ēt christiā of pseq. Quo /
rū eximios rome Petrū cruce: paulū occidit gladio. Dic in /
re militari nihil oīno ausus britaniā pene amittit. Hā duo sub /
eo nobilissima oppida illic capta atqz euerfa sūt. Peniqz Nero /
cū a senatu qreret ad penā a palatio fugiēs ad quartuz vrbis /
militariū in suburbano libertini sui inter salariā t numetanaz /
vīaz semet interfecit anno etatis. xxxiij. atqz in eo oīs augusti /
familia pūpta ē. Post neronē xō galba i biberia: vitell' in /
germania: otto rome ipsū arripuerūt. Galba. vj. mēse ipij sūt /
in medio

in medio romae vrbis foro capite trū cas. Vespasian' duob' /
pilijs supatos iudeos ad muros cōpulit. Otto tertio regni sui /
mēse apd vitriaci: als venatū ppia manu occubuit. Vitell' /
us a vespasiani ducib' in tiberi pñ cū. Romanoz septim' re /
gnauit vespasian' annis viij. mētib. xj. dieb. xxij. q apd iude /
os ipator ab exercitu appellat' t bel /
lū tiro filio cōmēdāt romā p alexātri /
am pñficiat. Cui scdo anno ty' iu /
dea capta t hierosolymis snbūsis sex /
centa milia viroz interfecit. Iosephus /
xō scies affirmat sexcēta milia viroz /
gladio et fame perisse: t alia cētū mi /
lia captiūz publice venūdara. It at /
tāta multitudo hierosolymis reperire /
tur cām aymoz fuisse refert. Ob q ex /
omī gēte iudei ad tēplū pñfiet: vbe /
qsi carcere sunt reclusi. Ppotebat cū /
in iisdē diebus pasce eos interfici: qd /
saluatore crucifixerant. Colligē autē /
omne tps in scdm annū vespasianī: et /
nouissimā hierosolymoz euerfionē a /
qndecimo anno tiberij cesaris t ab ex /
ordio euāgelice pñficiatōis anni. xliij. /
t captiuitate aut quā ab antiocho p /
pelli sūt: ant. cccxxviij. Porro a dārij /
scdo anno sub q rursū tēplū edificatū /
est: anni qngēti nonagēta. T pma autē /
edificatiōe tēpli sub salomone vsq ad /
nouissimā et ruinā q sub vespasiano /
facta est anni mille cētū duo.

t belloz eius: et bonarū virtutū /
quibus fortiter gessit: et edificij /
muroz quos extruxit et reruz /
gestaruz eius: ecce hec scripta sūt /
in libro dierum sacerdotū eius: /
ex quo factus est princeps sacer /
dorum post patrem suum.

Incipit liber prim' Machabeoz
hūis xpus duo milia trecētos.

Incipit liber scdus Machabeoz
rum q nō est de canone.

Hatribus q sūt /
egyptū iude /
is: salutē dicunt /
ffes q sūt i hiero /
solymis iudei t /
q i regiōe iudea /
et pacē bonam.

opis libro in hystoria narratiōe: antiquiora tñ qdām repli /
cat tpa: excepto q ille alexātri magni macedontis in pñcipio /
sui facit breuē cōmemoratiōē. Hā t seleuci regis cognomen /
to nichanoris in iudeos cōmemorat iste bñficiā: quē hystoria /
antiquitatū iosephi t chrontcon Eusebij testāf iudeos re pu /
blica sua dignos efficere: t equū eis honorē cū habitatoribz /
macedontib' t grecis deputasse. Sitr t antioch' magn' testā /
tib' supra memoratis auctoritatib' eos crebis epistol' laudat: /
t multiplicib' munerib' donat. Dabz qz idē liber diuersaz a /
pīore narratiōe: tñ hystorie nō dīstruit veritatē: q licz mul /
ta pīozis libri pīnear testimoniā: tñ p plura interfert q in illo /
nō lūciunt. Script' enī ab his videt qui morati sunt in terra /
iuda: ad eos q in extēris fuerūt regiōib'. vñ ita idē incipit:

Hatrib' q sūt p egi. Demetri' b sub /
q se oralle p iudeis in egipto pñfuit hieroso /
lymite cōmemorāt: ipe ē q posttatio chū euparo /
rē asse t syrie regnauit: q t ipse cognomiat' ē /
sother b est saluator. In hūc ei annoz numer' /
q cōpūtar' est: b ē cētesim' sexagesim' non' de /
currit. nā antioch' epiphanes q post cētesimū tricesimū septi /
mū annū regni grecoz cepit regnare: regnauit ānis. xj. antio /
chus eupat ānis. ij. t demetri' sother ānis. xij. q sūt āni a pñci /
pio regni seleuci nichāor' reg' syrie a q regni grecoz cōpūtar' /
ē tpa vsq

Nico. de lyra

a Et belloz ei. qd' defēdit eū. b Et bōaz vir. qd' fortis /
gessit. inē qz fuit victoria notabil' quā habuit de hyrcanis: ex /
qua cognominat' est hyrcan'. c Et edificij muroz qz ex /
truxit. in hierlm t in iudea ad terre fortificationē. d Et re /
rū gestarū ei. qz fuerūt mirabiles t multe. vñ dicit iosephus /
li. xliij. q ipse habuit spūm pphetie. e Ecce hec scripta sūt /
in libro dierū sacerdotū eius. Hunc autē libz nō habem' sū /
nec ples alios de qd' fit mētio i libz Reg. t Paral.

Incipit /
Hatrib' q sūt t. Liber iste scdus Ma /
chabeoz q dā ē abbreviatior cuiusdā magni vo /
lumis a iasone cyreneo cōscripti habentis. vñ /
bros partiales in quibus facta iude macha /
bei et sociorum eius diffuse tractat: sed in hoc /
libro ponuntur breuiter t succēte: vt patet in /
fine capituli secundū: vt qui propter paupertatē pñficiū volumē /
magnū cōparare nō possēt: vel ppter ei' pñficitatē attēdiati et /
sent legere: istō cōpēdiū possēt habere de facili t sine tedio p /
currere legēdo. Sūt at cōpilatio b fā tpe demetrii secundū /
vt magis

Act. 25.2